DE MOEDERTJES

DOOR

J. P. ZOOMERS-VERMEER

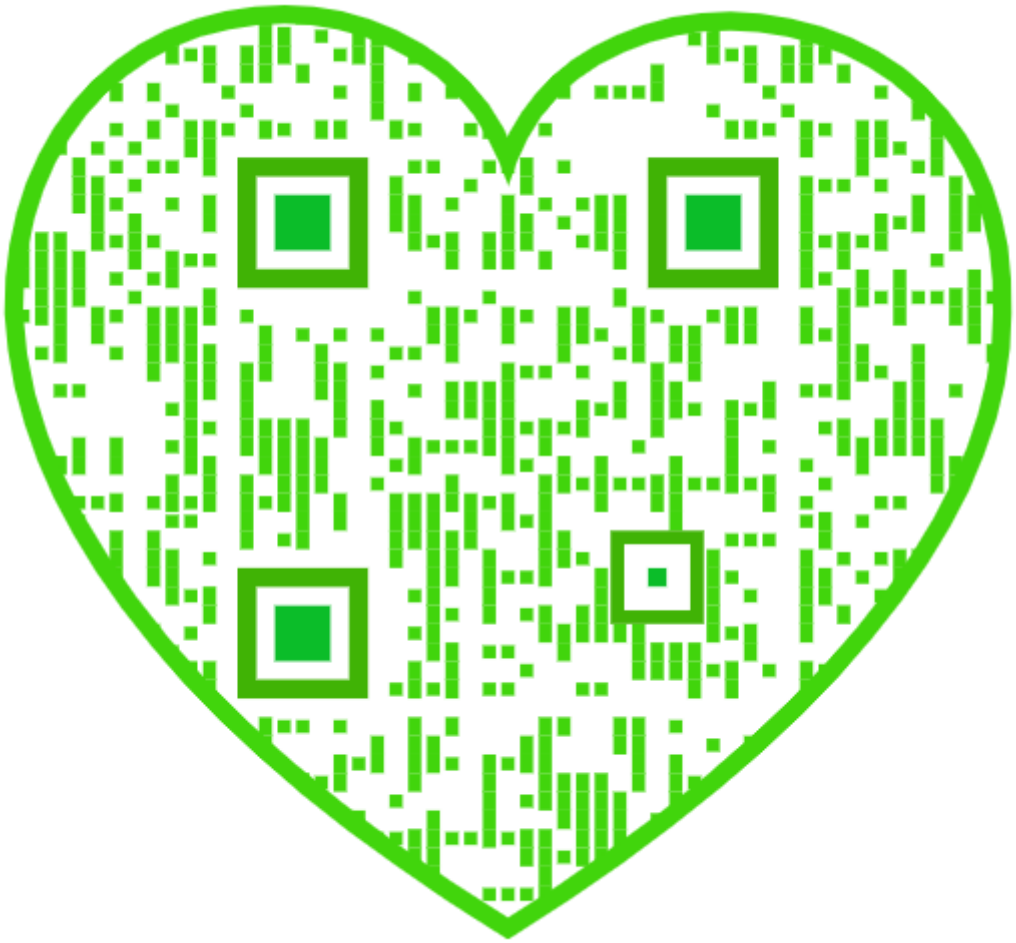

DE MOEDERTJES

Fieteke kreeg dan toch in ieder geval ook nog frissche lucht. (blz. 35.)

DE MOEDERTJES

DOOR

J. P. ZOOMERS-VERMEER

GEÏLLUSTREERD DOOR

R. REINDERHOFF

AMSTERDAM
VAN HOLKEMA & WARENDORF'S UITG.-MIJ., N.V.

BIJ NANS THUIS.

„Er wordt gebeld, Nans!"

Nans stond voor den schoorsteen waar ze de stof afnam en met den doek in de hand keek ze om naar haar vader die dat zei. Haar vader zat in den ziekenstoel zooals tegenwoordig altijd, het was wel gezellig dat hij altijd thuis was, maar hij moest niet ziek zijn, had Nans gedacht. Zij had niet eens gehoord dat er gebeld was, ze was zoo druk, maar haar vader die daar zoo stil zat hoorde natuurlijk alles; de bel ging soms zoo zachtjes over en dan daarbij, als Nans ergens mee bezig was, bestond er niets anders dan dat. „Het kon de dokter wel zijn..." zei haar vader nu opeens nog. „En laat hem niet wachten," gebood vader ook nog zacht.

Maar nu schrok Nans. De dokter?... ja, die moest vandaag komen en ze had er heel niet om gedacht. Ze frommelde den stofdoek gauw tot een prop achter de vaas, keek naar haar schort die niet erg schoon was, naar haar handen... ging dan. Ja, gauw maar... zoo keek vader. En Nans, de altijd weerbarstige haren om het gezicht, schoot nu de kamer uit, de gang over, tot aan de trap waar ze dan het touw pakte en opentrok. Ze week een eind achteruit omdat het touw altijd zoo lang was. En ja, daar stapte toen de dokter het portaal in, veegde even zijn voeten op de mat en kwam toen naar boven. Nans had toch de schort niet meer kunnen afdoen — ze was straks in de keuken bezig geweest en dan blijf je niet altijd schoon — maar toen de dokter even later naar binnen gegaan was keerde ze haar schort toch gauw om. Voor een dokter moet je toch altijd zoo schoon mogelijk zijn.

„Zoo Nancy" — had de dokter boven aan de trap tot haar gezegd en dan had zij meteen dokters hoed aan-

genomen dien zij dan op den kapstok daar dicht bij de trap hing; tegelijk met dien hoed had de dokter haar een hand gegeven, wat Nans altijd wel fijn vond — tenminste als haar hand niet nat of vuil was, want dan had je 'm liever terug willen houden. Dokter had altijd zulke mooie, blanke handen. En dan ging dokter gauw naar binnen naar vader — en Nans had toen op de gang fluks haar schort nog omgedraaid.

Maar dan ging ze toch met een kleur vlug ook weer in de kamer, want Nans was er veel te graag bij als er iets was — en als dokter met vader praatte vond zij dat altijd wel mooi. De dokter ging bij vader zitten en vroeg hoe het hem ging, en dan vertelde vader, de dokter knikte en schreef ook weer een briefje voor nieuwe poeders en soms moest vader ook wel loopen van den dokter, maar dat ging heel slecht. Maar dokter had meer dan één keer gezegd dat alles met vader nog wel weer in orde zou komen.

Moeder was niet thuis en dat was wel jammer, want moeder zou 't niets leuk vinden dat de dokter bij vader was geweest toen zij er niet was; moeder was er ook veel te graag bij en sprak dan met den dokter, ze bracht hem als hij wegging nog op de gang en praatte bij de trap nog na. Moeder wou altijd zoo precies weten hoe 't met vader ging. Maar vanmorgen had moeder niet thuis kunnen blijven, ze moest zoo noodig uit — er was een uitverkoop in de stad en daar had ze voor 't raam zoo'n mooien mantel voor haarzelf zien staan — een mantel voor een reuzenkoopje en moeder had dien willen halen. Hij past me, had moeder gezegd en als ik niet vroeg ga zal een ander hem wegpikken en ik pik hem liever zelf. Moeder had zoo erg een mantel noodig, maar ze kon niet veel betalen en dus had ze 't er wel voor over gehad naar het groote magazijn met den uitverkoop te gaan en daar desnoods in de rij te gaan staan. Wànt... had moeder ook verteld: ze hebben een heeleboel lokkertjes in de etalages gezet en daar zal wat op los komen; om negen uur zou de winkel dezen morgen opengaan en dan kon je die goedkoope dingen uit de etalages krijgen. Met nog een heeleboel vrouwen en meisjes zou moeder er wel staan, dat was zeker, maar moeder zou den

mantel wel krijgen, geloof dat maar vast; zoo wàs moeder wel, dat als ze om iets uitging ze er ook mee thuiskwam. En Nans vond het wel heerlijk dit te weten, ze was blij dat moeder een nieuwen mantel zou krijgen. Moeder was ook vroeg genoeg gegaan, even over achten was ze al de deur uitgevlogen terwijl zij nog allemaal brood moesten eten; zelf had ze maar zoo hap-hap-hap vlug een sneetje naar binnen gewerkt. Redt het hoor! — had ze op de trap nog tot allen geroepen. Ja... had vader nog gezegd, het komt in orde, ga nou maar gauw... En Nans had boven aan de trap nog hevig geknikt dat moeder nergens ongerust over hoefde te wezen. Nans kon bijna alles net zoo goed als moeder en dus...

Sinds vader zijn liedjes niet meer kon gaan zingen in de huizen waar de menschen hier in de stad hun ontspanning en vermaak komen zoeken, had moeder maar moeten zien dat zij den kost ging verdienen, maar dat was niet zoo gemakkelijk geweest, moeder wilde wel van alles aanpakken, zij was nu zelfs 's avonds vestiairejuffrouw in den schouwburg en overdag ging ze in een druk restaurant helpen, hetzelfde huis, waar vader ook wel vaak gezongen had; de menschen probeerden hen een beetje te helpen, maar het was voor moeder erg vreemd geweest dat ze zoo moest gaan werken. Gelukkig dat Nans maar van school was gekomen en nu moeder thuis vervangen kon; ze was erg handig en moeder had haar ook nog veel geleerd. Vader ziek... moeder dikwijls uit om te werken en Nans het huishouden... och ja... Ze moesten er maar zien door te komen, zeiden alle menschen. Maar met vader kon het toch nog wel lang duren, al zou hij wel beter worden. En toch was het een groote troost *dat* je dit wist, en dat zei vader zelf altijd ook. Hij zat ook niet graag... och nee, en als hij dan zoo moest zien hoe het om hem heen toe ging. Maar daar was nu eenmaal niets aan te doen dacht Nans meermalen, en als ze nog maar een beetje brood hadden en als vader maar bleef vooruitgaan. Toch duurde alles wel lang.

Vroeger, voor vader ziek werd, hadden ze het natuurlijk beter gehad, maar dat kwam terùg, zoo moest je maar

denken, het ging nu ook al weer beter. Vader had eerst lang niets kunnen doen van de pijn, heelemaal niets, maar nu was hij vaak zonder en dan maakte hij weer liedjes die hij later weer wou gaan zingen; hij schreef regeltjes op en neuriede, ja, hij bromde soms zoo leuk en dan ineens zong hij een versje, Nans mocht er graag naar luisteren. En dan kwamen vaders kameraden ook wel, die nog wèl in de stad zongen, en ze namen vaders liedjes mee en probeerden ze te verkoopen, zongen ze ook zelf en zeiden aan de menschen dat ze van vader waren. Dan kwamen ze er later weer over vertellen. Ze gaven vader ook wel eens geld voor een liedje en dan mochten ze het houden; vaders vrienden probeerden hem zoo ook een beetje te helpen, maar ze hadden zelf ook niet zoo erg veel. Artisten zijn maar arme schooiers, zei vader altijd, alleen als je een groote beroemdheid was... Een groote beroemdheid? ... nee, dat zou vader wel nooit worden, maar een kleine beroemdheid was hij toch wel geweest toen hij nog zong. Nans hield veel van haar vader, om zijn liedjes die hij maakte en om zijn kleine beroemdheid die ze dan toch wel héél zeker wist. Ze wilde haar vader niet ééns anders hebben, o neen. Alleen zou ze willen dat hij maar héél gauw beter werd en dat alles dan weer net werd als vroeger. En dan zou vader ook weer vroolijk zijn net als toen.

Nu praatten vader en de dokter nog samen terwijl Nans maar stilletjes in de kamer stond en dacht wat ze nu zou gaan doen. Je mocht natuurlijk nooit dicht bij vader en dokter komen als ze praatten en nog minder mocht je doen of je luisterde naar wat ze zeiden, neen, Nans wist het wel. Daar lag de stofdoek nog achter de vaas op schoorsteen en ze zou de dingen weer gaan afvegen. Maar toen zat daar Bennie bij zijn tafeltje en keek haar zoo aan. Ze ging maar naar hem toe en zei zachtjes wat. Bennie was vier, hij speelde met zijn treintje en zijn beestjes en laadde alle beestjes tot een hoop in het spoortje. Nans moest er haar hoofd over schudden; wie laadde nu zooveel beestjes op mekaar in een wagentje? — en ze lagen met de koppen en pooten door mekaar. Nou, die Bennie was soms geen dierenvrind. En Nans pakte een paar diertjes uit het te volle

treintje en zette ze er naast. „Doe je dat zóó?..." vroeg ze met haar hoofd dicht bij Ben.

„Hè...è?" zei hij.

Nou zei hij nog hè-è... als de dokter er was. Nans kleurde er van. „Sttt"... en ze keek dat het niet mooi was wat Ben zei. Maar Ben begreep het niet en stapelde de beestjes weer net zoo boven op den berg in het wagentje. Toen ging Nans maar naar de wieg bij het raam toe en daar stond ze te kijken. Als de dokter zoo ook hier kwam... want bij Fietje moest hij ook wezen... Fietje was vijf weken oud en moeder had eens van Fietje gezegd: ja, die heeft er nu óók nog moeten bijkomen in alle ellende. Maar moeder zou het niet gemeend hebben, want ze hield wel van het kleintje. Nans was ook wel blij geweest toen dit kleine popje gekomen was. Nans was er dadelijk van gaan houden. Ja... als Fietje gekomen was toen vader niet ziek was, zou 't wel beter zijn geweest — of als ze later gekomen was als vader weer gezond zou zijn, maar ja... alles wàs nu eenmaal zoo en je kon de dingen nooit veranderen, dacht Nans wel eens wijs. Toen had ze gedacht dat *zij* Fietje wel kon nemen, dat, als moeder te druk was met nu het brood te verdienen, dat Fiet dan wel háár kind kon zijn. Waarom kòn dat niet? Haar vriendin Jeaan had wel twee jongens, want haar moeder was dood en Jeaan moest voor alles zorgen, die waren óók niet zoo rijk dat ze hulp konden nemen. Als Jeaan — die wel wat ouder was dan Nans — twee jongens had om voor te zorgen, dan kon Nans Fieteke toch wel hebben?

Nans had dit zoo bij zichzelf overdacht en het heel goed gevonden, al had ze het aan niemand verteld. Maar Fietje was háár kind, het was heel zeker en dat ze was gekomen tijdens vaders ziekte, dat was voor Nans heel niet erg. Och... zoo'n kindje heeft weinig noodig, ze drinkt nog bij moeder en als je haar dan verder wat verzorgt ligt ze haast den heelen dag heel stil. Het was wel waar dat Fietje kort na haar geboorte ook al wel een beetje was gaan sukkelen, maar heel erg was dat niet en de dokter zorgde nu voor haar zoodat het over zou gaan. En dan had moeder nu toch goedkoop een wagen kunnen overnemen, zoodat Fietje nu

overdag wat in de lucht kon en dat was heel goed voor haar, had de dokter gezegd. Nans had al een paar maal met den wagen gewandeld en dat was fijn geweest — ze had er Netje zelfs mee van school gehaald — want dat zusje had ze ook nog. En Jeaan was ook mee geweest toen Nans den wagen duwde en Jeaan had ook eens willen rijden en ze had gezegd: nou, hij schuift lekker! Jeaan vond Fieteke ook wel een lief kindje en het was zoo leuk als je dan in het park in het zonnetje zat, nadat thuis al het werk klaar was. Ik wou best dat wij ook nog zoo'n kleintje hadden, had Jeaan zelfs op zeker oogenblik gezegd. Nee, zoo'n klein kindje was niet akelig, Nans wist het zoo beslist.

Fiet zou wel groot komen, zei vader ook, al was hij ziek. En hij maakte nu soms liedjes over kleine kindertjes en zulke aardige wiegedeuntjes. Vader zou nog geld verdienen omdat Fietje gekomen was. Als hij maar eerst weer zou gaan zingen, wie weet, zou 't aldoor over Fiet zijn. En Fietje zelf wist er niets van, lag maar zoo stil in haar wiegje. En zoo'n klein, klein dingetje was het toch!... je moest eens zien wat een vingertjes, wat een handjes... en dat fijne, smalle snuitje! Net een popje.

Als nu zoo de dokter bij haar wiegje kwam... En Nans stond daar maar stil bij Fietje's wieg. Ze had nog wel erg veel te doen, maar ze kon nu toch niet weg gaan. En toen knikte ze maar eens tegen Fieteke die net wakker was. Ze had oogen als de kleur van viooltjes, zoo eenig, en springende gouden haartjes. De menschen zeiden dat 't een mooi kindje was en dat dit wáár was wist Nans ook. O... nu was de dokter bij vader klaar, nu stond hij van den stoel op... langs Bennie en dan hierheen... Nans haar hart klopte even en toen zuchtte ze eens. Als dokter hier bij het wiegje stond wat moest ze zèggen?

Ja, nu stond de dokter nog even bij Bennie's speeltafeltje en Bennie keek tot hem op. Dag kereltje... zei dokter zoo lief en Bennie knikte, nu moest hij dokter een hand geven; was zijn hand niet vuil of nat, hij kloof nog wel eens op zijn vuist. — En nu hierheen... daar was dokter al... en Nans voelde zich opeens héél groot worden, dit was het zaligste oogenblik van dat dokter er was.

„En hoe gaat het met ons peutertje?" vroeg dokter nu bij de wieg en keek er in. „Is moeder niet thuis?" vroeg hij dan aan Nans.

„Neen"... schudde Nans eerst toch wat verlegen; maar dan vertelde ze: „moeder is naar een uitverkoop... het kon niet wachten..."

„Zoo —" zei dokter, „dat is flink van moeder. En is ze er al zoo vroeg op uitgegaan?" Hij pakte onderwijl Fieteke's smalle handje en hield het vast. Nans schoof gauw een stoel bij de wieg en dokter ging weer zitten, hij keek ernstig op Fieteke in de wieg neer en het was of *zij* even lachte, of ze zei: ik ben zoo erg niet...

„Moeder was om goed acht uur al weg," zei Nans zachtjes.

„Zoo... en..." want dat moest dokter toch weten en vader zat ginder heel bij den schoorsteen: „heeft ze het voedsel de laatste dagen nog goed ingehouden?" Want kleine Fiet had de vorige week dikwijls last van haar maagje gehad en dat had de dokter een beetje ernstig gevonden en toen had hij moeder raad gegeven. „Ze heeft gisteren en vandaag alles ingehouden," zei Nans als een echte moeder.

De dokter knikte dat dit heel mooi was.

„Zoo zoo — dat gaat dus goed" — hij knikte weer eens tegen Fiet. Maar haar polsjes vond hij toch zeker wel erg dun. „Ja, ja, 't is een fijntje, maar dat komt wel bij," zei hij. „Gaat ze nog in de lucht? Maar met haar in 't zonnetje als er tijd is, hoor." En dan deed de dokter het dekentje nog van Fiet weg en hij bekeek haar beentjes, haar kleine buikje. En dan dekte hij haar weer toe. Hij klapte haar ook nog even lichtjes op haar handje... Nans vond dat zoo ontzaglijk lief. Dokter hield van Fietje, dat was wel zeker en haar beter te maken, vader beter te maken, dat was wel zijn wensch.

Het waren zulke heerlijke oogenblikken, als Nans zoo met dokter bij Fietje's wieg mocht praten, het was dan of Nans wel een vrouw werd die overal boven uitstak. Eerst als dokter wegging en nog een paar woorden met vader praatte, dan werd ze weer de gewone Nans, dan was het ineens of ze weer zakte. En dan lachte ze tegen Fietje in

de wieg en ze had een erge kleur. Maar dokter had háár toch alles gevraagd en zij had kunnen zeggen hoe het met Fietje was — en dat ze vanmiddag na het werk weer met Fietje in de lucht ging, dat had ze óók beloofd. Mooi... had dokter gezegd. Nans wist wel dat van frissche lucht alle menschen en kinderen sterk werden.

En zoo stond ze dokter dan weer door de kamer na te kijken.

Dokter gaf vader nu een hand. „Het beste met u —" En dan knikte hij nog tegen Bennie en tot Nans daarginds.

„Laat dokter uit, Nans," zei vader.

„Och, ik kan wel"... zei dokter.

Maar Nans glipte al mee de kamerdeur uit, nam gauw dokters hoed van den kapstok bij de trap. „Alstublieft"... en als dokter den hoed opzette trok zij de deur al aan het touw open. „Dag Nancy" — en dan gaf hij haar wéér een hand. Dan ging dokter de trap af en hij deed de deur beneden dicht. Nans knikte daar boven aan de trap dan nog omdat dit alweer voorbij was.

Dan moest ze gauw de kamer in en verder de stof afnemen, ze liep nu haastig rond en veegde overal langs, klopte den stofdoek herhaaldelijk uit en was dan net als ze op de klok keek, om elf uur klaar. Nu naar de keuken, waar ook nog genoeg wachtte. Koken vond Nans wel een gezellige bezigheid — of koken, nee, zoo kon je 't niet noemen wat ze mocht doen, maar 't was toch wel hàlf koken en dat was toch ook al fijn. Moeder had voor ze ging alles in de pannen gereed gezet, had gezegd: doe daar de vlam om elf uur onder en onder de aardappelen dan nog een kwartier later. Zoo... dus stond Nans voor het gasstel en streek den lucifer af — floep... ging het vlammetje aan onder de pan met groenten, daarbovenop, op het deksel, had moeder het schaaltje vleesch en de jus gezet dat nog van gisteren — Zondag — overgebleven was — en op het omgekeerde deksel van de aardappelpan stond vaders schaaltje soep, voor hem alleen, en dat ook vanzelf warm zou worden als de aardappelen straks zouden koken. Ja ja... dat was alles voor de zuinigheid; het een warmt zoo het ander, kon moeder bij de pannen zeggen. Zou ze nu den mantel al

hebben?... zou ze er gauw fijn mee de stad ingaan waar ze het brood moest verdienen?

De groentepan ging gauw genoeg pruttelen en dan draaide Nans het vlammetje weer wat lager; de pit onder de aardappelen nu aan... zoo... en als het dan straks maar niet te hard gaat en overschuimt... of als de groente ook maar niet droog kookt. Nans wist dat alles wel. Maar als moeder de pannen zoo zorgvuldig klaargemaakt op het gasstel had gezet, dan dreigde er haast nooit gevaar en kon Nans zelfs nog best eens wegloopen uit de keuken; er kon weer gebeld worden, vader kon van binnen roepen, Bennie of Fietje konden wat noodig hebben. En zoo was Nans druk nu moeder weg was, maar gelukkig waren de bedden ook al klaar en de stof was van den vloer van de slaapkamers genomen. Je doet het alles maar vlug, morgen weer beter als we samen zijn, zei moeder straks. *Zou* ze nu al met den mantel, het reuzenkoopje, op weg zijn naar huis?

Nans luisterde telkens als ze meende dat er nu iemand naar de deur beneden toekwam, maar 't was moeder toch ook telkens niet... en ze zou toch wel voor twaalf uur thuis wezen, het eten opscheppen dat kon Nans toch ook niet — en vader kon met zijn zieke lijf niet naar de keuken komen. Maar ze *kwam* wel — Of er moesten een honderd vrouwen voor de deur gestaan hebben waar moeder den mantel wou pikken en dat moeder soms toch de laatste was geweest... Als dàt waar was! Maar neen, dan zou moeder niet gewacht hebben, want het koopje was dan toch wel weg — Zoo dacht Nans in de keuken bij de pannen of op den overloop waar ze luisterde en ze zuchtte weer eens. En natúúrlijk kon ze binnen de tafel vast gaan dekken.

Ze dacht dan ook nog aan Netje, die uit school moest komen en die, als niemand haar had meegenomen, altijd wel even gehaald moest worden op den hoek van de drukke straat, waar ze alleen niet dorst over te steken, omdat ze zoo bang was; dan bleef ze daar maar bij de huizen staan en wachtte en wachtte — Netje was stil en verlegen en de kinderen liepen haar zoo gauw voorbij, lieten haar zonder erg alleen, en Netje dorst niet te vragen, ook niet aan een groot mensch of ze mee naar den overkant mocht. Vraag

het dan aan een groote juffrouw, er loopen er genoeg, had moeder ook aan Netje gezegd, maar je kon het haar niet leeren, ze knikte wel ja tegen moeder, maar als ze weer op den drukken hoek alleen stond, dan deed ze het weer niet. Dan wachtte ze tòch op Nans, wànt... dacht ze, ik ben om tien over twaalf niet thuis en dan kijkt Nans uit het raam en als ze me dan nog niet ziet komen, dan komt ze zoo naar den hoek gehold. En Netje had wel gelijk door zoo te denken, want zoo gebeurde het ook gewoonlijk. Netje was bang voor vreemden, ze was voor veel dingen zoo schuw. Ja... dacht Nans bij de pannen, en dan Netje nog... Maar moeder is wel op tijd, ze zei: half twaalf ben ik al wel lang terug, nu was het al òver.

Maar een geluk, net toen het kwart was kwam moeder er aan; ze belde — en gaf meteen wat flinke bonsjes op de deur dat zij het was. Nans holde om moeder open te trekken. Ze had den sleutel, moeder, maar ze kon zeker de deur niet opendoen, omdat ze veel had te dragen. En ja... toen ze daar beneden naar binnen kwam, wat droeg ze veel... twéé pakken, en ze waren flink groot; daar had ze mee in de tram gezeten. Nans wou nog naar beneden springen om moeder een pak af te nemen, maar nee... wacht maar... ik kom wel... zei moeder. En daar kwam ze, met haar voet had ze de deur dichtgedaan. In afwachting stond Nans boven.

„*Hebt* u hem?" vroeg ze stralend als moeder daar ook met opgewekt gezicht aankwam.

„Nou en of —" glunderde moeder, „dat heb ik toch wel gezegd. Jonge jonge, wat was 't er druk... ik ben haast plat geknepen vanmorgen." Moeder had een echte kleur en haar oogen schitterden toen ze daar dan boven aan de trap bij Nans stond. „Hè... hè..." dan liet ze even de pakken zakken. „Moest u 't méédragen?" vroeg Nans nog. „Ja, met die uitverkoop krijg je 't anders over drie dagen pas —" zei moeder. Nans nam nu een pak, moeder ook weer een en daar gingen ze de kamer in, naar vader. Ha ha... zei vader, als meende hij: daar is ze met de buit.

Moeder moest eerst op een stoel neervallen om even uit te blazen. „O..." zei ze, „wat een vrouwen waren er,

ik was zoowat de twintigste in de rij, er waren er die er al zoo'n tijd stonden, ik dacht: zal 't toch m'n neus voorbijgaan? Nee hoor... ik had 'm toch! Kóópjes... 't was verbazend... maar natuurlijk, om de loop naar de zaak aan den gang te maken. 'k Heb nog meer gekocht, ja, ik kon het niet laten, ik dacht, het moet zoo 't moet, maar dit moet ik nemen. En de mantel paste me fijn, net zooals ik gedacht had, en hij is nog gevoerd ook... voor negen-vijfennegentig." Moeder lachte, dan zou ze 't pak gauw opendoen.

„Ze konden toch evengoed tien gulden zeggen als negenvijfennegentig," zei vader.

„Och, da's lokkerij... 't klinkt minder," vond moeder. „Ja, en ik heb ook nog een mantel voor jou gekocht, Nans!" zei ze toen. „Inééns had ik 'm in m'n handen — hij stond op een pop — en ik dacht... Ja, je moest 'm zóó nemen — en terugbrengen ging óók niet — ze nemen niets terug met dezen uitverkoop. Moet je zien... voor vier gulden negentig... Ja, Nans had wel een mantel noodig, maar anders had ze 'm nog niet gekregen... nou, kijk es en pas es gauw aan dat ik zie... Te klein *kan* ie niet zijn, eerder te groot, maar dat is minder."

Moeder had de pakken op den vloer opengemaakt — want Nans had de tafel al gedekt — en daar kwamen de koopjes: moeders mantel — een beeld, en lekker dik, kon je winter en zomer dragen, zei moeder — en dan de nieuwe jas van Nans... en Nans kéék... omdat ze zoo inééns... en daar had ze niet op gerekend. 't Was een wollige, beige mantel, met mooie knoopen en een band om het middel... vier-negentig, wie kon het gelóóven — en moeder hield den mantel wijd uit. Daar was Nans toch een paar jaar mee ingespannen. En Nans lachte, vader lachte — en moeder had nog een truitje voor Bennie en een hoedje voor Net; „en *alles* bij mekaar... nou raadt eens... Toch, 'k ben platzak geworden..." zei moeder er achteraan. „Schiet de mantel even aan!" riep moeder, want Nans wilde naar de keuken hollen daar ze iets hoorde sissen; pitje lager gedraaid... daar was ze alweer... nu schoot ze in de beige mantel... Fijn, schitterend, een beetje lang wel, maar lang wordt wel weer mode en je kunt er ook *in* groeien.

Moeder was tevreden over haar koopje. En Nans moest even met den mantel aan in het rond dansen, want ze was toch zoo blij dat ze hem gekregen had. Haar andere manteltje was al zoo kort en ook wat kaal geweest. Je moet ook gelooven dat vader nu al bijna twee jaar aan den sukkel was — Gut gut... maar nou zoo'n buitenkansje, waar hàd moeder al het geld vandaan gehaald? Maar kijk nou es, de klok wees al over twaalven en niemand had het slaan gehoord. „De aardappels zullen gaar zijn moeder — en u moet de snijboontjes nog in de vergiet doen!" herinnerde Nans.

O ja... schrok moeder; ze stond net voor vader en draaide voor hem in 't rond met den nieuwen mantel aan. 'n Koopje — zei vader, hij was ook blij. En toen alles uit en dan moeder op een holletje naar de keuken. Maar daar had Nans goed gezorgd, moeder vond alles in orde, ze moest alleen de laatste hand aan het eten nog maar doen. „Och och..." zuchtte ze in de keuken rood over de pannen, „wat een morgen, wat een morgen... maar als je maar geslaagd bent dan is het niks, wat jij?"

„*Nou,*" zei Nans.

„Had je niet gedacht, hè?" zei moeder en zette de soep voor vader vast neer; vader zou die vooruit eten. „Breng ze hem maar vast, maar pas op, de schaal is warm, zet 'm op een bord!" Nans deed zoo.

„Nee, ik had niet gedacht dat ik iets zou krijgen," knikte Nans en bloosde nog. Ze dacht wat Jeaan zou zeggen van den nieuwen mantel, natuurlijk liet ze hem vandaag zien!

„En dokter is er ook nog geweest," zei Nans.

„Dokter? Vanmorgen? Hè, en waarom niet vanmiddag, dan was ik er geweest." Zie je wel dat moeder 't niets leuk vond, ze had veel liever wat met dokter gepraat.

„En was hij ook bij Fietje? Wat zei hij?"

„O, 't was goed met 'r, 't was goed dat ze 't voedsel nu ingehouden had, zei de dokter; en ze moest maar veel in de lucht," vertelde Nans als een vrouw; „nou vanmiddag, dan kan ik wel weer. U hoeft toch niet voor vijf uur weg?"

Dan moest moeder weer naar het restaurant om te helpen.

„Nee, vijf uur."

„En vanavond?"

„Ja, 't is schouwburg, dat weet je."

Nans wist het, moeder ging op de kleeren van heeren en dames passen. Zij zouden weer alleen zijn.

Maar moeder had nu pret omdat ze vanmorgen zoo goed met alles geslaagd was.

„Kwart over twaalf — Netje!" schrok Nans ineens.

„Komt ze nog niet?"

De keuken was aan den straatkant, Nans ging uit het raam hangen en keek de straat in; er liepen wel kinderen, maar kleine bange Net zag ze toch niet. Nans trok haar hoofd weer binnen. „'k Zie haar niet, 'k zal maar even gaan, ze blijft tòch staan wachten, ze durft niet."

„'k Heb haar zóó gezegd..." zei moeder boven de pan.

Nans bracht nog gauw de soep aan vader, dan kon hij die vast vóór eten; vader schoof naar de tafel toe, dat kòn hij toch al weer en eerst was hij zelfs dáár te ziek en te slap voor geweest. „Ze is erg warm, de soep," zei Nans, „denk u er maar om." Dan vloog ze heen, de trap af en de straat op, de deur liet ze nu maar even openstaan, al was dat niet iets wat de andere buren op de trap graag wilden. Maar dan hoefde moeder niet weer open te trekken, ze had nu genoeg te doen.

Nans keek terwijl ze hard wegliep nog even naar den overkant naar het huis van Jeaan, of ze soms niet voor het raam was, maar ze zag niets en de jongens waren zeker ook al binnen uit school. Een enkelen keer hielpen die broertjes van Jeaan bange Netje wel eens oversteken, maar lang niet altijd en ze hadden dat toch best kunnen doen, ze moesten immers denzelfden kant, ja, woonden vlak tegenover je en Jeaan was nog wel je vriendin. Maar die Evert en Theo waren niet zulke lieverds — o neen — Jeaan had er ook genoeg mee te stellen, met Evert nog het meest. Op jongens moet je maar nooit rekenen om een buurmeisje mee naar huis te brengen.

Nans repte zich zoo vlug ze kon en op den drukken hoek trof ze werkelijk Netje, die daar tegen den muur van den bakkerswinkel aanstond; Netje stond daar, schuw als een vogeltje en weer verbaasd naar alle drukte starend. O, het kon daar zoo druk zijn op dien hoek, er stond vaak een

verkeersagent. En dan Netje's oogen als ze je inééns zag.

„Kom maar," zei Nans nu, „durfde je weer niet?"

En dan had ze Netje al bij de hand.

Met een kleur stapte bange Net met haar mee het drukke punt over.

„Je bent toch een kriel, je zult nooit groot worden," zei Nans plagend tot haar bange zusje.

„Je haalt me toch wel..." zei Net met haar zachte stemmetje.

„Ja, ik haal je wel... je zeurt... ik heb genoeg te doen," bromde Nans dan nog zoo eventjes, „je bent nèt zoo bang als een hondje, dàt ben je!"

„Theo nam me niet eens mee," zei Net.

„Theo? Heb je 't hem gevraagd? Ging hij langs je heen? Dan heb je zeker weer gefluisterd dat hij je niet hooren kon. Jij praat altijd zoo zachtjes en jongens hebben doove ooren. Dan moet je maar harder roepen. Theo wil je wel overbrengen, ik heb het hem zelf gevraagd."

„Ja," zei Net, omdat ze dit ook wel wist.

„Nou dan, en anders krijgt hij van Jeaan. Ik heb 's morgens genoeg te doen en als moeder er dan ook al niet is. Ik heb een mantel... jij hebt een hoedje..." vertelde Nans dan opeens.

„Ja?" vroeg Net, de oogen groot naar Nans.

„Nou, en fijn, moeder heeft van alles meegebracht, 't was reuzengoedkoop."

„Is het een mooi hoedje?" vroeg Net.

„Van groen fluweel... als het je maar past, moeder mag het niet ruilen."

„Lâ we dan maar hard loopen," zei Net nu opeens.

En ze holden samen.

„Ja, nou loop je wèl hard," zei Nans.

Maar ze beenden toch hand in hand vlug voort en Nans hield haar zusje stevig vast. Och, Nans dééd wel eens of ze een beetje op het schuwe, verlegen zusje bromde, maar in werkelijkheid wàs dit toch niet zoo. En je had anders nooit last met Netje, nooit deed ze iets wat ze niet mocht, alleen was ze wat bang op straat, maar dat kon ze dan niet helpen.

„Als we dan gaan wandelen zijn we àllemaal fijn," zei Nans toen ze bij de deur waren.

En ze sprongen het portaal in en klommen gauw naar boven. Nans rook nu het eten op de trap — ze had honger. Ze was 's morgens ook altijd vroeg op. Vroeg opzijn was gezond.

Maar Nans had een nieuwen mantel en daar dacht ze maar aldoor aan onder het eten, hij lag daar met dien van moeder over een stoel uitgespreid, je kon hem aldoor zien.

En het eten is nog dubbel zoo lekker als je iets moois gekregen hebt.

Dit wist Nans.

JEAAN EN NANS.

Na het eten hadden moeder en Nans vlug opgeruimd en afgewasschen. Netje was weer naar school en Nans had haar opnieuw over de drukke straat gebracht. Bennie zat weer te spelen — hij was ook haast altijd zoet; hij wist dat hij straks een uurtje met Nans en den wagen met Fietje uit mocht en dat vond hij altijd fijn; hij had nu zijn houten emmertje met een lepel al klaar staan, want dan ging hij in den speelbak van het park zand scheppen en hij was er altijd zoo dol op dat te doen. Maar eerst moest moeder Fietje nu nog verzorgen en voeden en dat duurde nog wel een half uur. Nans stond in de kamer te denken, ze wou moeder wat vragen.

„Mag ik dan eerst nog even naar Jeaan met den mantel?"

„Om 'm te laten zien? O ja, ga jij maar naar Jeaan toe, hoor. En ze kan ook wel hierkomen!" Maar al zei moeder dat, Nans ging toch liever naar haar vriendin toe en bleef daar nog een beetje. „Als je dan over een half uur maar terug bent want dan ben ik klaar met 'r," zei moeder, op Fieteke in haar schoot neerkijkend. Moeder had alles, dacht Nans, water, zeep, het sponsje en de poeder — en de kleertjes lagen daar ook. „Dan ben ik allang terug," zei Nans lachend en ze pakte den mantel mee. Ze mocht toch overdag wel telkens een half uurtje vrij om naar Jeaan te gaan. Zoo was moeder wel — en vader al evengoed. Nans hoefde nu den héélen dag niet thuis te zijn en te werken nog daarbij. En het kon best zijn, dat Jeaan straks ook nog een uurtje meeging naar het park. Nans ging het meteen vragen. Jeaan had vanmorgen wel de wollen wasch gehad en dan was ze altijd druk geweest, maar in den middag was ze wel weer klaar. De groote witte wasch hoefde Jeaan niet te doen, dat wilde haar vader niet hebben. Bij Nans

thuis werd de heele wasch Dinsdags altijd door moeder gedaan en dat was een heel gedoe. We hebben geen geld meer om iets buiten de deur te geven, zei moeder. En Dinsdag was daardoor voor Nans ook altijd druk.

„Zet je het theewater nog op?" vroeg moeder voor Nans nu de deur uit ging.

„Ja," zei ze en ze ging nog even naar de keuken met den mantel over den arm. Die Jeaan aan den overkant was straks ook niet erg begrijpelijk geweest. Ze hadden met mekaar staan seinen, ieder achter het eigen raam van de keuken, Jeaan waschte ook borden en Nans had toen het gordijn gelicht en ze hadden tot mekaar gelachen. Ik heb een nieuwen mantel... had Nans langs haar lijf gewezen... een mooie... ik kom straks... Maar Jeaan aan den overkant had haar schouders opgehaald. Heeft je moeder den mantel?... had ze dan met haar mond gevraagd, maar daar had Nans weer niet goed uit wijs kunnen worden. En moeder had niet graag dat je uit het raam Jeaan over straat wat ging toeroepen; ga het mekaar dan maar vertellen, zei moeder altijd, nou en dat gaan was altijd leuk.

Jeaan stond nu aan den overkant weer achter het keukenraam en Nans keek nog even naar haar vriendin en wenkte: ik kom!... Goed, knikte Jeaan, kom maar gauw... Ja, deed Nans blij terug. Plof... ging het vlammetje onder het waterketeltje: ik heb den mantel... wees Nans nog weer en deed dan het gordijn voor het keukenraam weer erg netjes dicht. Nu zou moeder zoo thee zetten en dan zat ze nog gezellig een poosje met vader. Nans kwam straks terug om de kinderen.

„Dà-àg..." riep ze nog op de trap en van binnen kwam een gedag van vader en moeder terug. Nans kon de trap wel afdansen. Toen ze buiten de deur kwam en naar het hooge raam van Jeaan keek, was die daar niet meer, maar de deur van Jeaan vloog al voor Nans open. In een wip sprong Nans de straat over en bij haar vriendin het portaal binnen. En Jeaan wachtte boven aan de trap.

„Fijn dat je komt, zeg!"

„Ja, hè?" zei Nans. En in de kamer spreidde ze den nieuwen mantel voor Jeaan uit en Jeaan keek terdege.

„Gut, da's een mooie, ik wist niet dat je een mantel kreeg!"

„Ik wist het zelf ook niet."

„Heeft je moeder er ook een?"

„Ja, ook een — en ik ook!" Nans lachte zoo stralend. „Moeder had reuzenkoopjes, ze kon het niet laten. En hij staat me zoo fijn, moet je kijken!"

Nans trok den mantel aan, Jeaan hielp en ja, Jeaan knikte verschrikkelijk en keek vol bewondering. „Mooie kleur... en wat een fijne knoopen, kun je wel zien dat die duur is geweest," oordeelde Jeaan, „een beetje lang is ie wel..." ze keek langs Nans haar beenen; „maar daar kan een zoom in. Mag ik hem ook eens passen?"

„O ja," zei Nans gewillig. „Hangt ie me èrg lang?"

„Ga maar op de tafel staan, dan kun je het zelf zien," vond Jeaan. Zoo spiegelde Jeaan zichzelf ook altijd ten voeten uit als ze iets nieuws had. Jeaan legde een krant over de tafel: „ga daar maar op staan!" En Nans stapte eerst op een stoel, dan op de tafel en ja, toen zag ze zichzelf heelemaal in den spiegel boven den schoorsteen. Ze draaide en draaide zich op de tafel, ze vond zichzelf fijn — en zoo gróót — maar dat kwam natuurlijk door de lengte van den mantel. Och, er hoefde geen zoom bij in, Nans zou wel gauw genoeg groeien en de mantel zou passen.

„Hij zal jou óók wel mooi staan," zei ze tot Jeaan.

„Ik krijg nog làng geen nieuwe," zei Jeaan. „Maar ja toe, laat *ik* nou es!"

En toen stapte Nans weer van de tafel op den stoel en zoo op den vloer en dan kon Jeaan voor den spiegel en zich bekijken in den mantel van Nans. Hij stond Jeaan al even mooi, ja, hij paste haar zelfs nog beter dan Nans, want Jeaan was grooter. „Gut... wat een beeld..." deed Jeaan, „ik vraag hem eens van je te leen."

„Doe dat maar," zei Nans en ze lachte terdege.

„En zulk lekker zacht goed en dan die zakken!" Jeaan stak haar handen er in. „Zal *ik* hem maar houden?"

„Nou, dat zou wat zijn!" vond Nans.

Jeaan moest dan ook weer van de tafel afkomen. „Je moeder kan goed koopen. Hm... jullie zijn niet arm..." kwam Jeaan of ze 't beslist wist.

„Een beetje, soms *niet*," zei Nans en nam den mantel van Jeaan weer over, sloeg hem dubbel, „O, dus bedoelde je *dat* zoostraks toen je zoo wees?" vroeg Jeaan. „Ik begreep je al niet. Maar hij is toch zeker niet voor alle dagen."

„Nee, ik hou hem voor best, ik heb m'n grijsje nog."

„'t Is fijn"... vond Jeaan nog eens weer. Ze gunde Nans zoo van alles, want al zei Jeaan zooeven, dat ze bij Nans thuis niet arm waren, hoe het er was wist ze veel te goed en dat was niet zoo rooskleurig. Neen... als je zoo eens vaak bij Nans in huis was en er dan van alles zag en hoorde... Jeaan en haar broertjes hadden het veel beter, want, al hadden zij geen moeder meer, hun vader was een sterke gezonde baas die goed geld verdiende, ze konden krijgen wat noodig was. Doch bij Nans thuis... sinds die vader zoo was gaan sukkelen — En die moeder werkte, pakte van alles aan, een paar vrienden deden een beetje aan ze. Nee... Jeaan wist wel hoe 't daar toeging, en daarom, omdat Nans nu een nieuwen mantel had, was ze erg blij. „Hij kost nog geen vijf gulden," zei Nans toen nog zacht terwijl ze den mantel over een stoel hing.

„Nou..." zei Jeaan, „het is toch véél — en hij kan toch wel vijfentwintig gekost hebben. Als je moeder er voor in de rij gestaan heeft... En die koopjes zijn om de klanten te lokken. Als *jij* hem maar hebt! Geen mensch ziet toch dat hij zoo goedkoop is!"

„Nee..." zei Nans.

„Nou dan. Ga je vanmiddag nog uit?" vroeg Jeaan dan.

„Ja, ik moet met Fietje. Ga je mee?"

„Ik heb vanmorgen al het wollen goed al gedaan," vertelde Jeaan, „en 't is allemaal al droog daar op het balkonnetje," ze wees naar de achterkamer waar de deuren openstonden en je het goed op de lijntjes zag hangen. „Maar een rij kapotte kousen weer"... zuchtte Jeaan, „die jongens doen nooit één kous heel uit. Die Evert... heele hielen hangen er uit, je begrijpt niet hoe je ze nog weer goed krijgt. En toch werkelijk nog goede kousen... Ja ja..." zuchtte Jeaan opnieuw, „ik ga vast van den winter weer kousen voor ze breien, voor Theo net zoo goed, want die kan er ook wat aan, al staan ze dan leelijk, die eigengebreide twee-recht-

twee-naadjes, 't kan mij niet schelen, 't is sterk, en vader zegt het ook. Vader draagt toch ook eigengebreide sokken. Ik dóé het, ik geneer me niet als de jongens met die grove kousen zullen loopen, d'r is geen beginnen aan zomer en winter, moet je zien..." En toen ging Jeaan naar het balkonnetje, en Nans ging mee, en daar toonde Jeaan aan Nans al die vreeselijke euvelen van haar broertjes. „Ja..." zuchtte Nans ook mee, „dat is toch erg... en daar heb je weer heel wat aan te doen. Nee... bij ons... als wij óók nog van die jongens hadden... gut..." Nans zou niet weten hoe dàn de boel voor mekaar moest komen.

„Ja, wees er maar blij om dat jullie er maar één hebben en dat die nog klein is," zei moeder Jeaan. „En dat Fietje ook maar weer een meisje is, och, meisjes zijn veel leuker... wat de klééren betreft," vond Jeaan gauw. Ze zou haar broertjes toch voor geen geld van de wereld willen missen, dàt wist Nans ook. „Och, ze zijn altijd veel wilder," vond Nans dan.

„En ik moet vanmiddag nog twee paar stoppen, want als ze uit school komen moeten ze schoone en heele hebben; vanmorgen had ik toch nièts meer voor ze — en ze hebben kousen genoeg. Maar soms ben je er glad doorheen"... moest Jeaan vertellen. „Anders was ik wel met je meegegaan naar 't park, maar nou... ik heb Evert zoostraks een gat voor de knie met een draad bijgehaald en als dat blijft zitten... Je bent nooit klaar," zei Jeaan met strakken mond.

„Hè... en kun je dan niet als we terug zijn?... Moeder moet toch om over vieren weer weg en moet ik bij huis zijn. Toe, ga mee..." drong Nans toch aan, „en dan kunnen we daar fijn wat zitten. Neem de kousen dan mee" — raadde ze toen, „of je nou hier stopt of ginder. En ik zal je helpen, neem maar twee stopnaalden mee. En dan om vier uur halen we Net op den hoek en dan komen de jongens toch ook pas thuis. 't Is zulk mooi weer... en de dokter zei... Moeder zal Fietje nu wel klaar hebben," zei Nans toen opeens, „toe... zeg nou ja"... En Jeaan, omdat ze 't niet laten kon om Nans, en omdat ze zelf ook wel graag wilde, knikte dan van ja en rolde de kousen die ze stoppen moest in mekaar, zocht in het naaimandje naar kaartjes katoen. En Nans

moest weer gaan, want moeder, Fiet en Ben zouden wachten. „Tot zoo dan!"... riep ze ineens buiten de kamer en ze had haar mantel weer over den arm, „om half drie kunnen we nog best in het park zijn en dan tot vier uur..." „Ja..." riep Jeaan nog in de kamer. En Nans, blij, sprong weer naar den overkant toe. O, als Jeaan toch maar meeging!

Ze deed drie kleine belletjes aan hun deur en moeder trok gauw open. Dan moest Fieteke's wagen, die hoog tegen de zoldering van het portaaltje hing, neergelaten worden en dat deed moeder met een touw dat over een katrolletje liep. Zoo'n kinderwagen kun je niet altijd zooveel trappen ophijschen. „Jeaan gaat óók mee"... zei Nans blij tot moeder. „O, gezellig," zei moeder ervan. „En vond ze je mantel mooi?"

„Nou, prachtig!" zei Nans. Ze borg den mantel weer netjes boven.

En dan stond de kleine stoet reisvaardig voor de deur. Ben was blij, hij kwam alleen maar uit met Nans, want moeder had nu nooit meer tijd voor hem, hij kneep zijn emmertje met lepel stijf in zijn hand. Hij had zijn nieuwe gestreepte truitje aan, het stond hem lief. Moeder zei ze aan de deur allen vaarwel. Jeaan was al komen loopen en had Ben en zijn emmertje genomen. En die Fiet lag zoo lekker verzorgd in haar diepen wagen, je zou niet zeggen dat ze een beetje ziek was. En moeder wuifde ze na en ging dan gauw weer naar binnen. 't Is fijn als je zoo dan anderhalf uur hebt om ginder in de zon te gaan zitten. Het park met het stuk kinderspeelplaats was niet ver, hun straat met de hooge huizen uit liepen ze er precies op aan.

„Wat is het fijn weer, hè?" zei Jeaan nu ook ingenomen onderweg. Ze had Bennie's hand goed vast en in haar andere hand het rolletje kousen in papier en het emmertje. Toen stopte ze dat pak maar *in* het emmertje en dat ging ook goed. Ben keek nu en dan blij tot Jeaan op, hij kende haar zoo goed en Jeaan was altijd lief. Ben huppelde soms omdat hij naar zijn fijne zandhoop in het park toeging. En Nans schoof den wagen met Fieteke zoo trotsch voort als Nans dat alleen kon doen. Vandaag was àlles zoo prettig. Nans moest ieder keer glimlachen.

In het park waren ze dan en ze hadden Ben in zijn speelhoek gebracht; daar was een kolossale zandbak waar een heele zwerm kinderen in kon. Ben zat er dadelijk op zijn gemak en schepte en schepte, en dan bestonden de anderen niet eens meer voor hem, die ginder, niet veraf, op een van de banken waren gaan zitten en zoo toch wel een oogje op hem hielden. Ze hadden gelukkig nog een erg gezellige bank kunnen krijgen, onder een boom en een beetje in de zon, het zat daar zoo lekker en wat is het toch heerlijk als je dan zoo weer in het groen zit. Bij huis zie je geen groen, de straat heeft niet eens boomen en de menschen in de benedenhuizen hebben maar van die kleine binnentuintjes of plaatsjes waar toch niets groeit omdat er geen zon komt, waar dus enkel maar wat rommel staat en soms een kippenhok is. Maar de kippen hebben er nog niet eens ergen schik. Maar in het park... als je daar weer bent... hè, dan kun je ademen en kijken in het groen en genieten, dan wordt je soms zoo blij en zou wel kunnen zingen. Zoo ging het Nans altijd in het park en Jeaan eveneens. En al had je er maar een uurtje, het was toch altijd zoo heerlijk.

Dichtbij was een klein vijvertje, een brugje over een watertje, er was een rotsblok van groote steenen waar een fonteintje uit opspoot; in het vijvertje waren ook een paar eenden. En dan waren er wat perken bloemen, nogal veel banken, maar die alle haast altijd bezet waren, want het parkje was klein en de straten met de hooge huizen rondom waren vele. Maar het was toch zoo heerlijk dat dit parkje aan het eind van de drukke straat van Nans en Jeaan er was; zoo wist je ook altijd als je tijd had, waar je naar toe kon gaan. Er was ook wel meer dan één groot park in de stad, maar die waren zoo ver en dus daar ging je niet zoo gemakkelijk naar toe.

Heel ver van huis en heel ver buiten zijn was wel heerlijk, maar wanneer gebeurde dat? Nee, haast nooit. Toch sòms in den zomer... ja, dan wilden Nans en Jeaan met hun karavaantje wel eens heel ver de beenen nemen en als *dat* gebeurde, nou, dan was het een feest en dan waren ook de jongens, de broertjes van Jeaan, dol. Maar nu van den zomer waren ze nog niet één keer ver van huis gegaan, want

Fieteke was gekomen en Fiet had Nans aldoor maar vastgehouden. Maar het parkje dichtbij was er en als het moest kon dat ook genoeg zijn.

Wat was het heerlijk warm als de zon hier reeds den heelen dag zoo'n beetje gestoofd had. Fieteke in haar wagen sliep. Het geurde rondom zalig naar groen en bloemen. En het kleine grut in den speelbak had onder mekaar pret. Om het kleine park was een hek en daarachter ging steeds het verkeer van auto's, trams en menschen. Toet-toet-toet — zoo ging het vaak en de tram klingelde er doorheen, maar dat alles hinderde Fietje in den wagen zelfs niet, zij sliep maar rustig door. Je zou zeggen dat Fiet rose kleurtjes op haar wangetjes had liggen.

Maar hoe heerlijk het in het park was en hoe veel Nans en Jeaan ook altijd te babbelen hadden, de gaten in de kousen van de jongens waren er nu óók nog en die moesten dicht voor Jeaan straks weer naar huis zou gaan. Maar als je met je tweeën zit te stoppen gaan er veel gaten in een uur dicht, en je kunt toch net zoo goed wat te doen hebben dan dat je aldoor zit te kijken.

„Heb je de stopnaalden dan?" vroeg Nans.

Nu, Jeaan had een koker en daar zaten er wel zes in, dikke en dunne en ook nog gewone naalden; en buiten de kapotte jongenskousen had Jeaan nog een heel oude kous ook die niet meer gedragen werd. „Je moet zien, ik knip er lapjes uit en die naai ik op de groote gaten," zei ze, „je kunt toch maar geen uur op ieder gat zitten en een lap vult ook. Vader zegt ook: als de jongens maar netjes zijn en zoo nauw kun je niet kijken." Jeaan had een kous over haar hand waar ze de vuist door den hiel kon steken. „Doe jij dan maar kleine gaatjes, ik doe die knol wel," zei ze. En Jeaan lachte, slag had ze er van, op deze wijs knollen te dichten.

„Als je aan de jongens vraagt hoe ze aan zulke gaten komen hebben die er altijd in gezeten," vertelde ze, „net of *ik* ze maar zoo laat loopen. Jongens zien bij zichzelf de gaten nóóit!"

„Nee, dat is zeker," vond Nans ook. Doch ze hielp dan ook maar goed. En onder het stoppen en naaien hadden ze dan toch nog haar honderden babbeltjes; die Jeaan vooral

had altijd veel te vertellen. En Nans vond het leuk als Jeaan maar àltijd weer wat anders wist.

„Zou jij wel rijk willen zijn?" vroeg Jeaan op zeker oogenblik als ze bijna den lap op den hiel van Everts kous gezet had. Jeaan deed die vraag zeker, omdat ze bedacht had, dat als *zij* rijk was, ze dan altijd nieuwe kousen voor de jongens zou kunnen koopen. En ze deed meteen weer een flinken draad in de naald.

„Nou..." zei Nans, „ik wel." Nans was er zeker van dat als je rijk was, je leven dan wel heel mooi zou kunnen worden.

„En wat zou je dan doen?" vroeg Jeaan verder.

„Nou eerst zou ik willen dat ze vader beter maakten..."

„Ja, vanzelf," knikte Jeaan en ze zat weer over den hiel, haalde heel precies de naald en draad door. „Maar denk je dat rijke menschen altijd beter worden van hun ziekten? Die gaan toch net zoo goed dood als anderen."

Nans schrok een beetje. „Ja, dat is wel zoo..." bekende ze, „maar als we rijk waren hoefde moeder nu niet uit te gaan om te werken en vader... hoefde dat niet te zien," kwam ze met een stille zucht; „moeder kon bij vader blijven, nu zijn we zoo vaak alleen en vader vindt dat niet prettig; ik bedoel: dan kon hij toch alles *krijgen*. Nou doet de dokter ook wel alles... ik weet het," zei Nans, die hun al wat ouden dokter immers zoo lief vond. „Rijke menschen worden ook niet altijd gauw beter, ik weet het wel ...maar toch..." toen zweeg Nans. „We zijn niet rijk, we hebben maar net genoeg," zei ze. Ze dacht: soms hebben we *niet* genoeg, maar dat hield ze dan maar in.

„Ja, maar *als*..." hield Jeaan aan.

„Ja, als..." zei Nans.

„Nou, zeg dan nog wat. Zou je in een heel groot huis willen wonen? Zoo'n huis langs het groote park met een tuin naar den vijver en waar zooveel rozen over een muur slingeren... en met een grasveld, met witte stoeltjes en een tafeltje daarop, een fijne kleurige parasol waar je onder zit voor de zon, waar je met visite zit en de knecht of meid dan thee brengt. Ja, wou je dat? En wou je wel een auto houden?"

„Gut..." schrok Nans, ze moest lachen, want hoe kwam

die Jeaan er aan? Ze verzon zoo vaak verhaaltjes. „Och ja, dat wou ik wel," zei ze toen maar om Jeaan te plezieren. „Waarom zou ik het niet willen?"

„En hoeveel meiden zou je houden?"

„Nou, drie," zei Nans maar — „maar ze moesten nooit weggaan."

„Nee, natuurlijk niet. En een chauffeur, hè? En elken dag gingen we rijden."

„Ja," zei Nans. Jeaan bedoelde dus dat ze sàmen in dat huis woonden — en misschien met allemaal. Och ja, dat was wel leuk. En elken dag in de auto tuffen — fijn! „En lekker eten als je thuis komt," verzon Nans het sprookje maar mee verder.

„Ja zeker, als de keukenmeid niet heel fijn koken kan moet ze weg. Maar ze kàn wel koken. Je krijgt van àlles wat je nooit gegegeten hebt."

„O jee..." zei Nans met een lach. „Zou je 't alles opeten, zou je ervan houden?"

„Maar ze vraagt je toch eerst wat je allemaal lust."

„Vraagt ze dat iederen dag? Dat is fijn," genoot Nans.

„Ja," zei Jeaan beslist, „als ze goed geld verdienen doen de meiden wel graag alles — en als je geld genoeg hebt... Zou jij wel" — Jeaan hechtte den draad af en bekeek den gelapten hiel waarover ze nu tevreden was: „altijd met veel guldens in je zak loopen en zoo maar een gulden op straat weggeven aan een armen man? Ja, hè? Ik ook. En zou je elken dag een fijne taart koopen? Ik ook! En bloemen? Bossen! Ik zette de kamer vol. O... ik zou een reuzenhoop dingen doen," genoot Jeaan en keek op naar de blauwe lucht die ze tusschen de boomen door zag; „en ik zou iederen keer weer wat nieuws verzinnen."

„Wat voor taarten kocht je allemaal?" vroeg Nans in pret.

„Iederen dag een andere natuurlijk; den eenen dag een met room, den anderen dag met vruchten, den derden dag met... met aardbeien maar weer, den vierden met spijs, zooals in boterletter. En ik liet me door den bakker zeggen wat voor soorten hij nog meer bakken kon. Er zullen wel een boel soorten zijn. Ik nam iederen dag een andere. 't Zou wel een groote moeten zijn voor allemaal."

„Ja, neem ze maar goed groot," vond Nans vol genot. „Maar zou je niet dik worden van dat alles? Misschien werden we allemaal als padden. Ze zeggen dat je van suiker... en van snoepen..."

Jeaan keek weer even in de lucht, haar mond trok heel oolijk: „och, dan gingen we maar weer gymnastieën," vond ze op die dikte; „we hebben tijd genoeg om te sporten en van sport wordt je wel weer mager. En misschien *werden* we niet dik," vond ze er ook nog op.

„Nee, laten we dan maar niet dik worden," weerde Nans af.

„Maar wèl eten!"

„Ja, wel eten dan."

Ze lachten nu allebei hard, een heertje dat voorbij de bank wandelde met zijn stok, keek hen aan. En Jeaan knikte het heertje van plezier gedag.

„En mooie kleeren zouden we koopen, hè?"

„O ja, een kast vol."

„Enne... nee..." deed Jeaan dan ineens, „dat niet allemaal; weet je... we zouden veel naar buiten gaan, naar buiten, o ja, laten we maar niet aldoor over een groot huis en pret en kleeren en eten praten. Zou je naar de zee gaan? De zee..." zei Jeaan verlangend; zij was daar eens een keer geweest op een schoolreisje, het was lang geleden, maar zij had het nooit vergeten. Nans had de zee nog nooit gezien. Jeaan had niet altijd in hun buurt gewoond, Jeaan was uit een verre straat gekomen en daar was ze op een school geweest waar de meesters wel voor prettige dingen zorgden voor de kinderen. Jeaan was dan eens met de klas naar zee geweest. O... als Jeaan dáárvan nog vertelde; ze zag de groote zee nog altijd in gedachten, je kon gewoon niet gelooven dat er zooveel water was. Je kon zoo ver kijken als je wilde, en alle kanten behalve achteruit, want daar was het land, maar anders was het allemaal water, had Jeaan al zoo vaak verteld. En schepen er op... en dan het strand... ik had een zak meegenomen voor schelpen en ik kwam met dien zwaren zak 's avonds thuis, je kon er zooveel rapen als je wilde. „Ja, als ik *rijk* was, dan ging ik altijd naar de zee..." zei Jeaan verlangend; „en naar de hei, en ik ging op een boot

en heel ver varen. Jij toch ook alles, hè? We gingen maar altijd met mekaar!"

„Nou, natuurlijk," beloofde Nans heel vast.

„We gaan nooit meer ver met mekaar..." zuchtte Jeaan dan; „vroeger... ja... maar nou kun jij niet meer; je vader ziek, je moeder moet uit en dan zij nog..." Jeaan wees met haar hoofd naar kleine Fietje die nog steeds sliep. „Maar later dan..." zei ze toen weer om Nans. „Toch was het wel gezellig als we dan haast zoo'n heelen dag ver van de stad weggingen."

Nans had dat ook altijd zoo zalig gevonden. Ze had nu ook veel gaatjes in de kousen voor Jeaan dichtgekregen, en zoetjesaan moest het nu wel naar vieren gaan, want ze waren hier al een heelen tijd; maar als ze gingen als de toren sloeg was het nog tijd genoeg. Netje's school lag wat den anderen kant en ze kon toch niet voor zeven minuten over vier weer op den drukken hoek zijn; Nans moest van dezen kant uit het park komen — ja, als 't dan vier sloeg...

„We konden misschien toch wel eens weer op een Zondag, als moeder niet weg hoeft en als Fietje dan thuis blijft..." vond Nans, die toch ook wel heel erg naar een dag ver buiten verlangde. „Als ik het moeder vraag dan mag het wel op een keer. Ik zal het eens doen."

„Hè ja —" kwam Jeaan dadelijk, „doe dat. Vader van ons gaat dan wel naar grootmoeder toe, dat wil hij wel eens graag." Die grootmoeder van Jeaan woonde in een andere stad en omdat het nogal ver was nam vader dan al de kinderen niet mee; en op zoo'n dag zou Jeaan dus best met de jongens heel lang weg kunnen. Als Nans dan óók kon... Jeaan voelde al vreugde omdat het zou kunnen gebeuren.

Maar Netje en Ben gaan dan ook mee — al loopt Ben nog niet zoo goed, peinsde Nans. Maar als we dan den wagen konden meenemen en Ben kon er nu en dan in. Hij zal ook niet meer thuis willen blijven — of hij huilt! En dan konden we alles wat we meenemen ook nog in den wagen doen — eten en drinken — want we nemen alles mee. O ja, we moeten het doen, het zal wel mogen... verlangde Nans. Ze had een kleur van het plan, den heelen zomer waren ze nog niet een heelen dag weggeweest. En Jeaan zag zich ook al op den grooten uitstap gaan.

„Ik zal wel vast goed gaan bedenken waar we heengaan," zei Jeaan. „Buiten langs de rivier en waar het weiland is. En dan plukken we weer veel bloemen... o!" genoot ze; „als ik het de jongens zeg — nou!"

En dan ineens sloeg de toren vier uur.

„O... daar is het al..." schrok Nans en ook Jeaan hoorde het, ze rolde fluks de kousen en alles weer in mekaar. „Alles toch lekker heel gekregen al hebben we meteen veel gebabbeld," zei Jeaan. Nans haalde gauw Bennie uit den zandbak, hij keek haar bijna als in een droom aan toen hij daar ineens uit zijn heerlijkheid opgebeurd werd. „'t Is tijd —" zei Nans en gewillig liep hij met haar mee, het emmertje en den lepel in zijn hand; hij zag rood van het spelen en van de zon. „Ga ik dan morgen weer..." vroeg Ben.

„Ja," antwoordde Nans.

Dan gingen zij gauw het park uit en door de drukke straat naar den gevaarlijken hoek, waar Netje niet dorst over te steken en ze nu zeker wel weer op Nans zou wachten. Nans reed den wagen nogal vlug, Jeaan hield Bennie weer bij de hand; en opeens had Jeaan Bennie opgenomen en droeg zij hem. „Kriel..." zei Jeaan, Bennie had toch niet goed kunnen meestappen.

„Ze zal er nog wel zijn," zei Jeaan; zij bedoelde Netje.

En Jeaans broertjes zouden thuiskomen, zij hadden na vieren altijd honger en Jeaan moest dan voor een boterham en een kopje thee zorgen. Hun vader kwam om zes uur pas thuis. En soms had die vader van Jeaan ook wel late dienst, of nachtdienst, want hij werkte aan het spoor, en ook wel moest hij overdag slapen. Maar nu kwam hij om zes uur thuis. En dan moest Jeaan weer voor thee en boterhammen zorgen; en dan was de boterham van vier uur er ook al lang weer bij de jongens uit.

Was Netje op den drukken hoek? Stond ze daar weer tegen den muur van den bakkerswinkel?

Neen, Netje stond daar niet op haar oude plekje, maar er gebeurde daar toch wel iets op dien hoek. Nans was vandaag ook misschien wel een beetje laat en toen had Netje wellicht gedacht... ja, zou ze gedacht hebben dat ze dan toch maar alléén zou oversteken, die bange haas van een Net?

Ze was toch pas zeven en zoo'n klein ding. Neen, dat Net opeens zoo flink zou worden had ook Nans niet gedacht. Maar als die twee beste broertjes van Jeaan haar nu aan 't helpen waren!

„En kijk nou... kijk nou... kijk daar..." zei Jeaan en ze wees opeens naar wat ze zag. Net was werkelijk aan 't oversteken — en wie weet hoe vaak ze het in weinige oogenblikken al gedaan had. Was ze daar dan tòch ineens toe gekomen? Moeder thuis had toch al zoo vaak vergeefs gezegd... Aan dezen kant van de drukke straat stond Theo, die negen was, en aan den overkant die heele beste Evert, en ze speelden allebei voor verkeersagent voor Netje, die lessen kreeg. De straat was weer druk, zooals altijd, auto's, wagens, motorrijwielen, fietsen, moesten telkens aan twee kanten voorbij. Maar het was toch niet het uur, dat de verkeersagent er was. Nu stond Netje aan den overkant bij Evert, ze keek rechts en links, de verkeersagent Theo aan dezen kant keek mee voor Net, hij stak ineens zijn hand op en daar stoof Net in een vaartje aan. Ha ha, veilig over — nog eens weer! Net lachte hard, de anders zoo verlegen en schuwe Net. Dat ze nu ineens zoo durfde bij de jongens! Maar die hielpen haar ook wel goed.

Jeaan met Bennie en Nans met den wagen stonden nu tegen den muur van den bakkerswinkel en Netje zag hen niet, zij zag in haar drukke oefening niet dat zij toch nog gehaald werd. Ze moest alleen... meende ze... en ze wou het toch ook wel leeren. Nans stond te lachen, Jeaan ook. Wat die beste jongens nu toch een geduld hadden met die kleine Net — en ze wàren anders niet op meisjes. Maar misschien leerde Netje het zoo ineens, was de angst er plotseling uit. Nans hoefde dan niet altijd meer uit huis te loopen om Net te halen en te brengen. Dat was toch ook dikwijls lastig als moeder er niet was, en vader dan alleen moest blijven zitten, terwijl hij toch niet van zijn ziekenstoel afkon.

„O... laat ze nog eens gaan..." genoot Nans; „niet zeggen dat we hier zijn!"

En ze riepen niet, keken maar naar wat de drie in de drukte deden.

Net had weer links en rechts gekeken, ze wachtte; dan

stak Evert aan den overkant zijn hand weer op — en Net stevende over. Heelhuids en met roode wangen stond ze daar weer bij Evert.

„*Hier* weer heen! ja, voor 't *laatst*!" riep Theo van dezen kant en zwaaide. En Net, zich plotseling zoo groot nu voelend omdat ze 't kòn, wilde wel en knikte blij van ja, van nog één keer. En dan naar huis, dat was nog twee keer! Ze wachtte bij Evert totdat ze de straat weer veilig meende en ze dan meteen Theo's hand aan den overkant weer in de hoogte zag gaan.

„*Fijn* gelukt weer, *nou kan* ze het!" — Theo nam een sprong de straat op, hij zou haast vergeten nu voor zichzelf en Net erbij uit te kijken. Ze waren midden op den weg, toen gaf Bennie een gil en riep Net; Net bleef pardoes stil staan, keek om... en... kwam terug... Domme Net, die juist zoo mooi verkeertje geleerd had. Ze liep dus pardoes tegen den draad van alles in, tegen een heer met een fiets, die verschrikkelijk remde, een auto die een zwaai maakte en een grooten zwarten hond, die van den mijnheer met de fiets hoorde en waarmee Net in de goot duikelde. Zoo maar lag ze in de goot en boven op den hond. Net dacht... zei ze later... dat de wolf van Roodkapje haar ineens beetgepakt had en met haar was gaan worstelen. Theo, de eene verkeersagent, en Evert, de knappe andere, kwamen door de drukte geschoven en stonden dra bij Net en bij Nans, bij Jeaan en Bennie, die allen verschrikt keken. Nans was allàng naar gevallen Net toegesprongen, had haar uit de goot opgebeurd en den verschrikten hond ook wat weggeduwd; die hond schudde dan zijn jas uit, Net was schoon gebleven; de goot was gelukkig niet erg vuil. En de mijnheer van de fiets zei dat hij het niet helpen kon, maar dat Net dom was; en toen begon Net van schrik te huilen, ze stopte haar hoofd tegen Nans aan. „Ja....." zei Nans, „dat je *dat* ook moest doen."

„Wees maar stil," vond Jeaan, „je bent *niet* onder een auto gekomen."

En Evert en Theo zagen er ook wit van.

„Waarom *deed* ze dat nou?"

Ja, Net wist het zelf niet. Je *mag* midden op de straat

niet omkeeren, dat hadden de verkeersagenten haar toch wel geleerd. Ze had overreden kunnen worden, ze had dóód kunnen zijn... Stel je vóór!

De menschen die er bij waren komen staan keken ook. Ja, zeiden ze, dat was een gelukje. En Net zou het nooit meer doen, nee, Nans moest haar dan voorloopig maar weer komen halen, ze had haar best willen doen, ze had het willen leeren, maar ze kon het nog niet. Net huilde; och, ze was nog zoo klein weer. „Nou, wees maar stil, ik háál je dan nog wel een tijd," beloofde Nans.

Toen was het goed.

„We zullen het haar nog wel beter leeren," zei Evert.

En dan holde Evert heen, en Theo hem achterna, en ze waren het heele ongelukje alweer vergeten. „Kom je brood maken?" had Evert nog aan Jeaan geroepen, Jeaan had geknikt. Toen gingen zij op een veilig oogenblik allen de drukke straat over. Nans duwde den wagen, Jeaan had aan iedere hand een kind. En nou was er gelukkig géén groote bulhond die met Net in de goot kwam rollen.

Net zuchtte er nog van aan den overkant.

En toen naar huis.

Moeder moest Fietje nog voeden voor ze naar haar werk ging; moeder keek al uit omdat het laat werd en daar waren ze toen. Aan vader en moeder werd alles van Netje verteld en Net had nog altijd maar het gevoel of ze den wolf om den nek greep. Jeaan aan den overkant zorgde voor haar hongerige broertjes en gaf ze schoone en heele kousen. Als Nans haar moeder weg was kwam Nans met Fietje zeker nog wel wat buiten, want het was zulk mooi weer en het was nog vroeg, en dan kwam Bennie ook nog wel weer beneden; tot zes uur kon Jeaan er dan nog wel bij zijn, totdat vader kwam. Zoo'n uurtje snapten ze nog wel vaak in den vroegen avond.

En later liepen ze dat uurtje dan ook weer heen en weer in de eigen straat.

Fieteke kreeg dan toch in ieder geval ook nog frissche lucht, al was het dan niet de lucht van het park met het groen en de bloemen en de zon. Tusschen de hooge huizen van de straat viel de zon haast niet. Maar Fietje lag een tijd

met haar oogjes open of ze toch wel tevreden was; en toen vielen haar kijkertjes ook weer toe.

Bennie liep heen en weer mee met den wagen en speelde af en toe met jongetjes; Net had nu schik met haar springtouwtje, ze zong al haar springliedjes.

Moeder was weer weg. Boven zat vader weer alleen, dacht Nans.

Je zag hem nóóit als je naar boven keek, hoewel hij daar toch wel dicht bij het raam zat, maar nooit deed hij het gordijn een eindje weg of hij keek naar beneden, vader zat daar maar en dacht... hij dacht stellig àltoos wel aan den tijd dat alles weer anders zou worden.

Ver weggaan van je deur kon je nu niet meer, want er kon iemand komen en vader kon niet opendoen.

En heel laat vanavond kwam moeder pas weer naar huis.

JUFFROUW SLOET.

Beneden Jeaan woonde juffrouw Sloet en dat was wel dikwijls, ja, bijna altijd, een lieve, aardige, moederlijke juffrouw voor Jeaan en haar twee broertjes. Wel had juffrouw Sloet in haar huis meer dan eens verdriet en dan kon ze natuurlijk tegen niemand erg vriendelijk of hartelijk zijn, maar anders was ze doorloopend goed en lief, ja, juffrouw Sloet was een beste vrouw.

Als Jeaan wist dat juffrouw Sloet weer verdriet had, dan liet ze dat maar zoo stilletjes betijen bij haar zoo veel oudere vriendin, ze vond het wel naar, Jeaan, maar ze dacht ook: 't gaat wel weer over — 't duurt maar een paar daagjes — en dan komt juffrouw Sloet terug, dan is ze weer net als altijd. Het was enkel maar wachten voor Jeaan.

En juffrouw Sloet kwam dan ook opeens wel weer boven bij Jeaan en ze praatte, ze lachte al weer eens, ze zuchtte ook wel en zei: och ja, Jeaan... och ja... en dan wist Jeaan het wel, het zuchten was over baasje Sloet, den zeeman, die weer weg was. Baasje Sloet had nooit van juffrouw Sloet moeten weggaan en haar zoo alleen laten, maar ja, juffrouw Sloet was nu eenmaal met een zeeman getrouwd en zeemannen gaan varen. Juffrouw Sloet moest veel keeren dat verdriet ondervinden.

Als juffrouw Sloet weer bij Jeaan was, dan was Jeaan wel erg blij. Och, juffrouw Sloet was immers haast net een moeder en die kun je niet missen. Juffrouw Sloet was de vriendin van Jeaans moeder geweest en in de ziekte van moeder en bij moeders dood had de goede buurvrouw zoo veel geholpen. Misschien had zij Jeaans moeder voor het heengaan ook wel beloofd, dat zij altijd een beetje op de kinderen zou passen. Juffrouw Sloet was nu dikwijls de moeder in het huis — over Jeaan — over de jongens — en

dit laatste was voor Jeaan wel prettig, daar ze alles altijd toch niet kon. En voor vader van Jeaan was het ook geruststellend te weten dat, als hij weg was, de kinderen dichtbij toch altijd iemand hadden op wie ze konden rekenen.

En juffrouw Sloet vond het heel gewoon, alles wat ze deed.

Als juffrouw Sloet niet met een zeeman getrouwd was geweest, dan had ze misschien niet zooveel boven kunnen komen bij Jeaan. Het was wel een geluk dus, dat zij een zeemansvrouw was, maar dat *zei* je haar natuurlijk niet. Jeaan hield wel van baasje Sloet, den zeeman, en ook juist wel, omdat hij zoo vaak lang weg was. Maar als juffrouw Sloet dat eens in Jeaans hoofd had kunnen lezen!

Als juffrouw Sloet dus weer bij Jeaan was, na haar daagjes van treurnis om den weer verloren zeeman, dan beijverde Jeaan zich erg voor haar oudere vriendin, ze gaf een luien stoel, zette met zorg thee en kwam met koekjes. Je verwent me weer, Jeaan... zei juffrouw Sloet, och ja, Jeaan... och ja... De zuchten gingen baasje Sloet op zee nog achterna. Dag baasje Sloet op zee... dacht Jeaan dan zacht. Dan breide juffrouw Sloet weer iets voor haar zeeman, of ze hielp Jeaan naaien of stoppen voor de jongens. Dat laatste was nog het beste, met de naald was genoeg in het huis van Jeaan te doen.

Als Jeaan in het voorjaar moest schoonmaken, dan kwam juffrouw Sloet ook helpen, zij waschte gordijnen, streek ze netjes en hing ze weer op. Met de wasch van elke week kwam ze ook een handje strijken meedoen. De groote wasch van Jeaan kwam droog thuis, Jeaan hoefde die niet te doen van haar vader; je krijgt er maar een kromme rug van, zei hij. Maar strijken kon Jeaan wel — en als juffrouw Sloet hielp — En als er veel goed stuk was kon juffrouw Sloet vlug helpen verstellen.

Juffrouw Sloet en Jeaan gingen altijd samen op de markt inkoopen doen, en als er nieuwe kleeren voor Jeaan of de jongens noodig waren, ging juffrouw Sloet mee. In het huis van Jeaan hadden ze het moeilijk zonder juffrouw Sloet kunnen stellen.

Bakte juffrouw Sloet vischjes of van die lekkere spie-

rinkjes, dan zou ze altijd wat brengen. De zeeman van juffrouw Sloet hield veel van spekpannekoek en hij kreeg ze altijd als hij thuis was, ja... oh!... als de zeeman thuis was dan rook het bij juffrouw Sloet vaak zoo lekker, de lucht trok er van tot bij Jeaan in de kamer; je zou hebben kunnen ruiken dat baasje Sloet thuis was als je dat niet had geweten. Jeaan ging dan meermalen aan de trap haar neus ophalen. Dat was fijn — en dat gaf ook voor boven wel weer wat! Als juffrouw Sloet alleen leefde dan deed ze maar altijd zoo eenvoudig, maar baasje bracht immer feest.

Natuurlijk bakte ze oliebollen of appelbeignets met Oudejaar en met Sinterklaas wist ze altijd wat voor de jongens te bedenken. Van Evert hield ze — ze was dol op hem — en Evert was een beetje mal op haar, hij mocht altijd alles van juffrouw Sloet. Dat kwam: baasje Sloet heette óók Evert en als juffrouw Sloet Evert zei dan dacht ze stellig aan haar baasje die dan weer ver weg was. Toch was de kleine Evert lang geen beste — neen, Jeaan zou ervan hebben kunnen vertellen; maar bij juffrouw Sloet kon Evert toch nooit kwaad doen. Ze hield vast veel meer van hem dan van Theo, maar natuurlijk... hij was ook maar Theo... en die kwam ver achter Evert.

Als Jeaan wel eens boos op Evert was omdat hij zooveel stuk maakte, dan zei juffrouw Sloet: och Jeaan, geef maar even hier... je moet wat toegeven aan jongens! Ja, jongens, dacht Jeaan, maar ze bedoelt Evert. Maar als ze weer een reuzenscheur of -gat wilde maken! Asjeblieft... zei Jeaan dan. Als ze dat nou zoo graag deed voor Evert! En dan zette juffrouw Sloet haar bril weer op. Anders droeg ze die haast nooit. Ze had vast een Evert moeten hebben die veel stuk maakte — en misschien nog vijf andere kinderen erbij. Nu, ze kon van Jeaan Everts scheuren en gaten wel krijgen! Het was vaak wel gemakkelijk dat ze zoo van Evert hield. Juffrouw Sloet maakte gaten en scheuren zóó keurig als Jeaan het nooit gedaan zou hebben.

Je kon juffrouw Sloet dus nooit missen, geen dag, het was een uitkomst dat ze zoo de moeder van het huis wilde zijn.

Evert bracht altijd beesten mee naar huis en daar had Jeaan een grooten hekel aan. O, mag het niet?... dan ga

ik naar juffrouw Sloet. Soms zei hij: van jóú mag nooit niks en ging hij met boos gezicht weg. Neen, van die dieren mocht zèker van Jeaan niet, en niet alleen om den rommel die ze brachten, maar ook omdat het dieren tergen is als je ze op een bovenhuis houdt waar geen tuin is en geen zon komt voor de dieren. Dat is plagen en daarom wilde Jeaan het niet... Maar Evert ging naar juffrouw Sloet, zij was in alles wat Jeaan afkeurde, niet toestond, Everts moeder die verwende. Ze had nog nóóit neen tegen Evert gezegd, ze zou het niet *kunnen* zeggen, die zwakke juffrouw Sloet.

Met z'n hagedis had ze hem geholpen, met nog andere beesten, met z'n muis zelfs, die hij bij juffrouw Sloet in een kistje hield. De hagedis was lang zijn lieveling geweest, die hij ver buiten gevangen en in een fleschje mee naar huis had gebracht. *Weg!*... had Jeaan gezegd. O... hij *was* al weg, Evert zelf! Alwéér niet! Nóóit kon Jeaan aan beesten wennen. Zèker, Jeaan kon aan beesten wennen, aan katten en honden en huisvogels, maar... andere dieren gingen binnen immers toch altijd dood, dus wat moest je ermee? Jeaan kon het niet steunen. Maar juffrouw Sloet? En wat zou ze nu weer op de hagedis van Evert weten?

De hagedis was in een groote oude zinken teil tòch bij Jeaan op het achterbalkonnetje gekomen — want Evert wou hem nou es bij zich hebben; de teil was half gevuld geworden met zand en graspollen en daaronder leefde de hagedis; dikwijls haalde Evert hem boven, liet hem kijken aan jongens die hij meebracht, aan Theo, die het alles ook bewonderde, Evert koesterde het beestje wat en deed hem weer weg. Alleen Jeaan keek er maar niet veel naar. Vader, als hij thuis was, keek nog wel; vader was als juffrouw Sloet, kon nooit brommen. Maar later was de hagedis toch dood gegaan en Everts verdriet was groot geweest. Wat had je nou weer aan zoo'n dier gehad? vroeg Jeaan. En juffrouw Sloet had de oude waschteil weer teruggekregen.

Voor zijn stekeltjes had hij het lange ijzeren broodbakje van juffrouw Sloet dat ze niet meer gebruikte; ze bakte nooit zelf brood meer, en de vischjes zwommen er fijn in, beter dan in een flesch, zei Evert; en als hij het bakje op het balkon in den regen zette, konden de frissche druppels

er maar zoo in vallen. Juffrouw Sloet had een emmer op haar balkon staan en daar ving ze regenwater voor Everts vischjes in, dan riep ze later naar boven: ik heb nog water, Evert? Ja, ik kom!... riep Evert en hij holde. Ze ving warempel nog regenwater voor Everts vischjes... zoo'n groote vrouw! Jeaan kon zoo'n groote vrouw altijd niet begrijpen.

En de stekeltjes gingen toch óók altijd weer dood, ondanks de broodbak en het regenwater van juffrouw Sloet. Maar er waren buiten in het weiland altijd weer andere —

De zeeman was niet doller op Evert dan op Theo, neen, die was tenminste eerlijk en maakte geen verschil. Hij bracht voor beiden hetzelfde mee en vertelde aan beiden altijd verhalen. Maar als de groote Evert thuis was kon juffrouw Sloet de kleine ook wel weer missen. Dag jongens, zei ze dan meermalen bij de trap — en Evert en Theo wisten: ze gingen door. Juffrouw Sloet had nu geen tijd, ze moest bij grooten Evert zijn. Nou, kleine Evert zou ook wel *vast* niet graag gewild hebben dat die groote Evert er altijd was. Maar die ging weer weg, groote Evert stal juffrouw Sloet altijd maar tijdelijk.

Dan had juffrouw Sloet ook nog een oude rijke mevrouw, bij wie ze lang in betrekking was geweest, wel dertig jaar, zoo ze verteld had en die mevrouw en zij hadden mekaar nog nooit kunnen vergeten al was juffrouw Sloet laat gaan trouwen. Ze ging nu nog vaak naar die oude mevrouw toe om er wat te helpen, want hoe het in dat huis moest dat wist juffrouw Sloet zoo goed. 't Was een groot huis, dat huis bij het park, een echte villa, waar wel drie meiden en een knecht waren met wie allen juffrouw Sloet ook bevriend was. Het was er zoo fijn en deftig in dat huis dat aan den achterkant aan den parkvijver lag en waar Jeaan wel eens was geweest met haar buurvrouw en waar ze dan wel had gedroomd van ook zoo rijk te zijn en ook zoo... en waar ze dan met Nans over gepraat had en Nans gelachen had over die rijke droomen van Jeaan.

Als de menschen in dat groote huis weg waren in den zomer — hoe kon je weggaan uit zoo'n mooi huis en zoo'n grooten, prachtigen tuin? — Jeaan had het al zoo heerlijk gevonden als ze er maar een uurtje was — als de menschen

in die villa op reis waren, dan was juffrouw Sloet er heen gegaan om te luchten en de planten in de groote serre te bekijken die de tuinman dan verzorgde. Of ze had haar oude mevrouw brieven moeten opsturen. Dan had Jeaan, die had mogen meegaan, door het huis geloopen en overal gekeken en ze had later door den grooten tuin gedwaald en ontzaglijk genoten. Wat was alles mooi en heerlijk als je rijk was! En die tuin met al de bloemen en boomen en paden, was toch net een park. Er was een steenen trapje achter in den tuin dat naar den parkvijver afliep en daar wachtten dikwijls twee witte zwanen omdat ze altijd bij de mooie villa voedsel gekregen hadden. Dan had juffrouw Sloet bij Jeaan een handje gras in het water gegooid, ze had nu geen ander eten om aan de zwanen te geven. En dan had juffrouw Sloet veel mooie bloemen in den grooten tuin geplukt, ook voor Jeaan; dat mocht nu wel, zei ze, niemand had de bloemen nu toch noodig. De villa heette Vijverzicht en dat was wel een goede naam, vond Jeaan, als zij rijk was geweest was ze er maar zoo gaan wonen.

Dan later waren ze met de bloemen weggegaan. Juffrouw Sloet had alles weer gesloten. En dan had Jeaan dagenlang toch nog mooie bloemen uit den villatuin in de kamer gehad. Bloemen waren eenig om je heen — en zulk prachtige bloemen! Net zulke rozen zag je voor de bloemenwinkels; je kon ze nooit koopen; die van de markt waren er maar verlepte kleintjes bij. Jeaan had ook nog zelfs van de bloemen aan Nans kunnen geven.

Ja... en juffrouw Sloet bracht ook wel eens wat mee uit dat groote huis: kleeren die ze kreeg, en die ze ook wel vroeg voor menschen die het erg noodig hadden. Juffrouw Sloet en de zeeman hadden het niet noodig iets van andere menschen te krijgen, maar daarom wist juffrouw Sloet wel anderen. In de buurt deed ze wel eens iets... Maar, zei vader van Jeaan, dat doet ze in donker, de rechterhand ziet bij juffrouw Sloet nooit wat de linker soms doet. En van de kleinkinderen van de mevrouw uit de villa werd ook veel afgedankt; ze logeerden daar vaak en juffrouw Sloet was altijd overal bij... en dàn kon de oude mevrouw aan juffrouw Sloet nooit iets weigeren. Daarvoor was ze ook dertig jaar

bij die oude mevrouw geweest. Nu was juffrouw Sloet vijftig, vijf jaar was ze met den zeeman getrouwd. Maar juffrouw Sloet was nog heelemaal niet oud. Ik ben er een van den ouden stempel, zei ze wel eens, ik bleef dertig jaar in mijn eene betrekking, tegenwoordig hebben de dames er dertig in een jaar — maar... zei ze dan weer: de mevrouwen zijn ook niet zoo lief meer als mijn oudje, dat was altijd een engel. Juffrouw Sloet was nòg dol op haar oudje.

Het was wel prettig voor juffrouw Sloet dat ze nog altijd naar de villa kon gaan, en hetgeen ze vooral deed, als haar baasje, de zeeman, weg was; het maakte haar verdriet en het wachten stellig wat minder, en de oude mevrouw en het personeel zagen haar altijd graag komen. Ze hielp iedereen.

En dan had juffrouw Sloet thuis ook nog genoeg dieren om van te houden als ze alleen was: ze had een kat en een hond, een kanarie en een tortelduif, allemaal lieve beesten en die ze ook niet kon missen, al konden zij juffrouw Sloet niet alles zijn in haar dagen van eenzaamheid. De hond heette Jupiter, maar die noemden ze maar gewoon Joep — de kat heette Lot, het was een grijze en wel een sok van een dier, de kanarievogel kon tierelieren dat je het huizen ver kon hooren — als tenminste het raam bij juffrouw Sloet openstond — en mocht er soms een zonnestraal in zijn kooi vallen, nou, dan was het lieve dier heelemaal niet te houden, dan bracht het zulke lange en hooge trillers uit of het wel naar den hemel zou willen vliegen. Jeaan vond het boven altijd zoo heerlijk als de kanarie van juffrouw Sloet zoo zong en als zij het dan zoo in de kamer kon hooren, je kreeg er dan zelf altijd een blije zin van en wou ook wel zingen. Maar als je zelf zong hoorde je de kanarie weer niet en daarom hield Jeaan het zingen dan maar in. Het was wel heerlijk van zoo'n dier dat het misschien een bosch om zich heen dacht en dan pret had. Baasje Sloet had de kanarie van een reis meegebracht en het was natuurlijk een heele beste omdat hij voor juffrouw Sloet was. En met de tortelduif was het al net eender; dat was een wonderdier, niets minder. En Jeaan mocht hem net zoo graag hooren als de vroolijke kanarie.

De tortelduif, als juffrouw Sloet bij de groote kooi kwam, boog en boog wel vijfentwintig keer achter mekaar voor haar en dan roekoede hij er maar meteen op los. Ja, duifje... ja roekie... zei juffrouw Sloet dan maar, en ze streelde met een vinger over zijn kopje, hij wist niet hoe vriendelijk hij dan wel tegen haar zou zijn, zijn beleefde buiginkjes en koertjes hielden niet op, tot juffrouw Sloet hem een brokje suiker of iets anders gaf en hij eindelijk ging ophouden. Voor Jeaan wou hij ook wel buigen, maar nooit zoo lang, dat liep gewoonlijk met een enkel keertje af. Je zou zeggen, dat zoo'n diertje toch de menschen kan kennen. En dan was hij voor juffrouw Sloet nog een barometer ook; hij voorspelde haar altijd slecht weer en dat kwam altijd uit.

Als hij zoo droef en dofjes in zichzelf zat te koeren en zijn veertjes daarbij wat opzette, dan kon je gelooven dat er slecht weer op komst was. Als juffrouw Sloet dan op haar achterbalkon was en ze hoorde Jeaan boven bezig of Jeaan keek ook wel eens òver het balkon, dan riep ze zoo bij 't kloppen van een stofdoek: het mooie weer zal alweer gedaan raken, Jeaan, we krijgen véél regen.

En dan antwoordde Jeaan: ja juffrouw Sloet, ik hoor het...

Het tortelduifje zei het —

Den anderen dag, als Jeaan uitmoest, liep ze vast met een paraplu op straat. En als de tortelduif op Zàterdag z'n voorspelling gedaan had, nou, dan hadden *niet* zoo weinig menschen 's Zondags het land in. Jeaan had dan maar nooit voor dien Zondag plannen gemaakt en ze had ook haar vriendin Nans aan den overkant al voor dien dag gewaarschuwd. Het was altijd maar goed als je van tevoren niet op plezier rekende, dan kreeg je er tenminste ook geen slechte bui om als 't anders werd.

Zoo'n gemak was nu die duif van juffrouw Sloet.

Als juffrouw Sloet bij Jeaan kwam, dan kwamen de dieren ook wel mee, dat is te zeggen: de hond en de kat. Soms kwam alleen de kat mee en kwam Joep later aan de deur krabben; dan was hij buiten geweest en nu met een buur binnengekomen; hij rook dan waar zijn vrouw was. Kwam de grijze Lot soms later dan de vrouw en Joep bij Jeaan, dan had ze wel ergens op zolder of misschien zelfs wel op

het hooge dak gezeten; als ze mauwde voor Jeaans kamerdeur, had Jeaan haar binnen gelaten. Dan stond Lot daar met wat verbaasden snoet en opstaande oortjes te kijken, ze kwam juffrouw Sloet nog een stapje nader, keek de vrouw aan. Maw... zei ze dan tot juffrouw Sloet.

„Ja, ik ben hier..." zei die dan.

„Maw..." zei Lot weer, kop in de lucht.

„Ja, 't is goed —"

Dan sprong Lot in juffrouw Sloet haar schoot en daar was gauw een fijn hol voor haar. Joep keek — als Lot er in lag kon *hij* er niet in liggen en dan moest hij dus ergens op den vloer. Maar Jeaan had nog wel een oud stoelkussen en dat kreeg Joep dan. Zoo zijn alle kindertjes tevreden, zei juffrouw Sloet dan, ze breide aan de sok van den zeeman, had den bril weer op. Juffrouw Sloet keek altijd vroolijker en vriendelijker hoe langer de zeeman weg was.

En Jeaan had een apart kopje voor juffrouw Sloet, met pootjes eronder en leuke bloemetjes er op en dat ging Jeaan halen zoo gauw ze de thee klaar had. En juffrouw Sloet was best trotsch op dat eigen mooie kopje bij Jeaan.

Zoo zaten ze daar dan gezellig bij mekaar. En zoo zaten ze heel vaak.

Die middaguren zijn leuk als de jongens er dan niet zijn!

„En hoe is het aan den overkant, Jeaan?" vroeg juffrouw Sloet vanmiddag, het huis van Nans bedoelend. „Het blijft daar maar sukkelen, geloof ik. Wat duurt dat toch lang met die zieke man — en wat moeten de menschen achterop raken. Die vrouw doet en slooft maar. En dan dat kleintje nog dat gekomen is. Alle zorgen tegelijk! En dat kleintje ook al niet sterk, hè? Ik zie de dokter er nog maar geregeld in gaan."

Jeaan moest zeggen dat het in het huis van haar vriendin werkelijk nog altijd treurig was.

„Die Nans is een lieve meid," zei juffrouw Sloet, „ik zie haar ook altijd bezig. Ik vind haar toch zoo'n aardig, hartelijk ding."

„Ja, dat is ze," moest Jeaan bekennen.

Het was dien middag dat Nans bij Jeaan boven kwam.

Tingeling... drie keertjes, vlug achter mekaar, dat was ze, Jeaan kende het bellen. Daar *is* ze... zei ze aan juffrouw Sloet en Jeaan ging gauw opendoen. Juffrouw Sloet had geknikt alsof dat te pas kwam.

„Da...ag!" riep Nans al onder aan de trap, en Jeaan: „gut, wat leuk, ben je d'r? Kom gauw boven! Wat *fijn* dat je komt!"

„Nou, ik mag toch alle dagen," zei Nans terwijl ze kwam aanwippen. Maar Jeaan bedoelde dat het toch weer iederen dag een feest was.

Boven lachten ze tegen mekaar.

„Is er iemand?" vroeg Nans.

„Juffrouw Sloet natuurlijk!"

„O ja —"

Nans kende juffrouw Sloet, de overbuurjuffrouw, want... Daar binnen zat ze, Nans knikte, juffrouw Sloet knikte vriendelijk terug. Deze juffrouw... Jeaans vriendin... en de vriendin van velen... van hen die het noodig hadden het meest... In donker 's avonds belde ze wel aan het huis van Nans en kwam stilletjes naar boven, met soep voor Nans' zieken vader, met wat eieren, met versch gebakken visch en waarover ze dan zelf bloosde, want och... het viel haar misschien wel moeilijk te geven... te geven aan menschen die het eerst zoo goed gehad hadden. Maar moeder en vader van Nans hadden de goedheid van de juffrouw altijd genomen, en zoo was ze in hun huis ook een vriendin geworden. En als de zeeman binnen was kwam die ook al bij vader kijken en vertelde hem wat. Nans moest dus wel blij zijn als ze juffrouw Sloet bij Jeaan zag.

„Zoo Nansje, meid, en hoe gaat het ermee? En thuis? Met vader al wat beter?"

„'t Gaat met vader niet slechter, juffrouw Sloet."

„Zoo — dat is mooi. Ga zitten, Nansje! Ja, ik zal weer eens gauw bij jullie komen. En moeder nog flink aan den gang? En begint het kleintje nou te groeien?"

En dan deed Nans een groot verhaal van thuis en van het kleine, fijne zusje.

Jeaan gaf Nans ook thee — en Jeaan had ook koekjes. Nans zat dan maar heerlijk op visite. En ze mocht zelfs twee

koekjes bij het kopje thee nemen van Jeaan. Het was altijd leuk in de kamer van Jeaan te zitten en te babbelen, te luisteren, door het raam eens naar buiten te turen of naar het andere raam te kijken waar de bloeiende geraniums stonden. Jeaan had den heelen zomer al bloemen aan de geraniums. En juffrouw Sloet te hooren vertellen — die wist altijd zoo veel — en zoo tegen je stoel aan te hangen en een beetje uit te rusten — o, het was wel fijn.

Nans zou het uurtje iederen dag bij Jeaan niet hebben kunnen missen.

En Jeaan vond het feestelijk als ze zoo visite had, je kon aan haar gezicht zien dat ze blij was, dacht juffrouw Sloet.

Vandaag bleef juffrouw Sloet niet bij Jeaan tot Evert, haar lieveling, thuis was, ze ging integendeel voor vieren weg en nam Nans ineens mee. Ja, Nans wilde ook net gaan; dan gaan we samen, zei juffrouw Sloet. Maar bij haar overloop, en toen Nans verder de trap wilde afgaan, pakte ze Nans ineens bij de hand en zei: „kom even bij me binnen..." ze zei het zachtjes, als zou Jeaan het boven kunnen hooren. Maar Jeaan keek toch over de trap en zag... Juffrouw Sloet heeft weer wat in haar schild, dacht Jeaan, maar wat je wist liet je niet merken. En Jeaan terug — en bij haarzelf naar binnen. Dat zijn de geheimen van juffrouw Sloet, dacht Jeaan nog, en je mag nooit iets van haar weten.

Binnen stond Nans daar dan in de kamer van juffrouw Sloet. Joep en de grijze Lot waren ook weer meegegaan. Het was wel mooi in de kamers van juffrouw Sloet als je zoo eens rondkeek; maar als de menschen ook geen kinderen hebben en als ze allebei geld verdienen... dacht Nans wijs. Toch lachte ze maar tegen juffrouw Sloet. Waarom had je mee binnen moeten komen?

„Doe de deur maar dicht, Nansje," zei de juffrouw. En Nans deed zoo.

En wat rook het lekker in de kamers van juffrouw Sloet, naar de geraniums ook, die ze net had als Jeaan, maar dan nog naar koffie, eau-de-cologne en pepermunt: zooiets van specerijen. Misschien een lucht van de vreemde landen van den zeeman. Het was een lekker geurtje dat Nans wel

graag opsnuiven mocht. Juffrouw Sloet rook zelf ook zoo.

„Ga maar zitten, kind," zei juffrouw Sloet. Ze had ook een divan.

En daar zat Nans tegen een kussen.

Dan was juffrouw Sloet naar de voorkamer gegaan en Nans zag dat ze nu terug kwam met een groot pak. „Kom maar dichter bij, Nansje, hier bij de tafel, dan kun je zien..." En daar was Nans alweer opgewipt, erg nieuwsgierig nu. Wat kon dat pak beduiden en wat zou er in zitten? En dat Nans zoo bij juffrouw Sloet had moeten binnenkomen. Nans voorvoelde iets. Ging juffrouw Sloet wat geven?

Nans had het heel goed.

Juffrouw Sloet had het pak nu opengemaakt. „Kijk... wat ik heb..." en toen spreidde ze uit.

Daar lagen nu allemaal kinderkleertjes, mooie fijne kleertjes, zooals Fiet ze niet had... en ze den tijd van vaders ziekte nooit krijgen zou, Fieteke was een kindje dat op een verkeerden tijd was gekomen — of dat heelemaal niet had moeten komen. Ja, zoo hadden de menschen — en zoo had moeder zelfs een keertje gevonden, toen ze zoo'n zorg had; maar toen had moeder zich zeker versproken, want nu hield ze van Fiet, net als vader. Maar Nans hield toch zeker nog altijd wel het meest van haar zusje... dat haar kindje geworden was... in 't geheim. Dat weet je immers zelf maar alleen, maar 't bestond nog altoos. Voor Fiet had niet veel moois kunnen komen bij haar geboorte, en ook niet daarna, ze had enkel een overgenomen wagen gekregen — omdat ze in de lucht moest van den dokter. Als Nans eens rijk was geweest, dan... Ja, *dan!* En ze deed altijd Fietje's kinderwasch en och... Ja, och, er kon eigenlijk zoo heel veel bij. Als je een kindje mooi kleedt wordt het nog een mooier kindje. Als Nans maar... Maar ja... Wel had ze vaak voor winkels staan kijken, moeder Nans, maar als je toch niets in je zak hebt — Misschien later, als vader dan weer beter is, en het huis weer wat aangevuld. Alles verslijt zoo — en als er maar weinig nieuws bij komt — Alleen het erg noodige komt maar... en soms nog niet eens.

Maar toen rolde daar dan voor Nans haar oogen dat pak van juffrouw Sloet open: kleertjes... kinderkleertjes... mooi

en fijn! O, welk kindje heeft dat gedragen? — en zal Fiet dat mogen hebben? Hoort Nans dat dan toch goed? Zal Fiet een rijk kind worden?

„Och, Nansje," zei juffrouw Sloet, „ik heb zoo vaak moeten denken om dat kleintje van jullie, waarvoor bijna niets was toen... toen ze kwam, en och, ze moest er nu eenmaal wezen. Je moeder zag er toch zoo tegenop dat het komen moest, je moeder moest werken, verdienen, en dat kindje hield 'r thuis, maar dat kindje zelf kon het niet helpen. En toen heb ik gedacht... ik heb de gelegenheid afgewacht... en nu heb ik, uit het huis van mijn oude mevrouw... O, daar waren het laatste half jaar twee kleinkinderen gelogeerd met hun moeder... rijke menschen... rijk... ze hebben allemaal zooveel geld, Nansje... en ze kunnen dit best missen, het is niets voor hen, dit te geven. Die kleine jongen van vier maanden groeide bij ons, groeide, alles werd hem zóó te klein en in de kast spaarde alles vanzelf zich op. Toen ze weggingen... Je vader is een artist, Nansje. O, als ik vroeger met mijn baasje Sloet hier en daar was, heb ik hem vaak hooren zingen en ik heb bij zijn liedjes traantjes gehuild; ik wil het wel weten, Nansje, ik kan niet velen dat het jullie slecht gaat. En daarom... heb ik bij mijn oude mevrouw... je moet die kleertjes thuis brengen, kind, voor die laatste van je moeder en vader. Is alles niet mooi? Zeg het dan es!" En juffrouw Sloet veegde de oogen af. „Ik heb gebedeld voor jullie kleine kindje, het is zoo'n mooi kindje, een artistenkindje. Geneer je niet, Nansje, laten je vader en moeder zich ook niet geneeren... en laten zij het mij niet kwalijk nemen. Nu moet je dat kindje mooi aankleeden, meid!"

Juffrouw Sloet snoot haar neus. „En dat kindje lijkt zoo op je vader, Nans."

En Nans stond maar te kijken, te verlegen, te onthutst ook om dadelijk maar iets te zeggen. Maar toen kon ze. Ze kregen dit voor Fiet, het artistenkindje dat op vader leek, vader... de dichter, de zanger, maar die niet meer zingen kon buiten, enkel nog maar dichtte in huis. Maar het bracht geen geld meer op. Vader was een bijzondere man... maar nu moesten zij half armoede lijden, want moeder was niet

sterk, ze deed wat ze kon, en om ondersteuning gaan hadden ze nooit gedurfd. Daar moet je moed voor hebben, hadden vader en moeder allebei wel eens gezegd. Moeder sloofde maar wat ze kon, moeder was mager geworden zei vader soms als moeder er niet bij was. Moeder was een vrouw die uit werken ging, ze zou van alles willen aanpakken... en juffrouw Sloet had nou kleertjes uit haar rijke huis meegebracht, uit de villa bij het park... ze had ze gevraagd, voor menschen die het noodig hadden, voor een klein kind dat... En Nans voelde ook tranen in haar oogen, en toch was ze ook blij omdat het zoo was: omdat ze dit pak kleertjes kregen van juffrouw Sloet. Want als je het gebruiken kunt... en als het een goed mensch is die je dit geeft — Waarom zou Nans trotsch zijn? — waarom zou ze kleuren nu ze hier zoo stond, bij die tafel en voor dat moois? Voor Fiet... ja voor haar kind... Kleedt het kindje nou maar mooi aan, Nans! O ja... juffrouw Sloet, ik zal het doen, en ik dank u wel, ik zal mijn kindje wel in kleertjes van een ander kind kleeden... ik geef er niets om... ik ben toch rijk... dankuwel, en terwijl Nans slikte kneep ze haar oogen eens goed dicht.

„En voel es wat een mooi en zacht goedje, Nansje! Zoo koopen wij het niet." Juffrouw Sloet sprak weer gewoon en ze deed of ze van Nans niets zag. „En denk je dan, dat vader en moeder er niet boos om zullen zijn? Nee?... Dan is het goed. Want als ze het mij toch kwalijk zouden nemen! Er komen wel weer betere tijden voor jullie, kind, maar nu... Zoo, dan pakken we het weer in en dan zul je het thuis nog wel eens bekijken met vader en moeder. En kom mij het kindje eens laten zien. Wat zal ze toch mooi worden, Nans!"

„Ja..." zei Nans en haar oogen waren groot en licht. Ze zag de jurkjes, de wolletjes, de manteltjes en kousjes, de schoentjes weer weggaan. Hoe veel deden die rijke menschen van juffrouw Sloet toch weg! En dat zij dan klaar stond om het op te vangen. Nans lachte tot juffrouw Sloet, Nans voelde zich op het oogenblik haast familie van de juffrouw. En moeder... die nooit van goedkoope dingen gehouden had, wat zou ze nu toch als ze zag... Nans had naar huis kunnen dansen, mèt dat pak. Juffrouw Sloet zei nog:

„Wil je 't meenemen, Nansje — of wil je 't halen als het

donker is? Zeg het maar. Geen mensch hoeft het te weten wat we doen."

„O, maar ik durf het wel mee te nemen," zei Nans.

„Zoo ja? Maar ik praat er toch tegen niemand over, zelfs tegen Jeaan niet, als je 't zèlf zeggen wilt is 't mij goed, maar ik zwijg. Nu dan..."

Nu had Nans het pak. „Nou, maar Jeaan mag het best weten," zei ze.

„Vertel het dan maar. Dag Nans! En zeg dat ik gauw weer eens bij vader en moeder kom. Moeder moet zeker weer gaan helpen in het restaurant?"

„Ja, ze moet weg en daarom moet ik naar huis — en ik moet Netje nog op den hoek halen. Maar ik vind het fijn dat ik dit moeder eerst nog kan laten zien. Ik dank u wel —" zei Nans toen nog eens weer en ze gaf juffrouw Sloet een hand — en toen ineens gaf ze juffrouw Sloet ook maar een zoen. Die schrok daar even hevig van: „o... dankje wel..." zei ze van dien schrik, „maar dat hoefde nou toch niet." En ze had weer een traantje in haar ooghoek. „Ga dan maar gauw naar huis, Nansje."

En Nans ging nu en haar gezicht bleef stralen.

Hoe zou moeder er toch boos om kunnen zijn als ze hier mee aankwam? En vader? Ze waren toch niet trotsch. Neen, ze waren alleen maar geholpen voor Fiet... fijn!... en Nans had de trap af kunnen dansen.

Terwijl Nans naar beneden liep trok juffrouw Sloet de deur al voor haar open. De zon scheen in de straat — en Nans had de zon in haar hart. Ze keek nog eens langs de trap naar boven.

„Danku nog wel... dag juffrouw Sloet!"

„Wel thuis ermee, hoor Nansje." Juffrouw Sloet sprak of Nans uren gaan moest inplaats van naar den overkant.

En Nans deed netjes de deur dicht.

Toen wipte ze vlug door de zon naar haar eigen huis toe.

En als ze dan nog eens naar de huizen over haar keek, zag ze Jeaan voor het hooge venster die wuifde en vroeg met haar hoofd: wat heb je?... Nans had dat pak... ineens knikte Jeaan begrijpelijk. Ik kom wel... deed Jeaan. Toen was ze weg — en Nans ook.

De geheimen van juffrouw Sloet... en dat waren nooit geheimen voor Jeaan. Niet lang tenminste. En Jeaan lachte daarboven ook al in haar hart. Ze had toch nergens iets van geweten. Wat sleepte die Nans voor een pak naar binnen?

De bel en drie dringende klopjes op de buitendeur hadden moeder van Nans naar het touw aan de trap geroepen.

„Moeder, ik *heb*..."

En met haar vracht ging Nans rijk als een koningin naar boven.

EEN FIJNE DAG.

Het was op een dag dat ze toch eens weer ver van de stad zouden gaan: Jeaan met haar broertjes en Nans met Netje en den wagen met Ben er in. Fietje bleef thuis, want moeder wilde haar niet den heelen dag meegeven en ze wilde de anderen toch wel eens een heelen dag vacantie gunnen. Moeder was vandaag vrij, ze bleef dus den heelen dag thuis en dan kon ze ook makkelijk op Fietje passen. De jongens van Jeaan en Netje waren vrij van school en het was hun al zoo lang beloofd dat ze eens een dag heel ver zouden gaan. Nu was het dan zoo en de kleine stoet was reisvaardig. Jeaan had lang overdacht waar ze naar toe zouden gaan, Jeaan mocht altijd den weg aangeven omdat ze buiten de stad zoo goed alles wist. Nans liep altijd maar liever met een ander mee. En misschien, als Netje erg moe werd, zou ze ook eens in den wagen van Fiet mogen zitten, maar voorloopig was hij nu voor Ben. En die Ben had een pret, al vond hij 't ook wel wat klein in den wagen te moeten zitten en door Nans gereden te zullen worden. Maar wat kon je met zoo'n puk van vier op een wandeling doen van... ja, van een paar uur, mocht je misschien wel zeggen; en dan weer uren terug, en wie weet, gingen ze nog veel verder.

Het was pas tien uur 's morgens en als ze vanavond om een uur of zeven maar terug waren, had moeder gezegd. Je had dus negen uur om buiten te zijn... wat een zaligheid... en dan te gaan waar je maar wilt zwerven. Natuurlijk duurt 't een tijd eer je de stad uit bent, maar ze gaan langs de rivier en dan ben je toch gauw in 't vrije. Dus dan maar op pad! Moed is er niet eens voor noodig. Als die jongens van Jeaan dan maar niet zoo hard loopen, want die kunnen gewoonlijk van het begin af aan de spat er in zetten, en Nans moet den wagen duwen. Die is ook zoo licht niet met Ben

er in! Maar dan zal Jeaan 't wel weer eens van haar overnemen, omdat alles van Jeaan ook aan Ben's voeten gezet is. Ze hebben natuurlijk een partijtje te bikken en te drinken meegenomen, want buiten heb je altijd honger en dorst.

Ze werden heel erg gedaggezwaaid de straat met de hooge huizen uit. En ze wuifden natuurlijk terug tot ze aan 't eind waren en dan den hoek omgingen.

Breng je bloemen mee? had Nans' moeder gevraagd voor ze weggingen en Nans had het natuurlijk beloofd. Hoe zou je van buiten terugkomen zonder bloemen? Breng je bloemen voor me mee, Jeaan? had ook juffrouw Sloet gevraagd. Als baasje Sloet niet thuis was geweest dan was juffrouw Sloet stellig wel meegegaan, zei ze, maar nu bleef ze natuurlijk bij den grooten Evert; doch juffrouw Sloet zwaaide ook tot het troepje om den drukken hoek verdwenen was. Veel plezier, kindertjes, zei ze toen nog. En juffrouw Sloet knikte nog eens naar den overkant, waar de arme zieke liedjeszanger nog maar steeds achter zijn raam zat en zijn vrouw met het kleine kindje erbij stond. Da-ag... deden ze ook tegen juffrouw Sloet. Maar de arme artist zag er toch niet zoo slecht meer uit, was juffrouw Sloet van meening en daar was ze blij om.

Anders zag je vader van de straat af nooit achter het raam, maar nu had hij Nans en de kinderen toch wel gedaggewuifd en Nans was daar nog zoo verheugd om onderweg. En moeder had met Fieteman haar gezicht tegen 't venster gedrukt. Den heelen dag bleef moeder nu bij vader... ze hoefde niet weg... zoo heerlijk was dat voor allebei... Nans was er gelukkig om — maar anders zou *zij* immers niet gegaan zijn. Deze dag moest Nans maar veel genieten, had moeder gezegd, het zou misschien den heelen zomer niet meer gebeuren dat ze zoo'n heelen dag weg kon.

En Jeaan genoot ook; de jongens bleven netjes bij haar, ze hoefde ze nog heel niet te verbieden, ze had Netje stevig aan haar hand en die Net had glimmende wangetjes van plezier omdat ze meeging. Net ging net als de anderen zoo graag vreeselijk ver — en Net had vandaag beenen die wel den heelen dag zouden voortkunnen, het zou vàst niet hoeven dat ze in den wagen van Fiet zou moeten omdat ze

niet meer zou kunnen loopen, dat dàchten ze, máár... En Net keek naar den hoogen hemel en voelde zich zoo groot als de huizen. En Ben in den wagen zat te kijken met moppig, tevreden gezicht. Hij zat met zijn voeten tusschen flesschen, doozen en trommels en hij hield zijn voetjes heel voorzichtig bij mekaar.

Zoo liepen ze voort, langs het parkje, door straten, bruggen over, tot ze over een groote brug dan de rivier volgden. Daar was het net als overal druk van auto's, er schoof telkens een tram voorbij en er waren veel fietsers; ze liepen dan ook op het paadje achter de boomen, langs den waterkant; het is leuk loopen zoo langs een rivier waar groote schepen op drijven en kleine vlugge roeibootjes voortschieten; er lag een bootenhuis aan den kant op het water en jongens in witte pakjes waren zich in de bootjes aan het oefenen, ze schoten zoo vlug en feestelijk voort in de zon. Nans vond dat het water altijd zoo heerlijk rook als je er langs liep, en als Nans buiten langs een water zat wou ze altijd gaan zitten slapen.

Ze kwamen al buiten, er zaten visschers tusschen het riet en die keken maar zoo stil op den dobber, haalden den hengel op of legden juist weer in; naar visschen mocht Evert zoo graag kijken, maar daar hadden ze nu geen tijd voor, en nog veel verder zouden ook wel visschers zijn, zei Jeaan. Het was zulk lekker warm weer en och, wat ligt zoo'n stad toch nog gauw een heel eind achter je, als je omkeek zag je nog wel muren en veel torens, maar de wind woei hier toch al zoo lekker vrij om je heen en je rook geuren die je in de stad nooit in je neus kreeg. Er lagen nu al verre weiden aan twee kanten van het water, hoe verder je van de stad gaat hoe heerlijker het wordt — en hier zie je al geen een fabriek meer die anders vlak buiten de stad nog genoeg zijn. Die hooge schoorsteenen zie je alleen nog maar als je omkijkt.

Jeaan kon zingen en Nans liep maar aldoor te lachen, zij duwde den wagen met Bennie voort, maar voelde het haast niet.

Nans was gelukkig in haarzelve; de dokter had thuis gezegd dat het met vader wat beter ging en vader voelde het zelf ook. Eens dus... eens... vader zal beter worden en dan...

Wat kun je daar blij om zijn nu je hier zoo langs het water buiten de stad voortgaat. Alles lijkt zoo heerlijk en mooi.

Evert liep een heel eind keurig bij Nans en den wagen, hij hield zelfs een tijd den wagen met één hand vast. Maar hij had geen oog van het water af. Nans had Evert zelden zoo rustig gezien, maar dat kwam natuurlijk omdat hij mee op de wereldreis getogen was; dat had hij vanmorgen aan zijn vader gezegd die den heelen dag dienst had: en wij gaan op de wereldreis! Zet je beenen strak, zei zijn vader, als je er vannacht maar weer bent. *Vannacht?* Nou, als Evert alleen zoo ver zou gaan, dan kon het wel eens gebeuren dat vader hem 's nachts niet terug zag, hij zou ergens in een wei of in het hooi gaan liggen en vergeten waar zijn huis was. En daarom was het maar goed dat Jeaan meeging, want die bleef baas, had vader gezegd. Maar Evert wist dat je met Jeaan nog genoeg plezier kon hebben, al was zijn groote zuster niet eens een jongen. Andere jongens schaamden zich wel eens met hun zuster uit te zijn, Evert niet. En met een buurmeisje! Evert liep zelfs bij een kinderwagen, hij vroeg zelfs ook een keer: zal ik rijden? Maar dat hoefde hij niet. Waarvoor zou Evert zich schamen? Nog voor de heele wereld niet! Evert zou toch zeker àltijd doen wat hij wou, en het voor niemand laten!

„O, ruik toch es, hooi... wat lekker!" zei Jeaan, toen ze in de weilanden aan twee kanten van het water groote hoopen zag liggen; de geur van dat gemaaide gras hing zoo zoet in de lucht. Ze kwamen daar meteen bij een kleine brug en daarover was een zijweg langs een veel smaller watertje, daar wilde Jeaan heengaan, want de weg was er zoo mooi en veel rustiger, daar was je ook al de auto's en de trams van den grooten weg kwijt. Dus gingen ze daarheen en dan werd alles nog veel heerlijker en landelijker, er was overal gemaaid gras daar en midden in de weilanden waren de boeren bezig. O... en al de bloemen gaan mee... zuchtte Nans die rood zag van het rijden, zoodat Jeaan den wagen nu maar eens zou overnemen. Nans gaf dien dan gewillig. 'k Heb je geloof ik, al veel te lang laten rijden, zei Jeaan. Maar Nans schudde van neen. Toen nam zij Netje

bij de hand, die toch zoo flink liep vandaag en Evert en Theo liepen nu samen.

„Als we dorst krijgen zullen we eens drinken," zei Jeaan, „want we hebben genoeg meegenomen, nog een eindje dezen weg en dan zullen we vast een beetje gaan zitten, daar is een molen en daar is het fijn..."

De weg was mullig en had wel wat kuilen, maar dat gaf niet. En zoo gingen ze weer voort langs het smalle watertje; de auto's joegen nu tenminste geen stof meer om je ooren en je rook veel heerlijker nog dan ginds de geuren van het land. Jeaan ademde af en toe diep, ze mocht toch zoo graag weiland en hooi ruiken. „Haal je neus vol!" — zei ze tot de jongens. En Evert snoof en Theo snoof; „je moet buiten je oogen altijd opendoen èn ruiken," zei Jeaan als een schooljuffrouw. „Ja juffrouw..." zei Evert ook.

En Jeaan zag al bloemen daar tusschen 't lisch aan den waterkant, maar het was nog wel wat vroeg om die te plukken. Als je terug ging.... En Jeaan liep te zingen van louter plezier. Straks kwam je bij een groot water en allemaal boerderijen en daar was het toch zoo eenig — en onder de boomen zouden ze dan zoo fijn kunnen zitten.

Heel ver van huis is toch zaliger dan in het parkje dichtbij! En je *ziet* nou zooveel vandaag. En je weet nou ook dat de wereld groot is.

Wat een lieve dikke paardjes stonden daar bij een weidehek! Och, dat waren natuurlijk van 't voorjaar veulentjes geweest. Wat een echte stevige dingen en hoe wijs kijken ze al. Ze laten zich maar zóó van Evert streelen, maar van Theo pakken ze het bosje gras niet aan, ze hebben immers zelf in de volle wei genoeg. En dan keeren ze zich om, loopen weg en ineens schieten ze speelsch in draf en hollen de heele groote wei af en slaan met de pooten en zetten den staart in de lucht. Net groote paarden... wat typisch! Of zijn ze soms geschrokken van dat aardige motorscheepje met het huisje er op, dat daar romromrom... in het water maar voortgaat? Evert wil meeloopen, maar dat gaat hard hoor, zoo'n ding. Als je daar in woonde... als je daar met meeging... En er hangen gordijntjes voor de ruitjes... wat fijn. En de golfjes rollen tegen de kanten en doen het lisch

suizen, een lange streep trekt dat bootje achter zich in het water. Wat doet het dat leuk! Jeaan stond er lang naar te kijken. „Kom, loop nou door..." wenkte Evert in de verte.

Maar dan werden ze ook al wat moe en gleden eens in het gras langs den weg neer, stonden weer op en gingen opnieuw verder. Het werd warmer en Ben in den wagen zat een beetje te dommelen, maar ze waren nog niet aan het punt waar Jeaan lang wou gaan zitten; dat was bij een boerderij met een ooievaarsnest en daar wou Jeaan beslist dichtbij komen. Daar heb ik vroeger eens zooveel bloemen geplukt en aan de boerderij mag je gerust water halen, zei ze. Dat alles had Jeaan vroeger zeker al ontdekt voor ze bij Nans in de straat kwam wonen. Toen gingen we met moeder 's Zondags ook dikwijls zoo ver... zei Jeaan zacht, en dan ging vader daar dichtbij visschen, moeder had niet graag dat vader alleen en soms zoo vroeg, heel ver weg ging, en dan gingen wij later maar mee. Daar, waar moeder en wij dicht bij vader zaten, daar wou ik naar toe... zei Jeaan. Nans kon dat best begrijpen. Als vader dan aan moeder wat visschen kwam brengen, dan lachte ze zoo... zei Jeaan. Weten jullie het nog, jongens? En de jongens wisten het ook nog wel, Evert tenminste heel goed. Ze keken Jeaan aan... en ze waren een poosje stil ervan.

Jeaan had het horloge van moeder nu ook weer bij zich, dat droeg ze altijd als ze ver van huis ging, dus nu ook. Ze keek op het horloge. Hoe laat is het? vroegen allen. Jeaan zei: half een — en dan zullen we wel moeten eten. Ginder lag nu de boerderij met het ooievaarsnest, met het kleine meer erachter en de vaart nog steeds aan dezen kant; die vaart hield niet op hoe ver je ook zou gaan, zei Jeaan. En ze vonden daar een fijne plek in een zijweg, onder wat boomen en dus zalig in de schaduw; daar zouden ze dan maar rusten en picknicken — en ze vielen allen neer. Hè hè, als je zat, dan was je toch ook moe.

Zij bliezen allen uit — en die Netje had geloopen en had toch stoffige schoenen, maar wat had ze het toch volgehouden — ze zag zoo rood als een pioentje en Nans kuste haar eens. „Nou krijg je ook van alles en nou gaan we lang zitten, zoo, kom hier maar, lekker in het gras en

als je wilt mag je hier na het eten ook wel een beetje slapen."

De jongens waren heelemaal niet moe, die rolden zich als katten heen en weer en stonden bijna op hun hoofd. „Fatsoenlijk!..." commandeerde Jeaan en dadelijk zakten de beenen, namen ze een ordentelijke houding aan. Hè hè, en als je nu alles uit den wagen zult pakken! Wie zal het doen? En nu mag Ben er uit... kom maar! Daar stond hij dan ook op zijn korte beentjes, hij waggelde heen en weer van 't lange zitten, hij was natuurlijk stijf, zei Jeaan. En hadden ze allemaal honger? Dan zou Jeaan wel tafeltje-dekje spelen. Een-twee-drie — pak maar es aan! En Nans, die zat, greep met beide handen, het wàs nogal zooiets wat er allemaal uit den wagen viel.

Nee... als je voor een dag uitging, dan was zelfs Nans haar moeder niet zuinig. Ze had veel meegegeven, kijk nou eens wat er kwam! En Jeaan had, voor ze ging, een heel brood aan sneden gesneden, want die jongens... en ze had er twee ons kaas en worst tusschen gelegd. Ja, ze hadden goede bergen om de leege magen te stoppen.

Maar eerst drinken voor de dorst en om het stof door je keel te spoelen, zei Jeaan; zij had een flesch melk, een flesch water en Nans had ook melk en dan rabarberwater met suiker, dat was limonade; maar de limonade zouden ze bewaren tot vanmiddag. Er was ook een bus van juffrouw Sloet en daar had Jeaan ingekeken en daar zaten zes roombroodjes in, maar die zouden eveneens voor later en bij de limonade zijn; straks hebben die jongens toch alwéér honger en dan... je moet wat achter de hand houden, avond is het nog làng niet. En juffrouw Sloet had nog een zakje zuurtjes gegeven ook.

En zoo zaten ze daar en picknickten in het gras. En na de fijne lunch bliezen ze dan eens uit. Het was warm daar onder de boomen in het gras. Wat nu? Kleine Ben zat na het eten tegen Nans aan te dommelen. Nans legde hem neer met zijn hoofd in haar schoot. „Ga maar een beetje slapen," zei ze, en tot Netje: „jij ook, kom ook maar bij me liggen." Maar ze had ook nog een kussentje in den wagen waar Ben op gezeten had, daar kon Netje dan wel met haar hoofd op liggen; ze was natuurlijk nog wel moe van het

verre loopen. En Nans legde haar zusje neer, lekker in de schaduw. „Zoo... en dan zullen wij wel oppassen, gaan jullie maar lekker een uurtje droomen, dan kun je straks ook weer ver mee terug," zei ze tot Netje.

„Gaan jullie ook maar een beetje liggen," zei Jeaan tot de broertjes, „we hebben toch nog lang genoeg den tijd en dan gaan we straks hier een eind den landweg in en naar het meertje toe om bloemen te plukken, er staan er daar zooveel, ik weet het nog van vroeger."

„We zijn niet moe en we hebben geen slaap," zeiden de jongens. Evert wilde liever stekeltjes gaan scheppen. Geef me maar een bus en een flesch, zei hij. Maar Jeaan zei dat hij dat straks ook nog kon met Theo en toen legden de jongens zich achterover in het gras. Ga jij ook maar slapen... knikte Jeaan tot Nans, ik zal wel de wacht over jullie allen houden. En Nans lachte, maar toen lag ze met haar hoofd naast Netje's bol op het kussen en kleine Ben bleef lekker tegen haar aan liggen. Nans was ook moe, ze voelde het, maar als je buiten in het gras zoo lekker languit ligt zul je wel weer opknappen. Ze deed de oogen dicht, ze rook het hooi en de wei nog. Maar ze zou niet slapen, alleen wilde ze maar zoo'n beetje wegzakken. Jeaan zoo lang alleen laten deed je toch ook niet —

Maar zoo zat Jeaan daar dan en waakte; heel dat troepje om haar heen lag daar zoo gerust. En die Evert begon werkelijk te snurken. Kleine Ben sliep zoo vast met zijn oogen zwaar dicht en Netje's roode wangetjes leken net afgevallen rijpe appels. Zoo vond Jeaan het wel leuk, alleen te zitten, en je kon overal aan denken. En waaraan zou Jeaan meer denken als ze hier zoo stil zat, dan aan moeder die vroeger hier ook gezeten had als vader dichtbij vischte? Nu komt moeder als vanzelf weer bij je... Jeaan staarde in het gras... Het is zoo precies dezelfde plek hier... dacht ze.

Is het *hier?*... had Nans straks stilletjes gevraagd toen ze zouden gaan zitten; ja... had Jeaan ernstig geknikt. Tot de kinderen was er niets meer van gezegd en Evert en Theo waren het dan ook wel weer vergeten. Maar Jeaan, nu ze daar zoo alleen en rustig over de anderen wakend zat... Als je naar de boerderij ginder kijkt met het ooievaarsnest...

dat deed moeder ook; zou de ooievaar er ook weer zijn? zei ze als ze was gaan zitten, en dan keek moeder... Als hij dan kwam — Jeaan keek nu ook, maar het ooievaarsnest scheen verlaten, er stond tenminste geen lange steltlooper met z'n hooge beenen op; misschien waren ze het land in, of zat er een te broeden en was de andere weg, of misschien woonden ze er ook heelemaal niet meer, wie kon het weten? En ginds in de verte langs de boschjes is ook altijd nog de molen die draait... hier vond moeder het altijd zoo'n mooi gezicht en het is er zoo vredig, er gaan zoo weinig menschen langs, zei ze. Dat had moeder graag. Je moeder is toch zoo sterk bij je als je hier weer zit, op dezelfde plaats waar zij je wel aankeek. Thuis is dat niet zoo sterk meer, maar hier... waar ze vroeger heengegaan waren om te genieten... en met vader, omdat hij hier zoo graag vischte. Jeaan zuchtte eens even, Nans scheen nu ook wel te slapen. En Jeaan liet de herinneringen maar komen.

Zorg goed voor de jongens en voor vader, had moeder gezegd toen ze al zoo erg ziek was. Jeaan had het beloofd... Zoo'n belofte ligt nog elken dag op je, zij zegt tot je: doe je best, Jeaan... verdraag veel van de jongens... doe alles wat noodig is voor vader. Ja moeder, dat heb ik gedaan, al de twee jaar dat u weg bent, ik ben van dertien vijftien geworden en ik probeer het nog iederen dag beter te doen, ik heb werkelijk gedaan wat ik kon, moeder... sinds dat u weg bent.

Het was of moeder zei: het is goed, Jeaan...

Jeaan zat daar en ze had de handen in den schoot gelegd, ze keek weer in het gras; dichtbij haar lagen de vier voeten van de jongens, met hun dikke schoenen... ze versleten toch zoo veel. En hun broeken en kousen... en wat ze vuil maakten... Maar Jeaan keek weer op en tuurde over het weiland en weer naar de boerderij. Zie — ineens zag ze daar de steltlooper wèl op zijn nest... èn... hij hief zich ineens op, spreidde zijn vleugels uit en vloog heen; daar kwam hij... over Jeaan heen... in de lucht... o wat fijn... en zoo in de zon scheert hij zoo mooi voort. Wat is hij groot — en zwart met wit is hij — Is de andere op het nest blijven zitten? Het lijkt zoo als je nu weer dien kant kijkt. Zitten slapen misschien met hun beide in het nest?

Maar dan keek Jeaan weer naar den grooten vogel die daar vloog. Moeders ooievaar... Zie daar gaat hij, had moeder toen ook gezegd en ze had zoo blij gekeken omdàt ze hem zag. Jeaan zag het nog zoo goed voor zich, en ze mocht toch ook nog zoo graag aan zulke dingen denken, al gaven ze wel verdriet omdat moeder er niet meer was, maar toch omdàt ze er zijn geweest is het zoo mooi en zelfs om het verdriet zou Jeaan de herinneringen niet willen missen. En vader ging nu maar alleen visschen nadat moeder was weggegaan...

Er waren twee tranen in Jeaan haar oogen gekomen, ineens voelde zij ze en wilde ze afvegen, maar toen meteen richtte Nans zich op die toch misschien liever niet wilde gaan slapen en ze keek Jeaan aan. Jeaan wees meteen nog: kijk... de ooievaar... hij was al een eind weg, maar Nans kon hem toch nog zien. O ja... knikte Nans en haar oogen werden al wakkerder. Maar toen zag Nans de tranen in Jeaan haar oogen en ze begreep wel — Jeaan drukte ze echter maar flink weg, want over moeder wilde ze nu niet meer spreken, omdat Nans zelf toch al zoo lang haar zieken vader had en dan ga je niet over je verloren moeder praten; Jeaan hàd het al gedaan, nu durfde ze het niet meer.

En toen lachte ze maar even, net alsof die twee tranen gekomen waren van het turen in de ijle lucht. En Nans vroeg niets, maar ze keek Jeaan aan dat ze het toch wel begreep. Jeaan was haast altijd vroolijk, maar sòms... En stil bleven ze toen samen zitten kijken, terwijl de jongeren maar sliepen. Het was anders nog zoo lekker rondom. En Jeaan begon ook alweer wat opgewekter te kijken.

Later werden de jongens wakker, eerst Evert en toen hij Theo aanstootte keek die ook al gauw op. We moeten den heelen middag niet laten voorbijgaan, wilde Evert zeker zeggen. Slaperig zaten ze een poosje te kijken en lachten dan eens. Sttt... wees Jeaan op de kleinen die nog sliepen. De jongens hadden dorst van het slapen en Jeaan gaf ze wat water en melk; straks moest Evert de waterflesch maar eens aan de boerderij gaan vullen, daar hadden ze zulk heerlijk koel water uit een pomp, het was wel zoo koud als ijs, fluisterde Jeaan.

Evert wilde een bus en een flesch hebben en dan zou hij met Theo stekeltjes en salamanders voor den aquariumbak thuis gaan zoeken; die bak was nog altijd de oude broodbak van juffrouw Sloet. Jeaan gaf aan de jongens wat ze wilden hebben en toen gingen ze heen. Blijf maar lang weg, zei Jeaan nog, want wij blijven hier nog lang zitten, maar val niet in het water, hoor, en als je terugkomt krijg je een roombroodje met een kopje limonade, da-ag! De jongens zeiden dat ze niet in het water zouden vallen. Aju... en ze gingen samen den landweg af op zoek naar een fijne sloot. Jeaan keek ze na zoolang zij ze zien kon.

En de kleinen sliepen nog lekker door.

Nans keek den landweg af en zag veel bloemen, zij kon ze toch wel vast gaan plukken als Jeaan hier dan een beetje op de kinderen wou passen, Nans had toch zoo'n zin om wat onder de boomen door te loopen en dan vast een flinken bos bloemen voor moeder te verzamelen. Ga maar... knikte Jeaan toen Nans dat zei, ik zal wel op ze passen, hoor... Nans schoof Bennie's kleine hoofd naast dat van Netje op het kussen, zoo lagen ze beiden lekker en Ben werd van de beweging niet eens wakker.

Ik kom ze je brengen... zei Nans en ze lachte zoo blij of ze wonderwat ging genieten, en toch ging ze enkel maar wilde bloemen plukken voor moeder die daar zoo veel van hield; en er waren er véél daar in dat landelijk laantje; kamillen en groene zuringstaarten en leeuwenbekken langs de sloot, Nans kon soms op een droge plek in de sloot stappen en de bloemen maar zoo naar zich toe halen; er waren van die zachte rose bloemen vooral tusschen het lisch, Nans wist niet toe ze heetten, maar ze hadden een geur als van zachte zeep, de geur van Fietje's kinderzeep thuis. Wat was dat fijn! Nans rook lang aan de bloemen, en aan den kant vond ze nog kruizemunt, dat was haast nog heerlijker. Met handen vol ging ze naar Jeaan toe die maar trouw bij de kinderen zat te kijken.

„Zie es..." fluisterde Nans met een kleur en ze legde een vracht in Jeaans schoot: „ik ga nog weer... o, het is er zalig... jammer dat je niet mee kunt, wil jij nou?"

Nans streek de haren uit haar oogen; ze liet Jeaan maar

op de kinderen passen, vond ze. Maar Jeaan wenkte goedig dat ze maar gerust weer gaan zouen dat de bos bloemen in Jeaans schoot fijn was. Jeaan rook eens aan de vracht. Goddelijk! „Haal nog maar meer... Zie je de jongens ook nog ergens?" vroeg Jeaan zacht. Maar Nans zag ze nergens. „O, maar ze zullen wel terug komen," zei ze.

Nans ging weer, overgelukkig schoot ze de zon weer in en naar den kant van de sloot toe waar de vele bloemen stonden. Jeaan zat nù niet meer aan haar moeder te denken, ze keek wel weer blij, dacht Nans onder het heengaan. Van die rose bloemen met de lucht van Fietje's zeep moest ze nu nog een heeleboel hebben. Wat lekker, als dan vanavond en morgen thuis de heele kamer om vader heen naar buiten zou ruiken; dan rook je de wei en al de koeien en een heele boerderij. Vader moest eens hier kunnen wezen... vader moest eens weer naar buiten kunnen gaan. Och, maar làter immers!...

Daar hoorde Nans heel in de verte den koekoek roepen, o... wat leuk was dat! Ze luisterde, en ja... daar was het weer, wel zes, acht, tien keer achter mekaar: koekoek... koekoek!... Ze ging gauw naar Jeaan terug, want zou die het wel hooren? „Hoor je... de koekoek roept!" Nans wees met haar vinger in de richting vanwaar het lief geluid gekomen was. Maar Jeaan had het ook al gehoord. Ja... 't is leuk... eenig... knikte Jeaan. En toen luisterden ze samen, Nans was weer bij Jeaan in het gras neergezonken. Zoo riep de koekoek in de verte nog verscheidene keeren voor hen. Wat is het toch heerlijk zoo ver buiten te zijn en alles te hooren. Toen antwoordde in een boschje achter hen een andere koekoek terug. En de ooievaar kwam weer uit het weiland gevlogen en streek weer op zijn nest bij de boerderij neer. Alles troffen ze vandaag. En Jeaan zat met zulke groote lichte oogen naar moeders ooievaar te kijken.

Toen opeens kwamen de jongens ginder aangeloopen, Theo droeg de bus en de flesch, waarin nu wat stekeltjes waren, maar Evert droeg wat anders, heel voorzichtig had hij het in den arm. *Gevonden!* — riep hij toen hij dicht bij Jeaan was. De kinderen waren nu wakker geworden, Netje zat rond te kijken, net of ze nog droomde, en Bennie keek

Met handen vol ging ze naar Jeaan toe, die maar trouw bij de kinderen zat te kijken.
(blz. 63.)

Nans aan met lodderoogen, hij had toch nog zoo'n slaap. Maar ze hadden nu genoeg gedut, anders sliepen ze te lang. „Nou zitten..." Nans hield Ben vast en wreef hem eens over zijn handjes. Toen kwam Evert vlakbij — hij droeg een diertje in zijn arm. Wat was dat?... was dat een kleine kip? vroeg Netje. Maar Evert lachte en nu zat hij met het diertje in het gras, ze keken allen vol verbazing en Evert was zoo rijk.

„Een eendje," zei hij.

„Een eendje? Hoe kom je daar aan?" vroeg Jeaan.

Het was een klein bruin ding met een breeden gelen snavel en platte pootjes. Ja, dat had Evert maar zoo ineens gevonden tusschen het gras bij een sloot. Niet, Theo? En Theo knikte. Evert had toen de bus waarmee hij stekeltjes schepte gauw aan Theo gegeven en hij raapte dat beestje op. Toen waren ze er snel mee naar Jeaan gegaan. Vond ze 't niet mooi? En wat vonden allen?

„Het is misschien een wild eendje. Wat wou je er mee doen?" vroeg Jeaan. „Toch niet meenemen? 't Is net een kuikentje. Och... misschien was de moeder wel dichtbij en zoekt ze hem nu. Wat is het een lief dingetje. Moet je hem niet terugbrengen?"

„Neen," zei Evert, „en zijn moeder was er niet, en ook geen andere, want ik heb nog goed gekeken, hij was er heel alleen. Niet Theo?" En Theo knikte weer ja, het kleine ding was heel alleen in het gras geweest. Misschien was hij wel uit het nest weggeloopen, maar het nest was vast niet dichtbij.

„Arm stakkertje..." zei Jeaan en streelde het beestje dat nu ineens in haar schoot zat. „Ja, het zal een wild eendje zijn, het zal tenminste wel niet bij de boerderij hooren. Och... hoe oud zou het zijn, misschien pas een paar dagen. En waarom ging hij bij zijn moeder weg, wat moest hij alleen? O... als een kat van de boerderij!... Lieve schatje toch! En wat een dikke pootjes heeft hij... kijk, en vliezen zitten daar... en wat een plat bekje... o, het is een echte lieverd!" genoot Jeaan. „Maar wat móét je ermee, Evert? Willen we hem naar de boerderij brengen en vragen of hij daar soms bij de eenden mag? Misschien wordt hij dan wel tam.

Alleen laten loopen kunnen wij hem niet, dan komt hij stellig om. Konden wij zijn nestje maar terug vinden. Zouden we nog eens gaan zoeken? Weet je de plek nog waar je hem vond?"

„Maar ik neem hem méé," zei Evert beslist.

„Mee? Naar huis? Maar dat kan toch niet?"

„En waarom kan dat dan niet?"

„Je kunt toch op een bovenhuis geen wilde eend houden," zei Jeaan, „daar móét hij doodgaan en dan kun je 'm net zoo goed hier laten." Ze streelde het diertje maar steeds over zijn bruine kopje, de anderen zaten allemaal om Jeaans schoot heen; Bennie was klaar wakker geworden en Netje keek of ze nog nooit zooiets leuks had gezien; „ja... meenemen..." genoot Netje en haar oogen glommen. „Maar hij is niet van jóú..." zei Theo voorzichtig.

„Hij is van ons allemaal," zei Jeaan, „als je met je allen uit bent vindt je alles ook samen; ik zeg, dat je hem *niet* kunt meenemen, want ik zou niet weten hoe we voor hem moesten zorgen; hij hoort in 't vrije veld, hij kan bij menschen niet leven — en je mag geen dieren plagen, dat weet je, dan ben je wreed. Laten we hem weer ergens tusschen het hooge gras gaan zetten — en er zal toch wel zóó ver geen kat van een boerderij komen die hem pakt. En misschien kan hij ook al zwemmen. Zijn moeder kan hem ook nog best gaan zoeken," vond Jeaan verstandig. „Hoe *komt* zoo'n ding alleen?"

„Ik neem hem *toch* mee," zei Evert. En Theo had er een kleur van; natuurlijk nam hij hem óók mee.

„Nou..." zei Jeaan met een groote zucht, „maar ik help niet, ik zou niet weten wat we met hem moesten doen; wees verstandig, jullie allebei, het is geen kanarie. Zoo'n beestje moet zand, gras en water hebben — en wat voor eten? Hij gaat kwijnen en *dan*... je zult het zien! En denk je dat vader dat maar zoo goed zal vinden? Vader wil heelemaal niet dat we dieren verdriet doen."

„Ik doe hem geen verdriet..." bromde Evert... „en ik heb hem eerlijk gevonden. Dan vraag ik het aan juffrouw Sloet —" zei hij opeens.

„O, en je denkt, dat *die* alles weer zal kunnen?"

„Ja," zei Evert.

Hij dacht aan de teil die hij van haar gehad had en waar hij toen voor zijn hagedis zand en gras in gedaan had. Die teil kon hij wel weer krijgen en gras en zand wist hij wel te vinden. Dan water? Er was zeker bij hen in de keuken water genoeg! Evert nam het diertje uit Jeaans schoot en ging er zelf mee zitten. Ziezoo — en laat Jeaan nou nog maar van alles zeggen, Evert is toch besloten — hij geeft dat diertje niet meer af. Wat van Jeaan niet mocht, dat mocht toch altijd van juffrouw Sloet. En Jeaan legde de handen nu in den schoot als zei ze: o... gaan jullie weer dáárheen?

„Ik heb weer niets te zeggen..." uitte ze nog.

Maar toen zei Nans: „ja... ik weet niet of je zoo'n diertje wel alleen kunt laten hier, ik ben eens buiten geweest en toen zag ik een kat zwerven en er was nergens een huis, ik dacht toen nog: waar komt die kat vandaan? Ik geloof wel dat ze soms heel ver om prooi gaan... En dan dit hulpelooze diertje..."

„Ja — *wilde* katten!" zei Evert.

„Wilde katten?... leven die hier?" vroeg Jeaan.

Evert wist dat ze overàl leefden. „En die zitten toch altijd te loeren..." Hij keek Nans goedkeurend aan omdat ze hem geholpen had.

„Hij moet mee —" zei Evert.

„Nou," zei Jeaan, „dan zal ik het *niet* weten, weten jullie met juffrouw Sloet dan maar alles, ik ben je moeder weer niet."

„Jawel Jeaan..."

„Nee — niet!"

Maar Evert klapte Jeaan op de hand. „Het mag tòch wel... ik weet het wel..." deed hij liefjes.

„Ja," zei Jeaan, „flikvlooien hoef je niet!"

Maar het eendje ging later in den kinderwagen mee naar huis, het zat in een holletje van gras tusschen de flesschen en trommels bij Bennie's voeten. En allen hielden het oog er op. Evert en Theo waren doodgelukkig omdat Jeaan nu toch ook lief voor het beestje was: ze *zei* wel dat het niet mocht, maar... nou lachte ze toch iederen keer. Jeaan was lief... en ze was tòch hun moeder. „Ja hoor Jeaan," zei

Evert op zeker oogenblik, maar Jeaan wist niet wat hij bedoelde. „Het is goed..." zei ze maar in gedachten.

Jeaan schoof nu den wagen op den terugweg en Nans liep met haar arm vol bloemen. En Evert beloofde dat hij straks wel zou rijden. Hij moest toch óók wat doen voor zijn gast die in den wagen zat.

Ze zongen op den terugweg naar de groote stad, want de dag was toch zoo heerlijk geweest.

En ze brachten de heerlijkheden van het verre land mee.

HET HOEKJE LAND OP HET HOOGE BALKON.

Het wilde eendje gaf in het begin heel wat vreugde op het bovenhuis. Juffrouw Sloet had Evert een platten kleerbak gegeven, die dan door de jongens met gras en zand was gevuld, er voor hadden zij een rond bakje met water gezet. Daar was nu een weiland en een vijver en zoo'n diertje kan nu maar heerlijk doen wat het wil, tusschen het gras zitten en baden, en het kan heelemaal niet doodgaan, want nee, zóó had hij het buiten toch óók; alle kostelijke heerlijkheden zijn bij hem.

Jeaan had er nu ook maar plezier in als ze zag hoe de jongens genoten van het kleine bruine, donzige beestje. Juffrouw Sloet kwam er elken dag naar kijken en ze had er een brief over geschreven naar haar baasje op zee. De kinderen — en zelfs de groote menschen uit de buurt — waren voor het wonder de trappen opgeklommen, het achterbalkonnetje van Jeaan was er soms vol van geweest en het gesputter van veel stemmen vulde dan zelfs de kamer. Vader van Jeaan had gezegd dat hij het nieuwste wonder in huis wel leuk vond en ook dus daarom... Je kon de jongens niet altoos alles weigeren. Moeder Jeaan berustte ook in den rommel dien ze wel had.

Als Jeaan zoo alleen thuis was, dan moest ze dus ook op het wereldwonder passen. Het nieuwste huisdier was tegenwoordig een wilde eend, had ze soms met een lach gedacht. Soms zat ze, als ze aardappelen schilde, of stopte of naaide, een heelen tijd naar dat beestje op zijn grasbak te kijken... en als ze dan droomend even door keek, zag ze buiten het verre land en de boerderij en de plek van moeders ooievaarsnest. Dan werkte Jeaan weer door. Ze was veel alleen thuis — deze dagen was juffrouw Sloet weer naar haar villa; maar Jeaan had haar huisdier en dat is toch ook wat. Jeaan

ging van het kleine bruine ding houden, het kon niet anders.

Als de jongens uit school kwamen dan holden ze om hun wonder weer te zien. En Evert lachte veel tegen Jeaan.

Als juffrouw Sloet zoo heele dagen naar de villa was, dan was Joep, de hond van juffrouw Sloet, wel bij Jeaan boven, omdat hij zoo moeilijk tegen lang alleenzijn kon. Vaak kwam de grijze Lot ook nog mee en zat ergens bij Jeaan in de kamer te knipoogen, zich te wasschen of ging in een luien stoel liggen slapen. In de gezellige kamer bij Jeaan was het zeker ook beter dan alleen thuis of op trappen en daken.

Maar sinds nu het kleine eendje gekomen was, kon Jeaan Lot natuurlijk niet goed meer hebben, je moest altijd bij Lot en het kleine beest blijven, want zou je even weggaan, dan... Evert had ook zoo bang tot Jeaan gezegd: pas op Lot! — sla hem weg! had hij zelfs boos geroepen. Ja... sla hem weg... hoe kon Jeaan dat? Oppassen moest ze, tusschen die twee blijven, maar lastig was dat wel, en dus schoof ze ook grijze Lot wel eens zachtjes de deur uit. Je moest naar de keuken, naar de bel, je moest overal naar toe. Die jongens ook... en dan zuchtte Jeaan eens weer, jongens zijn toch... Als ze er maar *al*tijd om zou denken... want als die Lot toch op een keer... Wat meewarig keek Jeaan dan weer naar hun huisbeestje; er zijn toch ook nog wel andere katten en die... ofschoon, vlak in de buurt waren ze toevallig niet. Neen, en als Lot dan ook eigenlijk maar wegbleef, die moest dan maar op de daken, op den zolder, waarom moest hij altijd bij Jeaan als zijn vrouw weg was? Evert zou het Jeaan nooit vergeven als... En zoo waakte Jeaan met grooten ijver. Het schoteltje eten en de melk die Lot wel van Jeaan kreeg, kwamen dan nu maar op den overloop te staan.

Maar Joep was ook de beschermer van het beestje geworden. Zei je tegen hem: pas op het beestje, Joep! — dan begreep hij het wel en keek je heel wijs aan. Pas maar op vreemde katten, hoor Joep, jaag ze maar weg als ze komen. Katten kunnen hoog op muren en balkons springen en nou *hij* er zit, hè?... En Joep, in een straaltje zon dicht bij het eendje op het balkon, sloeg zijn staart heen en weer en keek nog wijzer. Zoete Joep! En hij keek heel blij. Ja, Joep was

heel nuttig nu, het kleine beestje had een goeden waker gekregen aan hem.

En het plezier dat het iederen dag voor de jongens was als het kleine dier ging zwemmen. Uit zichzelf deed hij het nog niet, je moest hem in het ronde afwaschbakje zetten. Maar dan!... dan kon hij het zóó leuk en o, daar was al wat om geschaterd, door kleinen zoowel als grooten; zelfs Joep had er dan plezier in en blafte het uit van schik, Joep lachte zeker op *zijn* manier als de menschen het ook deden.

En elken avond was er ook zoo'n voorstelling voor Jeaans vader, op de tafel in de woonkamer, een doek onder het oude kopjesbakje; en dan zaten ze allen te genieten van het gespartel van het kleine beest. Hij was in een vijver weer... hij was in het weiland... genoot Evert vaak. En ze lieten het ding maar flodderen, zoo hard als het wou. Vader zat zoo brommend te lachen. En juffrouw Sloet, als ze van haar villa terug was en er ook bij stond! En dan probeerde het ding in het water te staan en zijn vleugeltjes uit te slaan; wat was hij nat dan — en wat was hij lief! — wie zou hem nu nog willen missen? Geen een toch! Het doet net als een groote gans, zei juffrouw Sloet en ze noemde hem een dot. Evert was nog nooit zoo dol op juffrouw Sloet geweest. En een keer bracht ze zelfs garnalen voor Everts wonderdier mee. Toen dacht Evert aan de garnalenkoppen die hij ook wel op de markt zou kunnen vinden.

Als het kleine beestje dan weer nat op zijn grasbak zat ging Joep hem wel aflikken.

Joep zou denken dat het eendje zijn kindje was, zei Netje, die er ook zoo graag bij stond als het kleine wonder baadde. En het was waar dat Joep al even dol op het kleine beest geworden was als de menschen. Het was een geluk dat juffrouw Sloet veel dagen weg moest, want nu kon hij aldoor in het huis van Jeaan zijn. Als Joep even bij zijn vrouw beneden was geweest kwam hij weer gauw naar boven, hij vond het daar nou veel leuker. Ja, Joep had vast een kindje gekregen daar boven.

Op een keer lagen Joep en het kleine beestje toch ook samen te slapen; het kleine eendje lag in het holletje van

Joeps hals en kromgetrokken poot, daar lag het zoo fijn als in een warm nestje; het ding was uit zijn weiland gekomen en toen bij Joep gekropen die daar lag, het had nu een moeder en Jeaan, die het 't eerst zag, vond het zoo ontzaglijk lief; zij hoopte dat de twee zoo zouden blijven liggen tot iedereen het gezien had, de jongens en de grooten, het was net een plaatje zoo, dacht Jeaan stil geroerd; wat konden beesten toch lief doen.

En toen de jongens en de grooten het gezien hadden — want het eendje kroop toen vaker bij Joep — was er nergens iets lievers en mooiers op de wereld. Juffrouw Sloet had er weer een traantje van in haar ooghoek gehad. Och heden... zei ze... en dat er toch ook nog een pleegmoeder in Joep zat!

Evert zocht nu op de markt garnalenkoppen en bracht ze in zijn zakdoek mee; alleen eten scheen het beestje maar niet te kunnen of te willen, maar als vader thuis was deed die den snavel van het ding open en Evert stopte er wat in. Van dat lekkere voer scheen Everts lieveling dan wel vlug te groeien, ja, hij werd in korten tijd nogal groot. Theo had een doode langbeen in het plantsoentje gevonden en eens had hij ook twee dikke doode vliegen. Dat alles lustte dat ding wel. Hap-hap... zoo deed het al uit zichzelf en alles verdween in zijn breede bekje. Wat eet hij?... zoo keek Joep nieuwsgierig. Lust je ook een garnalenkop? Op de markt liggen er nog genoeg, vroeg Evert. Maar Joep was niet dol op dat goedje; misschien was Lot het wèl, die buiten de deur zat te mauwen, maar zij mocht er niet meer in. Als Lot buiten de deur zat te mauwen, liep Joep in de kamer al naar de binnenkant van de deur en gromde of hij zei: ga weg... hij zei het met korte, ferme blaffen. Joep had een kind in de kamer, maar daar zou hij grijze Lot vàst niet bij laten. Ferm gedaan, Joep, zei Jeaan dan ook en hij kwispelde tegen haar.

Zei je nu tegen Joep: ga maar naar het kindje, dan ging hij naar den grasbak op het balkon en bij zijn kind zitten. Juffrouw Sloet had er een kiekje van willen laten maken, maar ze had geen toestel, zei ze. Maar baasje Sloet zou er ook wel om lachen als hij kwam!

En het kind van Joep begon nog sterker te groeien.

Wat zou het toch, als hij een groote eend werd? dacht Jeaan.

Baasje Sloet was gekomen en dat was een groote vreugde voor iedereen, maar er was iets anders weg en dat gaf een nameloos verdriet: het kleine eendje was plotseling gestolen, in een oogenblik toen ook Joep was weggeloopen om zijn baasje te verwelkomen. Joep had die bekende stem beneden gehoord en dan... En Jeaan was gegaan om den buurman de hand te geven, en de jongens kwamen net uit school en die waren ook al blij. Later gingen ze dan met hun drieën weer naar boven, Joep kwam ook weer en toen...

De grasbak, het weiland, was leeg en de logé was nergens; ze zochten het bruine ding, maar het was alles tevergeefs. De schrik van Jeaan, van de jongens, werd al grooter, werd tot ontzetting; het was niet anders, hun vrindje was verongelukt, gestolen; maar hoe?... wie kon het gedaan hebben?

Evert huilde — en toen huilde Theo ook, Jeaan stond er met wit gezicht bij; ze was toch maar een klein poosje met Joep beneden geweest en ja, hoe kon het dan in dien tijd gebeurd zijn?

Wáár ze ook zochten — ja, het was eigenlijk mal waar ze overal zochten — maar het bruintje kwam niet terecht. Was hij dan ook van het balkon gevallen... gevlogen?... En Evert keek naar beneden, maar daar heel diep was een plaatsje en hij zag niets; het hing daar ook nog vol waschgoed; en dan zag Evert nog bijna niets door zijn tranen. Hij stond te snikken op het kleine balkon met zijn handen voor de oogen.

Ze moesten eten — vader kwam niet thuis, want hij had dienst — maar Jeaan had op het oogenblik geen hoofd en geen handen, scheen het. En als de jongens huilden vond ze dat toch zoo verschrikkelijk. Wat moest ze doen?

„Had die suffe Joep d'r dan niet op kunnen passen?" zei Evert opeens kwaad, en hij zei nòg een leelijk woord waarvan Jeaan schrok.

„Moet je nu nog op Joep gaan schelden? Heeft hij niet genoeg voor je gedaan?" vroeg Jeaan goedig.

„Ga weg, hond —" zei Evert toen Joep bij hem kwam en zijn hand wilde likken.

„Nou, 't is mooi van je..." vond Jeaan bedroefd. En dan

ging ze toch maar voor de tafel zorgen, want ze moesten toch eten. „En als de grijze Lot het dan maar niet gedaan heeft"... kwam Theo toen die wat bedaarder was.

„Ja, die zat gisteren ook al van beneden van het balkon naar boven te loeren," wist Evert.

„Hij kan de sprong naar boven niet doen," zei Jeaan.

„Ik ga het aan juffrouw Sloet vertellen —"

Maar net wilde Evert gaan, toen een juffrouw uit een huis aan den achterkant riep: ze wees... want ze had de jongens en Jeaan wel zien zoeken: „dat heeft een kat gedaan!... ik heb hem zien springen op het droogrek van juffrouw Sloet en zoo verder, hij had het vogeltje in zijn bek. Was het een kuikentje?" vroeg ze. „Hij is over de muren gegaan... dièn kant... en daar is hij zeker ergens van den muur gesprongen."

De jongens en Jeaan stonden stokstijf op hun balkonnetje te kijken, ze lieten het zich nòg eens zeggen; de juffrouw herhaalde het weer. Juffrouw Sloet en baasje Sloet kwamen op hun benedenbalkonnetje, nog andere buren kwamen luisteren en het was een heel tumult. Wie had dat óók gezien van die vreemde kat? Neen, niemand had het meer gezien, want de meeste menschen zaten net te eten. Nou, maar het wàs toch zoo! riep de juffrouw weer die het wèl gezien had. Dus de grijze Lot had het niet gedaan — nee, dat wist juffrouw Sloet wel.

Och Evert... riep juffrouw Sloet medelijdend van beneden, ze zei niet: o Theo... Kom maar hier, Evert! riep ze weer; van wie kan die kat dan wezen?

Och... zei baasje Sloet, die kat heeft dat ding nou allang verscheurd, praat er maar niet meer over, ergens liggen nog een paar veertjes, meer niet... En Evert huilde nu nog harder, hij wilde niet eens naar juffrouw Sloet toe.

Joep was van al den schrik naar de kamerdeur geloopen en Jeaan had hem uitgelaten, Joep had geen plichten daar meer, zijn kindje was weg. En niemand had aan Joep gedacht — en of het voor hem dan ook niet erg was. Bij zijn vrouw en baas in de kamer zat Joep wanhopig te kijken, want hij had het ook wel begrepen, hij had aan den grasbak geroken — en hij rook toen ook de vreemde kat... en... Er

was Joep een schok door het hondenlijf gegaan; *zijn* kind... en *dan* hadden ze boven nog zoo tegen hem gesnauwd; het was verschrikkelijk en in een hoek van de kamer lag Joep lang te treuren.

Later kwam hij wel weer bij Jeaan boven, toen zij alleen was en hij legde den kop op haar schoot. „Wat is er Joep?..." zei ze, „is je kindje weg?" en toen begon Joep te huilen, hij sidderde zelfs even, zoodat Jeaan er bedroefd van werd. Hij weet het, hij begrijpt het, zei Jeaan in haarzelf. Ja Joep... het is erg... veertjes liggen er nog ergens, zegt de baas en de jongens zijn doodbedroefd naar school gegaan; zijn wij ook bedroefd? ... ja, hè Joep?... we hielden allen teveel van het diertje. Och... zooiets krijgen de jongens nooit terug en wij ook niet, Joep... het was net een verhaaltje van buiten, dat lieve kleine beest met zijn gele snavel en zijn zwempootjes, en wat kon hij zwemmen, flodderen in zijn bakje, niet Joep? — en nou hoef jij hem niet meer droog te likken. Och... och... zuchtte Jeaan over een kiel waar nieuwe halve mouwtjes aan moesten, het is erg... het is wreed... en zoo'n valsche vreemde kat...

Juffrouw Sloet kwam niet boven bij Jeaan, want zij had nu haar baasje Sloet weer en dan had ze tòch geen tijd; dan zaten ze samen te babbelen of gingen uit en Joep kon daarom ook wel weer bij Jeaan blijven. Ja, Joep, dat kun je, maar je hebt nu geen plichten meer hier. En nu moet je alleen slapen, Joep, het kindje kan niet meer tusschen je kop en je pooten kruipen en daar lekker warm en zacht liggen. Hij heeft geen moeder meer noodig... Och, wat was het toch verdrietig, zuchtte Jeaan en waarom had dit nu zoo wreed met het diertje moeten gebeuren? Verscheurd... Het moet toch voor zoo'n klein stakkerdje wel geweest zijn of er een tijger op hem afkwam — hem greep — meesjorde — en dan... Jeaan rilde nu ook, net als Joep. Katten zijn valsche beesten, ze zijn roofdieren, Joep, dat waren ze tenminste in den ouden tijd en dat komt nu nog vaak genoeg boven. Als ze maar kàns hebben, als ze maar prooi zien. Die vreemde kat moest het bruintje van ver wel geroken hebben en had misschien — wie weet — al lang op den loer gezeten; maar Joep had gezorgd, dat de roof niet zoo gauw ging. Maar

eindelijk ging het toch, hè Joep, toen je even weg was. Och... was baasje Sloet maar niet thuisgekomen, dan zou je niet weggeloopen zijn — en ik ook niet... En we zullen buiten nooit zoo'n ander beestje meer vinden... buiten... nee Joep... nooit.

En Joep zat maar met gebogen kop en hoorde het aan wat Jeaan allemaal zei. Hij was wijs, hij wist alles. En dan ineens werd Joep weer onrustig in de kamer van Jeaan, hij stond op en ging weer overal zoeken, maar het hielp hem niet; hij snuffelde over het leege weiland en over het waterbakje, waar hij nu niet meer uit wilde drinken: de zwemkom van zijn kindje. Neen... schudde Joep en dan kermde hij weer. Hij zal vannacht ook kermen, dacht Jeaan, want Joep had hier al nachten met het kind in de keuken geslapen, waar ze dan den grasbak in brachten en een zak met oud kussentje neerlegden, waar Joep opkroop en het kind zich vanzelf bij hem legde. Hij moet vannacht weer naar beneden, juffrouw Sloet gaat nu toch niet meer uit nu baasje er is, dacht Jeaan; en dan zal Joep het misschien vergeten... we moeten ook de grasbak en de vijver wegdoen en juffrouw Sloet kan de kleerbak terugkrijgen. Zal ik het nu doen?... Maar Jeaan kòn het nog niet doen; ze liet alles maar staan. Hoor Juffrouw Sloet en baasje beneden eens lachen, Joep, en *wij* zijn maar zoo diep in de put, hè? Als baasje Sloet er is dan kan de vrouw alles vergeten. Kom maar hier, Joep, hij is braaf!

Zoo waren Jeaan en de hond samen als de jongens op school zaten en juffrouw Sloet beneden met haar baasje plezier had.

Maar ze meent het wel goed, Joep, en straks zal vrouwtje Sloet weer met Evert huilen... ja, met Evert... haar lieveling... de kleine. Nu heeft ze de groote... hoor ze eens gieren... maar wij lachen niet, hè Joep? — en straks zullen we wel weer verdriet hooren van de jongens.

Kom, we gaan kijken of we Nans niet hier naar toe kunnen telefoneeren, want ze moet toch ook nog alles weten, en dan zetten we een kopje thee, Joep, juffrouw Sloet blijft ons toch maar ontrouw!

En zoo liep Jeaan naar voren waar ze wist Nans dan wel

achter een raam te pakken en Joep liep met haar mee.

Misschien wascht ze de borden nog, Joep en dan kijkt ze vanzelf.

Nans droogde de laatste pannen. Ik kom zóó... wenkte ze met den droogdoek in de hand en het gordijntje ging een eindje op zij.

Góéd... deed Jeaan.

En dan keek Jeaan een beetje de straat in en ging dan theewater opzetten.

Als Nans 's middags kwam was het wonderlijk heerlijke uurtje er weer.

Maar Nans zou ook wel weer met Fietje uit moeten, het zou wel kort zijn dat ze bij Jeaan kwam.

Dan moet ik de thee maar klaar hebben als ze komt, Joep!

En nu repte Jeaan zich.

ER ZIJN WONDEREN.

Er zijn wonderen, zei Evert, er *zijn* wonderen — en Jeaan was het daar heelemaal mee eens. Zij had vanmorgen hetzelfde gedacht toen er een heer bij haar aan de deur was gekomen die haar het kleine zachte bruintje, het kindje van Joep, had teruggebracht.

Levend en wel, ja — hoe *kon* het! Maar het *was* toch zoo — en het ding zat weer op zijn grasbak en Joep zat er opnieuw bij — òvergelukkig — ja, je had het toch eens moeten zien hoe blij Joep was toen hij zijn kindje weer rook... en zag... en hij dan weer mee naar boven mocht met Jeaan om het opnieuw op te passen.

En nu zou er voor den tweeden keer geen kat komen om het opnieuw weg te halen, ò neen! — ze zouden er nu wel beter op letten. Wèl was het, of het kleine ding nog wat stil was, of het nog niet van den vreeselijken schrik van gisteren bekomen was; maar dat kòn ook wel niet anders, want wiè, die door een tijger gegrepen was, zou zich daar zoo gauw van herstellen? Nu hield Jeaan nog veel meer van het beestje en zij ging er telkens naar kijken toen de jongens er nog niet waren; maar als die zouden kòmen... o dàn!... En Jeaan haar hart was vol en warm als ze dáár aan dacht. Ze mocht de jongens toch zoo graag plezier doen en nu *dit* was terug gekomen... En wat zou ook vàder?... Ja, dit was een gelukkige dag.

Er was zoo dringend gebeld bij Jeaan vanmorgen — ze had opengetrokken en toen had er een vreemde stem geroepen; Jeaan was naar beneden, de twee trappen afgegaan. Daar stond een vreemde mijnheer en die had een doos in zijn hand, een doos, met gaatjes in het deksel:

Hoort dat beestje hier thuis bij u? vroeg hij en toen deed hij het deksel weg. Jeaan keek... en daar zat op wat lapjes hun

kleine dier, gisteren weggevoerd, verscheurd zoo ze dachten en nu... teruggebracht?... *Was* het zoo? Jeaan had staan lachen: ja, die is van òns, van m'n broertjes, zei ze, we hadden hem weken geleden buiten in het weiland gevonden, vertelde ze. En toen moest de mijnheer vertellen, Jeaan luisterde; het was een heel verhaal dat hij deed.

Gisteren was de kat met het beestje thuis gekomen, ze hadden in de keuken iets hooren piepen, waren gaan kijken, ja en toen... Het had natuurlijk geen twee minuten moeten duren dat de roover nog met het beestje alleen was geweest, want dan — en ze hadden het diertje gauw van de kat weggenomen; het leek eerst wel wat verlamd, versuft, en om het te laten bijkomen hadden ze het toen alleen en veilig in een kistje op een stil kamertje neergezet; ze hadden het daar maar rustig laten zitten en daar was het dan ook bijgekomen; de mijnheer was er 's avonds eens naar gaan kijken en toen hij het beestje goed genoeg vond was hij meteen eens in de buurt gaan vragen waar het kon thuis behooren, maar hij was niet ver met het onderzoek gekomen en toen had hij het den nacht nog maar weer in het kistje laten zitten. Nu vanmorgen was de melkboer gekomen en die had gezegd dat het eendje daarginder thuis hooren moest, heel ver aan den overkant en nog wel op een bovenhuis. De mijnheer begreep ook niet hoe hun kat zoo ver gekomen was, maar als ze een prooi kunnen vinden doen ze veel, zei hij. Maar hier was het beestje dan terug en ze moesten er nu maar goed op passen. Het zal anders wel geen feest voor zoo'n wild diertje zijn, op een bovenhuis te moeten opgroeien, zei de mijnheer nog.

Jeaan moest knikken; de mijnheer zou daar wel gelijk in hebben, maar als jongens nu eenmaal iets willen... Toch was ze zoo blij dat het diertje weer terug was en ze koesterde het in bei haar handen. Het werd al groot en o... nu had het nog niets geleden, al was het door een tijger meegevoerd en naar zijn huis gebracht; de baas van den roover had het diertje gered en Jeaan moest den mijnheer natuurlijk hartelijk bedanken omdat hij dat allemaal toch zoo gedaan had. Niets te danken, zei de mijnheer nog beleefd en hij nam voor Jeaan zijn hoed af.

Dat een kat toch den sprong had gewaagd om op hun balkon te komen en met het diertje er weer af te springen, Jeaan vond het bijna ongeloofelijk, maar het moest zoo zijn. Wat grijze Lot van juffrouw Sloet niet durfde, dat durfde een vreemde, het was ijselijk zoo brutaal als die vreemde katten toch waren. Maar kom jij nou maar gauw mee, jij kleine hummel van een schat en we zullen wel beter op je passen, hoor! En wil je je moeder ook weer zien? Joep, waar ben je? Jeaan ging gauw de trap op en natuurlijk klopte ze bij juffrouw Sloet aan de deur. Baasje kwam opendoen, wat keek hij! Het kindje is terug, mijnheer Sloet en juffrouw Sloet! Ze noemden het beestje nooit meer anders dan kindje, kindje van Joep. En juffrouw Sloet kwam aangestoven.

Hoe is het mògelijk, Jeaan!

Ja, juffrouw Sloet!

Ze lachten, Jeaan vertelde, baasje had ook pret, hij schudde zijn roode zeemanshoofd. En Joep?... Daar was hij, sprong tegen Jeaan op, hij rook en... toen bukte Jeaan zich en zij liet Joep zijn kind zien. Wat was hij blij, ja, wat ging hij te keer, hij likte het diertje en jankte het uit, dan liep hij maar aldoor om Jeaan heen en kon niet tot bedaren komen. O... zei juffrouw Sloet, vannacht deed hij ieder keer zoo naar, hij kermde en ik ben er wel driekeer uit geweest om hem te verbieden. Niet Evert? Baasje Sloet zei ja, het was zoo. Och och... en zoo'n arm ding was over muren en schuttingen gegaan in de bek van een groote kat en den anderen dag nog weer levend teruggekomen. Hoe is het mògelijk, Jeaan, zei juffrouw Sloet nog eens en sloeg de handen in mekaar. En wat zullen die jongens, Jeaan, en *Evert!* —

Toen moest Jeaan gauw naar boven, want het werk wachtte en Joep ging mee. Hoe zou Joep nu beneden kunnen blijven? Dat ging immers niet — een moeder, die haar kind weergekregen heeft. Kom maar Joep, zei Jeaan en hij sprong voor haar uit naar boven. Koestie, niet zoo wild! — een beetje fatsoenlijk, Joep!

En toen de jongens thuiskwamen. Wat een vreugde! Ze schreeuwden ervan. Joep weer bij het weiland, de vijver frisch gevuld. O, Evert zou om vier uur weer een zakdoek

vol garnalenkoppen op de markt gaan zoeken. En Theo zou wel weer in het plantsoentje gaan kijken waar je soms van allerlei doode insecten kon vinden. Hoe kon het toch? Hoe kon het toch, hè Jeaan? En woonde die mijnheer ver? Wat een leelijke dief toch, zoo'n kat. Maar nu was Joep óók weer lief, die beter zou oppassen en Evert zou niet meer op Joep schelden. Zoet was hij... en Joep werd héél erg gestreeld bij zijn kind. Joep kwispelde, maar het kind was hem toch alléén al genoeg. Nee, hij ging er niet meer van weg als Jeaan er niet dicht bij was en hij ging er ook 's nachts weer bij slapen. Laat er nu nòg maar eens een tijger komen, zoo keek Joep. En nu dronk hij weer wèl uit het vijvertje.

De jongens zaten dien middag met een gelukkig gevoel op school omdat ze thuis hun vriendje terug hadden.

Maar baasje Sloet scheen toch medelijden met het wilde diertje uit het land te hebben. Na school kwam hij nu bij Evert. Zeemannen hebben goede harten, zeggen de menschen en het moest bij baasje Sloet wel zoo zijn, dat hij medelijden met een klein dier kon hebben. „Ik zal je wat zeggen," zei hij tot Evert, „je moest mij dat beestje van je geven. Wil je dat doen? Je krijgt er van mij iets anders voor terug."

Evert keek met groote oogen. Theo stond erbij.

„Het is toch van jou, hè?" vroeg de zeeman weer aan Evert.

„Ja, ik heb hem gevonden —"

Evert dacht dat baasje Sloet meende, dat er voor den tweeden keer een kat kon komen en het diertje meenemen. Maar Evert had vanmiddag al met juffrouw Sloet op den overloop staan lachen, nu zei hij:

„Ik kan wel een kooi voor hem maken — of een stuk gaas over hem heen doen, juffrouw Sloet heeft nog een stuk gaas op zolder, heeft ze gezegd, ze zal dat zoeken en dan mag ik het hebben."

„Onzin —" zei baasje Sloet, „juffrouw Sloet lijdt aan verzinsels. En *ik* zeg: dat beestje op een balkon zetten is hem tergen!"

„Tergen...?" zei Evert.

„Ja, dat *zijn* geen dieren om in een huis te houden en óók niet op een balkon onder een stuk gaas. Geef dat beest de vrijheid, 't is nou groot genoeg. Ik voorspèl je, het zal gaan kwijnen, het zal doodgaan en dan zul jij de schuld hebben. En Jeaan moest wijzer zijn..." zei baasje Sloet ook nog. „We zullen straks een wilde gans of een ooievaar op een balkon gaan houden. En zoo als *ik* zal je vader ook wel denken, maar hij wil het nog niet zeggen, maar morgen zegt hij hetzelfde." Baasje Sloet dreigde Evert met zijn vinger. „Dieren plagen — en als je het dan nu weet — dat doen Hollandsche jongens niet. Dus wil jij hem aan mij geven? Hoor es... dan krijg jij als ik weer binnenkom, twee groene parkietjes van mij en die kun je beter in een huis houden. Jij vond ze toch zoo mooi die ik had meegebracht? Nou, wat zeg je ervan?"

Nu had juffrouw Sloet dezen keer van baasje Sloet twee lieve groene parkietjes gekregen, waar ze toch zoo blij mee was en die iedereen even leuk vond; ze zaten zoo stil bij mekaar in de papegaaienkooi — want de papegaai van juffrouw Sloet was al lang geleden doodgegaan en toen wilde ze liever geen nieuwe meer hebben; maar met die twee kleine aardige vogeltjes was ze wel weer verheugd geweest; ze zaten daar maar zoo stil naast mekaar op den stok en pieterden nu en dan eens zachtjes; en ze zaten zóó stijf bijeen of ze mekaar geen oogenblik konden missen. Evert had vaak lang naar die aardige vogeltjes gekeken en nu beloofde baasje Sloet hem er ook twee als hij... en wat baasje Sloet *zei* dat deed hij altijd. Wat zou Evert nu doen? Baasje Sloet zijn wilde eendje geven?

Maar als het dan toch dood zou gaan... dacht Evert dan ook weer met schrik. En wat er nu was gebeurd...

Toch weifelde Evert nog wel, de parkietjes wogen zwaar, maar als dat ding weer zoo leuk op zijn grasbak zat — Evert keek om naar wat hij het weiland had genoemd: de kleerbak met zand en vergaan gras — och, maar hij had toch wel weer nieuw frisch gras willen halen — doch toen keek hij Jeaan aan en in haar gezicht las hij iets. Maar het is toch wel hard een geliefd diertje weg te geven, Evert voelde het, en Theo stond er met strak, nadenkend gezicht bij.

„Hij heeft toch wel gras en water..." probeerde Evert nog tot baasje Sloet.

„Ja, gras en water..." zei de zeeman zoo medelijdend.

„En wat gaat u er dan mee doen?"

„Buiten brengen — ver weg op de fiets," antwoordde baasje.

„O, maar dat kan ik zelf wel doen, ik ga lóópen," zei Evert.

„En ik mee"... kwam Theo erbij.

„Ja," zei Jeaan.

„O, da's ook goed," vond baasje Sloet, „als je 't dan maar gauw doet en dan heb je hem voor *mij* in het land gezet en jij krijgt de volgende keer als ik van de reis kom de parkietjes, dat is afgesproken, geef me een hand."

En ze gaven baasje Sloet allemaal een hand, Jeaan ook.

Toen baasje Sloet weg was kwam Evert naar Jeaan toe, hij kon toch soms wel lief doen, Evert, al werd hij al groot; hij nam Jeaans hand en keek haar aan:

„Jeaan..." zei hij.

„Baasje Sloet heeft gelijk," zei Jeaan, „wij zóúden wreed worden." Ze dacht eraan dat baasje Sloet had gezegd: we zullen een gans of een ooievaar op het balkon zetten en ze had moeten denken aan den ooievaar van moeder, die ook een wilde vogel was en buiten woonde, ginds ver bij de boerderij waar het kleine wilde eendje ook vandaan gekomen was. Misschien hadden ze dit kleine wilde vogeltje toen wel gered uit den bek van een kat — of een hond — wie weet — er loopen toch jachthonden óók buiten — dus dat ze 't meegenomen hadden was zoo erg niet, maar dat ze 't voor hun plezier hier wilden houden... tot het dood zou gaan. Het was geen huisdier, baasje Sloet had het goed gezegd; het moest zijn vrijheid weer hebben, het moest naar zijn vrinden... en misschien ook weer naar zijn ouders gaan; zoo groot was het nog niet, hij kon zijn familie toch wellicht nog best vinden.

Jeaan dacht dat alles — ze zou 't ook wel geweten hebben zonder dat vader of baasje Sloet het gezegd had, ze moest de jongens opvoeden... ja, ze wist het toch wel heel goed. En daarom keek ze Evert nog eens aan, die haar hand nog vasthield. Hij was een goeie jongen, Evert, al was hij

vaak wel wat wild; Theo was veel zachter. Maar Jeaan hield van allebei evenveel. „Moet je dan nog wat?" vroeg ze aan Evert omdat hij maar zoo bij haar bleef staan.

„Maar we hebben geen kooi, Jeaan." Evert dacht aan de parkietjes.

„En als je vogeltjes hebt moet je ze de ruimte geven, vader zal ook niet willen dat je ze in een klein kooitje zet — en dan baasje Sloet..." zei Jeaan ook nog. Maar ze had laatst in het brokkenhuis een mooie papegaaienkooi zien staan, net zoo'n soort als juffrouw Sloet nieuw van baasje gekregen had en daar wilde Jeaan dan wel op afgaan, ze zou aan vader vragen of het mocht. En het zou gezellig staan als zij hier ook een paar van die kleine gezellige pieterdiertjes in de kamer hadden; die diertjes wilden wel bij de menschen leven, maar een gans, een ooievaar, een wilde eend...? En toen moest Jeaan toch even nog wat weemoedig lachen.

„We brengen hem weer terug daar waar de ooievaar van moeder woont," zei ze en de jongens knikten; ze waren met het verlies verzoend. En ze keken Jeaan allebei nog dankbaar aan omdat ze 't aan vader zou vragen van de groote kooi die in het brokkenhuis te koop stond. Je kon daar dikwijls van alles koopen, omdat rijke menschen het aan dat huis gaven en het daar dan weer verkocht werd voor een goed doel. En het was er nooit duur. En Fietje van den overkant had er wel haar kinderwagen van gekregen.

„Wanneer gaan we dan weer naar buiten, Jeaan?" vroeg Evert.

„Als Nans kan, Nans moet mee," zei Jeaan.

„En Netje... Ben..."

„Die ook, zoo gingen we toch den vorigen keer ook. Nans moet maar vragen wanneer haar moeder weer thuis blijft, dat Nans kan weggaan. Dan hebben we er veel méér aan," zei Jeaan nog.

De jongens knikten.

En Theo zei: „zal Joep niet meegaan zijn kindje wegbrengen? Hij moet toch óók weten waar het blijft!"

„We zullen dat dan voor hem vragen aan vrouwtje en baasje Sloet," beloofde Jeaan. „Joep heeft dat wel verdiend, hij was trouw genoeg."

En Joep zat bij het weiland van zand en droog gras te kwispelen.

Maar het kleine wilde eendje zat in elkaar gedoken en sliep.

„Hij zal gauw weer tusschen het lisch en in de zon zitten... wat fijn..." zei Jeaan, „en dan hapt hij naar muggen!"

„En de langbeenen vliegen hem zóómaar in de mond," zei Evert en hij lachte.

Zoo gingen ze dan weer met den kinderwagen naar buiten; het kleine eendje, dat toch al gegroeid was, zat op een wollen lap weer bij Bennie's voeten, Netje liep erbij, Jeaan en Nans samen achter den wagen en de jongens voorop met Joep. Zoo kwam die heel lange tocht weer. Maar het was fijn, opnieuw zoo ver van de stad te gaan en nu nog wel een doel te hebben. Nans ging nu al twee keer achter mekaar zoo ver naar buiten en ze had gedacht dat ze van den zomer heel niet zou kunnen gaan.

Moeder was nu elke week een heelen dag thuis, want er was toch ook zooveel te naaien en te verstellen en anders zal het toch op den duur hier een huishouden van Jan Steen worden, had moeder gezegd en toen had ze in het restaurant dien vrijen dag in de week weten te krijgen. En dan rustte moeder meteen eens uit van alle vermoeienissen — en ze had vader en Fietje een heelen dag en dat vond ze zoo heerlijk.

Moeder zag er niet erg goed uit, zeiden de menschen en dan maakte Nans zich wel eens ongerust. Als moeder maar niet te hard werkte buitenshuis, als ze maar niet te vaak te laat naar bed ging; want ze was nu veel avonden in huizen waar de menschen vermaak zochten, om op de hoeden en mantels en jassen te passen. In den zomer spelen de schouwburgen zoo veel niet, maar dan gaat ze naar andere huizen waar het vroolijk is — en waar vader vroeger ook had gezongen en zijn geestige grappen had verteld.

Nans had wel eens zorg over moeder en ze kon soms aan vader zien dat hij het ook had. U niet overspannen, hoor... had de dokter van vader ook tegen moeder gezegd, maar moeder had neen geschud; ik moet voort, niemand brengt

ons brood, zei ze later tot Nans stil in de keuken.

Och... als moeder toch ook eens een heelen dag naar buiten kon gaan en van de zon, van de groote vrije lucht kon genieten, dacht Nans onderweg nu ze naast Jeaan liep en ze beiden zoo'n beetje den kinderwagen duwden. Maar dan moesten vader en Fieteke er ook bij zijn. En neen... die zaten alle drie maar thuis...

Je kon aan Jeaan altijd alles van huis vertellen, wist Nans, en ze deed het ook wel vaak als ze bij Jeaan boven was en zij dan zoo vertrouwelijk praatten; Jeaan wou alles altijd graag van je weten en ze kon je ook troosten. Maar nu, op deze lange wandeling en die zoo heerlijk was, wilde Nans toch maar liever niets over huis zeggen, dus dàcht ze er alleen maar aan en liep ze toch opgewekt met Jeaan te praten. Het was ook weer net zulk lekker zonnig weer als den vorigen keer. En natúúrlijk zouden ze weer veel frissche bloemen van buiten meebrengen.

„Wat gaan we fijn, hè?" zei Jeaan en lachte. Nans zei dat ze beenen had die wel honderd uur konden loopen. En Netje liep zoo gezellig langs den waterkant alle liedjes van school te zingen.

Tegen den middag waren ze dan weer op dezelfde plek van laatst, dicht bij de boerderij met het ooievaarsnest en waar ze toen gepicknickt, en waar de jongens zoo lekker geslapen hadden. Nu zaten ze er weer en hadden net als toen alle eet- en drinkwaren weer uit den wagen gepakt; het kleine eendje zat midden in hun kring en Joep zat als een veldheer naast hem te kijken. Joep had den langen weg misschien wel drie keer geloopen, met zijn altijd heen en weer gaan en nog weer weghollen en terugkomen; nu was hij moe en de tong hing hem uit den bek; maar hij kreeg nu eten en drinken net als de anderen en dan zou Joep ook wel een poos mogen slapen — als straks zijn kindje eerst maar weg was.

Ze wilden zoostraks, als ze hun twaalfuurtje verorberd hadden, allen naar de plek gaan waar Evert het beestje laatst gevonden had, het daar neerzetten en dan zien wat het zou gaan doen. Daar waren ze toch allen zoo benieuwd naar, dat ze bijna niet konden wachten; maar het móést

toch, zei Jeaan, ze moesten eerst eten en rusten en dan straks gingen ze plezier hebben; de wagen ging dan ook weer mee, en héél ver, waar de jongens laatst stekeltjes gezocht hadden, daar zouden toch ook wel veel bloemen staan en dan zouden ze den wagen vol plukken. En langs dit landpad kwam je dan ook heel dicht bij de boerderij.

Het bruintje deed nu al zoo leuk als hij in het versche groene gras zat, hij pikte maar steeds met zijn platten snavel in het groen en dan keek hij weer eens in het rond: de grasbak is vandaag erg fijn en groot, zei hij als hij zijn veertjes uitsloeg. Hij vond het hier leuk, dat kon je zien, maar straks zou hij het nog veel leuker krijgen; ze verheugden zich al om Joeps kindje zelf.

Joep had eigen brood meegekregen in een papier, hij had een flinke dikke korst bruin brood, en dan nog een heel kadetje waar boter en worst tusschen zat; het was gisteren misschien wel van baasje Sloet geweest en die het niet had opgegeten, maar Joep had het nù en het smaakte hem fijn. Het kleine bruintje zat nu ook nog brokjes brood te pikken en hij dronk uit een kopje wat water, maar zoo dadelijk kreeg hij nu een heele sloot, *en*... zou hij daarin kunnen zwemmen? Hij zal toch wel niet verdrinken? zei Netje die alles een beetje naar vond. Ze moesten om die Net lachen, wat was ze toch dom! Ja... en een *visch* verdrinkt in het water — schaterde Evert.

Nu hadden ze gegeten en gedronken en zouden ze gaan; op een kluitje gingen ze met hun allen den landweg over, den wagen tusschen hen in; Evert droeg nu voor het laatst zijn bruintje, Joep liep er kwispelend bij; zoo gingen ze een heel eind den weg, tot ze voorbij de boerderij kwamen die over een dam lag; en wat waren ze nu dicht bij het ooievaarsnest op den afgezaagden boom — en de ooievaar stond er ook weer op; ze stonden even stil en keken er allen naar. Dag ooievaar van moeder... zei Jeaan zacht en dan gingen ze weer door. Van de boerderij zei nooit iemand wat als je over dezen eigen weg van hen ging.

„Hier is het," zei Evert dan later als hij weer een hek voor een wei zag en waar het gras langs een sloot zoo hoog was: „dáár zat hij — en ik zag hem inééns." Want Evert

was daar immers net van de sloot komen stappen waar hij geen stekeltjes had kunnen ontdekken.

„Zet hem dan preciès op dezelfde plek neer," zei Jeaan.

En Evert deed zoo. Hoe keken ze allen nu. Wat zou hij doen, het wolletje, nu, midden in de groote vrijheid? Ze moesten een beetje achteruit gaan, zei Jeaan en dan maar kijken. Joep snuffelde nog aan het beestje, maar dat werd hem gauw verboden. „Ga zitten, Joep!"

En Joep zat, den staart tusschen de pooten, hij keek als een klein kalf, zei Evert; maar Jeaan zei dat Joep toch ook maar moest ràden wat ze gingen doen; een hond heeft het niet zoo gemakkelijk als de menschen die met mekaar kunnen praten. En het was Joeps kind! Wisten *zij* nu wat een hond dacht? En toen ging het bruintje loopen... wacht, hij ging naar den slootkant toe. Zou hij het water soms ruiken? En zal hij nu niet bang zijn als hij zoostraks heel alleen is? O... dat hij toch maar vrindjes vindt... Netje hoopte het vooral zoo van harte. En Bennie was heelemaal stil van alles wat hij zag. Als je ook zulke groote dingen moet beleven!

Het bruintje waggelde voorzichtig verder... stil, daar helde de graskant... hij keek het eens aan. Niet praten... zei Jeaan, niet praten, allemaal stil zijn. En ze stonden daar als muizen. Nog verder... het ding keek eens om... nòg verder... en dan ineens: floep, zijn vleugeltjes uit en plomp de sloot in. Toen schreeuwden ze allemaal en sprongen naar den slootkant toe. Daar ging hij... daar ging hij...o, kijk es... zoomaar tusschen het kroos en hij doet zoo lekker, hij waggelt net heen en weer als een tonnetje... o, hij vindt het fijn, hij geniet, dat kun je zien... en hij *durft!* o, hij is toch nog een gewone eend al heeft hij wat weken in een stad gewoond op een balkon. Wat eenig gaat hij daar... kijk, nogal verder de sloot in, nu is hij er middenin. Wat zalig... o, en hij spartelt, hij duikelt, hij staat op zijn kopje! Wat een schat is het, wat een vreeselijke schat, en wat klein is hij ook in zoo'n groote sloot. Waar zal hij nu naar toegaan? O, ze zullen meeloopen, want er is een pad langs de sloot en dat gaat heelemaal langs de boerderij heen. In deze sloot zwemmen ook wel de eenden van de boerderij

en als die nu eens komen! Wat zal hij kijken, de kleine, hij heeft nog nooit groote vrienden gezien! O, wat is alles leuk en wat is alles gezellig!

En zoo liepen ze langs de sloot, die verderop àl breeder werd en waar lisch groeide, waar het bruintje soms maar zoo heelemaal tusschen verdween. Het kind zwom nog altijd verder, die kleine pootjes in het water gingen en gingen maar — o, en daar hield hij dan soms ineens weer stil en hapte naar insecten, hij was nu in luilekkerland waar de sprinkhanen hem maar zóó in den mond hollen, zei Evert. En als het ding weer tusschen het kroos voortging dan liet hij een spoortje achter. Nee, hij verdronk niet... Netje zag het nu. Hoe ver zal dat ding dan gaan en zal hij niet meer eens op den kant komen? En die Joep liep ook mee en keek naar zijn kind dat hij daar zoo vreemd zag gaan op dat water; Joep was er onrustig van en hij liep aanhoudend te knorren en te sputteren, dan ineens stond hij met de pooten in de sloot en blies over het water. Ja, hij komt er niet meer uit, Joep, en nu ben je je kindje kwijt. Maar wij zijn hem allemáál kwijt en hij wordt een vrije vogel. Nee, niet in de sloot gaan, Joep, laat het kindje maar alleen! — En Joep sprong weer mee.

Toen opeens waren daar de groote eenden van de boerderij in de sloot; het kleintje, in een vaartje, schoot er opeens naar toe en was toen midden tusschen de witten en de bonten; hij kéék, spartelde... en de grooten keken ook, gingen een beetje uiteen, maar ze dèden de kleine niets en dat vond Netje zoo heerlijk, ze was aldoor maar zoo bang en hield Jeaans hand stijf vast. Nans schoof den wagen.

Het was of het kleine wilde ding nu voor de groote tamme eenden boog, zoo schudde het op en neer en de grooten begonnen te kwekken. De jongens hadden er toch zoo'n pret van. „Dàg familie!"... danste Evert aan den kant.

„'t *Is* geen familie," vond Theo.

„Jawel, alle zelfde dieren zijn familie van elkaar," was Jeaan van meening.

„Kijk hoe leuk, een groote ruikt aan 'm, maar ze doen hem toch niets. Zou hij nu bij de tamme eenden blijven? En wat zal de boer van de eenden dan zeggen dat er zoo'n

vreemd kleintje bijgekomen is?" Netje zou het willen weten. Maar neen... ineens zwom die kleine weer weg, als zei hij: aju... ik ga verder. En allen op den kant liepen weer mee, tot ze aan een zijsloot kwamen en niet verder konden. Dat was jammer, op een kluit stonden ze daar nu te kijken. En het bruine ding in het vele groene kroos daar ging niet naar de boerderij toe, neen, het schoof verder en zou dan zeker tot ver in het land doorgaan. O... gaat hij nu weg?... gaat hij nu weg?... nu kon ook Evert niet verder mee en Joep begon weer eventjes zachtjes te kermen: daar gaat hij... zei ook Nans en kijk hem vlug gaan! O... nu gaat hij de wijde wereld in, hij heeft niet eens bij de eenden van de boerderij willen blijven en die waren toch vriendelijk. Zijn wilde aard drijft hem ver weg, wist Jeaan, maar hij zal zich nu wel redden en zich niet meer laten verscheuren, hij is vlug genoeg. O... wie ziet hem nu nog?... hij is tusschen het hooge lisch gegaan... nu heeft hij zijn eigen vrije wereld... och, het is toch jammer, zuchtte Jeaan.

„Nou zeg je, het is jammer — maar je wou hem zelf óók wegbrengen," zei Evert en hij had tranen in zijn oogen.

„Huil niet —" zei Jeaan en ze stonden daar allen toch nog een heelen poos te kijken: „hij *was* niet eens meer van jou, hij was in ieder geval van baasje Sloet, want je had hem geruild, en dus je hebt alleen maar een klein beest van een ander hier in het land gezet — en *jij* hoeft ook niet zoo staan te kijken, Theo, d'r is niets gebeurd, we gaan terug en nou bloemen plukken en straks naar huis toe. Salu..." wuifde Jeaan langs de sloot waar het kleine vrindje van allen nu verdwenen was, ze meenden hem nog eens te zien, maar dan was dat ook weer bedrog, hij was tusschen het lisch natuurlijk allang verder geschoven, hij ging zijn wezenlijke familie zoeken en zou dan wel gelukkig worden. „Salu"... zei Jeaan nog eens en toen keerde ze om. Nans keerde den wagen, dien ze moeilijk had voortgekregen over het smalle paadje met gras begroeid. „Laat mij nu rijden," zei Jeaan, ze zag dat Nans zoo'n kleur had, „pluk jij maar weer bloemen."

Aju... hadden de jongens Jeaan dan nog nagezegd en toen gingen ze dan ook maar met gebogen hoofden mee

terug. Ze hadden alleen maar het beestje van baasje Sloet weggebracht, dat zei Jeaan... en ja, dat was zoo, want Evert had nou zijn parkietjes verdiend, en die kon je wèl altijd houden, die wilden wèl bij menschen leven. Baasje Sloet moest maar gauw weer gaan varen en ze dan meebrengen. En toen plukte Evert langs de sloot ook bloemen voor Jeaan en Theo hielp vanzelf. Zoo waren ze er dan ineens mee verzoend dat het kleine wilde diertje weg was.

„En heb jij je kindje ook gedaggezegd, Joep?" vroeg Jeaan.

„Waf"... zei Joep.

Dus dat was in orde.

„Hij zal bij zijn familie wel véél weten te vertellen," wist Jeaan dan nog van hun weggegane vrindje: „hij heeft in een huis in de stad gewoond — hij is door een tijger gestolen — hij is door een goede man weer teruggebracht — en hij is weer door kinderen weggebracht naar de plek waar hij vandaan gekomen was; hij kan nu vertellen hoe het bij de menschen was... en misschien zegt hij wel dat het er toch wel lief was... behalve dan van die kat. Dan zitten ze 's avonds allemaal tusschen het lisch te snateren, maar die kleine weet het meeste. De heele buurt komt naar hem luisteren."

„Ja"... zei Netje, die dacht dat zij een verhaaltje hoorde. „En dan vertelt hij van een hond die zijn moeder was."

„Dat vertelt hij ook —" gaf Jeaan toe.

En zij plukten veel wilde bloemen, en Jeaan keek intusschen nog eens naar den ooievaar van moeder, die daar weer hoog op zijn nest stond en later gingen ze naar huis toe.

Ze waren moe van het loopen en slaperig van het buiten zijn, maar dat is gezond als je in de groote stad terugkomt.

En een heele week had je toch nog wel bloemen en rook je het weiland in huis, dacht Nans en dat was toch het heerlijke dat nog bleef.

En Nans was nu van den zomer al twéé lange dagen met allemaal naar buiten geweest en dàt was toch veel.

Het was méér dan zij gedacht had.

En Nans was rijk.

JUFFROUW SLOET WEET EEN WONDER.

Het was vandaag een warme najaarsdag en Nans was met de kinderen en met Jeaan en de broertjes naar het groote park gegaan; omdat het zulk mooi weer was waren ze ver van huis gewandeld en zaten ze op een bank onder een grooten boom bij den vijver, waar het dolheerlijk was. Netje had wat korstjes brood meegenomen en zij en Ben gingen de eenden nu voederen, de jongens van Jeaan gingen mee en kleine Fietje lag wakker in den wagen te kijken. Moeder van Nans was thuis bij vader en Nans kon nog een heelen tijd weg blijven voordat moeder weer weg moest. Fietje was van den zomer lekker gezond geworden en met het zachte najaarsweer ging ze nog altijd uit. Moeder Nans was altijd blij dat het zoo met Fiet gegaan was.

Het groote park lag een uur van huis, maar het was dien langen loop wel waard erheen te gaan, dat kleine parkje bij huis was er immers niets bij! En als je er was dan rustte je zalig uit van die wandeling en ging straks frisch terug. Neen, dit was net een bosch, met lanen en vijvers, grasvelden en veel perken bloemen; ze liepen er een eind door als ze kwamen en gingen het later weer een even groot stuk door naar huis. En dan maakten ze nog wel eens een omweg. Dat park was eigenlijk te groot om het heelemaal door te wandelen op zoo'n halven middag.

En het was zoo heerlijk dat de parkwachter tegenwoordig ook niets meer zei als je op het gras ging zitten, als er vroeger geen banken waren en je deed dat, kwam hij er op af en wees je heel streng weg; maar al een tijd streken groote menschen en kinderen er maar zóó op neer, bij perken bloemen ook en dat vonden ze zoo fijn — dan fietste de parkwachter langs, maar hij *zei* niets meer. Als je op het gras maar geen rommel maakte of er kwaad deed. Maar dat deed niemand, en zelfs de jongens niet; de moeders wilden het niet hebben

en de jongens waren zelf ook wel wijs. Ze zouden het toch wel niet voor iedereen weer gaan bederven. Het was zoo zalig dat in het groote park dat op het gras zitten nu mocht, je ging er nog veel liever naar toe, want vroeger, als je dan zoo moe was en er maar rondliep en geen een leege bank kon vinden — O ja, dat was wel naar geweest. Je moest dan zoo moe terug, je liep aldoor maar rond, maar vond het er niet zoo mooi meer, want je voeten... Als Nans lang geloopen had deden die altijd pijn. Maar *nu!* Het heerlijke *was* er. Wie zou het bedacht hebben? — en wie het toegestaan?

In 't eerst was het toch zoo vreemd als je dat mocht, je dacht dat toch telkens de waker of een politieagent zou komen om je er af te jagen. Als de menschen en kinderen op het gras niet netjes waren werd het weer ingetrokken, had juffrouw Sloet verteld die het kon weten, omdat de villa van haar oude mevrouw aan het park lag. En Jeaan had altijd zoo verschrikkelijk opgepast dat háár jongens niets op het gras deden.

Eens was er ook muziek geweest en er was gezongen in de muziektent, op het gras hadden ze toen allen zitten luisteren; o, het was zoo fijn geweest; en dan mooie bloemen dichtbij, waarvan de geur in je neus kwam. Ja, dat groote park was al wel een tijd een heerlijkheid. Nans was altijd stil verrukt tegenwoordig als ze er weer was; ze had soms het gevoel of ze nu in een eigen reuzengrooten tuin was.

Maar nu zaten ze *niet* op het gras, want omdat het al herfst was hadden ze nog *wel* een bank gevonden en nog wel een heel mooie bij den grooten vijver. Gisteren en vorige dagen was het nogal koud geweest, maar nu was het weer warm, ja, het was net zomer weer en dat was zoo lekker nu je hier zat. Ze waren zelfs wat gloeiend van het loopen geworden, maar nu hier zoo fijn bekomen en uitrusten, het was zalig. En Fiet, rustig en uit de zon nu, zou zoo wel gaan slapen. Nu lag ze nog zoo wijs en leuk te kijken.

Netje en Ben voerden de eenden en als ze later geen brood meer hadden, zaten ze met het leege mandje op het gras langs den vijverkant; de jongens van Jeaan schenen ginder eikels te loopen zoeken. Ginds dreven de groote witte zwanen, zag Nans, als ze dicht bij Net kwamen werd zij bang.

Net was voor zoo veel bang in het leven. Maar nu waren de zwanen gelukkig nog ver weg, anders zou Net weer opspringen en komen aanhollen en misschien zou ze schreeuwen en Fiet moest slapen. Nans zag de eenden wegdrijven, die door de kinderen gevoederd waren. Jeaan zat stil te turen, Jeaan was ook weer eens vrij. En alle lawaai, alle auto's en trams waren zoo ver weg; ja, wat is het hier stil... en de vogels doen zoo lekker...

Op dat eilandje ginds in den vijver staan de dikke ganzen. Daar broeden de groote vogels uit het park altijd.

Net en Ben zaten in het gras te lachen en te babbelen, ze hadden veel pret. En de jongens van Jeaan, ginder onder de boomen, stopten veel dingen in hun zakken. Nans voelde zich heerlijk nu ze zoo rustig zat rond te kijken. Anders was ze thuis immers maar altijd in de weer.

Zulke uren vacantie... en dan nog zulk mooi weer als het al herfst is. Je kunt haast droomen dat er nog een lange zomer komen moet.

Doordat er zooveel groote dikke boomen langs den vijver stonden en ze onder den allerdikste zaten, hadden Nans noch Jeaan gezien dat de lucht boven het park donker werd en dat de zon ook wat wegkroop; ineens liep er een dame ginder met een paraplu op — een paraplu?... een parasol zeker?... Het regent!... kwam Evert opeens die op een onbeschut plekje had gestaan en een druppel op zijn neus had gevoeld. Regen?... het kan niet! kwam Jeaan en stond van de bank op.

Nou, kijk dan eens op de vijver, zei Evert toen en ja, daar trok het veel kleine kringen. Gut ja... regen toch... zei Jeaan en ze keek naar boven en vond de lucht opeens wel wat vreemd wolkig. Plotseling suisde er ook wat wind door het park, zoodat Nans meteen over den kinderwagen stond en dacht: als we maar geen slecht weer gaan krijgen nu we zoo ver van huis zijn, moeder *zei* al zooiets omdat het zoo'n vreemde broeiwarmte was. Zullen we naar huis gaan? vroeg Nans bezorgd aan Jeaan en Jeaan zei: ja... maar we zijn er niet ineens, als er wat komt kunnen we hier ergens misschien beter gaan schuilen. Nans knikte: dat

was ook zoo. De boom hier is dik genoeg, keek Jeaan naar boven, we zullen hier zoo gauw niet nat worden, 't is misschien ook maar een druppel... hoopte Jeaan.

Nans ging dan weer op de bank zitten, ze hoopte eveneens wat Jeaan zei. Onder de boomen blijven! riep ze tot Netje en Bennie en die knikten van ja. Maar Netje kwam dan toch maar geloopen, omdat, als er iets was, ze liever bij Nans was. En in de verte waren de zwanen toch dezen kant aan 't komen.

Het begon harder te regenen, de wandelaars liepen vlugger door het park en een enkele meer liep al met een paraplu; maar de dikke kruin van den boom hield droog, er kwam geen druppel door. 't Gaat zoo wel over... zei Jeaan bemoedigend, het was veel te mooi weer; je moeder zal thuis toch niet bang zijn, ze zal toch wel weten dat ons niets zal overkomen?

Nans haalde even de schouders op. De lucht boven het park werd in korten tijd zwart en de wind deed onheilspellender.

Dan bromde er hoog boven de boomen iets; Netje werd wit en zocht Nans haar hand; Netje was zoo schrikkelijk bang voor onweer. De jongens stonden nu ook bij Jeaan, maar ze lachten om het geval — een beetje regen... en een beetje onweer... phu... was toch niks! Evert lachte om Net die zoo bleek zag. In de lucht bromde het al duidelijker. „O... d'r komt toch geen onweer?"... huilde Net haast.

„Dat is een vliegmachine!" zei Evert.

„Ja, dat is een vliegmachine," zei Nans ook, „wees maar niet bang, en wij zijn toch allemaal bij je. Moeder zegt ook dat je niet bang voor onweer moet zijn. Kom maar hier tusschen Jeaan en mij inzitten, en Bennie ook... zoo; de regen gaat zoo dadelijk wel over, wees nu maar groot, toe, je moet niet altijd zoo klein zijn!"

Maar Netje kon niet anders dan sidderen, haar handjes waren opeens koud. Nans nam ze vast. Moeder zei ook, en de dokter eveneens, dat Net een zenuwachtig kind was; ze kon van angst soms ziek zijn en dan moest je kalm met haar omgaan. Nans kon dat wel en dan werd Netje ook wel weer rustig. Maar Evert die een jongen was en niets begreep,

lachte nu. Kleine Net keek hem met groote, schichtige oogen aan.

„Ze is overal bang voor, ze durft geen straat over, al hebben we het haar honderd keer geleerd — en ze is bang dat een eend in het water verdrinkt, zooals toen in het land, hè? — en ze is bang voor de zwanen omdat ze zulke lange nekken hebben en er een fluit in hun neus zit — malle meid!" — Evert dreigde Net en wou 'r aan 't lachen maken, maar het lukte hem niet, ze keek maar even sip.

„En nóú denkt ze dat een vliegmachine onweer maakt, brrrr... brrrr... hoor maar es... daar gaat hij... ver..." en Evert deed het brommen na. Jeaan en Nans moesten even lachen, Theo en Ben hadden pret om Evert. „Laat hem nou uitscheien..." vroeg Nets bibberend stemmetje dan aan Nans. „Zou jij hem dan niet uitlachen?" vroeg Nans terug.

Bom — dàt was opeens een knal en dat kon toch geen vliegmachine doen; het was een hevige onweersslag, wat licht... en toen brak de bui los, die erg genoeg werd. Eén knal was het, een fiksche, en er kwamen er niet meer, maar die eene was genoeg om allen onder den dikken boom nu bang te maken; en dan de regen, die daarna zoo gutsend uit de lucht ging vallen, zoodat de paadjes in het park blank kwamen staan en er toch nergens een enkele wandelaar meer te zien was — ze waren allen weggeloopen. En Netje huilde nu, Nans stond over den wagen waarin Fieteke werkelijk nog sliep — ja, ze sliep nog en Nans was daar zoo blij om, ondanks haar bangheid ook, maar die ze niet wou zeggen en zèker om Netje niet. Nee... niet bang zijn... niet bang zijn... zei Nans zichzelf, en Jeaan is toch ook bij ons, o, dat Jeaan *bij* hen was... ja... en Jeaan was zoo flink. Het was alleen maar... dat ze nergens konden gaan schuilen nu het zoo erg werd.

„Naar een *huis* gaan en vragen of we daar mogen binnenkomen..." zei Jeaan nu ook, „maar de huizen zijn buiten het park en dat is toch ook nog ver." Het was zoo donker om hen heen nu door den regen en de donkere lucht daar boven de dikke boomen; het leek wel zwart als je omhoog keek en Jeaan wist ook niet hoe ze moesten. Ze zag wel dat Nans bang was en dat het huilen van Netje haar hevig

hinderde. Bennie, hoewel zooveel kleiner dan Netje, huilde niet, maar hij zag toch ook bleek en geschrokken. Dat het kleintje maar bleef slapen... ja, dat was nu het eenige geluk. Maar wat is die Net overstuur, wat beeft ze toch, ze heeft haast geen gezichtje meer; ach, ze is toch altijd zoo'n kleine, angstige vogel.

Toen nam Jeaan den wagen en Nans zat op de bank met Netje in bei haar armen en haar gezichtje tegen Nans haar borst; zoo zag ze niets meer, zou ze ook geen licht meer zien als het nog kwam. Thuis kroop Netje wel in de kast. En van zoo'n zondvloed móést de dikke boom wel gaan doorlekken, hoe kon het anders? En toen spreidde Jeaan haar plooirok over den wagen uit.

Het waren veel bange, donkere minuten.

Maar er gebeuren wonderen, zeker. Er kwam haastig een wat dikke juffrouw door het park geloopen, een paraplu op, boodschappentasch in de hand, natúúrlijk moesten allen onder den dikken boom naar de aanstappende juffrouw kijken *en!*... de juffrouw was het wonder in den nood; ze kwam haast als uit een tooverland aangestapt.

„Juffrouw Sloet!"

Evert riep het — neen, hij schreeuwde het en de juffrouw onder haar paraplu, die ze erg voorover hield, stond dan ineens met een schok stil. Ze hief de paraplu op en — keek of ze droomde.

„Gut lieve deugd kinderen, hoe komen jullie hier?" zei ze. „En in dit weer! Is het je óók overvallen? Kom gauw mee, we gaan naar de villa toe... vlug.... vlug... want het houdt nog niet op en jullie zullen kletsnat worden. Hoe moet ik jullie hier toch zoo vinden... Vlug!" riep juffrouw Sloet weer en ze pakte Evert en Theo al vast. „Moet je m'n paraplu? Wordt dat kleine kind ook nat? *Hier!*"... En die lieve ziel van een juffrouw Sloet gaf Jeaan haar paraplu en sjokte zoo snel als ze kon met de jongens heen. Nou, die Evert en Theo gingen gewillig mee. En Jeaan pakte Ben en liet hem den wagen vasthouden, dan reed ze vlug ook heen.

„Kom"... riep ze nog tot Nans die Netje in haar armen had. En Nans zette Netje op den grond: „wees flink"... zei ze, „we mogen met juffrouw Sloet mee, stil maar, we gaan

naar een huis!" — En Net was van verbazing stil, toen holden ze allemaal achter mekander. Was de villa van juffrouw Sloet nog erg ver? Nee, zoo erg ver was het niet. En wat een geluk dat juffrouw Sloet alweer op dat huis moest passen. Het was of de rij daar in het natte park nu vleugels had om onder dak te komen.

En kleine Fiet moest van dat stooten en dansen in den wagen toch wel wakker worden. Jeaan reed haar zóó hard en ze kon met moeite de paraplu maar boven Fietje's voetjes houden.

Nans kwam hijgend met Netje achteraan.

Juffrouw Sloet, voorop met de jongens, was een parkhek uitgeloopen, wat villa's langs, bom... schoot ze een hek in dat ze gauw met een sleutel had opengemaakt; een tuin door, tot ze achter het groote huis kwamen en daar deed ze weer een deur open, duwde de jongens binnen, trok aan den wagen waarmee Jeaan net aangekomen was, greep dan Nans en Net vast... gauw... hop... allemaal er in... bom, dan de deur weer dicht en juffrouw Sloet hijgde vreeselijk.

Nu, ze hijgden allemaal, behalve kleine Fiet die in den wagen met wat vreemde oogjes keek. En toen moest juffrouw Sloet ineens lachen: „gut gut... is dat toch loopen... maar we zijn toch lekker binnen. En zijn jullie erg nat?" Ze keek, voelde — „Nee, niet eens erg, maar de boomen houden ook veel tegen. Nou, een geluk dat we elkaar gevonden hebben. Ga maar op de stoelen zitten kinderen, zoo veel er zijn!"

Er waren vier stoelen in de groote keuken, maar ze gingen niet zitten, ze bleven naar den regen kijken die kletterde tegen de ruiten en de glazen deur, de wind loeide nu buiten. 't Is maar een bui en die duurt kort," zei juffrouw Sloet, ze legde haar hoed op de tafel, veegde haar gezicht af, toen kwam ze eens naar Fieteke in den wagen kijken:

„Dag kleintje... was jij óók in het weer buiten?... dag zoet poeleke!" Ze streelde Fietje's hand en Fiet gaf een klein lachje terug. „Wat gelukkig dat we u toch in het park zien moesten," zei Nans, die juffrouw Sloet toch zoo erg dankbaar was omdat ze hen allen toch zoo gauw had meegenomen. „En jij bent nu ook niet bang meer, wel?" vroeg

Nans aan Netje die niet meer huilde, maar er weer veel zekerder uitzag. „Vind je het niet leuk bij juffrouw Sloet in het mooie huis te mogen zijn?" En Net knikte van ja, ze vond het wel fijn nu in de groote vreemde keuken en ze keek telkens eens rond. „Wie woont hier dan?" vroeg Net schuchter.

„Hier woont de oude mevrouw van juffrouw Sloet, maar die is weer op reis, niet juffrouw Sloet?" En juffrouw Sloet zei van ja.

„De bui overviel mij ook," zei ze, „al had ik wel op iets gerekend met mijn paraplu. Jullie zijn niet erg nat, en willen jullie dan misschien het mooie huis eens zien? Ik moet toch nog in alle kamers zijn en heel naar boven ook... en daar wéét ik wat... daar weet ik een wonder," zei juffrouw Sloet en keek zoo vreemd blij. „Maar de schoenen zijn geloof ik wèl nat en die moeten dan uit. Zet ze daar allemaal maar op de mat neer en dan mag je... De oude mevrouw is in het zuiden, daar is ze voor haar gezondheid en ze blijft dezen keer wel lang weg. Het huis slaapt..." zei juffrouw Sloet, „maar anders kòn het ook niet dat ik jullie meenam, maar ik mag alles wel laten zien van de oude mevrouw, dàt weet ik ook. Nou, kunnen jullie de schoenen los krijgen?" vroeg ze aan de jongens; maar die zaten op een mat en dat ging gauw genoeg.

De riemschoentjes van meisjes en die van Ben zijn ook gauw genoeg uit — en daar stond juffrouw Sloet ook op de sokken, zooals ze zelf zei. „We moeten de boel ontzien... Nou, klaar?" Toen stonden er veertien natte schoenen bij mekaar op een mat; „het lijkt wel Sinterklaas," zei juffrouw Sloet.

En wat nu met Fieteke? Die is wakker en moet dus ook mee — nou, dan mag ze er even uit, je kunt haar toch niet alleen in de keuken achterlaten?

„Hè... mag ik haar dragen?" vroeg Jeaan verlangend en ofschoon Nans Fieteke zelf graag droeg, mocht Jeaan het dan dit keer wel doen.

Wat een klein zacht en warm molletje was dat toch tegen Jeaan aan; zij kuste Fieteke's warm wangetje. Jeaan verlangde àltijd naar een klein kindje. En toen gingen ze alle-

maal met juffrouw Sloet mee. Juffrouw Sloet wist een wonder, had ze gezegd. Wat zou het wezen?

Maar toen ze met juffrouw Sloet trappen opgingen en over zulke lekkere zachte loopers in gangen liepen, dan kamers in gingen met dikke kleeden belegd en waar je toch zoo fijn stapte, toen was dat toch zoo heerlijk dat ze mekaar telkens aankeken en wel honderd keer knikten. Wat een rijk huis!... en wat prachtig was alles overal... mooie stoelen, canapé's, en wat veel schilderijen, kasten vol boeken en fijn porselein; wat schitterend... en wat moeten de menschen veel geld hebben die dat allemaal koopen. Wat een mooie gordijnen overal, witte en fluweelen erover. En kussens overal... juffrouw Sloet lichtte vaak een stoflaken op: kijk es... zei ze dan.

En vazen op de kasten... en wat een mooie klokken en hoe véél klokken wel in zoo'n huis? Ze kunnen goed kijken hoe laat het is, want de klokken loopen nog allemaal en juffrouw Sloet zei dat een klokkenman dat kwam doen. En zulke mooie slaapkamers met prachtige bedden — en badkamers — je kwam niet uitgekeken.

Jeaan was hier wel eens met juffrouw Sloet geweest, maar Nans had nog nooit zoo'n groot huis van binnen gezien, evenmin als Netje en de jongens en ze keken de oogen uit.

„Hoe rijk moesten de menschen hier wel wezen? — Ja, hoe rijk?..." zei juffrouw Sloet, „maar de oude mevrouw is stijf van de rheumatiek en al wat ze heeft gedokterd dat heeft nooit geholpen, met al haar geld heeft ze nooit goed gezond kunnen zijn, want ze is al heel lang zoo. En al jaren kan ze niet meer alleen loopen. Och... geld..." zei juffrouw Sloet, „het is mooi, maar rijke menschen hebben ook hun verdriet en kwalen, net als alle anderen, ik ben er niet jaloersch op, want je kunt toch maar één japon of mantel tegelijk aantrekken al heb je kasten vol en als we gegeten hebben, de een aan een rijkvoorziene en wij aan een eenvoudige tafel, dan hebben wij allemaal genoeg. En mijn oude mevrouw kan zooveel dingen niet eens verdragen. Maar ze is wel een lief goed mensch, dat is ze, en ze doet met haar geld ook veel voor de armen.

Nou, gaan we dan verder?... Uitgekeken? Er komt nog meer, hoor, maar netjes weer de gang op en nergens aankomen, jongens — maar dat doen ze niet! Is het mooi, Netje... Ben? Maar jullie zien straks nog iets véél mooiers, dat zul je beleven. Klein ding!" en dan gaf juffrouw Sloet kleine Fiet op Jeaans arm weer een handje.

Kleine Fieteke was stil en keek ook naar al dat vreemde. Zoo gingen ze kamer in, kamer uit, juffrouw Sloet liet weer gordijnen zakken en draaide den sleutel van elke kamer weer om. Maar ze hadden toch een heelen tijd noodig om het groote huis te bekijken. Buiten zou het in dien tijd misschien weer droog worden. Als ze uit de ramen van het huis keken scheen de bui al wat minder.

Toen waren ze veel trappen opgegaan en kwamen op een zolder, juffrouw Sloet deed weer een deur open en ging een heel groote zolderkamer binnen: „kom allemaal maar..." zei ze. En ze schoven achter mekaar door de deur. Toen... neen, wat was dat? Een kamer onder het dak en vòl, vòl speelgoed; het was er een klein beetje duister, want er waren maar een paar kleine ramen; juffrouw Sloet trok gordijntjes open: „nou... en dan moeten jullie maar eens rondkijken," zei ze, „dit is allemaal het speelgoed van mevrouws kinderen, die zelf al kinderen hebben en die kinderen spelen er nog wel eens mee als ze hier zijn, mevrouw heeft alles hier bewaard, want dat vond ze zoo leuk. Heb je ooit zooveel bij mekaar gezien? Loop maar eens rond. Dat staat hier nu allemaal te slapen..." zei juffrouw Sloet wat treurig.

Ze liepen dan rond en keken. Nee maar, dat was een sprookje hier, die zolderkamer: hoeveel poppenstoeltjes, tafeltjes, wiegen en wagentjes, bedjes, waschtafeltjes en dan... hoeveel poppen, en van die vreemde, ouderwetsche ook nog, met lang haar en wel wat rare jurken aan. Zaten en lagen er nu geen veertig poppen in dezen poppenhoek? Vooral Netje stond er met groote verwondering naar te kijken, ze kon haast geen woord zeggen. En poppenhuizen, kastjes vol kleeren, serviezen, en een servies was er bij voor vierentwintig poppen, dat was nog antiek, zei juffrouw Sloet en de kinderen van mevrouw hadden het geërfd. En dan theeserviesjes, fornuizen, een strijkplank met boutjes, een pop-

penkast met harlekijns — kijk daar! En veel dieren! Wàt een dieren! En een hobbelpaard, wat groot! Evert zat er al op... hobbeldebobbel, deed hij op de zolderkamer. Juffrouw Sloet zei dat het mocht en toen wilden Theo en Ben er ook op. En hoeveel ballen, en ballen in netten waren er? Je kon het alles haast niet bekijken.

„Nou, en is *dit* nou geen wonder, Netje?" vroeg juffrouw Sloet aan kleine Net.

Net moest knikken. „Is dit dan een winkel?" vroeg ze.

Ze moesten om Net lachen. „Ja, een wonderwinkel," zei juffrouw Sloet.

„En is er dan geen juffrouw?" vroeg Net weer. Ze kon het toch maar niet goed begrijpen waar ze was.

„De juffrouw is niet thuis," lachte juffrouw Sloet. „Maar je mag wel eens zoo'n vreemde pop op je arm nemen, toe maar... welke wil je hebben?"

Netje keek naar al de poppen en koos: diè... zei ze. Het was er een met een aardigen, lachenden kop, een lange katoenen jurk aan en genaaide schoentjes over de witte kousen. Er zaten veel mooiere poppen, maar Netje vond die zoo leuk en het was zoo'n gezellige dikkerd. Ze kreeg haar dan ook eventjes van juffrouw Sloet.

„Dat is de keukenmeid van de poppen, pop Anna," zei ze, „en ze kon altijd lekker koken. En dat, die blauwe, was gravin Helena, en die met de kanten jurk Isabella, ja, ik weet het nog wel. Vroeger waren ze altijd in de kamers en het salon, maar nu zitten ze op zolder... och och... en ik kijk er alleen nog maar eens naar voor de mot en voor de stof.

Kon ik jullie..." zei juffrouw Sloet dan verlangend, „toch maar veel geven." Ze zag Netje zoo verheerlijkt met de vreemde pop staan en de jongens keken nu bij de wagentjes, de treinen en machines, de auto's, de heele spoorbrug, netjes op een tafel gesteld, waarop ook de vele bouwdoozen stonden en stapels prentenboeken lagen. Juffrouw Sloet zuchtte, het was of er weer een traantje in haar ooghoek kwam. „Ik kan het jullie alleen maar laten zien, ik kan jullie niets geven," zei ze weer zoo bedroefd, „maar ik wou het jullie hier toch laten zien, omdat het zoo mooi was... Ja, ja...

kijk maar goed en dan gaan we zoo weer." Nu veegde juffrouw Sloet toch werkelijk over haar oog, dus ze huilt weer stilletjes, dacht Jeaan, omdat hier zooveel is en ze de jongens en Netje toch met leege handen moet laten staan. Netje stond al zoo eigen met de vreemde pop, maar ze wist toch óók wel dat ze hem niet mocht houden. Jeaan vond het maar het beste om te lachen: „het is fijn dat we alles zien mogen — en *jij*?" zei ze tot Nans. „Nóú"... kwam Nans, „als je zoo veel bij mekaar ziet... het warenhuis is er niets bij."

En toen moest Netje de pop toch weer tusschen de andere zetten. Ze deed het dan ook en keek nog eens naar alle andere, ze knikte dan de rij maar eens gedag. En kleine Ben was verrukt van een klein bont paardje met een heel langen staart. „Dat wagentje hoorde erbij..." zei juffrouw Sloet, „aai het paard nog maar even, Ben. Och, och, ja, d'r is wel veel..." zei juffrouw Sloet.

Maar toen ineens lachte ze weer.

„Ik heb ook gehoord dat alles misschien naar de ziekenhuizen gaat, maar dan zal juffrouw Sloet er toch bij zijn, dàt beloof ik jullie. Als ik het mijn oude mevrouw vraag... Dat beloof ik," zei juffrouw Sloet nog eens. „En zullen we dan nóú maar gaan? Genoeg gekeken? Jongens... kom! Ik geloof dat het buiten droog geworden is, 't is licht," zei juffrouw Sloet en keek uit het kleine raam, deed dan de gordijntjes ook weer dicht. „De zolder maar over, de trap af... voorzichtig..." Toen deed ze de zolderkamer weer dicht, waar het groote wonder achterbleef. Het wonder dat juffrouw Sloet geweten had... ja, het wàs ook een wonder, daar achter die deur.

En stil gingen ze alle trappen weer af, tot ze eindelijk weer in de keuken kwamen. Het was of ze in sprookjesland geweest waren. Daar lachten ze allemaal. Het was fijn... En Net zuchtte nog eens of ze uit een droom kwam. Ze keek naar haar arm, maar pop Anna was weg... was weg... en heel daar boven?... Net keek naar de zoldering van de keuken, maar daar zag ze niets meer. Jeaan was met Fieteke, die ze zoo lang gedragen had, op een stoel gaan zitten. Geef mij haar nu maar, zei Nans en ze nam haar zusje in haar armen. En de lieve schat was ook mee door het

groote huis geweest. Dag diertje... En Fieteke lachte.

Daar stonden nu alle natte schoenen nog op de mat, maar buiten was het nu droog. Juffrouw Sloet wierp de keukendeur open en kijk, een klein zonnestraaltje kroop ineens achter een wolk heen en viel binnen. 't Is dróóg! riepen ze en juffrouw Sloet stond al in den tuin. Ja, 't is weer mooi buiten! Ze had haar schoenen alweer aan, waarvan de knoopjes echter nog openhingen. Wie had er een knoopenhaak? O, 't is een gedoe, allemaal met die korte haren, dat je ook nooit een haarspeld meer hebt en nu maar moet peuteren.

De jongens zaten op de mat hun schoenen dicht te rijgen en juffrouw Sloet, Jeaan, Nans, Netje en Ben moesten dan hun knoopjes maar dichtpeuteren. Tot er een groote haarspeld uit het naaidoosje van de keukenmeid kwam, ergens in een kast. Kom maar hier, zei juffrouw Sloet, en dan mogen jullie ook nog even den tuin gaan zien, ik kom dan zoo wel. Ze liet dan de een na den ander met dichte schoenen de deur uitgaan en ze stonden dan in den grooten, mooien tuin waar ze mochten rondloopen. Wat een heerlijkheden vandaag — en je zou háást zeggen: gelukkig dat die bui straks maar gekomen was, anders was je hier niet geweest, want dan zou juffrouw Sloet je niet allemaal meegenomen hebben. Leve juffrouw Sloet! Want wat was het in den grooten tuin ook fijn!

De zon viel nu alweer over het gras en ze wandelden over de paadjes. Nans had Fietje weer in den wagen gezet en de wagen ging mee. Juffrouw Sloet zou komen, ze had misschien nog iets te doen. En wat een mooie bloemen had de tuin nog... en als er dan geen menschen wonen die ze plukken. En o, er was nog een heel rozenmuurtje, en een tuinhuisje, met groen beslingerd; in dat huisje stonden stoeltjes en een tafeltje, wat zou je er lekker kunnen zitten. O, en nog verder, daar kwam je bij den vijver — het huis heette ook Vijverzicht — en daar was een trapje dat naar het water voerde en daar dreven twee groote witte zwanen; dat waren geen zwanen die bij het huis hoorden, ze waren van de stad en zwommen alleen maar bij de villa langs; ze kregen daar wel eens eten, maar nu waren de menschen weg en de

zwanen zouden 'al wel dikwijls vergeefs gewacht hebben.

Netje was weer bang voor de dieren; maar ze kunnen immers het trapje niet op, ze kunnen niet klimmen, zei Nans en dat moest Netje toen wel gelooven, al ging ze toch een eindje achteruit. Wat een trotsche dieren zijn het anders, ze hooren precies bij een villa, moest Jeaan vinden. O, wat heerlijk toch, zoo'n rijk huis en zulk een rijke tuin. Jeaan keek eens naar alle kanten, ze was haast zoo blij of ze hier zèlf woonde. En nu moesten ze den anderen kant van den grooten tuin nog om.

„Kom," zei ze, „alles is van ons, wij zijn rijk, wij wònen hier. Dag freule Nancy... hoe gaat het met u? En freule Antoinetta, bent u nog gezond? Waar zijn de jonkers?... kom, kinderen, en u moet niet te dicht bij het water komen. Wij zijn bij mekaar op visite, freule Nancy is met de kinderen bij mij gekomen. En leert freule Antoinetta goed op school? Ik ben mevrouw barones Jeane van Vijverzicht. Ik ben blij dat u gekomen bent, freule Nancy!"

Nans lachte en die Net had oogen als kralen, als er fijn gespeeld werd vond Net dat altijd zoo zalig. Jeaan had haar korten rok in de hand genomen, daar zat een sleep aan, want dat was weer in de mode gekomen. En zoo liep ze nu voort door den tuin, naast Nans met den wagen en Net. Nans had plezier, want als die Jeaan eenmaal begon... En de jongens liepen nu om Jeaan heen. Wat deed ze?

„Ik zou u allen wel iets willen aanbieden," zei nu mevrouw barones Jeane van Vijverzicht, „maar alle meiden zijn uit, ziet u." Doch mevrouw van Vijverzicht had geen waarheid gezegd, neen, ze had het glad mis, want ginder was juffrouw Sloet uit de keukendeur gekomen en ging het pad naar het tuinhuisje op. Kom kinderen... wenkte ze. Ze droeg een blad met glaasjes er op, dus juffrouw Sloet ging tracteeren. Maar mevrouw Jeane van Vijverzicht redde dan nog gauw den toestand. „O gut..." zei ze, „hemeltje nog toe — er is er een thuis gekomen, ziet u niet? Mag ik dan de freules en de jonkers maar mee verzoeken!" — En in een deftigen optocht gingen ze in de richting waar ook juffrouw Sloet liep. Mevrouw de barones Jeane was in haar hart blij dat ze haar gasten toch nog iets kon aanbieden.

Toen ze bij het tuinhuisje kwamen had juffrouw Sloet de stoeltjes al om de tafel gezet en voor elke plaats stond een glaasje limonade, en ze had ook nog een zakje koekjes. Waar had ze dat toch alles vandaan gehaald? — of kon juffrouw Sloet tooveren? Maar ze kon het toch ook wel in haar boodschappentasch gehad hebben, waarmee ze straks door het park liep. In ieder geval was het fijn dat juffrouw Sloet zoo goed was. En juffrouw Sloet zelf was ook blij.

„Ga zitten, kinderen," zei ze, „ik tracteer jullie!" Maar Netje zei met hoogrood gelaat: „we zijn freules, we wònen hier en"... „O, asjeblieft," knikte juffrouw Sloet, „mag ik de dames en heeren van adel dan maar verzoeken? En moet de auto zoo niet voor komen? U hebt het maar voor het zeggen! Mag ik er hier dan óók bij gaan zitten of past dat niet?" —

Juffrouw Sloet had toch voor haarzelf ook een glaasje limonade meegebracht. Maar dat mocht dan wel en zoo zaten freules en jonkers met de bedienende juffrouw netjes samen, dat ging goed, maar de juffrouw moest zoo veel babbelen en vergat de adellijke menschen en kinderen weer. Evert zat weer dicht bij juffrouw Sloet, zooals altijd, baasje Sloet zei daarvan dat juffrouw Sloet Everts tweede moeder was. De derde, had Evert eens gezegd: eerst moeder, dan Jeaan, dan juffrouw Sloet. En juffrouw Sloet was er mee tevreden geweest.

„Juffrouw Sloet is een snoet," zei jonker Evert nu niet erg eerbiedig van de dienstbode.

„O, dankjewel," zei juffrouw Sloet.

De limonade smaakte heerlijk, de koekjes ook. Jeaan haar bui van rijk zijn was nog niet uit, ze ging achterover tegen haar stoeltje liggen en ze keek het tuinhuisje uit en in de hooge lucht die weer blauw was.

„Zoo is rijk zijn nou..." zei ze, „je hebt alles en je wordt bediend, je hebt een tuin met bloemen en zwanen en je bent altijd gelukkig — nee, en je bent nooit ziek!" zei ze er gauw bij. „En er komen veel menschen bij je op visite en dat is altijd fijn. Als ik rijk was..." De barones Jeane van Vijverzicht scheen opeens toch weer heelemaal weg: „dan deed

ik alles wat leuk was," knikte ze, „en dan zou ik wel honderd jaar willen worden."

„Ja," zei juffrouw Sloet, „en dan liet je de onweersbuien zooals zoostraks maar altijd afdrijven — en je stuurde ook de nare winter maar altijd terug. Mijn oude mevrouw heeft hier in den winter altijd veel meer pijn dan in den zomer. En dan koop je maar *alles* — *alles*, en je koopt een groot huis en je doet het net zoo vol als dat van mijn mevrouw is — en je erft nog steeds meer en je weet op 't laatst niet meer waar je ermee blijven moet. En al het speelgoed stapel je later maar op zolder. En dan ben je èrg gelukkig, Jeaan. En natúúrlijk zorg je ervoor dat je de gezondste van alle menschen blijft. Maar mòcht je ziek worden, dan neem je honderd dokters, dan ben je zoo weer beter."

„Al dat speelgoed zou ik eerst weggeven..." zei Jeaan. Om dat andere lachte ze toen.

„Ik zou honderd dokters naar Nans haar vader sturen," zei Jeaan dan nog. Ze was weer Jeaan, barones van Vijverzicht was weer ver weg. Nans keek meteen heel ernstig, geen dokter had immers veel aan vader kunnen doen, maar ze vond het toch wel prettig dat Jeaan zoo veel voor vader over zou hebben. Nans lachte eventjes stil tegen Jeaan, al betwijfelde Nans of honderd dokters ooit meer zouden kunnen doen dan een of twee of drie. Vader was toch in het ziekenhuis wel door drie dokters behandeld, maar het had niet geholpen. Rijk zijn... ja, maar je zou er *alles* niet voor kunnen koopen. Nans voelde wel dat juffrouw Sloet gelijk had. En de rijke mevrouw hier was toch ook weer in het zuiden...

„Jij kunt mooi verhaaltjes vertellen, Jeaan," zei juffrouw Sloet dan, „maar kinderen, als jullie alles op hebt, dan gaan we, hoor, ik zal de glaasjes nog afwasschen, dan ga ik sluiten en we trekken samen naar huis. Wacht... en dàt mag ik nog wel ...een paar bloemen"... En juffrouw Sloet liep naar een laat rozenperk, plukte voorzichtig. „Hier Nans, voor je vader... en voor je moeder... hier Jeaan... en ook een paar voor juffrouw Sloet nog. Dankjewel" — zei juffrouw Sloet tot zichzelf. „Zoo — en nu het blad met de glaasjes — zet de stoeltjes maar weer om het tafeltje, Jeaan, en wachten

jullie dan nog maar even op het pad, ik ben er dan zoo."

Ze hielpen juffrouw Sloet en dra was ze klaar, was de keuken weer dicht en had ze nog den sleutel van het hek in de hand. Was het niet heerlijk hier te zijn geweest? vroeg juffrouw Sloet nog en ze zeiden allen ja. En al de poppen blijven boven... zei Netje.

Nu stonden ze weer onder de boomen in een laan. „Zeg de boel dan maar gedag," zei juffrouw Sloet. Het hek was weer op slot.

„Dag villa..." zeiden ze.

„Dag Vijverzicht..." zei Jeaan nog erbij.

Gezamenlijk gingen ze weer naar de straat met de hooge huizen toe.

Maar ze hadden zulke mooie rozen in hun handen! Die waren gekregen van de oude mevrouw. Juffrouw Sloet mocht ze plukken als er niemand was. Voor vader... dacht Nans... en de rozen roken zoo heerlijk... vader was dol op bloemen... rozen kreeg hij nooit... wel wilde bloemen van buiten, maar deze... En voor moeder ook!

Nans lachte tegen juffrouw Sloet, die daar met haar paraplu en haar boodschappentasch zoo bij hen ging. En straks had ze de paraplu voor Fieteke gegeven, toen het zoo'n bui was... en ze was zelf nat geworden. Nou had ze drie rozen in haar wat dikke hand.

En toen nam Jeaan juffrouw Sloet onder den arm. Och ja, Jeaan, zei ze, zoo loopt het goed. En kleine Ben aan de andere hand van Jeaan, Netje liep bij den wagen. Niet achter blijven jongens! riep juffrouw Sloet als een moeder tot Evert en Theo. Ze schoten dan weer bij.

Juffrouw Sloet was net iets van een wondermensch, ja, ze was misschien wel het wonderlijkste mensch uit de stad omdat ze zoo goed was, dacht Nans.

En ze zou voor de kinderen speelgoed vragen, als die berg van speelgoed van den zolder van de groote villa naar het ziekenhuis ging...

Zou ze...?

Want wat de kleintjes thuis nog hadden...

Maar juffrouw Sloet had nog nóóit iets beloofd wat ze dan niet deed, dus...

Nans voelde, dat ze véél van juffrouw Sloet moest houden. En Nans hield wel graag veel van de menschen, niet van iedereen... maar *soms*...

En zoo stapten ze tesamen plezierig naar huis.

JEAAN MAAKT EEN KERSTBOOM.

Jeaan was al een tijd van plan geweest met Kerstmis een boompje te maken, maar nu wist ze eigenlijk niet precies meer of ze het nog wel doen zou, er waren veel dingen tusschen haar en het plan gekomen; Jeaan was verdrietig en ze dacht, dat ze met Kerstmis met de jongens toch niet zooveel plezier kon hebben dan ze zich dat eerst wel gedacht had.

Vader ging uit met de kerstdagen, hij was vrij en dan ging hij naar grootmoeder, die hem zoo graag weer eens wou zien, maar die er niet méér hebben kon; ze was al oud en wat zwak. Maar vader had tegen Jeaan gezegd: je mag die dagen wat doen — en hij had haar alvast twee gulden gegeven. Jeaan had zelf óók nog wel een klein spaarpotje, en toen was ze dan vast aan de jongens gaan vertellen wat ze met Kerstmis, als vader weg was, misschien doen zou. Jeaan had opeens zoo'n groot woord gehad:

Ik maak ook misschien wel een kerstmaal — want daar had ze van in een verhaal gelezen. Jeaan haalde wel eens een boek uit de bibliotheek en als ze dan zat te lezen was het soms net of ze alle dingen die ze las zelf deed. Jeaan had gelezen van een kerstfeest in een rijk huis en waar de menschen aan een fijn kerstmaal zaten, waarbij de boom was ontstoken. Ik kan ook best een kerstmaal maken, had Jeaan gedacht en ik kan ook wel gasten verzoeken: Nans en Netje en Bennie... en als juffrouw Sloet ook wil. — Er was ook een hond in het verhaal geweest, maar Joep kon ook komen en dus het verhaal was klaar. Wat zou een kerstdiner voor... voor zeven personen en een hond kosten? En Lot kon ook komen. Wat moet je eten? Nans zou toch wel eens graag uit eten gaan, dàt was zeker.

Baasje Sloet was met Kerstmis niet binnen en als juffrouw

Sloet niet naar familie of kennissen ging zou ze best willen. En zeker zou juffrouw Sloet dan ook wel een beetje willen helpen. Jeaan kon wel alleen koken, maar als 't moeilijk werd had ze toch wel graag haar oude vriendin erbij.

Twee gulden van vader... Jeaan zou nog een greep in haar spaarpotje moeten doen, ze zouden moeten eten om een uur of zes, net als op de dagen als vader tusschen den middag niet kon thuiskomen, 's middags kon je geen kerstboom aansteken, dus dat werd 's avonds, maar bij een kerstboom eten moest heerlijk zijn — en daarna spelletjes, zingen bij den boom, en Jeaan zou zien een boek met verhaaltjes uit de bibliotheek te krijgen, misschien zou er ook een kerstverhaal in staan en Jeaan zou voorlezen. Als juffrouw Sloet er bij was zou zij ook wel graag luisteren.... en de jongens... en Nans met de kinderen... 't zou feestelijk worden en als Jeaan dat *alles* dan alleen deed.

O, haar hart sprong op als ze aan alles dacht. Jeaan had er wel heele dàgen aan moeten denken, aan haar plan. En dan was ze ook al eens gaan rekenen; wat zou ze allemaal koopen, 't werd een heele rekening, telkens op een papiertje, want het verandert nog telkens, maár *dat* moest er toch zijn... en *dat*... gut, als je gaat opschrijven en optellen, wat ben je dan gauw veel geld kwijt.

Het kerstdiner zou niet heelemaal van geld moeten dat Jeaan had, groenten en aardappelen en een balletje gehakt voor ieder — en dat kon Jeaan toch zoo goed braden — zou nog wel van vader mogen al zou het meer moeten zijn dan anders. Als je gasten hebt... ja... Maar dat zou vader niet vanJeaan vergen, zij wist het; ga je gang maar, zou hij zeggen. Maar het *andere?* Stel dat vader nou het gewone middageten zal betalen, dan komt er nog:... en kan Jeaan dan met wat ze besteden wil, uitkomen? En weer keek ze dan op het briefje.

Het kerstboompje moet er zijn en al had Jeaan nog wel een paar dingetjes om er aan te hangen van toen moeder er nog was, veel was het niet en het mocht wel aangevuld; dus: het boompje... en zullen die duur zijn van 't jaar? Vijftig, zestig cent mag je wel rekenen, twintig cent om er aan te hangen en twintig cent kaarsjes — is dat te veel? En je wilt

hem toch wel meer dan een keertje branden! — Het is een gereken, je komt haast niet met je geld uit, want kijk nou eens, daar staat al voor een gulden en je begint eigenlijk pas.

Jeaan zag dan verder op het lijstje komen wat er toch noodzakelijk moest zijn. En van het huishoudgeld dat vader kan betalen kùn je toch niets afnemen. De jongens hun spaarpotten?... Maar ze hèbben niets, het is Sinterklaas geweest. Neen, daar kon Jeaan niet op hopen. En van Nans wil je vanzelf niets hebben, al komt ze. Ze hebben daar thuis toch zèlf altijd tekort. Juffrouw Sloet... als ze 't *weet*... ja... Jeaan zal het haar wel zeggen, en haar vragen, maar ze doet niets om geld. En wéér keek Jeaan op haar potlood, ja, met minder dan dat kon het ze toch niet doen:

Twee pakjes vanillepudding — of nee, pudding met vruchtjes er in, dat heet immers ook juist kerstpudding! Twintig cent, dat kost het. Een liter melk — Pudding na het eten is fijn, 't is duur, maar zooveel heb je toch wel noodig. En dan *na* het eten, als ze spelletjes doen, of als Jeaan voorleest. Een ons poederchocola — weer een liter melk, want er kan dan wel wat water bij — suiker — een ons kerstkransjes voor aan den boom, een ons koekjes om te presenteeren. Een paar noten?... kan dat ook nog? Maar Jeaan is alweer bij de gulden gekomen en dan heeft ze nog geen enkel klein cadeautje om voor iemand bij den boom neer te leggen. Nu, cadeautjes kunnen dan niet, misschien voor ieder een appel of zoo, of een klein kerstzakje uit het warenhuis waar zoo van alles inzit, maar de kleinste kosten ook alweer een dubbeltje.

Dan moet Jeaan haar heele spaarpot er aan, maar ze heeft óók zoo veel niet, want met Sinterklaas is ze ook platzak geworden. Gut, gut, wat zijn dat toch een zorgen als je groot bent! Maar het moet voor mekaar komen, dàt weet Jeaan ook zeker, dan moet ze vader maar weer eens vriendelijk aankijken, hij is toch ook blij omdat hij met Kerstmis naar oude grootmoeder gaat.

En juffrouw Sloet — Nu zal Jeaan, wanneer ze weer gezellig en rustig met juffrouw Sloet zit, het haar toch maar vertellen. Alleen kom je er haast niet door, en voor Nans moet

het heelemaal geheim blijven; diè vraag je pas den dag tevoren of ze komt... maar je zègt niet wat je doet... en als ze dan komt... Misschien eet ze dien dag twee maal, ook niet erg, zoo dik is Nans niet en de kleinen evenmin. Als ze *kan*... als haar moeder niet uit moet! Maar dan kon ze Fietje ook nog meebrengen... al zal haar vader dan alleen liggen. Och ja, dat is wel naar... en die vader kan niet van zijn ziekenstoel af. Als er dan maar niets tusschen komt als Jeaan het feest zoo prettig voor mekaar gebracht heeft. Maar ze zal tòch maar alles doen, want... als je eenmaal ook alles zoo bedacht hebt, nee, dan kun je het niet meer loslaten.

En toen was Jeaan stilletjes wat aan Evert gaan vertellen, aan Theo nog niet, Theo was kleiner en Evert zou Jeaan toch wel moeten helpen met het stilletjes binnenhalen van het kerstboompje en zoo. En Evert was handig, tè handig soms wel, je kon ook nooit iets voor hem geheim houden, hij kwam overal achter. Om daar vóór te zijn had Jeaan haar broertje dan maar in vertrouwen genomen, Evert vond het toen wel verschrikkelijk aardig.

Ja... en als *jij* dan maar altijd goed oppast! had Jeaan toen nog gezegd, anders gebeurt het niet. Wat doe ik dan? zei Evert. Maar Jeaan had niets gezegd.

De volgende dagen evenwel weer... en ook al zooveel dagen daarvoor... ja, Jeaan had zorgen en vandaag had ze opeens zitten huilen. Waarom? En ze had zulke prettige dingen in haar hoofd voor het kerstfeest. Evert was het... Evert... altijd Evert tegenwoordig. Jeaan had nog zelden om haar broertjes gehuild, waarom deed ze 't dan vandaag ineens zoo hevig? Niemand had het gezien, natuurlijk niet. Juffrouw Sloet kwam later, maar toen had Jeaan allang weer haar oogen afgedroogd. Aan juffrouw Sloet laat je dat toch heelemaal niet zien. Maar Jeaan had zorgen.

Als die jongens grooter worden... dan doen ze iederen keer wat ze nog nooit gedaan hebben. Jeaan wist niet... hóé prettig ze alles bedacht had, of het kerstfeest nu nog wel zou doorgaan. Was Evert het waard? Moest ze Evert nu niet eens straffen door het kerstfeestje weg te laten?

Hij was er blij om geweest dat ze 't zou doen, maar hij had er geen enkel ding om willen laten, want er waren dingen die Jeaan zoo onplezierig vond. Er vader over spreken? Maar ze hield er ook weer niet van aan vader over de jongens te klagen. Zou ze de jongens nog wel kunnen opvoeden als ze al grooter en grooter werden? Daar was Jeaan wel eens bang voor. En juffrouw Sloet hielp je ook niet, al was ze al zoo oud. Dat had ze toch wel eens kunnen doen. En met *wie* ga je praten over de ondeugd van je broertjes? Dat kun je zelfs aan Nans niet. *Zij* zegt immers ook nooit iets van haar thuis. Maar daar zijn de kinderen ook lief. *Evert?*... Theo zal altijd veel zachter zijn. Hij is misschien verwend door juffrouw Sloet, Evert, dat kan best zijn. Maar wat kan Jeaan er aan doen? En hoe zal het worden als Evert een groote jongen wordt?

Zijn zondenregister... och... moet Jeaan dat opnoemen? Het zijn zooveel dingen, allemaal weet zij ze niet eens meer, maar het is wel vaak wat. Jeaan krijgt er haast rimpels van bij haar oogen. Als ze soms in den spiegel kijkt dan is het of ze oud is.

Van de week heeft hij lang moeten schoolblijven, Evert. Hij kwam thuis — en lachte. Wat heeft hij gedaan? had Jeaan aan Theo gevraagd, maar hij had het niet geweten. En Evert schaamde zich niet eens toen hij het dan later zelf zat te vertellen.

Hij had in school twee lange slierten van stopverf gemaakt en die in zijn neus gestopt; het waren zùlke lange bellen, zei hij, ze hingen heelemaal op m'n kiel — en toen de jongens het zagen waren ze beginnen te gieren en al gauw gilde de heele klas. En de meester keek — *en* hij werd zoo kwaad — had Evert triomfantelijk gezegd, of nee, eerst lachte hij ook, maar toen later... Nou, en toen moest ik schoolblijven en sommen maken. De slierten stopverf had hij moeten afgeven.

Jeaan had er natuurlijk niet om gelachen, dat mocht je niet doen, maar die juffrouw Sloet later toen Evert het haar vertelde — ja, juffrouw Sloet lachte wèl en dat was nou een groote vrouw. Juffrouw Sloet zat zelfs te snokken en ze had een kleur van plezier. Wie dééd dat nu als zoo'n jongen er bij was? En Jeaan had haar hoofd geschud. Het was

maar goed dat Evert niet van juffrouw Sloet was. Waar zou hij voor opgroeien?

En dan, als Evert soms naar huis kwam, liep hij in de straat zoo te schreeuwen en aan dat schreeuwen van jongens had moeder toch ook zoo'n hekel gehad. In de verte hoorde Jeaan hem dan al zoo vreeselijk blerren. Dat was iets van den laatsten tijd: warme leverrrr... warme waarrrrrr... brulde Evert den man na die daar tegenwoordig tegen den avond mee kwam. En dan vond hij het leuk als er honden en katten kwamen gestoven, ja, Evert keek de trappen op: leverrrrr... hij kon die r zoo lang laten rollen. Die grijze Lot van juffrouw Sloet was van de tafel gesprongen en had heel juffrouw Sloets naaimandje met klossen en knoopen meegenomen. Daar kon ze natuurlijk óók weer om lachen. Jeaan had Evert dat schreeuwen op de straat verboden; maar ik vergéét het... zei hij. Een moeder heeft veel te doen met haar kinderen, zoo dacht Jeaan wel eens. Maar het zal toch wel lang duren eer ze er met haar vader over praat.

Evert was ook dol geworden op laat op straat blijven — en bij groote jongens zijn, nou, dat vond hij heerlijk. En dat kon niet goed zijn. Hij moest met jongens spelen die zoo oud waren als hij zelf. En met Theo. Maar Evert stuurde Theo vaak naar huis en ging op avontuur. Op avontuur... ja... Jeaan had wel jongensboeken gelezen en ze wist het. Je weet niet wat ze dan allemaal wel doen. Waar is Evert? had ze dan aan Theo gevraagd als hij alleen thuis kwam. Ik weet het niet. Hij wist het niet. — En Jeaan keek herhaaldelijk uit het raam. Nergens te bekennen. Wie weet hoe ver hij was! En straks kwam vader thuis en als hij er dan niet was, wat moest Jeaan zeggen?

Maar gewoonlijk kwam Evert kort voor vaders thuiskomst binnengestoven. Moeten we al eten? Of: krijgen we al brood? Als jongens moeten eten komen ze wel naar huis. Waar had hij weer gezeten? O, hij had altijd honderd verhalen. En dan zag hij zoo rood en warm, Jeaan kon er geen vrede mee hebben.

Ik zeg het een keer aan vader dat je zoo laat op straat blijft, 't is allang donker en dat *mag* je niet! — Daar bleef het bij, Evert vergat alles; hij knikte wel tegen Jeaan als zij

bromde, hij beloofde alles als zij boos was, maar hij voerde zijn beloften niet uit. Dat werd een jongen... je wist er soms heusch geen raad mee. Een keer zou hij nog een ongeluk krijgen ook — En Jeaan dacht soms zwarte dingen. Ze had er ook reden toe. Haar hart klopte vaak zoo bang om dien jongen.

Dan... had hij van Jeaan ook een appel weggenomen, ze had er vijf in de kast gehad, toen waren er nog vier. Hij kwam er uit gerold en hij wou opgegeten worden had Evert gezegd, toen hebben we hem gedeeld. Dus Theo had ook meegedaan. Wie zei jou dat jij die appel mocht deelen en wat deed jij in de kast? Ja... ja... wie had het gezegd van de appel en wat doe je in een kast? Dan stond Evert te stotteren. Ikke... ikke, zei hij. En Theo had een kleur.

't Is mooi, jullie gaan stelen, ik zal alles wegsluiten.

Ik dacht... dat we hem wel hebben mochten... had Theo dan nog gezegd.

Als jullie wat hebben mogen zal *ik* het je wel geven, zei Jeaan. Maar je kon de kast toch niet op slot doen, want dat is voor jezelf zoo'n naar gevoel.

Als ze toch maar nóóit ergens anders... ergens anders... En ook dàt had Jeaan aan niemand verteld.

Evert was thuis gekomen met een paar voetbalschoenen; triomfantelijk weer: die heb ik gevonden! Wie vond er een paar zoo goed als nieuwe voetbalschoenen? Waar gevonden? Ginder op een stoep! 't Was een beetje raar. Maar Evert deed of hij de voetbalschoenen wilde aantrekken en op slag in de kamer wilde gaan voetballen. Hij was er nog te jong voor, had vader gezegd, en de gevonden schoenen waren hem ook te groot.

Maar even daarna was er een jongen met een agent bij Jeaan aan de deur gekomen, net... of hier een dief woonde, had Jeaan later met groote schaamte gezegd. De jongen had de hulp van den agent gevraagd. Hij had de schoenen bij zichzelf op de stoep gezet toen hij even met een vrind stond te praten, die vrind nam hem even mee naar den overkant waar hij woonde, en terwijl ze daar achter een raam stonden zien ze een jongen die daar aan den anderen kant

naar de voetbalschoenen kijkt, ze opneemt... en er gewoon mee wegloopt. En later ging hij op een drafje. Zij er achteraan, maar ze wisten de deur niet waar hij ingevlogen was, hij was zoo haastig binnen. Maar toen hadden ze een agent gehaald, en een andere jongen had hun gewezen waar de held ingestoven was. Terug die schoenen en anders... Dankuwel, agent! Nou, hadden ze dat niet alléén kunnen doen, moest daar een agent bij komen? had Jeaan later gedacht.

Toen had ze Evert een fiksch standje gegeven... en een klap erbij. Ze gaf de jongens anders nooit klappen, maar sòms ben je zoo overstuur en dan kun je wel huilen.

„Als jij zóó doet... zul je nog eens in de gevangenis komen, jij!"

„Och, die gekke vent... moet hij zijn schoenen dan op een stoep zetten — en de deur was dicht — en d'r was geen mensch bij — ik dacht..."

„*Jij* denkt," had Jeaan gezegd, „géén jongen zet z'n nieuwe schoenen om ze te laten weggrabbelen op een stoep. Domoor, agenten aan de deur... pas op! Later krijg jij zèlf voetbalschoenen, later, als je oppast." Foei — Jeaan moest tegenwoordig maar altijd het woord „oppassen" zeggen. Ze zuchtte ervan. Zal juffrouw Sloet ook dáár weer om lachen?

En zou Jeaan nu nog meer ondeugd van Evert vertellen? Was het niet genoeg?

Hij had Jeaan twee keer een dubbeltje gegeven voor het kerstfeest — maar hij was er meteen weer veel te laat bij thuis gekomen. Jeaan had toch niet gezegd dat hij op straat voor het kerstfeest dubbeltjes moest verdienen! Een keer was er een juffrouw van de fiets gevallen en Evert had haar moeten helpen. Het wiel was van haar fiets af — pats middendoor, zei hij — hij zag het, hij was erbij, en toen droeg hij dat wiel voor haar, zij reed op het eene wiel haar fiets voort, met het stuur in de hoogte. Zoo lollig, zei hij. En ze woonde nog aardig ver. Heb je tijd? vroeg ze aan Evert. Hij zei van ja, had hij geen bergen tijd? Hij ging nog lang niet naar bed. Mag je wel? O ja, zei Evert weer. Een dubbeltje... veel was het niet voor dat eind, maar Evert was er tevreden mee geweest. Hier Jeaan, fijn voor de kerstboom! Maar

je vergeet, dat je zoo láát bent, zei Jeaan. O ja?... hij keek op de klok. Ja, 't is laat, zei hij. Doe het maar in de pot voor de kerstboom, zei hij weer. Evert kon op slag iets vergeten. Stond Jeaan hier nu niet machteloos tegenover?

En nu zou ze maar zwijgen. Dat andere dubbeltje had hij voor een weergebracht hondje gekregen. Een juffrouw aan een deur had tot hem gezegd: och jongen, loop eens even rond en kijk es of je m'n hondje ook ziet, het is zoo'n klein zwartje met dunne pootjes, het heet Loetje. Nu, Loetje liep vlak om een hoek, je had hem zoo kunnen terug jagen. Dankjewel, jongen! En hij kreeg weer een dubbeltje. Die Evert vond stellig van zichzelf dat hij tegenwoordig veel geluk had en dat hij Jeaan ontzaglijk veel plezier deed. Voor even zoo'n hondje om een hoek terughalen hoef je toch geen dubbeltje aan te nemen, zei ze tegen Evert. O nee?... vroeg hij. Nee, zei Jeaan, 't is of jij tegenwoordig op straat loopt te verdienen. Dat doe ik ook, voor jou, zei hij, je had niet genoeg voor de kerstboom!

O jongen, loop rond... kwam ze toen, je lijkt net een bedelaar, die kerstboom zal wel komen — *tenminste... misschien!* Als *jij* de boel niet in de war stuurt met dat allemaal. Evert keek of hij niet *wist* wat hij in de war zou sturen.

En soms kon Evert ineens woorden in den mond nemen net als groote mannen doen. Dat kwam omdat hij laat op straat liep. En hij scheen het niet te kunnen laten. O, zijn lei met zonden was wel heel vol...

Maar toen op een keer moest Jeaan er toch iets van aan juffrouw Sloet vertellen; dat kon ze niet laten, het kwam zoo vanzelf. Juffrouw Sloet luisterde, ja, ze zat dezen keer wel heel erg te luisteren, Jeaan dacht dat ze dan toch eindelijk eens troost zou krijgen. En wat zei juffrouw Sloet toen ze veel wist? Och, Jeaan wist te laat dat ze er niet mee had moeten beginnen, haar bange hart voor juffrouw Sloet uit te storten. Zóó'n antwoord gaf ze... Jeaan moest er later nog wel uren over denken.

„Och, dat is de groei bij die jongen, Jeaan," zei ze.

De groei? — Nou, maar al was juffrouw Sloet nou vijftig en Jeaan vijftien, dan wist ze toch wel dat *dat* de groei niet was bij een jongen. 't Was verschrikkelijk van een mensch als

juffrouw Sloet, zoo te denken! De groei... Jeaan kreeg er rimpels van in haar voorhoofd en legde de handen ervan in haar schoot. Had juffrouw Sloet nu een hoofd? Maar het was Evert... en dus moest ze weer iets verzinnen.

Jeaan had ook gezegd dat ze eerst een kerstboom had willen maken, maar dat ze het nu misschien niet doen zou. Evert deed elken dag wat anders en om hem straf te geven... En nu was het alles de groei bij juffrouw Sloet.

„En wou je nou geen kerstboom doen, Jeaan?" vroeg juffrouw Sloet heel gewoon.

„Ik weet het niet..." zei Jeaan toen maar strak. Je schoot met juffrouw Sloet toch niet op als je klaagde — en als je klaagde over Evert — „Ik zal wel zien..." zei Jeaan toen nog.

„Wat kijk je leelik, Jeaan!"

„Ja..." zei Jeaan.

„Je moet er maar in berusten, kind, als de jongens het je wel eens wat lastig maken, och, daar zijn het jongens voor. De groei, zei ik," sprak juffrouw Sloet toen nog; „ja, ik bedoel dat geen kind en geen mensch zonder ondeugd te doen, gróót worden. Dat is zoo 's werelds loop, Jeaan! Heb jij wel eens een mensch gezien dat altijd een engeltje was? Ondeugend zijn is gezond zijn. En wat is ondeugend zijn, Jeaan? Och, 't zijn lieve jongens. En doet *Theo* dan nooit wat?"

„Nee," zei Jeaan, „Theo doet wat ik zeg."

„Nou, dan is hij lief," zei juffrouw Sloet. „Evert doet altijd wat *ik* zeg!"

't Was goed dat je op juffrouw Sloet nooit kwaad kon worden, want anders... Jeaan dronk haar kopje thee maar uit.

„Theo?... och," zei juffrouw Sloet, „hij is zacht, maar hij is niet zoo flink als Evert, nou ja, Evert is een kleine rebel, maar hindert dat veel? Ik mag het wel. Baasje Sloet ook! Hij is dol op Evert."

Net als u... dacht Jeaan.

„Als de jongens bij ons zijn en ik wil graag een boodschap gedaan hebben, dan zeg ik eerst expres: Theo, wil jij het doen? Ze doen wel een spelletje of baasje Sloet heeft de sjoelbak gehaald. Ja... zegt Theo zoo benepen, maar hij meent het niet, hij blijft liever waar het gezellig en warm is.

En dan draalt hij maar — en eer hij kláár is! Nou! — Dan zeg ik ineens: Evert, wil *jij* het maar doen? O ja! En hij springt op, haalt niet eens zijn pet of jas. Wat moet ik doen? — en hij zou zóó weghollen. Dat is Evert... met een reuzenhart van goud. Ze zijn allebei goeie jongens, elk naar hun aard, Jeaan. Maar je moet niets van Evert zeggen, want dan kom *ik* voor hem op. Ik zou de kerstboom maar maken, er is geen reden het niet te doen. En dan kom ik 's avonds ook — en ik zal..." toen zweeg juffrouw Sloet; „'s middags ga ik naar kennissen, maar zoo om zeven uur, dan kom ik ook van de partij zijn. En een kerstdiner? Hoe ga je het voor mekaar maken, Jeaan?"

En toen juffrouw Sloet later weg was lagen er twee kwartjes onder het schoteltje van haar theekopje. Dat was het boompje — zoo had ze zeker bedoeld. Toen zat Jeaan even met tranen in haar oogen. Wat kon je doen... de wereld was leelijk en lief... en kinderen waren wel eens leelijk en lief... och ja, je moest je er maar in schikken. En ze borg de twee kwartjes van juffrouw Sloet bij het geld dat ze had. Ze zou dan ook maar denken dat Evert de groei had.

En toen lachte ze eventjes, maar toch wel wat weemoedig, omdat ze zoo èrg alleen over de jongens stond. En je had toch wel eens hulp en raad willen hebben.

Maar het kerstmaal en de kerstboom moesten dan maar komen, dat kon toch ook niet anders. Jeaan dacht aan moeder en wat die haar op het hart gelegd had voor zij weg ging: goed zijn voor de jongens...

En ze had toch ineens ook weer zooveel lust in het feestje.

WAT KERSTAVOND BRACHT.

Toen was het kerstavond en Jeaan had het kerstmaal gereed, het kleine boompje brandde en wat was het mooi. Juffrouw Sloet had ook nog wat versierselen gebracht, die had ze in een doosje al zoo lang bewaard, maar nu had Jeaan ze dan gekregen — en ze mocht ze houden.

Juffrouw Sloet was uitgegaan, maar ze kwam zoostraks. En vader van Jeaan en de jongens was naar grootmoeder. Nans was gekomen, heel blij, met Netje en Bennie en ze had, toen ze het kerstboompje van Jeaan zag, verheugd gevraagd of Fietje dan straks ook niet mocht komen kijken naar de lichtjes, ze was nog wel klein, maar ze hield zoo veel van licht, als 's avonds thuis het licht op was dan lag ze er aldoor in te kijken. Zoostraks mocht ze toch weer een tijd wakker zijn en moeder zou het wel goedvinden.

Nans vond dat het wel wat moeilijk was zonder Fieteke zoo veel te genieten en ze mocht het kleintje zoo graag een plezier doen. Zoo'n kindje zal al best begrijpen dat ze iets moois ziet. Fietje was nu al tien maanden en ze was zoo wijs geworden; dat kwam zeker omdat Nans altijd zooveel tegen haar praatte, haar allerlei dingen vertelde. Vader zei ook dat ze nog nooit zoo'n wijs kindje hadden gehad.

Wat had Jeaan het boompje toch lief versierd, dacht Nans ook, zulke aardige dingen hingen er aan en er flonkerden zooveel gekleurde kaarsjes in. Het is zoo leuk als zoo'n boompje licht geeft terwijl je aan het eten bent. Nans was uit eten — en Netje en Bennie ook — ze waren nog nooit uit eten geweest, maar Jeaan kon alles zoo leuk doen. En wat veel had ze toch toen je allemaal bij haar aan tafel zat. Jeaan moest er zelf om lachen. Ja, het is een heel dèftig diner, zei ze.

Juffrouw Sloet had aan Jeaan gevraagd: hoeveel gangen geef je? Gangen?... had Jeaan gevraagd. Ja, hoeveel malen doe je op? O, twee keer, had Jeaan gezegd: het eten en dan de pudding. Je moet *vier* gangen geven, zei juffrouw Sloet dan, twee is veel te weinig als je kerstgasten hebt. Soep vooraf!

Ik heb geen soep, zei Jeaan.

Die heb ik — tenminste ik kook voor de kerstdagen een potje soep, ik zal je een pannetje vol geven en dan kun je het maar opwarmen. Soep vooraf — en dit is voor na, dit moet je dessert noemen.

Jeaan had gekeken. Het was een glazen schaaltje met hazelnoten, bonbons, van die lekkere blauwe rozijnen en amandelen. Ja... juffrouw Sloet wist hoe een echt diner hoorde. Misschien had ze dit alles, wat ze nu aan Jeaan voor dessert gaf, in het groote huis gekregen als ze daar hielp, en gaf ze het nu weer weg. Ze gaf altijd alles weer weg wat ze kreeg. Lieve juffrouw Sloet! Jeaan zal het voor dessert geven.

Maar we rekenen er op dat u 's avonds nog komt. Ik ga een kerstverhaal voorlezen en u houdt immers ook van verhalen? —

O, dol Jeaan, ik ben van de partij, reken er op. En als de katjes goed gemuisd hebben dan zullen ze ook wel graag stilzitten en luisteren. 't Zal een leuke avond worden, dat is vast.

Jeaan was er óók zeker van. En nu het de avond was en zij ze allen zooveel gezelligs kon doen, was Jeaan erg gelukkig. Ze was zelfs haar zorg over Evert vergeten — hij was eigenlijk nu alle dagen lief. En hij had Jeaan zoo veel geholpen deze dagen en ook vandaag. Voor Theo was alles een verrassing geweest, net als voor Nans en haar kleinen. Maar Evert was nu haast de man geweest bij Jeaan. En hij had ook kunnen zwijgen.

Wat eten we veel... zei Theo ook. Jeaan had gedacht dat ze ook telkens schoone borden wilde geven, al zou ze alle borden uit de keukenkast vuil maken, wat hinderde dat? En Evert hielp haar weer telkens met wegdragen en weer aanbrengen. Nans mocht blijven zitten, ze was op visite.

Thuis moet ze genoeg werken, had Jeaan tot Evert gezegd, laat ze nu maar eens een keer goed bediend worden. Zoo zat Nans er als een rijke juffrouw, zei ze, èn... ze at eigenlijk veel te veel. Van Jeaan moest je telkens nemen, en als je het niet deed, dan schepte ze je op. Met de kleintjes hield ze wel een beetje rekening, maar niet met Nans, die zeker vanavond een kogelrond zwijntje moest worden, zooals Nans zelf zei.

En dan lachte Jeaan maar. Je bent maar ééns in 't jaar bij me te eten, zullen we maar zeggen. En alles moet op, zei Jeaan, *wij* hebben honger, hè jongens, want we hebben er expres om gevast. En wie niet goed eet krijgt geen dessert, wat dat is zul je straks wel zien. Eerst de pudding op...

Maar als er zulke jongens als de hàren aan tafel zitten dan hoef je pudding nooit in de kast te gaan zetten. En er zaten zooveel vruchtjes in Jeaan haar pudding, het wemelde ervan, dat had ze nu eens getroffen in den winkel. En als het kerstboompje dan zoo gezellig in den hoek brandt... och, wat was alles toch heerlijk. Dit moest moeder nu toch eens kunnen zien... dacht Jeaan soms, zou moeder dan wel tevreden zijn? Ze wist wel dat moeder het zou zijn, de jongens waren altijd gelukkig thuis. En zoo hou je ze ook van de straat af, wist Jeaan. Hoe was het gekomen dat Evert toch wel eens...?

Jeaan wist daar het antwoord niet op. In goedheid en genegenheid was Jeaan toch tegenover de broertjes niet tekort geschoten. Waarom ging Evert wel eens graag avonturen en liet Jeaan thuis in bangheid maar wachten? Ze wist het niet... het hoort zeker wel zoo bij jongens. Misschien doet hij het nu niet meer. Jeaan zal het maar hopen.

En natúúrlijk werd het dessert van juffrouw Sloet ook nog heelemaal opgemaakt. Nu weet ik niet hoe dik ik toch wel ben... dacht Nans toen en ze had het graag willen zeggen. Netje en Ben zagen zoo smakelijk rood, ja o, wat hadden ze kleuren van het feest. Jeaan is rijk... zei Netje ook en knikte wel driemaal achtereen. Jeaan is weer barones van Vijverzicht, zei Jeaan zelf en lachte. Ja, het was een heerlijk kerstdiner bij Jeaan geweest. Dagenlang moest Nans dat nog denken.

Toen alles afgeruimd en in de keuken gebracht was, toen Jeaan met Evert nog een deel had opgeruimd en ze weer binnen zaten bij het brandende boompje, kwam Nans haar moeder zelf even en ze bracht Fietje warm ingepakt mee, ze kwam eens even naar het boompje en naar alle gezelligheid kijken. Moeder hoefde heel den avond niet weg, de schouwburg speelde niet en dus was ze vrij, dat was zoo heerlijk, en ook was het zoo leuk dat moeder nu zelf nog even hier kwam... mèt de kleine lieverd... Nans nam haar zusje op den arm dat dadelijk tegen haar lachte. Wie is nu je moeder, hè? Ik of... En Nans droeg haar de kamer rond, ging een eindje van het boompje af met haar zitten.

Kijk ze nou kijken, de dot! Wat een oogen! Wat 'n mooie lichtjes, hè schat?... Ze was er stil van. Dat is een kerstboom, ja... een kerstboom, is het niet fijn?... Dan keek ze Nans eens aan en lachte, met kuiltjes in haar wangetjes.

Jij bent niet zoo dik gegeten, hè kleine Fiet... maar *Nans... die* heeft!... En dan kwam Jeaan erbij zitten en keek naar Fieteke die zoo verwonderd was over dat boompje, op het laatst stonden ze allemaal om het kleintje heen en genoten van haar verrukte en verbaasde oogjes. Allemaal lichtjes... allemaal lichtjes... zei Nans, zooveel sterretjes, hè? Mag Fieteke dat wel zien? Ja, niet? En zit vader nu maar zoo alleen thuis te kijken? Moeder kan zeker niet lang, maar dan kun jij toch nog wel hier blijven. Wou ze graag hier blijven? Is ze al groot?

Maar later moest moeder weg en Fieteke moest natuurlijk mee, Ben ook, want daar was moeder meteen voor gekomen, Ben mocht niet zoo laat, wel mocht Netje nog een half uurtje, zij was zooveel grooter al. En Ben, al ging hij niet graag, ging dan toch maar met moeder mee. Netje bleef vreugdevol nog achter. Neen, zij ging nu toch even de trappen af, net als Nans, die moeder met de kleinen ging wegbrengen, ook Theo ging mee, Evert en Jeaan zouden dan vlug in de keuken weer voor wat anders zorgen.

Jeaan had de melk voor de chocola opstaan en daar moet je op passen, je kunt er eigenlijk niet eens bij wegloopen, ze had ze zoostraks dan ook maar goed laag gedraaid. „Trekken ze de deur beneden dicht?... Gaan ze allemaal mee

naar den overkant?... Nu, laat ze maar tien minuten weg blijven, dan kunnen we het net klaar hebben. Zet jij de kopjes maar uit de kast, de mooie, en ook het blad, dat kun je allemaal wel... en dan de koektrommel, en straks gaan we nog wat kransjes van de boom knippen... straks..." zei Jeaan boven de pan melk tot Evert; „als je me nu goed helpt dan ben je braaf." — Evert liep of hij voor Jeaan wel de heele wereld zou willen doen.

Hij is toch ook dikwijls wel goed... dacht ze.

Maar later... toen schrok Jeaan opeens in de kamer. Evert was daar nog bezig, hij deed alles wat Jeaan hem gezegd had, maar Jeaan zag op eenmaal dat ze kransjes aan den boom miste. Hoe ze dat nu toch zoo ineens moest zien?... Ja, er hingen touwtjes onder aan het boompje, leege touwtjes tusschen het groen... er hing niets meer aan... en gisteren had ze daar zelf de suikerkransjes aangebonden. Ze hadden zoo leuk gestaan tusschen het dennegroen: rose, geel en wit. Nu waren er... ze zag het goed... zes weg... en toen Nans haar moeder met Nans en de kinderen zoostraks naar beneden ging, toen hingen ze er alle twaalf nog aan...

Ja, het was voor Jeaan wel een vreeselijke ontdekking. Want Evert was alleen in de kamer geweest... Evert alleen... die haar hielp en die onderwijl dan... Jeaan twijfelde niet, ze geloofde opeens, want die appel van laatst... en die voetbalschoenen die Evert van een stoep zoomaar had meegenomen... Jeaan was er in haar hart zóó van overtuigd dat Evert dit wèrkelijk kon doen, dat ze... ja, dat ze boos werd op hetzelfde oogenblik dat ze de diefstal moest ontdekken. Diefstal... was het iets anders? Jeaan had net kransjes genoeg gehad, er hingen er twaalf aan, voor ieder twee, want Ben kreeg ze toch al had hij ook moeten weggaan. Nu waren er zes af... en zes nog over... ieder een... Ieder een... Het klonk bitter en spijtig door Jeaan heen.

Had Evert dat nu moeten doen? Had hij aan tafel nog niet genoeg te eten gehad, om nu te gaan snoepen buiten haar om... te gaan stèlen? Ja, dat was het, Evert was slecht... hij zou eenmaal nog wel een dief worden, die bij anderen... En toen kon Jeaan het niet meer inhouden. Evert was juist naar de keuken gegaan, nu kwam hij weer binnen, hij keek

haar aan, had ze nog méér te doen? Toen barstte Jeaan eensklaps los:

„Gemeene jongen, waarom heb je dat gedaan?"

„Ikke?"... zei Evert verbaasd, „wat dan?"

„Ja, wat dan? Je vraagt nog wat dan? Snoeperd!... jij met je lange vingers, kon je dan niet wachten tot zoostraks? Heb je niet genoeg gehad aan tafel? Ik dacht dat jij nou lief geworden was, maar"... en toen zuchtte Jeaan vreeselijk.

„*Ikke?*" zei Evert weer, „wat *dan?*" En zijn oogen werden heel erg groot.

„Je hebt zes kransjes van de boom genomen en je bènt... Je moet nog noodig vragen wàt, je weet het best! Kijk maar *niet* zoo, je loopt mij te helpen, zoo doe je tenminste en dan... je bent een slechte jongen!"

En toen... Jeaan was zoo driftig geworden en ze had Evert op eenmaal een goede klap gegeven, hij bracht de hand naar zijn wang, keek haar toch nog eens aan, de tranen sprongen in zijn oogen. „*Niet... niet...* 't is *niet!*" riep hij verschrikt, „ik *heb* het niet gedaan, niet ééntje... en dan zes? Hoe kàn ik dat nou?" En plots huilde Evert hard om wat hij zoo opeens moest ondervinden. „Dan heeft..." zei hij, maar Evert dorst niet verder praten, hij durfde geen ander de schuld te geven.

„Je was alleen in de kamer en je móét het gedaan hebben," zei Jeaan weer driftig, „ze kunnen er niet af loopen. En *nu* naar bed, ik heb genoeg van alles wat je doet, en ik wil geen feest meer maken. Gauw"... en ze pakte Evert bij zijn schouder, duwde hem de kamer uit en naar het kleine vertrekje over de overloop waar hij met Theo sliep.

„Denk in bed maar over je zonden na"... Ze had het licht nog bij hem opgeknipt, nu sloot ze goed de deur. Dat was vlug gegaan... vlug was Jeaan nu eens erg streng geweest, dacht ze, iets, wat ze tot nog toe nooit zoo had gekund. Maar nu...

Het was kerstavond, zij hadden plezier, nog meer plezier willen maken, maar moest dit dan niet zoo, zooals Jeaan het nu gedaan had? Ja — zei Jeaan in haarzelve, ze had niet anders gekund. Nu mocht hij er niet meer bij zijn, bij het verdere feest, hij zou niets van alles meer krijgen, zij moes-

ten zonder Evert den avond verder doorbrengen. Er uit komen zou hij niet durven, neen, zóóveel durfde hij toch niet. Ondeugende jongen... en dan loog hij nog. *Niet — niet — niet*, zoo riep hij maar. Wie kon het dan anders gedaan hebben? Niemand, hij was alleen in de kamer. Ieder keer eentje — ze smaakten goed en hij dacht niet bij de dingen. Hij moest maar lééren denken, lééren eerlijk zijn. Zoo'n verschrikkelijke jongen, stuurde hij op Kerstmis nog alles in de war. Nu had hij straf voor zijn kwaad.

En Jeaan was zuchtend alleen in de kamer teruggekomen. Ze wilde niet meer luisteren of Evert nog huilde, hij kon alleen naar bed gaan, Theo kwam nog niet.

Toen kwamen de anderen weer bij Jeaan terug, ze hadden allemaal even Fietje en Ben mee weggebracht, Netje mocht nog... en lachend zaten ze daar weer. „Waar is Evert?" vroeg Nans. En toen trok Jeaan haar gezicht heel wit weg, maar ze wilde niet huilen en ook niet alles zeggen.

„Hij was brutaal... en hij is in het kamertje," zei ze.

Ja, en wat zouden ze nu gaan doen? Jeaan had willen voorlezen, ze hadden spelletjes zullen doen, dan zou Jeaan chocola schenken; maar spelen zou nu niet kunnen, Evert zou het hooren en het was te hard als hij dan in bed lag te huilen; ja, het wàs te hard, Jeaan wist het, ofschoon ze boos was. Ze had eindelijk eens moeten straffen, maar je vind het zelf toch naar...

Ze zou dan eerst maar het verhaal voorlezen, met zachte stem... en zou ze Evert straks nog halen? Ze wist het niet... daar zou ze onder het lezen dan wel over denken. Of... nee... ze kon zelf niet lezen, Nans moest het dan maar doen.

Ze vroeg het Nans dan en die wilde wel. Nans zag het strakke, weggetrokken gezicht van Jeaan en ze begreep niet wat er zoo ineens tusschen Jeaan en Evert had kunnen zijn dat Jeaan zoo kwaad was geworden en Evert had weggestuurd. Evert was brutaal, zei ze... en den heelen tijd was Evert zoo lief geweest. Nans begreep het niet, het moest wel zoo zijn dat Jeaan wat verzweeg. Maar als ze het niet zeggen wou...

Stil klonk Nans haar stem door de kamer, de kleinen, Theo en Netje, zaten wel wat vreemd te kijken; het was

wel wat raar in de kamer geworden nu Evert er niet meer was, straks was het er zoo vroolijk en nu was het er heel anders. Het kerstboompje daar in den hoek flonkerde nu niet meer, Jeaan had de kaarsjes moeten dooven want ze waren bijna geheel opgebrand, ze had nog nieuwe, maar die bewaarde ze voor later. Het was maar goed dat de kerstboom nu donker was, dacht Jeaan ook, de boom met de leege touwtjes onderaan... en die moest niemand maar zien, niemand zou het weten en ook juffrouw Sloet niet. Zal ze weer zeggen dat Evert in de groei is? Maar ze zal toch moeilijk om die laatste ondeugd van Evert kunnen lachen.

De kopjes uit de kast, met het blad, de koekjestrommel, stonden daar nu netjes op tafel, door Evert er neergezet omdat Jeaan hem dat had gezegd. Jeaan zat er naar te kijken, ze kon huilen.

„Het is wel jammer dat Evert nu niet kan hooren wat ik voorlees," zei Nans nog voor ze begon met het verhaal dat Jeaan haar gewezen had in het boek, het was een kerstverhaal, Jeaan kende er een stukje van; het was ook van kinderen die bij een kerstboom zaten. Op de kachel van Jeaan stond de melkkan vol chocola te geuren, je rook het door de kamer. Jeaan zat naar den vloer te kijken. „Ja... begin maar te lezen..." zei ze toen tot Nans.

„En komt juffrouw Sloet er niet bij? Ze beloofde toch..."

„Ik weet niet of ze al thuis is"... zei Jeaan. Maar toen opeens was er gekrabbel aan de kamerdeur en als Theo opengedaan had kwam Joep binnen, hij kwispelde den kring eens rond en ging dan bij de kachel zitten. „O, ben je er al?" vroeg Jeaan aan Joep. Ze begreep dat juffrouw Sloet dan ook thuisgekomen moest zijn. Anders hoorde Jeaan haar altijd wel, maar ze was nu zoo druk in de keuken geweest.

„Joep is er al lang, hij was er straks ook al," zei Theo.

„Hoe lang al?"

„Toen we Netje gingen wegbrengen zat ie onder aan de trap."

„O, dan was juffrouw Sloet zeker toen al thuisgekomen. Maar wat blijft ze dan nog lang beneden," vond Jeaan.

„Ja," zei Theo. „Zal ik haar dan halen?"

Toen luisterde Jeaan, ze hoorde beneden opeens stemmen:

„O... ze heeft bezoek..." zei Jeaan zacht... „hoor maar... ze praten. Maar dan zal ze zoo wel komen. Begin nou maar, Nans."

En Nans begon te lezen, het was een heel mooi verhaal. Het was ook een groot verhaal en Nans las maar zachtjes door. Van Evert hoorde Jeaan onderwijl niets meer, ze luisterde wel, hij was stil. Was hij dus in bed gekropen, misschien dadelijk in slaap gevallen? Kon hij dat? Ondeugende jongen... die slaapt zoo maar in na z'n leelijkheid.

Moet Jeaan het vader nu zeggen? Daar zat ze aan te denken, heele regels van het kerstverhaal gingen haar voorbij. En Nans las toch zoo lief, zoo zacht en af en toe keek ze eens op als vroeg ze: vinden jullie het mooi?

Als een er niet is... neen, dan is het toch niet plezierig. Waarom doet Evert Jeaan zooveel verdriet? Heeft moeder vroeger óók verdriet gehad van de jongens? Heeft Jeaan moeder ook wel eens verdriet gedaan? Heb jij wel eens een mensch of een kind gezien dat een engeltje was? zei juffrouw Sloet.

En toen moest Jeaan toch een kopje chocola gaan inschenken en een kerstkransje presenteeren. De avond was niet leuk meer... neen, niet leuk... ze voelde het. En hadden Nans en Netje en Theo nu ook niet zooveel plezier meer? Was dat Jeaan haar schuld dan? Had zij niet alles gedaan voor allemaal? Wat kon Jeaan er dan aan dóén dat het niet zoo plezierig meer was? En wat zou juffrouw Sloet zoo dadelijk... dan moest ze weten wat er met Evert was en wat zou Jeaan tegen haar jokken?

Jeaan zat met rood gezicht te kijken toen ze ieder een kopje chocola gegeven had en ze nu Netje maar met den koektrommel liet rondgaan. Net wou dat wel en vereerd stapte ze om de tafel. Die jongen in zijn bed wat brengen?... zeggen dat hij er dan tòch maar weer uit moest komen? Maar ze kon het niet... ze kon het niet... en als ze dan toch maar eens even kon uithuilen. Maar Jeaan dronk ook van de chocola, die allen zoo lekker vonden en ze beet van haar koekje. Nans had nog maar een klein stukje, dan was het kerstverhaal uit, daarom was ze even opgehouden.

Toen was het tijd dat Netje naar huis moest. Het kerst-

verhaal was erg prachtig geweest. Gaan jullie dan nog spelen? vroeg Netje verlangend, maar Jeaan zei: neen, zoo'n beetje nog zitten en praten, ga jij maar lekker thuis slapen, we doen nu niets meer. En Netje ging hoogst tevreden mee.

Ze moest van Nans Jeaan bedanken en Jeaan vond dat zoo raar: dankjewel, Jeaan, voor de heerlijke avond. Toen sprongen Jeaan toch de tranen in de oogen; zij en Nans keken mekaar dan even aan. Kun je het hem dan niet vergeven? vroegen Nans haar oogen, maar Jeaan haar treurige oogen zeiden bijna neen. Bijnà... Je móét kunnen vergeven, dat wist ze ook wel... heilige menschen en kinderen *zijn* er niet, juffrouw Sloet had gelijk... maar je moet het leelijke toch tègen gaan... dat zei moeder vroeger toch ook tegen vader!

Nans ging weg met Netje en Theo deed ze weer uitgeleide. Ik ga mee, anders komt ze niet terug, zei Theo opeens tot Jeaan; hij dacht: als Nans niet terugkomt dan hebben we geen mensch meer. En Jeaan knikte. Ze kon dan even wel weer wat in de keuken doen. Maar kom gáúw terug, hoor, riep ze nog tot Nans en Theo. Jeaan dacht: als ik *lang* alleen ben, dan weet ik het niet... want ze voelde zooveel tranen achter haar oogen kroppen. Ze kwàmen gauw terug, Nans beloofde het nog. Toen ging Jeaan naar de keuken.

Maar als ze een oogenblik later in de kamer terugkwam, zag ze daar Joep... die in den hoek van een stoel sprong en... bij de kachel iets ging liggen opknauwen, hij keek wel een beetje schuw naar Jeaan, maar dan meteen ging hij gewoon met eten door. Het kraakte tusschen Joeps tanden. Wat had hij?... Jeaan keek... ze schrok... Jeaan werd wit... hij hàd... een kerstkransje, een rose suikerkransje, een stukje lag daar bij zijn poot, hij likte het op. Toen keek hij Jeaan aan: dat smaakt wel goed!... En Jeaan begon te trillen van ontzetting, ze kneep haar handen opeens tot vuisten. Dat had *Joep*... Joep *had*... *nu* een... en dan had hij er straks veel... Ze had Joep van den stoel bij het boompje zien springen... maar dan moest hij zoostraks ook in de kamer zijn geweest en had toen eveneens... En Jeaan had er Evert van verdacht en zij had Evert beschuldigd en hem naar bed gestuurd. Omdat hij stal... omdat hij... Had Jeaan zich *vergist*?...

had zij Evert onschuldig gestraft, was zijn kreet: *niet* — *niet* — ik *deed* het niet... echt geweest? Het had hard genoeg geklonken. Had Jeaan voor het éérst een groote fout begaan sinds ze moeder over de jongens geworden was?

Jeaan boog het hoofd: dat was zoo... maar ze deed het dan onwetend. Joep... ja, hij hield van snoepen, ze wist het, en bij juffrouw Sloet mogen de kinderen alles, de kinderen van juffrouw Sloet... zij zijn de hond en de kat, de tortelduif, al de dieren die ze heeft, ze mogen alles. Als juffrouw Sloet een koekje bij haar theekopje heeft liggen, dan laat ze het de grijze Lot, die op de tafel springt, of Joep die op zijn achterbeenen gaat staan, gewoon van haar schotel halen en ze lacht... ze lacht er om... ze vindt het leuk... de kinderen zijn in de groei. Zoo is juffrouw Sloet, ze speelt moeder, maar ze kan het niet zijn, ze is veel... mag Jeaan zeggen: juffrouw Sloet is te dom? — Juffrouw Sloet is vijftig, maar Jeaan zal maar denken ze is vijf. Maar zijzelf... zij weet wel... zij moet Evert uit bed halen en eerlijk haar fout vertellen, en zij zal hem om vergeving vragen, omdat ze hem verdacht heeft... maar het was een vergissing.

Als Evert ook altijd maar goed had opgepast, dan zou Jeaan misschien niet gefaald hebben, maar ze *had* toch al telkens zoo veel zorg over hem gehad en dan... dan denk je gauw... Maar Jeaan zou nu vlug gaan, vóór de anderen terugkwamen. Gelukkig dat ze het toch maar gezien had van Joep. Zou hij slapen, Evert? Wat moest ze zeggen? Maar Evert kan gauw vergeten, daarin is hij lief.

Die Joep... nu ligt hij daar weer... en dadelijk zal hij nòg een kransje van den boom halen, hij vindt ze lekker. O... juffrouw Sloet zal er om lachen, maar Evert heeft er een uur voor in zijn bed gelegen en het mooie kerstverhaal gemist. Jeaan moet het morgenavond opnieuw voorlezen... dat zal ze...

Toen veegde Jeaan haar oogen af. Huilde ze?... En ze ging. Neen, jij hoeft niet mee te gaan, blijf jij daar maar liggen, maar dan zàl hij weer... Joep zal de enkele overgebleven kerstkransjes aan den boom óók nog opeten. Het hindert niet, Jeaan zal nieuwe koopen. Toen trad ze het kamertje van Evert in. „Slaap je?" vroeg ze zacht.

Maar Evert antwoordde eerst niet, en hij lag erg stil onder de dekens.

„Evert... kom er uit..." zei Jeaan weer, „je hebt het niet gedaan, Evert!"

Toen sprong hij ineens op, keek haar aan, maar zijn oogen waren wel vreemd behuild. Hij was wakker, hij had niet geslapen. En toen pakte Jeaan hem in haar armen, ze huilde plots. „Kom maar..." zei ze, „je bent lief... je bent eerlijk... vergeef het me maar," en ze kuste hem. Toen keek hij haar nog vreemder aan, en ook bij hem liepen de tranen weer over zijn wangen.

„Ik ben niet uitgekleed..." snikte hij... „ik dacht wel dat ik er weer uit mocht komen. Wie heeft het dàn gedaan? Bennie misschien? Of had jij ze niet goed geteld?"

„Joep heeft het gedaan," zei ze.

„*Joep*?"... zei hij in groote verbazing.

Jeaan voelde dat het koud in het kamertje was. „Kom gauw"... zei ze, „in de kamer is het warm en daar vertellen we alles."

Evert sprong het bed uit — en daar was hij weer met Jeaan in de groote kamer, zijn haar zat in de war en hij stond op zijn kousen, maar zijn oogen... Jeaan huilde om wat ze aan Evert misdaan had, en *hij* kreeg weer medelijden met Jeaan, ze viel op een stoel, trok hem naar zich toe. „Heb je... heb je erg veel verdriet gehad omdat...?" vroeg ze. „Vergeef het me dan maar, ik heb het zoo niet bedoeld, maar ik kon toch niet wèten dat Joep... en jij... was niet altijd zoo eerlijk... jij diefde wel eens een klein beetje, want die appel toch ook, hè? En dan ga ik denken... En die voetbalschoenen had je meegenomen... Maar het is een vergissing... daar ligt de snoeperd die steelt... dit was nu kerstavond... de kerstavond... en ik had zoo..."

De tranen stroomden Jeaan over de wangen, het was als was *zij* nu het gestrafte kind en niet Evert. Hij moest Jeaan troosten, want *Jeaan*... hij kon haar toch nooit missen en ze mocht ook niet bedroefd zijn, Jeaan, die zijn moeder was, hij zei:

„Het hindert niks"... en Everts stem kroop zelf nog in tranen weg, „sla me maar altijd, Jeaan... altijd... je mag het

gerust... ik zal d'r niks om geven... Huil nou maar niet, Jeaan." En toen pakte hij Jeaan om den hals — die groote jongen — en ze huilden samen. In dat huilen werd alles stil, Jeaan haar spijt en Everts verdriet omdat ze hem gestraft had; want dat was toch wel verschrikkelijk geweest. Hij *had* het niet gedaan... en dat Jeaan het gelóófd had... dat was zoo erg geweest. Hij zei het ook nog met zachte stem:

„Dat jij het dan geloofde, Jeaan... ik zei toch dat ik..."

„Ja, je zei het, maar ik dacht dat je... loog."

„Lieg ik dan vaak?" vroeg Evert.

„Nee, dat doe je niet," moest Jeaan bekennen, „je spreekt altijd wel de waarheid, ja, dat doe je," zei ze met overtuiging. Ze droogde de tranen af. „Maar zie je, je vergeet de dingen ook zoo gauw en zoo dacht ik dat je niet gedacht had bij hetgeen je deed en dat je maar het een na het andere kransje van de boom had opgegeten. En ze waren geteld, voor ieder twee, en toen ik die leege touwtjes zag... Nu moet je zelf maar eens kijken, die leelijke Joep. Maar hij heeft geen verstand en of je wat tegen hem zegt, wat zal het helpen, hij is verwend. Zullen we het dan nou maar vergeten? Zoo komt Nans met Theo terug, maar we zullen het hun wel vertellen." Toen gaf Jeaan Evert een zoen, en hij gaf haar een zoen terug. „Het is dat ik veel verdriet over je gehad heb dat ik dit ben gaan denken, zul je dan nu beter oppassen en ook niet meer laat op straat blijven? Daar leer je àllerlei dingen en ik haal me van alles in mijn hoofd. Blijf nog maar een kleine jongen en dicht bij ons, je hoeft nog niet te avonturen. Want je maakt het mij wèl eens moeilijk — en ik heb nog nooit iets aan vader gezegd."

„Ik zal het niet meer doen, Jeaan..." zei hij.

Toen kwamen Nans en Theo weer terug en meteen kwam juffrouw Sloet ook de trap op. „Is het hier fijn?" vroeg ze toen ze binnenkwam. „Ik had bezoek, en we hebben nog zitten luisteren of jullie geen mooie kerstliedjes zongen, maar we hoorden niets. Gaat het feest goed? En brandt het boompje niet meer? Ik ben de kerstman tegengekomen op straat en die kòmt nog... ja, die komt nog," zei ze weer en keek vooral naar Evert. Hij ging gauw zijn schoenen uit het slaapkamertje halen en trok die aan. Juffrouw Sloet lachte, zij

kreeg van Jeaan vaders leunstoel met het kussen. En die Joep lag maar te kwispelen bij de kachel. Maar nu zou Jeaan vertellen.

„Evert komt net uit bed..." zei ze eerlijk, „er is hier vanavond iets heel erg vreeselijks gebeurd, juffrouw Sloet."

„O ja, Jeaan? Wat dan?"

En Nans en Theo zaten ook vol nieuwsgierigheid te luisteren. Nans was zooeven blij geweest toen ze Evert weer in de kamer had gezien. Jeaan heeft het vergeven... had ze gedacht. Maar nu begon Jeaan dat heele verhaal te vertellen en ze keek daarbij zoo ernstig. Je kon ook aan beiden, Jeaan en Evert, zien dat ze gehuild hadden, maar nu keek Evert ook alweer vroolijk, Evert, die alles dadelijk vergeten kon. Toen Jeaan uitverteld had en ze allen naar den zondaar Joep keken, zei Evert tot juffrouw Sloet: „vertelt u maar van de kerstman. Wat doet hij?"

„Een heeleboel," knikte juffrouw Sloet, „hij is in de villa geweest en heeft al het speelgoed van de zolderkamer ingepakt, de kinderen uit de ziekenhuizen moesten met Kerstmis blij gemaakt. Maar juffrouw Sloet is er bij geweest en heeft ook wat gevraagd en toen zei de oude mevrouw dat de kerstman wat moest achterlaten voor nog andere kinderen; nou, en dat heeft hij toen gedaan, en wat ik voor jullie gekregen heb dat komt hij nu zoo brengen. Weten jullie nog, die groote kamer daar boven?"

Nu, of ze het allen nog wisten. „Toen het zoo regende en we u in het park zagen," zei Nans.

„Ja, en toen beloofde ik immers... nu heb ik het gedaan," zei juffrouw Sloet erg blij. „Maar die ondeugende Joep... kom jij eens hier, alleen leege touwtjes aan de boom laten hangen... foei!... en Evert, die er voor gestraft moest worden... en Jeaan, die er dan later weer om huilen moest. Geef gauw een poot aan allebei en zeg dat je het nooit meer doen zult."

Joep ging het onderdanig doen en ze moesten allen lachen. „Ik zal je andere kransjes geven, Jeaan, en dan wil je het Joep misschien wel vergeven, en Evert ook, hè? Dat had een rare avond kunnen worden als Jeaan die grappen van mijn heertje niet had gezien."

Juffrouw Sloet lachte niet, neen, ze lachte niet en dat vond

Jeaan nu wel mooi. „Ik weet het al niet eens meer..." zei Evert gul.

Hij stond bij juffrouw Sloet, zij hield Evert vast. „Je bent een goeie jongen," zei ze. „Heb je erg gehuild, Jeaan, zoo aan je oogen te zien..."

„Een beetje, juffrouw Sloet."

„En komt de kerstman laat?" vroeg Evert weer. „Als we nou eens naar bed moeten."

„Je hoeft vanavond niet naar bed voor hij er geweest is," zei Jeaan, „ook al komt hij nòg zoo laat, je mag opblijven."

„O fijn!" juichten Evert en Theo allebei.

„'t Is morgen toch wéér Zondag," zei Nans ook blij.

„Als er wordt gebeld moet hij het zijn," meende juffrouw Sloet. „Hij kon de tijd niet opgeven dat hij hier zou zijn. Maar gaan jullie niet nog spelen? En dan gaat de tijd ook gauwer, wachten is niet zoo leuk."

„Ja," zei Jeaan, „maar u krijgt eerst chocola." Ze ging voor juffrouw Sloet een mooi kopje vol schenken, gaf de anderen ook weer. En de kransjes haalde Jeaan maar van het boompje af, er waren er nu nog vijf en net genoeg. Maw... zei grijze Lot toen net aan de deur. Nòg een kind van juffrouw Sloet. Kom binnen... Juffrouw Sloet zal haar kinderen het lekkers wel weer voeren, maar de chocola zal ze toch zelf moeten opdrinken. En wat zullen we nu gaan doen? Laten we maar een beetje blindeman gaan doen, zei de groote juffrouw Sloet.

„Ja, ja!" riepen de jongens. De boel in de kamer kon je toch wel opzij zetten, en buren om beneden te hinderen waren er niet. Dàt werd leuk. En juffrouw Sloet zou de blindeman wel zijn, je zou een pret hebben met die dikke juffrouw Sloet. Ja, ze speelde nog graag, zei ze zelf, waarom zou een mensch van vijftig niet spelen? Nu, beginnen we? En toen was alles in de kamer ineens naar de kanten geschoven.

Zoo was juffrouw Sloet blindeman, ze stond in den kring en pakte om zich heen, ze stoven waar ze konden en gilden, krijschten soms, juffrouw Sloet sloeg de armen in de lucht, en ze draaide maar rond, de dikkerd, en ze kon toch niets pakken; het was een pret waarbij Joep en Lot verbaasd

zaten te kijken. Lot was op de kast gesprongen en Joep lag ver weg onder de stoelen te gluren, ze hadden zooiets nog nooit van de vrouw gezien en het leven om hen heen was wel vreeselijk.

Evert was dol, hij greep Jeaan telkens bij de hand en zijn oogen blonken als hij Jeaan aankeek. Fijn, hè?... zei hij telkens tegen haar. Evert was blij dat hij weer bij alles was en dat Jeaan weer zoo lachte. Goeie jongen... hij vindt me nog even lief... wat is het toch goed dat hij alles zoo gauw vergeten kan, dacht Jeaan; vaak is het wel naar geweest, maar nu is het weer zoo goed — en ze knikte vol vreugd tegen hem. Ik zal nu wel altijd voorzichtiger zijn eer ik straf... dacht ze.

Toen had juffrouw Sloet Nans gegrepen omdat zij juist naar Jeaan en Evert keek. Ha... Nans was 'm... en juffrouw Sloet kon den blinddoek afdoen en even uitblazen. Gut gut... wat is dat warm, zei ze en wreef over haar oogen. Ze blies ervan, juffrouw Sloet, maar ze wou toch nog wel meedoen. En Nans kreeg den doek voor.

Zoo speelden en lawaaiden ze nog een poosje.

Toen werd er gebeld.

De kerstman! riep juffrouw Sloet.

En allen holden... de blinddoek vloog achter in de kamer.

Toen ze met het touw opengetrokken en geen antwoord gekregen hadden, vlogen ze naar beneden, daar was geen man... daar stond enkel een mand. Juffrouw Sloet riep boven aan de trap: is er geen mensch? Draag maar boven! Moet ik komen? — Maar neen, ze konden het zelf. Het was een flinke mand, maar al was hij nog veel zwaarder geweest... hup, daar ging hij. Dankjewel, hoor kerstman! — en de buitendeur was al weer dicht.

Zoo kwam de mand door acht handen boven.

Als... als nu die spoorbrug er eens in zat... hunkerde Evert verlangend. Theo zag ook zoo veel van die groote zolderkamer voor zijn oogen. Met spanning keken ze nu in de kamer naar de mand. Juffrouw Sloet zou hem zeker openmaken.

„Eerst de boel weer op z'n plaats, nu doen we toch geen blindeman meer."

En toen pakte Jeaan hem in haar armen, ze huilde plots. (blz. 132.)

En de handen droegen en schoven alles weer op z'n plaats. Toen de kamer weer netjes was kon het feest van het uitpakken beginnen.

O... er kwam veel uit de mand: voor Netje, voor Bennie, voor kleine Fieteke ook, voor Evert, voor Theo, voor Jeaan en Nans, geen een werd er vergeten. De groote spoorbrug was er niet, maar voor Evert toch een fijne baggermachine die zoo leuk kon werken, en treintjes over een ronde rails, een bouwdoos, nog andere dingen; voor Netje twee poppen en voor Ben een paar dieren en voor ieder een prentenboek. Voor Jeaan en Nans ieder een boek met verhalen, ieder een leuk taschje, een paar snoeren kralen... ja, juffrouw Sloet hoopte dat ze alles goed had uitgezocht. Och... de oude mevrouw was er toch zoo moeilijk vóór naar den zolder geklommen, want ze had alles nog eens willen zien staan, ze had het er vroeger zelf zoo neergezet. De kinderen groot en ver weg, het speelgoed en al het andere is gebruikt, het is soms hier en daar ook wat beschadigd, maar veel is toch ook nog mooi, het was weemoedig voor de oude mevrouw geweest, alles nu weg te doen, maar het moest toch eenmaal, en in de ziekenhuizen liggen de kinderen op iets moois te wachten. En de kinderen die juffrouw Sloet wist...

Maar mevrouw ging met tranen van den zolder weg... zei juffrouw Sloet later. Doch als jullie dan nu ook maar plezier hebt. Nu, dat hadden ze. En Jeaan en Nans met de boeken! Lezen was toch zoo heerlijk. En dan de dingen voor Netje en Ben die al lang in bed lagen. Maar Nans mocht het meenemen. En morgen was het wéér Kerstmis.

Of we moeten morgenavond wéér kerstfeest vieren, zei Jeaan, ze had dit gedacht, omdat Evert er vanavond zoo'n tijd niet bij was geweest. Juffrouw Sloet zou nieuwe kransjes geven, en Jeaan zou thee kunnen zetten, zij zou weer wat kaarsjes aan het boompje kunnen doen, zij zouden het feest nog een beetje kunnen overvieren. En als Netje en Ben er dan weer bij waren, kon de kerstman voor hèn komen; dan zou Jeaan ook het verhaal lezen, dat Evert vanavond niet gehoord had. Ja... dóén? En ze zeiden allen met graagte ja.

Dan zou Nans het speelgoed voor Netje, Ben en Fieteke niet meenemen, maar het hier laten en morgenavond konden ze het onder het boompje vinden. Ja, doe het dan maar over, zei juffrouw Sloet ook, die wel begreep dat Jeaan geen vollen vrede kon hebben met den avond.. En Everts oogen glommen weer zoo. Dan miste hij immers niets, morgenavond... dan kreeg hij alles, tot het verhaal toe. Ja, dóé het maar, Jeaan, zei hij ook.

„Doe je het diner ook over, Jeaan?" vroeg juffrouw Sloet.

„Nee, ik heb geen geld!"

„O," zei Nans... „maar we hadden toch zóó veel gegeten." Ze dacht: als ik dat morgenavond wéér moet doen... Maar dan zou het een beetje minder worden.

„We doen alleen maar het latere feestje," zei Jeaan.

„Ik kom ook weer," beloofde juffrouw Sloet. Ze had toch óók het kerstverhaal niet gehoord.

„En we hebben nou zooveel speelgoed..." zuchtte Theo verrukt.

Juffrouw Sloet was toch zoo goed. Wat was Jeaan, wat was ook Nans haar dankbaar. Het is zoo leuk als er met zooveel dingen zoo'n gezellige moeder om je heen is.

En dus... voor juffrouw Sloet: driemaal hoera en dat ze maar lang mag leven in de gloria! Hiep hiep...!

En de kamer daverde weer, want ze konden niet harder roepen.

Juffrouw Sloet was warm en verlegen op een stoel gaan zitten met kwispelenden Joep aan haar voeten.

En ze had weer traantjes in haar ooghoeken.

NANS HEEFT ZORGEN.

Het was erge winter geworden, er lag sneeuw buiten en het vroor; het was koud. Nans stond voor het raam van het bovenhuis en keek naar buiten, haar gezicht was wat bleek en stond strak. Nans had zorgen, je kon het aan haar zien dat ze die had.

Vader was weer naar het ziekenhuis gegaan, de dokters wilden nog eenmaal probeeren hem te helpen. Moeder had het vreeselijk gevonden dat vader weer was weggegaan, maar vader zelf had er in berust. En Nans had natuurlijk niets kunnen zeggen, de kleinen vonden het vreemd toen vader ging, maar vader had beloofd dat zij bij hem mochten komen en toen vonden ze dat goed.

Naast moeder was Nans dus wel degene die onder vaders wegzijn leed, ze was immers altijd bij vader thuis geweest, terwijl moeder nogal veel uit was. Als moeder nu weg was, o, dan was het toch zoo leeg en stil in huis en Nans kon daar niet aan wennen. Het is voor vader het beste dat hij weer naar het ziekenhuis ging, ze zullen hem probeeren te helpen en ik moet er in berusten dat vader niet meer bij ons kan zijn, misschien wordt hij eerder beter... Dit moest Nans zich telkens zeggen om niet te verdrietig te worden — te verdrietig... want dat kun je toch weer niet zijn voor de kinderen.

Netje ging naar school, maar Ben en Fietje waren toch aldoor bij haar en die mogen niet zien dat je huilt, dat je aldoor maar denkt aan vader, of hij nu erge pijn heeft, wat de dokters doen. Als moeder thuis komt dan is ze ook anders, vader zit of ligt daar niet en moeder vindt het ook leeg, ze kan tegen vader niet meer praten, ze moet het tegen Nans doen. Maar dat kàn ze niet altijd en Nans ziet wel dat moeder

lijdt. Nans heeft zorgen, om vader en om moeder en ze kan zoo weinig helpen, ze kan alleen maar op de kinderen passen en in huis werken en dat is toch niet veel.

Nans heeft met moeder ook de zorgen mee, waar nu het geld voor dokter en ziekenhuis voor vader weer vandaan moet komen. Moeder kan niet meer verdienen dan ze doet, ze werkt zooveel ze kan, maar het restaurant, de schouwburgen, hebben haar niet méér noodig dan ze doen. En moeder wordt moe genoeg van het werk dat ze doet, ze kan er niet meer bij doen, 's avonds is ze op. Als Nans maar geld kon verdienen... maar waarmee zóú ze dat verdienen? *Zij* kan niet uitgaan om op andere kinderen te passen of om kamers en ander werk te doen, want ze moet thuis blijven, de kinderen hebben haar noodig en het huis moet toch ook schoon door Nans haar handen. Nee, Nans zal nóóit iets kunnen verdienen, al wou ze dat wel en zoo moeders zorgen verlichten, iets bijdragen ook om vader beter te krijgen. Het is akelig als je zoo alles moet aanzien en je bent toch al groot.

En het is daarbij nog zoo erg winter geworden, het is koud en dan is het ook buiten minder plezierig; je kunt met de kinderen niet veel uitgaan en thuis moet je aldoor goed stoken, anders hebben ze het koud. Zoo is alles duur. Het is geen wonder, dat, als moeder thuis komt, haar gezicht zoo strak staat. En hoe lang zal dit alles wel duren? Nans denkt er dikwijls aan, maar ze weet het einde niet.

Als ze met de kinderen van Jeaan aan den overkant terug komt, waar ze gezellig en warm hebben gezeten — en als Jeaan thee heeft drink je mee, als ze brood snijdt denkt ze ook om jou en de kleinen — je hebt met mekaar al zooveel boterhammen bij Jeaan gegeten; haar vader heeft altijd goed werk — en vader kan wel een brood méér betalen, zegt Jeaan; als ze van Jeaan terugkomen, waar ook Fietje wel melk en een beschuitje heeft gekregen, dan staat Nans soms weer even in de eigen kamer en ziet ze hoe leeg, voelt ze hoe stil het er toch is nu vader ze niet meer gedag zegt als ze binnenkomen en hij niet meer praat. Hoe vaak heeft Nans al niet naar vaders plaats gekeken en hoeveel keer zàl ze er nog naar kijken, haar tranen inhouden en de schuif van de

kachel weer openzetten, omdat ze die straks toen ze weggingen, zuinig heeft dichtgedaan. „Hou de jasjes maar even aan tot het hier weer warm is —" En dat doen Netje en Ben dan. Fietje leg je maar in de wieg met het dekentje over. Maar zoo'n kindje heeft ook warmte noodig en dan roffelt Nans de rooster nog eens door. Je moet zuinig zijn met brandstof... je moet overàl zuinig mee zijn, ja...

En de lamp is weer op, kinderen houden ook niet van schemer of donker. Moeder is weer weg... ze komt laat thuis... Nans heeft nog wel wat te naaien of te breien vanavond. Als Jeaan nog komt... Als de jongens in bed liggen en haar vader is thuis, wil Jeaan nog wel een uurtje komen. Anders kwam je er ook niet door... denkt Nans dikwijls.

Als je hulp hebt... als je maar hulp hebt van lieve menschen, van een hartelijke vriendin, ja, dat is dan nog wel wat... het is veel. Als je *niemand* had?... Maar ook juffrouw Sloet komt wel bij Nans en... heeft ze vader vroeger wel eens soep gebracht of wat eieren, nu brengt ze ook wel eens wat en Nans neemt het aan. Ze is dol op Fieteke geworden, juffrouw Sloet, ze vindt haar een kleine schat. En dat *is* ze ook, die kleine wijze muis. Ze mist vader ook. O, je moet zien hoe ze telkens naar vaders ziekenstoel kijkt en dan probeert: mm... mm... Waar *is* hij? wil ze zeker vragen. Zoo'n kindje dènkt al, maar ze kan het nog niet zeggen. Als het lente gaat worden, dan wordt ze een jaar.

Lente... denkt Nans wel eens, het is zoo ver; soms heeft ze het gevoel dat het altijd winter zal blijven, dat het nooit meer zomer zal zijn en lekker warm en dat alles thuis ook nooit meer goed en prettig zal zijn. Vader bèter...! O, maar dàt is zulk een wensch. Waaròm niet, zegt Jeaan altijd, *alles* kan gebeuren en dus ook *dat*. Maar het is moeilijk het te gelooven als nu al het donkere om je heen is. En de tijd duurt zoo lang.

Die dagen dat vader nu weg is, o, ze lijken Nans weken, maanden wel. Toen die mooie ziekenauto voor stond waar vader in ging... Nans moet er vaak aan denken of ze wil of niet, maar ze verbergt het en ze lacht zelfs met een scheef gezicht tot de kinderen. Tegen moeder zeg je het niet meer... ze zal er zelf wel genoeg aan denken, en aan alles.

En als je 's avonds laat nog even samen zit, dan...

Je moet naar bed gaan, je moet op mij niet wachten, heeft moeder gezegd, ik heb de sleutel en dus je hoeft me niet open te trekken, het is te laat voor je wanneer ik kom. Nans is wel naar bed gegaan, ze heeft ook wel geslapen, maar een anderen avond heeft ze gedacht: nu wacht ik op moeder... Jeaan of juffrouw Sloet, of beiden, bleven ook lang. En als je gewacht had, nou, dan was moeder toch wel blij, dat zag je aan haar als ze binnenkwam; je zat zoo stil... ze wou het licht misschien opknippen... dan zat je daar en lachte haar tegen.

Ben je er nog?... zei ze dan zoo zacht en haar stem klonk haast niet moe. Dan ging ze zitten en je gaf haar nog een kopje thee. Wilde ze nog een boterham? Want als ze die zèlf moest nemen... En dan keek ze een oogenblik gelukkig, omdat je op haar gewacht had. Waarom ben je niet naar bed gegaan?... O, Jeaan was er — en ik ben niet moe.

Dan spraken ze een poosje samen, moeder en Nans en ze spraken over vader in het ziekenhuis. Dan gingen ze slapen. Moeder was 's morgens nog moe, maar Nans moest toch op om voor alles te zorgen en omdat Netje naar school moest. Vanavond jij vroeg naar bed, zei moeder dan weer en vanavond deed Nans het wel. Altijd zou ze toch niet op moeder kunnen wachten 's avonds, neen, dan was ze wel gaan zitten knikkebollen; en moeder wilde het ook niet hebben. Dan kwam ze 's avonds in de donkere kamer thuis en was alleen... Ja, er was veel weggegaan met vader, en vooral, omdat hij daar zoo lang had gelegen en gezeten. Je was dat zoo gewend geworden.

Maar naar hem toegaan was weer een heerlijkheid, Nans deed het met moeder en de kinderen. En je had die Fiet moeten zien toen ze vader weerzag! En vader, allen zoo bij hem... Als je vader maar weer eens had gezien, dan ging alles weer een beetje beter thuis. En er zijn veel zieke menschen als je een ziekenhuis van binnen ziet, de zaaltjes liggen alle vol en er gaan veel bezoekers in en uit. De zieken vinden het heerlijk als er bezoek komt, vader ook. Hij lacht als je komt. Nans was altijd stil in het ziekenhuis en dan vroeg vader of ze niet kon praten. Ik zie hier zoo veel...

zei ze dan. Nans dacht: veel menschen hebben toch hetzelfde verdriet en de zorg als moeder en ik. Maar ook probeerden de dokters en alle zusters hier iedereen toch te helpen. Het is zoo mooi dat alle menschen mekaar helpen. Ja... maar alléén kon je alles toch ook niet doen.

Een Zondag dat moeder niet kon ging Jeaan met Nans en de kinderen mee; je had niet met zoo'n heele rij durven gaan en daarom had Jeaan gezegd dat de jongens maar zoolang in de straat moesten spelen, er was een glijbaan. Maar later kwam juffrouw Sloet nog en die bracht voor Jeaan de jongens mee; het is zoo gezellig als ze met me meeloopen, zei juffrouw Sloet en ze had voor vader sinaasappels en mandarijntjes meegebracht. Hoe gaat het u? vroeg ze wel drie keer aan vader, u moet de groeten hebben van baasje Sloet, ik heb hem geschreven dat u hier was; als hij binnen komt zal hij eens gauw naar u komen kijken. U ziet er goed uit! zei ze ook tegen vader.

Nans was er zoo blij om als juffrouw Sloet dat zei; vader er beter uitzien?... *toch?* Zeker, ik zei het maar niet zoo, ik meende het, zei juffrouw Sloet zelfs 's avonds nog. Dat was het heerlijkste wat Nans kon hooren en ze vertelde het aan moeder toen die laat thuis kwam. Ze had toch weer op moeder gewacht en moeder keek even licht uit haar oogen. We kunnen wachten... zei moeder ook, we hebben al zoo lang met vader gewacht en de dokters zeggen toch ook dat het langzaam maar zeker met hem gaat. We moeten het volhouden... en alles gaat eens voorbij.

Moeder bleef toch sterk en flink.

Maar toen...

Op een dag kwam moeder thuis en ze was niet goed, ze was erg verkouden en ze wilde zoo graag naar bed. Den anderen dag was ze te ziek om te gaan werken en ze zei dat Nans voor een dubbeltje het restaurant moest gaan opbellen en vragen of ze het dan niet één dag zonder moeder konden stellen; ze was toch wèrkelijk niet in staat om vandaag uit te gaan, ze hoestte en had overal pijn. Nans vroeg of ze den dokter dan ook niet moest halen, maar daar wilde moeder nog niet van weten. 't Is kou, zei ze en ze was wat heesch, ik zal vandaag warm onder de dekens blijven.

Nans was bezorgd om moeder, ze deed wat ze kon. Als het dan maar een enkele dag is... dacht ze.

Maar moeder was met één dag niet beter, den anderen dag kwam de dokter en die zei dat moeder hevige kou had gevat en dat zij maar eens moest uitvieren, een week in bed blijven. Van die eene week werden 't er twee, toen drie. Dat had moeder niet voorzien, vol zorg lag ze in haar bed. En Nans... wat zou Nans denken nu moeder ook lag?

Nu was moeder heel den dag en den avond in huis, zooals vader er eerst geweest was, vader was weggegaan en het was zoo leeg, Nans had er haast niet aan kunnen wennen, starend stond ze vaak de kamer met vaders leege plaats door te kijken; ze had gehuild om de leegte. Nu lag moeder in bed, als je de kamerdeur openzette kon je haar zien; je zorgde voor haar, bracht haar eten en brood en thee, er wàs weer iemand buiten de kinderen en je kon nu met móéder praten als je wilde; al was vaders stem nu weg, *zij* was er en ze zei je toch nog veel, alles wat je doen moest. Maar Nans kon er geen verlichting om voelen dat ze nu niet meer heele tijden zoo alleen met de kinderen was, dat zorgvolle gezicht van moeder was ook zoo vreeselijk; zij verdiende nu niets, want zouden de menschen voor wie ze anders werkte, haar doorbetalen? — en als ze in den schouwburg niet op de hoeden en mantels paste deed een ander het en die moest zèlf geld hebben. Wie zou moeder nu wat helpen? Want in het restaurant was moeder óók maar een losse kracht geweest. Gespaard was er in het huis van Nans ook de laatste jaren met vaders ziekte niet, wat er was, het was alles opgegaan en er was nog altoos tekort. En als moeder nu ook niets meer verdiende... waar moest het heen?... Nans dacht het vaak en ze zag dat moeder daar ook over tobde; ze durfden mekaar nog niets te zeggen, maar in huis blijft toch altijd veel noodig.

Vraag maar... of ze het willen opschrijven... had moeder op een morgen met moede, matte stem gezegd. Er was iederen dag de bakker, de groenteman, de kruidenier — en ginder woont de slager — de kolenman moet elke week de kist op het achterbalkonnetje vullen — en er is de huurophaler... er is nog veel meer. Vraag maar of ze het opschrijven. Meer menschen doen dat als de vader in het huis werkloos

is geworden — maar dan krijgt hij wat steun. Zullen zij bij Nans nu ook gesteund moeten worden? Op een morgen zei moeder:

Ik weet niet waar het op deze manier heen moet, we zullen nog... naar armenzorg moeten... maar dat durf ik niet, dat durf ik nooit. Als zij mij in het restaurant ook vergeten, dan... en ik heb er toch lang gewerkt en altijd voor ze klaar gestaan als het er druk was — en ik pakte het maar aan als het laat werd ook; als zij mij nù vergeten... maar als ik wat krijg dan is het óók steun... en ik zou er liever voor werken. Moeder zuchtte, ze had tranen in haar oogen. Om de kinderen zullen we moeten gaan vragen als ik niet gauw beter word... zei ze. Nans dacht: dan zal *ik* dat moeten doen... Maar ze zou er niet tegenop zien, neen, ze *zou* gaan.

Maar toen kwam er een andere helpster uit het restaurant en die kwam moeder nog wèl een beetje geld brengen, ze vroeg hoe het met moeder was en zat een tijd bij haar. Toen de vreemde juffrouw weg was huilde moeder, het geld lag op het kastje. Het is toch ondersteuning... zei ze, maar lang zal het niet duren, dan verwijzen ze ons tòch ginder heen, ik wou... ik wou, dat ik raad wist, want ik ben zoo moe ook, niet alleen ziek, maar nog veel erger moe en als ik maar weer altijd thuis kon blijven... Dat late werken 's avonds mat me altijd zoo af en ik zou zoo graag... als ik maar naaien kon of iets anders... maar ik ken zoo weinig. Moeder zuchtte, Nans zuchtte. Als Nans maar ouder was dan... Maar wat zou ze dan óók kennen, ze kon toch eveneens niets leeren omdat ze al zoo lang thuis noodig was. Nans wist niet, waar toch ooit de uitredding in hun nood kon liggen.

Moeder zei: ik heb gedacht de voorkamer te huur te zetten, komt er iemand die een klein slaapkamertje erbij wil hebben, dan kon jij met Netje en Ben naar de zolderkamer. Er was in het hooge huis een zolder met wat kamertjes, die van alle bewoners van het huis waren. Nans had altijd met Netje en Ben een klein kamertje van de etage gehad, maar zij zou best het vertrekje willen afgeven en met de twee kleineren naar boven gaan, je sliep toch zeker overal en andere menschen sliepen er ook wel in hun hooge hokjes. Dat was

niets. Als moeder maar geld kon verdienen met verhuren. En dan hoefde je misschien niet naar armenzorg, ze komen kijken en ze vragen je alles, zei moeder zoo benauwd, o, ik prakkezeer zelf nog liever van alles; we moesten...

Moeder keek in haar beurs of ze geld kon missen. Het kost een gulden als je het aangeeft bij de krant, ik kan de gulden haast niet missen en opschrijven doen ze niet... neen, ik *kan* de gulden niet missen, zei moeder weer, koop in den boekwinkel dan voor vijf cent maar een papier met kamer te huur en dat plakken we op een plankje en er is wel iemand die het beneden aan de deur wil slaan. En zeg maar niets aan vader als je bij hem komt, hij moet niet weten hoe we tobben. Misschien komt er gauw een huurder, wie weet... Vraag maar of vader van Jeaan voor het huurbordje wil zorgen.

Nu, vader van Jeaan wilde dat wel graag doen, en anders had juffrouw Sloet het wel gedaan. Toen wachtten moeder en Nans of er iemand zou komen.

Als Nans nu bij vader in het ziekenhuis kwam — moeder mocht van den dokter heelemaal niet uit — keek hij Nans aan en vroeg haar hem alles te vertellen. En Nans vertelde dan, maar ze hield ook veel in. Dat vader hier nu van de stad verpleegd werd, ze wist het... de arme artist, de heel arme kunstenaar... en die niet durft te vragen, maar voor wie moeder toch had gemoeten. Nans had veel geloopen, moeder had geschreven. En Nans vond, dat vader haar tegenwoordig zoo onderzoekend, zoo scherp kon aankijken en dat had hij nooit gedaan. Vader moest in het ziekenhuis liggen met groote zorgen. O... als je toch arm bent... het is zoo erg... En dat moeder nu maar niet kon opknappen.

„Je verzwijgt me toch niets?"... vroeg vader dan als Nans zei dat moeder nog niet mocht uitgaan. — Maar ze was toch niet èrg ziek, zei de dokter, daar kon vader wel gerust op zijn. Hij keek Nans wéér zoo aan. „Kan ik je vertrouwen?"

„Ja"... zei Nans.

„Dan zal ik het gelooven." Vader keek voor zich heen.

Als Nans naar het ziekenhuis was, met Ben of 's Zondags ook met Netje, dan moest Jeaan bij moeder blijven omdat

er gebeld kon worden; juffrouw Sloet wou ook wel oppassen en och... zij bracht moeder meer dan eens ook wat; zij waren niet zonder vrienden, neen, dat niet, en het is heerlijk als dit zoo is.

Je moet me papier meebrengen... zei vader eens zoo moeilijk tot Nans, ik moet zèlf iets schrijven. Zeg niets aan moeder — Nans dacht: moeder zegt dikwijls: zeg niets tegen vader. Ze waren beiden hetzelfde, ze wilden liefst de moeilijkheden voor mekaar verzwijgen. En Nans zweeg voor moeder en ze zweeg voor vader, maar ze wist veel, toch zat haar mond dicht, want dàt kon Nans goed, ze hoefde nóóit te praten als het beter was dit niet te doen.

Toen kwamen vaders oude vrienden bij hem in het ziekenhuis en zij kwamen ook bij moeder. Zij zongen nog wel altijd de liedjes van vader en nu hij hen met een brief had geroepen kwamen zij zelfs gauw. Kleine kunstenaars hebben allen hun eigen zorgen, maar als er een èrg in zorg en nood is, dan willen zij hem toch wel helpen en zij denken erover hoe zij dat zullen doen.

Zij wilden nu een liefdadigheidsvoorstelling voor vader geven, nog verschillende artisten oproepen en dan aan de menschen laten weten dat het voor vader was. Dat bracht dan geld op en als de zaal betaald was, dan was het overige voor hem. Aan zooiets had vader vroeger zelf ook wel meegeholpen en nu wilden anderen dat voor hem doen. Vader had nog nooit geroepen, maar nu moeder óók ziek was... En dat was geen bedelen, dat was enkel maar hulp krijgen van je vrienden.

Toen gingen de vrienden aan 't zoeken naar goede en liefdadige krachten en moeder zei thuis tot Nans: ja... dat kan wel wat opbrengen, als 't een mooie avond wordt dan... en het móét een mooie avond worden, anders zullen ze het niet doen; dan *krijgen* we... dan kunnen we weer een tijdje leven... o, wat een geluk, zei moeder en haar vermoeide oogen glommen wat.

Nans was zoo blij, zoo blij en ze was de vrienden en vriendinnen van vader zoo dankbaar. Nu zou ze soms ineens weer kunnen zingen, maar ze deed het niet. Je ziet er blij uit, zei Jeaan als Nans aan den overkant kwam en Nans vertelde,

dat kon je aan Jeaan altijd doen. *Fijn...* zei Jeaan ook en ze keek zoo verheugd. Ik hoop maar dat ze een millioen bij mekaar krijgen, vond Jeaan ook.

Mevrouw Siks en mijnheer Siks, artisten op velerlei gebied, waren in de stad gekomen nadat ze een heelen tijd in België waren geweest waar mevrouw vandaan kwam; zij hadden nu gehoord van vaders en moeders nood en zij kwamen moeder opzoeken. Moeder kende ze niet zoo, maar vader kende ze des te beter; mevrouw Siks had altijd liedjes van vader gezongen en dan had mijnheer Siks haar op de piano begeleid, zij mocht de liedjes van vader juist altijd zoo gaarne zingen, vertelde ze. Mevrouw Siks kon zelf geen liedjes maken en mijnheer ook niet, we moeten altijd van anderen plukken, zei ze. Maar mijnheer Siks was wel een erg muzikaal man en hij bespeelde verscheidene muziekinstrumenten. Vroeger was mijnheer Siks dansmeester geweest en later als hij met mevrouw Siks getrouwd was had hij met haar in het openbaar voor geld gedanst; zij waren een bekend danspaar geweest.

Maar zij waren ouder geworden en toen waren ze weer wat anders gaan doen. Mevrouw Siks was ook nog poppenkastvertoonster en mijnheer was goochelaar, zij konden dus geld op velerlei wijs verdienen. Zij hadden een dochter, die heel erg vroeg getrouwd was en die nu met haar man, een jong artist, de wereld was ingegaan; mevrouw en mijnheer Siks zagen haar maar zelden meer. Zij hadden veel van Adelientje gehouden en haar ook wel erg graag als jonge artiste bij zich gehouden, vader en moeder hadden haar toch zoo veel geleerd, maar Adelientje had anders verkozen en wilde liever met haar jongen man op eigen wieken drijven. Mevrouw treurde nog wel vaak om deze eenige dochter, die altijd zoo ver weg was en het zoo goed buiten moeder kon stellen. Adelientje had altijd met hen liedjes gezongen en alleen veel lieve dansen gedanst, die papa, de dansmeester, haar geleerd had, en zij had zoo'n lief figuurtje, zoo'n zachte, mooie stem, zij had altijd overal veel bijval geoogst. En inplaats dat zij bij vader en moeder gebleven was... Nu oogstte Adelientje met haar jongen man succes in de wereld.

Mevrouw Siks hield veel van Holland, waar zij dan ook

graag met mijnheer Siks tijden terugkwam. Zij waren nu pas in de groote stad, en zij zochten hun oude vrienden op. Hun eene goede vriend, van wien zij liedjes zongen, hadden zij in het ziekenhuis gevonden en nu stonden zij voor de deur waar zijn vrouw met haar kinderen woonde. „Kamer te huur"... zei mevrouw Siks ook nog toen ze naar boven keek: „Sikky... zou dat niet... voor korten tijd?" Mooi is het huis wel niet en de straat evenmin, dacht ze, maar je kon naar beter zoeken en dit had je misschien dadelijk. Mevrouw Siks zei altijd Sikky tegen mijnheer. We kunnen het vragen — zei mijnheer Sikky. En toen belden ze en klommen naar boven; moeder lag op den divan, Nans was bezig en Ben speelde, Fieteke zat, gesteund door een kussen, in haar wieg te kijken, Netje was naar school. Het was heel vreemd dat dit bezoek bij moeder kwam.

Mijnheer Siks was een lange man met pikzwart haar en heel donkere oogen, mevrouw was wat klein en mager, ze praatte met een beetje vreemden tongval, was wat druk en lachte nog al eens. Moeder vond beiden wel lief, zei ze later, en vooral mevrouw moest een goed mensch zijn, dat had ze gemerkt. Moeder nam niet zoo gauw vrienden, maar aan deze beiden had ze toch wel veel verteld. Nans had alles gehoord, want natuurlijk bleef ze in de kamer, behalve dan toen ze thee moest gaan zetten. Mevrouw Siks wilde ook precies weten wat vader scheelde en wat moeder nu voor inkomen had; dan zat ze maar te luisteren en mijnheer keek wel meewarig.

Maar flink lang uitvieren u, zei mevrouw Siks dan tot moeder. De dokter had ook gezegd dat moeder zich overspannen had en kou had gevat, twee dingen waarmee men voorzichtig moest wezen. Moeder vertelde van de liefdadigheidsvoorstelling die de artisten voor vader wilden geven en toen knikte mevrouw Siks. „Maar Sikky, dan kunnen wij óók... gelukkig dat we net hier zijn!" En mijnheer Siks zei ja. Gauw werk van maken... zei mevrouw.

En toen spraken ze over de voorkamer die moeder wilde verhuren, ook over het kleine kamertje van de kinderen dat daar wel bij kon komen. „Ik wil die kamers wel een tijdje nemen," zei mevrouw Siks. „Vindt je 't goed, Sikky?" En

mijnheer Siks knikte ook hierover. Mijnheer Sikky scheen alles in de wereld altijd goed te vinden.

Nans liep om, zij gaf thee, en haar hart was zachtjes gaan kloppen onder haar jurk. Inéén kwam er hier hulp bij hen binnen... het was een wonder. En dan de liefdadigheidsvoorstelling nog! „Jij moet je er ook mee gaan bemoeien, met die voorstelling, hoor Sikky," zei mevrouw ook nog. „We hebben veel nieuwe dingen uit het buitenland meegebracht," zei mevrouw. „We zullen hier misschien wel een half jaar blijven."

„En had u dan geen ander werk kunnen vinden dan gaan sjouwen in een restaurant en 's avonds in de schouwburgen?" vroeg mevrouw weer. „Natuurlijk moet u daar eens van op raken, u was het niet gewend. Kon u dan de liedjes van uw man niet gaan zingen? U had, toen hij ziek werd, op zijn plaats moeten gaan staan. Bent u nooit naast hem opgetreden?"

„Och ik..." zei moeder en ze kleurde daar op haar divan; ze was wat gaan opzitten en keek mevrouw en mijnheer Siks om beurten aan. „Ik... ik heb geen stem... en dan durf ik ook nog niet. Mijn mond opendoen voor een zaal menschen? Er zou geen woord komen. Neen, daar moet je aan gewend zijn, de gave voor hebben."

Mevrouw Siks moest er een beetje om lachen.

„'t Is heusch zoo moeilijk niet, honderden doen het toch!" zei ze. „En u had de liedjes van uw man."

„Ik zing nooit..." zei moeder.

„De vrouw van een zanger die nooit zingt..." zei mijnheer Siks dan ook, maar zijn stem was zoo vriendelijk.

„Toen mijn stem het niet meer zoo lang uithield, heb ik de poppenkast erbij genomen," vertelde mevrouw Siks, „en dat gaat heel goed, dat is ook leuk werk, ik speel vaak op kinderpartijen, Sikky goochelt en we zingen. Vroeger danste Adelientje nog met ons en zij had ook een lief stemmetje. Och ja, je moet het in veel dingen vinden, des te grooter is het terrein van je verdiensten. Maar als u zoo niets had, mevrouw... Maar de artisten laten hun collega's nooit in den steek, dat weet u ook. U moet maar goed moed houden, alle zorg gaat wel voorbij."

„Ik hoop het," zei moeder.

„Dan zou ik die kamers wel eens even willen zien," zei mevrouw Siks.

En Nans ging mee.

't Was overal netjes. Mevrouw Siks had zelf ook nog meubelen in de stad, zij zou dus de kamers kunnen veranderen als zij wilde. De slaapkamer viel haar nogal mee. Niet, Sikky? Mijnheer vond weer alles goed. En ze kwamen bij moeder in de huiskamer terug.

„Zij is, geloof ik, een handig ding," zei mevrouw van Nans, „ze kan zoo verstandig iets zeggen — en als zij voor moeder het huis zoo netjes houdt! — nou nou! Als we vannacht hier al kunnen slapen vind ik het goed, anders gaan we weer in 't hotel. Als u het voor mekaar kunt krijgen dan moet u maar eens zien."

Moeder had gezegd dat de kinderen nu naar boven moesten; maar mevrouw en mijnheer Siks konden blijven zoo ze dat wilden. Daar moet het geld van komen... dacht Nans, ik ga met Netje en Ben naar den zolder, het kan best... het is fijn dat het zoo gaat... en het is ook wel gezellig als er menschen bij ons zijn nu moeder ziek is, en als er veel te doen is of met koken, dan vraag ik of Jeaan of juffrouw Sloet mij komt helpen en dat doen zij wel. En moeder knapt toch alweer een beetje op, zij kan alles zeggen, en mevrouw Siks zei zooeven ook dat ze wel wat helpen wilde in de huishouding. Moeder zei maar ja en ja, moeder kon toch niet anders, maar ze vindt het niet naar als die menschen komen en als ze hun de kamers moet geven, dacht Nans ook. Dan hoeft moeder misschien heel niet om ondersteuning te gaan vragen en moeder kan dat tòch niet, dan wèrken wij en de liefdadigheidsvoorstelling komt van vaders vrienden. Dan zijn wij niet arm meer, niet zoo arm meer... en wij zullen wat wij noodig hebben weer kunnen betalen.

Nans was gelukkig, het was weer licht bij haar van binnen en ze keek mevrouw Siks heel dankbaar aan.

„Je lijkt een klein beetje op Adelientje," zei mevrouw opeens. „Dunkt je ook niet, Sikky?"

En mijnheer zei dat hij dat ook al gedacht had. Maar Adelien was nogal wat ouder.

„Ja, maar toen ze jonger was, Sikky!"

„Ja, toen was ze wel zoo —"

„We zullen best vriendinnen worden," zei mevrouw Sikky tot Nans voor ze weer heen ging. „Dus tot vanavond, dan komen we slapen en dan wonen we voorloopig hier. We zullen de koffers sturen. O, we hebben véél bagage... ja, daar moet u op rekenen."

„Hebt u ook een poppenkast?" vroeg Nans.

„Zeker, maar die zit opgeborgen. Dacht je soms dat mijnheer Sikky die op zijn rug meebracht?"

Toen moest Nans lachen. „Nee... ik wist eigenlijk niet"... zei ze. Maar ze was toch zoo nieuwsgierig.

„En de poppen?... Hebt u mooie?"

„Schatjes. Maar ik maak er steeds nieuwe bij."

„Doet u dat zelf?"

„Ja, dat doe ik zelf, ik verzin verhaaltjes of lees verhaaltjes en dan maak ik de poppen daarbij. Maar ik heb er wel eens liedjes bij noodig, die ga ik je vader nu vragen. Ik ga hier adverteeren en dan speel ik weer op kinderpartijen, mevrouw Siks, die kennen ze wel en mijnheer ook. Nou dag kind, maak je maar niet te druk hoor, met de kamers, het komt wel in orde, ik kijk zoo nauw niet; als het maar gezellig is, als de menschen onze rommel maar kunnen verdragen, dat is het voornaamste, en ik geloof wel dat we hier voorloopig thuis zullen zijn. Dag... tot ziens!"

Nans had ze naar beneden gebracht en keek ze nog eens na in de straat. Ze knikte tegen Jeaan aan den overkant die ze daar achter het raam zag. Ik kom niet... kom *jij* maar, wees ze en Nans gebaarde: we hebben het zoo druk — we hebben ook veel nieuws!

Ik kom... wees Jeaan dan terug. Kan ik je helpen?... Ze had die menschen uit Nans haar deur zien weggaan. Misschien de kamers verhuurd... dacht Jeaan ook: gut... zoo vlug... als ze dat geluk eens hebben!

Ik ga naar boven... wees Nans dan nog, ik wacht op je!

En Jeaan was voor het raam weg. Al wat in Nans haar huis gebeurde, dat moest Jeaan toch weten! En de jongens kwamen nog niet uit school, dus ze kon... Nans zag er zoo vroolijk uit, dacht Jeaan nog, zich reppend.

Als het maar gezellig is waar we wonen, als de menschen onze rommel maar kunnen verdragen, dat is het voornaamste, zei mevrouw Siks.

Zet het heele huis vol rommel, zet alles, ook de gang en de trap en de zolder erbij vol rommel... dacht Nans en ze moest lachen, breng een poppenkast en honderd poppen mee, ik zal wel opruimen... als je ons maar geld geeft.

Als je ons maar geld geeft! —

En toen ging ze op een holletje naar boven om met moeder te praten en dan alles in orde te brengen zooals moeder het zou willen. Jeaan kwam... dan was je met twee... O, en Nans zou véél kunnen, ze kon eigenlijk alles wat ze wou.

Als je ons maar geld geeft!... En dat zong nu door haar hoofd.

Toen ze weer boven kwam stond moeder midden in de kamer en ze zei: „Nans... ik geloof... ik kan nu wel een beetje mee doen, ik voel me goed. O..." zei moeder, „als het nu zóó kon gaan voorloopig, dat ik niet meer uit hoef, dat ik nog rusten kan... of misschien nóóit meer... als zij toch eens bleven tot vader terugkomt..."

„U mag niet werken, u moet nog rusten," zei Nans.

„Nu kan ik wel, dit zal mij niet vermoeien. O... dat we hulp in onzen nood gekregen hebben..." zei moeder, „en die menschen zijn goed... artisten zijn altijd goed en gul. Wat een uitkomst Nans! Ik ben blij dat zij bij ons zullen wonen."

„Als mevrouw maar rommel mag maken is alles goed," zei Nans, „verder zal ze niet kijken."

Moeder lachte opeens. „Ja, zooiets zie ik al vooruit," zei ze, „maar dat kan ons niet schelen. En als ze nog eigen meubelen meebrengen — Laat ze maar kermis maken desnoods," knikte moeder.

„Jeaan komt!" — En Nans lachte óók weer en ze moest Fiet even een zoen geven, die nog altijd zoo lekker in haar wieg zat te kijken. En mevrouw en mijnheer Sikky hadden haar ook zoo'n schatje gevonden. Och... u kunt toch met uw kinderen ook haast niet uitgaan, had mevrouw Siks zoo lief bij de wieg gezegd. En hoe had Fieteke haar niet aangekeken. En mijnheer Siks streek Ben zoo aardig over

zijn bol. Ze houden veel van kinderen en dat is voor ons weer een voornaam ding, zei moeder ook.

En Nans zag alles al de trappen opkomen: meubels, koffers en een kist met poppen en een poppenkast, en al die goochelboel van mijnheer. Leuk was het! — Nans vònd het leuk. *Als* je ons maar geld geeft!

„Dan moet u *nu* maar zeggen hoe het alles moet. En vanavond slapen wij heel boven!"

„Boven op den zolder, spelen wij holderdebolder..." zei Nans tot Ben die op den vloer speelde en naar haar opkeek. Ben lachte met zijn heele gezicht.

En het was zoo heerlijk: Nans voelde al de zorgen van den laatsten tijd van haar afgegleden, ze kon zingen, ze zou zelfs kunnen dansen. Wat zou *vader*, als ze nu weer bij hem kwam?

Met opgewektheid ging ze aan den slag.

Er er komen toch àltijd weer wonderen in je leven.

Het vreemdste is: ze komen altijd als je er niet aan denkt.

NANS HEEFT GELUK.

Nans deed de trap en ze zong daarbij. Mijnheer en mevrouw Sikky woonden nu al dagen bij hen en het ging heel goed. Rommel... ja... Nans zou er maar niets van zeggen, en moeder zei: je doet je oogen maar dicht. Maar lieve menschen waren zij zeker, Nans wist niet dat ze ooit zoo'n lieve vrouw gezien had als mevrouw Sikky — ja, misschien juffrouw Sloet dan. En zoo vaak zat mevrouw Sikky met moeder te praten, hielp ze haar ook wat in de huishouding, vooral met koken, hetgeen mevrouw Sikky zoo goed kon. Ze was altijd druk, maar had overal toch tijd voor, ze deed duizend dingen op een dag, zong, studeerde liedjes in en mijnheer Siks begeleidde haar daarbij op de viool of de guitaar. Ze zouden nog een piano laten komen.

Er was altijd drukte en gezelligheid in de voorkamer die het artistenpaar bewoonde en Nans vond, dat het heele huis er anders door geworden was, hun huis, dat zoo stil en leeg was sinds vader was vertrokken. Maar nu was alles weer anders geworden en als Nans werkte, zong ze soms zonder erg de wijsjes die ze mevrouw Siks hoorde instudeeren. Ze hoorde mevrouw Siks ook wel heele verhalen opzeggen, dat was zeker voor bij de voorstelling met haar poppenkast. Nans had die poppenkast ook gezien, en de poppen, 't was dol geweest, ja, allerliefst, want zulke schatten van poppen als mevrouw Siks toch bezat en zooals zij er weer bijmaakte. Zij had veel poppen en die zaten in kisten, zij had al die poppen in de kisten bij zich in de kamer, de poppenkast stond nog ingepakt in een hoek op den overloop. 't Was overal nu zoo vol.

Mevrouw Siks had vader gevraagd liedjes bij wat verhalen te maken en vader wilde nu een heele poppenkastgeschiedenis op rijm schrijven. Mevrouw Siks was er erg benieuwd

naar; dat zal hij best goed doen, zei ze, en je vader was altijd zoo geestig en hij maakte steeds zulke aardige liedjes over kinderen, 't is net iets voor hem.

Mevrouw en mijnheer Siks gingen ook naar het ziekenhuis en dan praatten zij met vader. Het zijn twee edele zielen, zei vader ook van mijnheer en mevrouw Siks, hij was vroeger een tijd lang met hen in hetzelfde variété opgetreden. Vader was in het ziekenhuis ook zoo blij dat alles nu weer beter ging thuis en dat moeder ook opknapte. Moeder knapte op omdat ze niet zooveel zorgen meer had, ze kon weer eens lachen en ze kon ook alweer veel meer leven van de kinderen velen; eerst kreeg ze daar telkens hoofdpijn van en dan moest Nans de kleinen zoo vaak verbieden. En moeder had zoo'n dikke envelop met geld thuis gekregen, opbrengst van de liefdadigheidsvoorstelling en als moeder weer te veel in nood kwam zouden de artisten wel weer wat verzinnen. We kunnen nu een heel tijdje voort, had moeder zoo dankbaar tot Nans gezegd.

En je moest toch weten dat er ook zulke gróóte artisten gekomen waren en hun krachten aan de liefdadigheidsvoorstelling hadden gegeven. Het komt omdat zij vader tèllen, omdat hij toch óók een kunstenaar is, had Nans daarvan gedacht. Dan was ze weer zoo trotsch op vader. En het was zoo leuk dat mevrouw Siks en mijnheer Siks ook dikwijls liedjes zongen die vader gemaakt had. Vroeger was mijn stem heel mooi, maar nu... nu wordt ze een beetje oud, zei mevrouw Siks soms spijtig tot moeder. Maar moeder vond dat mevrouw Siks nog heel mooi zong. En soms goochelde mijnheer Siks ineens bij hen, midden in de kamer en dan lachten de kinderen. Het was toch zoo plezierig nu in huis, ook al was er veel meer werk gekomen, maar daar gaf Nans niets om. En de rommel die mijnheer en mevrouw Sikky maakten was toch vaak enkel maar om te lachen, het was geen vuile boel. Maar al wàs dat zoo geweest... Maar nee, op veel dingen was mevrouw Siks toch juist weer netjes.

Het scheen dat mevrouw Siks veel van Nans hield, immers, Nans leek op Adelientje die heel ver weg was. Mevrouw Siks had heel veel portretten van Adeline en die liet zij Nans eens

zien; toen zag Nans zelf dat deze kleine artiste — want er waren zulke jonge portretjes ook bij — wel wat van haar had gehad toen zij kind was. Zij had ook van dat dikke, wat weerbarstige haar, zoo'n pruik waar je niet altijd raad mee weet en mevrouw Siks vond dat juist heel mooi; mijnheer Sikky had dat haar ook. „Je hoeft je haar nooit te krullen of er veel werk aan te doen, Nans, maar *wij!* En ons Adelientje was ook zoo gelukkig dat haar te hebben. Voor een artiste is het heel mooi en gemakkelijk. Als ik je toch aankijk kind, dan moet ik altijd denken hoe onze Adeline vroeger was. Ze is nu een klein sterretje, ze danst zoo prachtig. Het is jammer dat *jij* geen artiste bent, Nans!"

„Och, wat zou ik kunnen?" zei Nans, „ik ben net als moeder."

„Maar je bent toch een dochter van een artist. Zouden er heelemaal geen gaven in je schuilen? Of zou je ook niet durven, net als je moeder?" Toen had mevrouw Siks gelachen, Nans was maar vlug weggeloopen omdat ze nog zoo veel werk had.

Maar het was vanmorgen toch geen wonder dat Nans, terwijl zij nu de trap deed, zoo kon zingen, immers: de zorgen waren thuis voorbij, moeder had wat geld van de liefdadigheidsvoorstelling op de bank gebracht en ze had gezegd: ziezoo, dat geeft nog rente ook. Er heeft in lang niets op het boekje gestaan, zei ze ook tot Nans, en sparen is zoo heerlijk.Nu halen we er elke week af wat we noodig hebben en dan wat we van de Sikky's krijgen erbij, dat gaat een tijd goed.

Moeder mocht nu van den dokter ook weer naar het ziekenhuis, naar vader, en daar was ze toch zoo blij om. Maar werken nog stilletjes aan, zei hij. Moeder had het beloofd: ik ga voorloopig niet uit, ik *kan* het niet, zei ze, ik zou bang zijn dat ik weer instort.

't Is héél verstandig, zei de dokter, die alles wist. Hij bezocht vader ook nog altijd in het ziekenhuis. Het gaat góéd met hem, we hebben àlle hoop.

Als die lieve oude dokter dat zoo zei, dan zou Nans hem wel een zoen kunnen geven en als ze hem later naar de trap ging brengen en hem daar weer zijn hoed van den kapstok

gaf, als hij Nans dan weer een hand gaf en tot Nans zei, als was ze een groot mensch: nu, het beste, Nancy... o, dan wist Nans niet waarom ze hem toch niet om den hals vloog, al zou hij dan misschien wel een beetje raar kijken. Maar als hij de trap was afgegaan en zelf de deur dichttrok, dan vond Nans het toch maar goed dat ze niets had gedaan tot den dokter. Dan ging ze weer haastig aan haar werk.

Vader wordt beter... vader wordt beter... dat wist ze nu ook... ze hebben het laatste kwaad bij vader gevonden, dat weggenomen en nu gaat hij weer sterk en flink worden, hij zal weer gaan loopen, hij zal weer thuiskomen. Was *dat* geen sprookje? Sprookjes zijn er, je hoeft ze niet in boekjes te lezen! Als Nans een artiste was geweest zooals Adeline van mijnheer en mevrouw Siks, dan had ze nu misschien wel vaak voor eigen plezier heele tijden gedanst, nu kon ze echter niet meer dan vegen, stoffen en zoo meer; maar in haar hart was het licht en dat was toch zoo heerlijk.

Dat kind heeft een stem of er zilver in zit... zei mevrouw Siks eens van Nans aan mijnheer Sikky toen Nans zong. En mijnheer knikte. Dat vond hij ook. Nans veegde de trap, zij zetten de kamerdeur open. Maar *is* ze het wel?... Ze *is* het!... Toen kreeg mevrouw Siks een plan.

„Zing nog eens, Nans —" zei ze later als Nans in de kamer kwam om te vragen wat ze nu nog bij mevrouw Sikky moest doen. Ze poetste de schoenen van de twee — als mevrouw tenminste geen fluweeltjes of zijden schoentjes aan had gehad — ze kwam met den stofzuiger — want die had moeder gelukkig uit den goeden tijd — ze stofte verder met mevrouw Siks de kamer en onderwijl praatten zij samen. „Je bent een handig ding, Nans, en vlug. Zing nog eens, ik heb je zoostraks op de trap gehoord en ik wist niet..." Maar Nans durfde niet.

„Nu ben je weer net je moeder. Maar je móét durven voor de menschen, toe, zing maar wat je wilt, een liedje van je eigen vader, daar is toch geen durven aan. Neem maar stof af, ik zal niet naar je kijken, ik ga onderwijl mijn poppen verzorgen. Sikky, kijk óók niet naar dat kind, draai je hoofd naar den muur of kijk uit het raam." Mijnheer

Sikky vond het dan maar beter naar buiten te kijken.

Nans nam stof af, ze lachte, kuchte eens, toen begon ze... eerst heel zachtjes, toen een beetje vrijer, och, ze was den laatsten tijd toch haast altijd blij en dan kon ze toch wel zingen, ze had zelfs willen dansen, heele tijden, als ze Adelientje maar geweest was, het kleine sterretje. Maar ze was Nans maar. Toch zong ze — en mevrouw Sikky zat te knutselen, *zei* niets, ze zat met het hoofd naar beneden en frunnikte een paar roode kousjes aan een potsierlijke pop. Toen naaide ze er een paar hemelsblauwe schoentjes over heen.

Ze kon haar poppen zoo uitdossen, die mevrouw Sikky. Nans had al zoo vaak gehoopt dat ze mevrouw Sikky eens met de poppen in de kast zou zien spelen. Dat gebeurt wel als ik hier weer aan den gang ben, had mevrouw gezegd. Mijnheer Sikky bedacht zeker weer veel nieuwe goocheltoeren, dat hij zooveel bewegingen maakte. Nans zag aldoor zijn rug toen ze zong.

Toen de kamer heelemaal schoongestoft was en ze moest weggaan, stond Nans bij de deur en ze keek of ze vroeg of het genoeg was, zooals ze gezongen had. Toen keek mevrouw Siks op en ook mijnheer draaide zich om:

„Het was heel goed en heel zuiver, Nancy... 't is wel een mooie naam om te noemen ook... je zingt niet slechter dan Adelientje het gedaan heeft, wel Sikky? Neen, je stem is goed kind, als je maar durfde, maar je bent wel erg bescheiden."

Toen was ze gegaan, Nans, en ze had niet geweten wat mevrouw wel bedoeld had met haar woorden. Maar na dien dag zong Nans nog vaak door het huis en op de gang en de trap, maar niet meer bij mevrouw Siks in de kamer, dat durf je maar één keer, en nog als ze het je zoo sterk vragen, het heeft je toch nog wel moeite gekost, want je *bent* bescheiden, net als mevrouw Siks heeft gezegd, Nans weet het ook wel. Moeder is ook bescheiden, Nans lijkt dus op moeder. Maar de liedjes van vader te zingen, alleen voor je zelf in huis, op gang en trap, op zolder waar je nu het slaapkamertje doet, o, dat is toch wel heerlijk, dan vliegen soms die liedjes zoo maar het dakvenster uit, als springen ze naar vader in het ziekenhuis, vader die daar beter wordt.

De wereld is tòch wel mooi omdat alles zoo goed is... Na regen komt er altijd weer zon. Nu weet Nans zoo goed wat dat beteekent.

Maar die kamer van mevrouw Siks soms, als ze was uitgegaan en als Nans hem dan alleen moest doen. Mevrouw en mijnheer Siks gingen met menschen spreken over voorstellingen, over een contract in een variété waar mijnheer goochelen zou. Moeder werkte ook weer in huis, zij deed alles dan achter, zorgde voor het eten, moeder zei: begin jij maar voor, jij weet goed hoe het daar moet. Nu, dat wist Nans.

Maar als ze in die kamer kwam en ze stond daar dan zoo alleen te kijken... o!... Als het er maar gezellig is waar wij wonen, als de menschen onze rommel maar kunnen verdragen, had mevrouw Siks in het begin gezegd. Vaak was het wèl erg... soms niet zoo héél erg op die kamers, maar dan weer... Nans dacht dan wel eens wáár ze toch het eerst aan zou beginnen. Als moeder het ook soms had gezien... dan had zij gelachen. Mevrouw Siks... ging ze weer verhuizen? Want zoo leek het... En hoe lang had Nans dan wel werk eer het weer een beetje toonbaar was? Ja, *die* dagen had mevrouw Siks dan zeker bedoeld en *dien* rommel toen ze daar eens over sprak. Nans stond dan eerst maar een poosje te kijken. Ja... wáár zou ze beginnen?

Mevrouw Siks had zich zeker haastig gekleed en haastig nog wat uit kasten en koffers gehaald, want wat dáár nu allemaal lag! Misschien had mijnheer Sikky ook geroepen: daar komt de tram al! En mevrouw Siks rende de trap af. Dat mocht ze doen, ze was tòch leuk, ze was tòch goed. En Nans ruimde, ruimde... alles weer in de kasten, de poppen in de koffers. Toen Jeaan dat eens gezien had, zei ze: het lijkt wel een uitdragerij! Ja, zoo leek het soms wel bij mevrouw Sikky.

Mevrouw Sikky... maar moeder en Nans konden véél van haar verdragen, omdat ze op andere punten weer zoo lief was. En als Nans dan ook soms een dozijn paar schoentjes, in alle kleuren en stoffen, weer netjes paar aan paar onder in de kast had gezet. Mevrouw Sikky had nog zooveel dans-

schoentjes en ze ging zeker weer met mijnheer dansnummers uitvoeren of voor plezier dansen. Ze waren soms veel uit, hadden het verschrikkelijk druk — en ze hadden ook zoo veel vrienden-artisten die ze gingen opzoeken of gingen zien of hooren. Maar als mevrouw Siks na zoo'n rommeldag weer thuiskwam was ze toch zoo blij dat Nans alles weer opgeruimd had; dan prees ze Nans erg, maar ze was over den rommel niet verlegen.

Och, wat netjes weer... zei ze als Nans dan koffie of thee bracht, want daar had moeder nu voor gezorgd, mevrouw Siks had dagen dat ze thuis voor niets tijd had; en dan hangen we van uw goedheid af, zei ze tot moeder. Ze hingen spoedig heelemaal van de goedheid van moeder en Nans af, ze kregen het al drukker en drukker. Och... wat kon die Nans mooi opruimen... en wat lief dat ze 't gedaan had, en ze laat geen ènkel ding liggen, dat kind, ze is zoo keurig. Hier Nancy... en dan stopte ze Nans gauw wat in de hand. Het hoeft niet, weerde Nans terug. Zoo is het goed, zei mevrouw Siks. O, dank u dan... want Nans kwam er toch niet af. Alwéér een kwartje! Nans had tegenwoordig weer een spaarpot, in lang had ze die niet gehad. Och, we zijn maar goede vriendinnen, is 't niet? zei mevrouw Sikky.

Op een keer vroeg ze aan Nans: „hou je van dansen?"

„Ja, ik geloof het wel," zei Nans, „maar ik heb nooit gedanst."

„Nooit gedanst..." sprak mevrouw Sikky. „Maar dus je zou wel *willen* dansen."

„Och ja —" en Nans lachte; ze dacht wel dat dansen leuk zou zijn.

„Je stem is goed," zei mevrouw Sikky weer, „en als je nu ook nog dansen kon. — Zie je, wij hebben er over gedacht, waarom *jij* onze Adeline niet weer zou wezen. Onze dochter... je lijkt op haar. Mijnheer Sikky is dansmeester geweest, dat weet je, dus *die* zou het je wel gauw leeren — en je eigen vader heeft aardige kinderliedjes gemaakt, die zou je kunnen zingen, Ada zong ze vroeger ook." Soms zei mevrouw Sikky Ada als ze haar dochter bedoelde. „Zou je met ons méé durven naar kindervoorstellingen? *Dat* moet ik weten! Of zou je te verlegen zijn? Zeg het eens... En als je geld kon verdienen?"

„Geld verdienen?..." vroeg Nans. Ze keek als stond ze in een droom.

„Ja —" zei mevrouw Sikky. „En als je wilt, als je durft, kan ik er dan met je moeder over spreken. Je vader zal het vast wel goed vinden. Ik zal je alles leeren en de kinderen zullen het leuk vinden als jij zingt en danst, dat weet ik zeker, vroeger was dat met Ada ook zoo, de kinderen waren altijd verrukt als ze optrad. En je kunt me helpen met de poppenverhalen, je hebt zoo'n lichte stem en meer dan drie stemmen kan ik niet spelen, dan moet mijnheer Sikky... maar die gromt vaak zoo en als hij wat hoog moet praten dan huilt hij altijd. We zullen 't eens probeeren met de kast en als dat goedgaat... O, en je zou van alles zien en beleven als je meeging," beloofde mevrouw Sikky Nans ook. „En je moeder is alweer zoo flink, ze kan veel in huis doen, ze is alleen maar zoo bang weer te moeten uitgaan om te werken, omdat ze dan zoo moe wordt. Maar thuis kan ik alles, zei ze. Dus wat zou het geven als jij eens weg bent? En we gaan meest 's avonds. Maar eerst moet je wat leeren. Nu, hoe denk je erover? Te bang? Zeg het! Je hebt voor ons gezongen, je durft het ook wel voor anderen, en dansen, als je 't kunt, gaat vanzelf. Ik heb nog kleeren van Adelientje, een groote doos vol, ergens, ik moet ze dan opsnorren voor jou. En je moeder kan alles nazien en opstrijken, dus wat dat betreft... Als jij maar dùrft komt de zaak in orde. En dan zal mijnheer Sikky je dansles geven — hij zal je figuren leeren dansen. Weet je niet wat dat is? Voorstellingen dansen. Je danst een mei-elfje — je danst een herderinnetje — o, hij had die dansjes vroeger voor Adelientje zelf bedacht en ze danste ze zoo mooi, maar het kind werd te groot en later wilde ze niet meer bij ons blijven. En we gaan ook wel naar andere plaatsen. Ja... durf je?"

„Ik weet het wèzenlijk niet..." zei Nans. Ze hoorde maar alleen één ding heel goed: je kunt geld verdienen. Maar verder was ze wat verlegen. En moeder zou toch moeten zeggen... Toen zei ze: „als moeder me dan ook altijd maar missen kan. Ik weet het niet..."

„Och kind, je bent geen dagen weg! Ja, je moet studeeren, dat is zoo en mijnheer Sikky, als hij met je begint, is niet

mak; maar je maakt van een dag van vierentwintig uur achtenveertig uur en dan gaat alles wel. Zoo doe ik ook."

„Hoe doet u dat dan?" vroeg Nans lachend.

„O, je loopt hard in alles. Ik doe wel duizend dingen in een uur, het is geen kunst, als je 't maar kent. En het zou zóó zijn, dat als *jij* verdiende, je moeder niet meer uit huis hoefde gaan om bij te verdienen; ze kan het geld nog wel gebruiken; en wat wij boven op ons tarief zouden zetten dat zou *jij* krijgen. De menschen betalen wel niet graag zoo héél veel als ze ons een kindervoorstelling laten geven, maar het zouden toch telkens als je meeging een paar rijksdaalders kunnen zijn. En als we in rijke huizen ontboden worden dan geeft het niet, dan wordt het wel wat meer. Jij bent zoo vlug, jij zou werkelijk gauw alles leeren, maar verlegen mag je nooit zijn, want dan valt de boel in 't honderd. Zal ik er met je moeder over praten? En dan beginnen we gauw!"

Nans hoorde weer: het zouden altijd een paar rijksdaalders voor je zijn en als we in rijke huizen komen... Nans stond maar te denken. Dat zij nog eens geld zou kunnen verdienen, ergens mee, dat had haar altijd zoo onmogelijk geleken. Ze kende immers niets. Maar *nu*... nu zei mevrouw Sikky zoo opeens... en ze meende het, ze zat daar zoo ernstig. Nans zingen en dansen?... Nu, dansen zou Nans wel durven, je hoeft er je stem niet bij te gebruiken, maar je laten hooren, dat was erger. Doch als ze nu eens beslist *wel* durfde?... als ze tot zichzelf zei: je moet! En vader dan... dacht Nans toen ook, hij zong toch altijd. En mevrouw Sikky, mijnheer Sikky... er zijn zooveel menschen die zingen. Als je maar een stem hebt. En mevrouw Sikky had gezegd dat Nans haar stem niet minder was dan die van Adelientje. En als Nans voor de menschen en de kinderen de liedjes van vader zou moeten zingen, och, zou het niet gaan? Nans wilde ja zeggen... als moeder het goedvond. En mevrouw Siks zag dat Nans haar oogen verlangend keken.

„Vraagt u het dan aan moeder..." zei Nans zacht.

„Dus je durft?"...

„Ja, ik durf."

„Goed — dan zal ik dadelijk wel even meegaan. Liedjes

ken je, mijnheer Sikky heeft de piano besteld, want hij kan er toch niet buiten hier, we kunnen daarmee dus beginnen wanneer we willen. En de dansles van mijnheer... Bereid je er op voor dat je ernstig moet zijn, want iemand mooi dansen te leeren is hem alles en je mag het vooral niet minder doen dan Adelientje het vroeger deed. Dat kan mijnheer Sikky voor zijn naam niet hebben. En dan ga je mij ook helpen bij de poppenkast; als je maar goed kunt onthouden is het voornaamste al gewonnen. Nu naar je moeder. En ik ben er blij om dat je wilt," zei mevrouw Sikky nog.

Nans wist, dat ze heel erg goed kon onthouden. „Als ik eenmaal iets weet vergeet ik het nooit," zei Nans nog tot mevrouw. „Des te gemakkelijker," vond mevrouw Sikky. Toen kwamen ze bij moeder in de kamer.

Moeder keek van het plan wel op. Maar als *zij* het wil... en als *u* het wilt... zei moeder, en als u en mijnheer Sikky de moeite er voor willen doen — Moeder had nooit gedacht dat iemand anders dan vader buiten het huis zou optreden, maar nu stond Nans daar, en daar wilde men een jonge artiste van maken. Vader zou het wel goed vinden, o ja, dat wist moeder ook, vooral omdat moeder weer flink geworden was.

En ik zou geld verdienen... zei Nans toen. Moeder begreep dan ineens dat Nans het ook dáárom wou. Was mevrouw Sikky maar altijd bij ons geweest, dan had ik al veel langer... zei Nans verlangend; maar mevrouw Sikky zei toen dat *dat* niet gekund had, want zoo jong had Nans toch niet mogen optreden. Maar nu kon het.

Nou... nù dan maar... dacht Nans. En toen moeder vroeg wat Nans dan noodig had, zei mevrouw Sikky dat ze alles van Adelientje nog had. „Ze heeft niets noodig, alles is er."

„U mag haar hebben," zei moeder toen, omdat vader ook zoo op mijnheer en mevrouw Sikky was. „Ik weet van tevoren wel dat alles goed zal gaan." Moeder keek Nans aan. „Ik had niet gedacht dat jij zou durven," zei moeder tot Nans, „het verwondert me van je."

„Ze is ook een dochter van haar vàder," zei mevrouw Sikky.

En Nans liep nu den heelen dag met den droom dat ze

een artiste ging worden. Dat had ze nooit geloofd... en toch... Ze was ook een dochter van haar vader... ja!

Ze wou het vader in het ziekenhuis zèlf gaan vertellen. Wat zou hij zeggen? En misschien maakte hij voor Nans dadelijk nog nieuwe liedjes. O, dat deed hij vast. En Nans zou met de poppenkast mogen helpen. *Dat* was nog het leukste!

En dansen...

Nans zong weer, en ze danste soms in gedachten. Het leek haar alles toch wel heerlijk te worden. En als ze met mevrouw Sikky in vreemde huizen zou komen waar zij veel kinderen feestelijk moesten bezighouden... o, het leek wel heerlijk toch... Nans zou er graag aan meehelpen, ze kwam haast nooit ergens... dan kwam ze overal. En ze zou wel tijd voor alles hebben, ze maakte, net als mevrouw Sikky, van een dag van vierentwintig, achtenveertig uur en ze liep hard in alle dingen. Toen lachte ze —

En dien dag werd de piano van mijnheer Sikky naar boven geheschen. O, wat is dat een gevaarte als die de opening van het raam in komt, het raam is er uitgenomen, daar zwalkt dat groote ding aan dikke touwen... als hij nu de kamer in komt, nu, dan wordt het daar nog voller, maar mevrouw Siks kan veel dingen in mekaar passen... Zoo... daar is hij... het is een zwarte piano en het is of hij je met twee oogen aankijkt. Doch dat zijn de glimmende kandelaars maar waar de kaarsen in moeten komen.

Bij die piano zal Nans zingen en... dansen...

En dan gaat ze geld verdienen.

Het leven is een droom — wie zegt dat dit nièt zoo is, die weet het niet.

Het leven van Nans is nu zelfs een sprookje.

En ze moet vergeten dat ze vroeger altijd heeft gedacht dat ze een moeder was, een moeder van de kinderen, van kleine Fieteke vooral. Ja, Fietje was haar kind, vanaf dat Fiet geboren was, ze was niet van moeder, die veel uitmoest, ze was van Nans. Nu gaat Nans je ontrouw worden, lieve schat, nu wordt ze een artiste op kindervoorstellingen; maar zal ze voor jóú ook eens zingen en dansen... nu je je eigen

groote moeder weer hebt, en die tijd heeft, want als Nans nu uitgaat en je eigen moeder thuis blijft?

Kleine Fieteke zat in haar wieg te kijken en ze keek Nans aldoor maar aan als kon ze niet begrijpen wat haar kleinste moeder nu zei.

Maar het zal wel goed worden... zei Fiet ook met haar oogen.

En ik zal ook geld verdienen voor *jou*... voor *jou!* En voor vader... ginds... in het ziekenhuis.

Nans haar hart liep haast over.

En wanneer zal mijnheer Sikky met haar beginnen?

Je krijgt een dansmeester!

Toen trilde Nans nog even. Ze was altijd maar zoo'n gewone Nans geweest, nu was het net, of een rups uit zijn cocon gaat kruipen en dan wordt je een vlinder... raar... en die vlinder gaat fladderen en pret hebben. Vreemd.

Maar mijnheer Sikky is niet mak!

Dat was mevrouw Sikky haar stem.

Toen ging Nans toch maar weer haastig aan haar gewone werk omdat er toch altijd zoo veel te doen was.

Dat alles ging ze aan Jeaan vertellen... als ze tijd had. En diè aan de jongens, haar vader, aan juffrouw Sloet. Nans werd een beroemdheid in de buurt.

En onder het werken zong Nans weer, omdat ze het spoedig zou moeten en dan gaat het des te beter. Wat zou ze kiezen?... dàt... dàt... van vader. De liedjes waren toch alle even lief. En vader had ze van Fiet in haar wiegje gemaakt, toen hij veel erger ziek en zij zoo klein was, die zou Nans ook aan de vreemde kinderen laten hooren... en geen een zou weten dat ze over haar zusje zong.

Wat was er toch véél geluk... als het donkere maar weer voorbij was.

Het is nu haast helderlichte dag geworden met véél zon.

En toch is het nog winter.

Maar nee... er is stralend licht aan alle kanten.

En Nans staat er als een licht figuurtje middenin.

NANS KRIJGT LESSEN.

Nans zong bij de piano van mijnheer Siks en mevrouw lette op haar, gaf haar aanwijzingen, zong haar iets voor. Niet je mond zoo dicht houden kind, flink open, dat de menschen je woorden kunnen verstaan, en geen woordje afhappen of inslikken, ademen aan 't eind van een regel en nooit middenin, anders krijg je zooiets van: Liesje liep op de straa-ha-haat. Al die leelijkheden moeten vermeden worden. En mij aankijken ook — je kijkt naar je publiek. Zoo... nu nog eens over.

En dan moet je 't nòg eens overzingen met voordracht. Je maakt bewegingen bij wat je zingt. Bijvoorbeeld: de kleine orgelman staat op den hoek, zijn vaste hoek van iedere week. Tiereliere... rom rom rom... Ja, dan doe je het orgeltje na; het mannetje is heel klein en oud, hij draait... *jij* draait, zie je, dat is voordracht. En dan komen alle kinderen geloopen en geven hem een cent, of een paar centen, je draait maar door en neemt die centjes aan, je knikt, maar je vergeet je orgeltje niet. Ja, zingen lijkt gemakkelijk, maar het is nog niet zoo gemakkelijk als je 't voor anderen moet doen. Nu, dan beginnen we weer. Vooruit maar Sikky, we schieten al op! — En mijnheer Sikky sloeg het voorspelletje weer aan. Nans deed moeite, het telkens beter te doen. En ze won wel.

Ze leert heel gauw, Sikky en dat komt, omdat ze wil, ze is een prettige leerling! — — Nans vond het heerlijk als ze zoo geprezen werd.

„En nu maar niet meer zingen dan alleen bij ons, want anders komen de foutjes er weer in en ik kan ze je dadelijk niet verbieden. En een mooie uitspraak moet je krijgen, dat is zoo beschaafd en dat hooren de menschen graag; de r duidelijk laten rollen, want o, die akelige r in de keel, als

je *dat* deed, kind, ik zou je geen les kunnen geven. Maar je spreekt duidelijk en mooi en dat is van vader. Het zal wel gaan. En zie je nu wel dat je om te zingen niet zooveel moed behoeft te hebben? Als je er maar even door bent, hè?"

Nans voelde dat ze er al doorheen gekomen was.

Het zingen was wel leuk, met voordracht ook, als Nans moest voelen en spelen wat ze zong. Maar de danslessen waren heerlijker. Nans had nooit kunnen begrijpen dat dansen zoo gezellig kon zijn. Mijnheer Sikky was een lieve zachte dansmeester, en hij had zooveel geduld.

Als de kamer van de Sikky's geruimd was, de tafel, de stoelen in de hoeken stonden, als mevrouw Sikky tusschen alles in zat en keek — dan ging mijnheer Sikky ook in een hoek staan en nam zijn viool onder de kin, dan begon hij te spelen en Nans luisterde; dan begon mijnheer Sikky te dansen, o, wat kon hij dansen op een kleine ruimte en wat deed hij het mooi en statig, je kon wel zien dat hij dansmeester geweest was. En dan moest Nans het nadoen en mijnheer Sikky speelde nu alleen, als zij 't niet goed deed hield hij plotseling op of er een snaar op de viool brak, dan keek hij... deed het weer voor: niet zoo... zóó! Hij had dan zijn lage lakschoenen aan en Nans keek maar naar die glimmende groote voeten. Haar eigen voeten waren daarbij zoo klein. Als Nans het dan goed deed, klapte mevrouw Sikky in de handen. Zij zat de kleeren van Adelientje, het kleine danssterretje, de kleeren uit de gevonden doos na te kijken en ze knikte goedkeurend of ze alles nog best vond.

Dan zei mijnheer Sikky ook dat Nans de passen nu goed gedaan had. En dan deed mijnheer al meer voor, en Nans kreeg er àl meer plezier in. Mijnheer was streng, zeker, maar hij kon je ook prijzen. En hij zei dat Nans vlug van begrip, ja, dat ze zeer bevattelijk was. Ik heb het je wel gezegd, Sikky, het zal gauw genoeg gaan.

Ze schenen haast met Nans te hebben. Nu, wat Nans betreft, ze zou nu liever vandaag dan morgen met de Sikky's meegaan. Als je toch over alles heen gekomen bent — Nans zou wel durven. En ze danste met moed en liefde voor mijnheer Sikky en ze gaf er niet om al moest ze 't twintig keer overdoen. Dan leer ik het ook goed, dacht ze.

O, die figuren, je moest ze zóó goed kennen dat je ze kon droomen, zei mevrouw; en dàn kwam pas het soepele, het mooie, de kunst die de menschen dan gaarne zagen. Nans leerde zoo graag en dan voelde ze ook dat ze een kind van haar vader was; van moeder was ze véél, maar van vader, de kleine kunstenaar, was ze net zoo goed. Nans kon goed moeder in huis helpen met gewone dingen, ze kon wasschen en vegen, koken en naaien, maar van vader... die zong en naar de menschen ging met àlles wat hij nieuws vond, ja, van hèm was ze ook en net als *hij* zou ze kunnen en willen doen.

En als ik geld verdien... als ik geld verdien... dàt was het mooiste wat er bij zou komen. Daarvoor zou Nans alles op de wereld willen doen. Maar als je er dan zulke héérlijke dingen voor doen mag, want hoe langer Nans het deed, hoe heerlijker vond ze het wat ze doen mocht. En ze was mijnheer en mevrouw Sikky zoo dankbaar, ze hield van hen. Als mevrouw Sikky op sommige dagen nog honderdmaal meer rommel zou maken dan zou Nans het nog graag opruimen. Ze was soms net een dochter van mijnheer en mevrouw Sikky. En zij droomen nu misschien... dat ik hun Adelientje geworden ben, dacht Nans soms.

Zoo leerde mijnheer Sikky Nans dansen en mevrouw haar zonder fouten liedjes zingen. De dans van het herderinnetje was het mooiste wat Nans kende, en die verveelde haar nooit. Die van het mei-elfje dat de bloemen openkust en opentoovert met haar stafje, was ook wel erg lief, en het ganzenhoedstertje, ja, het was alles even aardig. Maar het herderinnetje, als Nans met haar fluit met het lint eraan de schapen naar den stal danste. Dan zat mevrouw Siks bij de piano en speelde, mijnheer zat erbij met zijn fluit; als ze ergens een kindervoorstelling zouden geven, dan zou mijnheer ergens verborgen zitten, achter de piano of een gordijn en hij zou ook de fluit bespelen, want dat kon Nans niet. Maar ze zou er wel op dansen, op de fluit en de piano, ze zou dóén of ze speelde, maar haar fluit gaf geen muziek, doch dat merkten de kinderen dan niet, die dachten dat *zij* speelde. En daarom kreeg ze nu op de kamer van mijnheer en mevrouw Siks ook al de houten fluit met het lint als ze

danste, die hield ze dan aan haar mond en bewoog haar heen en weer; het was zoo'n leuk wijsje dat de piano en de fluit speelden. En ze kon zich de vreugde van het herderinnetje ook wel voorstellen omdat ze met de schapen naar huis ging.

Nans danste op zachte schoentjes die ze van mevrouw Siks gekregen had, ze waren van Adelientje geweest, je hoorde jezelf niet gaan. Mijnheer had haar precies verteld wat de muziek beteekende, van elken regel zei hij: dit is dat... en dat weer diè beweging, nu dit vroolijke rythme, dàt is vreugde, en dit... langzaam, dat is een beetje verlangen, en dit vlugge is springen, wat dol zijn — het meisje ondergaat van alles en dat wordt uitgedanst, je moet het voelen als een verhaal en dan probeeren het in den dans weer te geven.

O, het was moeilijk, heel moeilijk soms wel, Nans deed het ook vaak verkeerd, maar mijnheer had onuitputtelijk geduld, doch ze deed het ook weer goed en dan kreeg ze een pluimpje. Het was leuk een verhaal te dansen. Nans had nooit kunnen denken dat zooiets te dansen zou zijn.

Het herderinnetje is van plan naar huis te gaan, maar de schapen gaan zoo moeilijk mee van de wei, nu roept zij ze, nu loopt zij om ze heen, de hond komt op haar toe, hij doet malle sprongen, hij is wel blij naar huis te gaan, zij verbiedt hem, zij stoeien samen; dan zijn de schapen op een hoop, zij loopt vooruit en begint op de fluit te spelen, de schapen hooren zoo graag muziek en beginnen te loopen, zij danst van plezier omdat het vandaag zoo gemakkelijk gaat, de hond rent heen en weer en blaft, de schapen rinkelen hun bellen. Die bellen kon mevrouw Sikky op de piano zoo leuk nadoen, je hoorde ze: kling — klang — kling! En dan keek het herderinnetje maar aldoor om en ze danste naar den stal ginder toe; steeds weer andere bewegingen, andere figuren in het verhaaltje — ze ziet nog een herdersjongen in de verte die ook naar huis gaat, zij wuiven tegen mekaar, ze plukt nog bloemen. En als ze bij den stal is en de schapen binnen zijn, dan doet ze een rondedans, want nu zit de dag er op en kan ze doen wat ze wil. En de fluit trilt en jodelt — wat kan mijnheer Sikky dat toch goed!

Soms liet Nans van verbazing haar fluit zakken, maar dan hief ze haar weer snel op en speelde zoo'n beetje door.

Kling — klang — kling — het laatste schaap is binnen en dus tot morgen weer. Dan is het dansje uit en Nans staat in den hoek, mijnheer en mevrouw Sikky kijken. Dat was alwéér beter dan eerst — maar ze kan het nog *niet* droomen, doch het is ook moeilijk, Adelientje deed er óók lang over. Maar Nans krijgt er niet gauw genoeg van en moeheid kent ze niet, ze kunnen nog wel met haar doorgaan als ze willen.

Dan, als Nans opschoot, kreeg ze ook de theewarmer te dansen. Voor het herderinnetje had ze het costuumpje gezien, voor het mei-elfje en het ganzenhoedstertje ook; dat dansje leek wat op het herderinnetje, maar de andere waren heel anders. Vooral die theewarmer, maar daar was ze nog niet zoo gauw aan toe. Het costuumpje ervoor was wonderlijk en beeldig; alles was opgestreken van Adelientje en nu zat mevrouw nog telkens hier of daar aan te naaien. De theewarmer had een heel wijden rok met hoepeltjes en heel veel strookjes, de rok hing tot op den grond, wat was Nans er groot en breed in. Het lijfje was van kant, de mouwtjes kort met een strookje er aan, zoo'n mooie pop als je tegenwoordig op een luxe theetafel ziet; het is net een markiezinnetje uit den ouden tijd. Dat costuumpje had mevrouw Sikky toch eens zelf gemaakt, trouwens, ze maakte alles zelf. 't Zou anders immers veel te duur komen. En nu maakte ze 't voor Nans in orde, die toch kleiner was dan Adelientje in den tijd toen ze het droeg. Nans was klein en tenger, mevrouw Sikky vond dat heerlijk. Iemand die voor publiek danst, moet tenger en fijn zijn, zei ze, met die dikke vriendin van je, met Jeaan, zou ik niet veel raad weten, die zou stellig: plomp... plomp... nee, die zou niet zweven. Maar jij — je hebt net een tenger jongenslijfje. Leuk!

Je pruik is ook zoo gezellig, zei ze weer tot Nans, en die komt voor alles goed te pas, de herderin krijgt er een rooden strik in bij haar tirolerpakje en het punthoedje er bovenop. Dat hoedje moest Nans bij den stal van vreugde wegwerpen. Het pakje was een rood rokje en een groen lijfje met een witten doek eroverheen, een bont schortje, schoenen met witte kruisbanden om de beenen; mevrouw Sikky had het zelf verzonnen; ze kon veel verzinnen, zooals ze ook de poppen voor de poppenkast verzon. En wat uit de handen van

mevrouw Sikky kwam was altijd aardig. Ze was een kunstenares, dacht Nans ook, want gewone menschen kunnen die dingen niet. En kunstenaars weten altijd weer nieuwe dingen zooals ook vader.

Maar de dans van de theewarmer was tevens zoo grappig, zoodat Nans in het begin veel lachen moest. De theewarmer stond ergens, de menschen sliepen, de pop begon te leven, begon een dansje. En dat moest zoo stijf, zoo stijf en statig. Je mocht niets bewegen, bewoog tòch, maar net of je sliep, of je droomde, en je hoofd hield je zoo star of je werkelijk een hoofd had met maar mechaniek er in; ja, je moest niet meer dan een marionet zijn, een pop uit de poppenkast; dood was je, een ding, en je danste. En die wijde ronde rok die meedeinde, je armen die je, als waren ze wèrkelijk van porselein, zoo houterig vooruit stak; de pasjes die je nam, het was eerst wel potsierlijk en Nans moest haar sterken wil zoeken om niet vaak te schateren; het was goed dat mijnheer Sikky zoo ernstig was en mevrouw ook. Wat zou het anders wel geworden zijn?

Dat zal lang duren, die dans, had mevrouw Siks gedacht en dit ook tot haar man gezegd; maar dat viel mee. Ik *wil* toch immers, had Nans gedacht, ze wóú een dood ding zijn, dansen in den droom, een sprookje beteekenen. En als dit de kinderen zooveel plezier zou doen. Nans kon dit ook wel gelooven. Want als ze 't zèlf zou zien van een ander? En wat zouden moeder, de kinderen, Jeaan met de broertjes? — want voor hen allen zou een voorstelling gegeven worden als Nans zoo ver was, had mevrouw Sikky beloofd. En daarna!... O, dàn naar de vreemde menschen en kinderen. Nu trilde Nans toch weer even. Doe het goed... doe het goed... zei ze zichzelf; en zachtjes klonk het in haar: je zult er nog wat voor krijgen ook... en dat geef je natuurlijk aan moeder.

Als dit niet zoo geweest was, als Nans het voor niets had moeten doen, het zingen van vaders liedjes en het dansen, ze had het óók willen doen, alles voor niemendal, want zoo prettig vond ze het nu. Maar omdàt ze er nog wat voor zou krijgen, omdat ze er geld mee verdienen zou — mevrouw Siks had het beloofd. Als Nans eigenverdiend geld in de

handen zou hebben... als ze, thuisgekomen, zou zeggen: hier, moeder... *Dit* was een sprookje, dit zou het grootste wonder voor Nans zijn. Doe het góéd, Nans, alles. En als dan de menschen en de kinderen waar Nans heen zou gaan nog voor haar in de handen zouden klappen!

Toen Nans alles dan goed kende kwam de eerste voorstelling in huis; voor genoodigden, zei mevrouw Siks. Nans zou er de costuums bij aan mogen; telkens verkleeden, maar dat moet je vlug kunnen, ik help je ermee, zei mevrouw. En kind, had ze ook gezegd: als je met ons meegaat zul je om te dansen soms veel, soms weinig ruimte hebben, maar we moeten ons altijd schikken in de dingen, alles nemen zooals 't valt. Het is goed dat de kamer hier geen tooneel of zaal is, anders liep je later dadelijk tegen de wanden aan. Ada kon alles dansen op een paar vierkante meter, en als de boel hier erg opzij is gezet heb jij veel meer. Het publiek komt nu dáár, tusschen de deuren, want die zetten we open; als we bij de menschen voorstellingen komen geven doen ze dat gewoonlijk ook; de stoelen op een rij — daarachter kan er altijd nòg een en kunnen ze tusschen de voorsten door kijken; dat gaat altijd best, kind. Maar nu hoop ik dat je geen angst voor anderen krijgt omdat ze je zien en hooren zullen. Maar Nans had wel geweten dat dit niet zoo zijn zou, ze was veel te verrukt dat ze nu aan moeder en alle anderen toonen mocht wat ze kon.

En zoo was dan op een vroegen avond de eerste voorstelling bij Nans in huis. Met het licht op is alles veel mooier en komen de costuums altijd zooveel aardiger uit, zei mevrouw Siks. Dat vlugge verkleeden kende Nans nu ook al — hop... het eene uit, het andere aan, die mevrouw Sikky kon met je tooveren. Natuurlijk had moeder in de achterkamer altijd al veel gehoord, maar nu zou ze het zien en ze was er benieuwd naar, ze had Nans ook al zoo veel hooren vertellen. En dan Jeaan, Jeaan van den overkant, die altijd in de gewone tijden de vriendin van Nans geweest was. Ik kan niet begrijpen dat je dat nou allemaal gaat doen, had Jeaan gezegd, het lijkt me zoo fijn en zoo mooi... en je gaat zoo anders worden.

Jeaan en Nans waren toch altijd maar twee werkmieren geweest, maar nu ging Nans daarbij een vlinder worden; zoo zag Jeaan het, zoo had ze het ook gezegd; maar Nans had gelachen: als mijnheer en mevrouw Sikky weggaan kàn ik het immers niet meer, het is maar zoo lang ze er zijn. En ze gaan àltijd weer weg, dan gaan ze weer ergens anders geld verdienen — en ik kan niet mee. Nee, ik zal natuurlijk nooit meegaan, had Nans gezegd en dit ook gedacht, ze zou Adelientje Siks niet heelemaal kunnen worden. Soms deed mevrouw Siks wel of het voor altijd was wat ze Nans leerde en of Nans voor altijd houden mocht wat ze nu van Adelientje gebruikte. Maar dat kan niet... dacht Nans, ik moet toch hier blijven en weer gewoon worden als ze weg gaan. Maar nu had ze 't en dat was heerlijk. En met verlangen en geluk bijna zag Nans den avond van haar optreden thuis tegemoet.

Toen zaten ze daar dan op de rij stoelen tusschen de open deuren: moeder — en juffrouw Sloet had ook willen komen — Jeaan en al de kinderen, Fietje zat bij moeder op schoot, ze zou de voorstelling van Nans ook beleven en al den tijd zat ze met haar vinger in haar mond, de oogjes ernstig op Nans gericht en luisterend naar het zingen en de muziek, of ze het alles wondermooi vond. De andere kinderen waren allemaal stil en Netje zag zelfs zoo gespannen als kon ze van alles niets begrijpen: Nans in die mooie jurken, Nans die bij een piano, een viool of een fluit liedjes zong, Nans die danste. En natúúrlijk werd er telkens heel erg in de handen geklapt, waarmee moeder soms zelfs begon. Deed Nans het zoo mooi, deed ze het zoo goed dat zelfs moeder tevreden was? En Jeaan zat met zoo'n lachend, rood gezicht te klappen als dacht ze: je wordt een ster — maar ik gun het je — het is heerlijk, het is fijn wat je doet! En juffrouw Sloet zat met haar wat dikke handen in haar schoot en hoeveel malen keek ze dien avond wel naar Evert en knikte?

Nans was soms verlegen als ze zoo klapten en als ze het over moest doen. Want ze kwam niet zoo gauw van haar publiek af, o neen, het publiek was zelfs veeleischend en gunde de danseres en zangeres niet veel rust. Maar Nans had moed en al had ze alles ook twintigkeer moeten over-

doen — Telkens begon ze maar weer met nieuwe vreugde en mijnheer en mevrouw Sikky waren ook zeer geduldig. Ze behoefden vanavond niet uit, ze waren vrij. Inplaats van een uur duurde de voorstelling wel twee uur. Toen was het genoeg. Want ook aan de kracht en den moed van een artiste zijn grenzen, zei mijnheer Sikky.

Bij de liedjes van vader, die Nans nu zoo mooi zong, kreeg moeder wel eens de tranen in de oogen, zij had Nans die liedjes wel altijd hooren zingen, maar zij had er nog nooit zoo mooi in de maat muziek bij gehoord. Daarmee kan ze zoo wel naar andere menschen, dacht moeder ook. En ze dacht zoo veel onder de voorstelling die ze nu van Nans mocht zien. Ze heeft toch een lieve stem, dacht moeder, en ze durft, en toch is ze bescheiden, dat staat juist mooi. We moeten... als de Sikky's weg zijn, die piano houden en Nans lessen laten nemen; vader had nooit piano kunnen spelen en moeder ook niet, maar Nans zou toch nog jong genoeg zijn om het te leeren. Met vaders ziekte was toch alles ook zoo in de war geraakt — en Nans kon niets meer leeren, als vader was blijven verdienen, hadden ze stellig nog wel iets voor Nans bedacht. Maar nu... nu was ze maar een huissloofje geworden.

Och... dacht moeder verder onder het toekijken en het luisteren: en ze is toch wel lief en mooi ook, de menschen zullen haar graag zien en hooren. Nu zie ik, dat ze ook een kind van haar vader is, de Sikky's hebben het beter gezien dan ik. Maar juist omdat ze het nu màg doen, omdat het nu na al het andere zoo'n feest voor haar is, doet ze het misschien zoo mooi. Zal Nans nu later toch nog een artiste worden? En moeder, die zelf zoo gewoon was, naar ze meende, had nooit gedacht dat er zooiets in Nans zat. En Nans kon moeder nu zelfs bijna laten huilen met haar liedjes. O... ja... ze kan gerust naar anderen gaan, dacht moeder weer.

Het herderinnetje moest Nans tweemaal dansen, maar de theewarmer wel drie keer, van die stijve, statige pasjes, die houterige beweginkjes, dat draaien met haar hoofd of ze wèrkelijk een marionet was, daar kreeg niet één gauw genoeg van. Juffrouw Sloet zat telkens ineens hardop te lachen en dan lachten de anderen mee. En dan die mooie

japon die Nans aanhad — het is precies of ze zoo, gemaakt en al, van voor een winkelraam is komen wegstappen, zei juffrouw Sloet. En die poppen zijn dúúr, zei ze ook; ze meende dus stellig dat daar een pop danste. Maar zoo was het ook. En dan die houterige armpjes zonder eenige beweging van Nans — Zelfs mijnheer en mevrouw Sikky klapten na afloop van het dansje telkens mee in de handen. Maar dan moest ze het weer over doen. Moeder zei ook zoo smeekend: hè... dat nog een keer... Moeder lachte, moeder zag er zoo vroolijk uit, of ze heel geen zorgen, ook geen vrees over vader meer kende. O, wat was alles toch heerlijk! Alleen vader zèlf had er bij moeten zijn. Maar voor hem zou Nans later nog wel... *Dit* zou moeder hem toch allemaal vertellen en hij zou blij zijn. En moeder zou het met trots vertellen, *dit* zag Nans wel.

Toen dan haar voorstelling afgeloopen was deed mijnheer Sikky nog wat goocheltoeren voor de kinderen en daarmee was alles dan ten einde. Voldaan ging het publiek van de rij stoelen weg. Nans werd weer de gewone musch, zooals ze zelf zei. Maar later, als allen weg waren en de kinderen naar bed, zat moeder nog met Nans te praten.

„Ik kijk je maar aan," zei moeder, „en ik kan het nog niet gelooven dat je werkelijk zoo durft, maar wat deed je alles mooi, en zoo lief, ik kan mijn verbazing nog maar niet op. Het was soms net voor me of je uit een cocon gekropen was. Die beeldige costuumpjes ook... Ik weet vooruit dat de menschen en kinderen zullen genieten als je daar komt."

„Ik ga geld voor u verdienen," zei Nans toen en haar stem kroop weg.

„Malle meid, ga je nu huilen?"

„Nee, ik vind alles juist zoo heerlijk."

„We hebben samen ook genoeg zorgvolle dagen gekend, is 't niet?" zei moeder, „maar ik geloof dat de donkerste wolken nu al wel voorbij gedreven zijn; deze winter door — wie weet wat de lente ons brengt... *vader* misschien... en het goede leven van vroeger weer. Als dat zoo was, kind... We blijven maar op het goede hopen.

Maar als vader je nu zoo zeker en vrij hoort zingen, dan denkt hij ergens aan," zei moeder; „als de Sikky's eenmaal

En zoo was dan op een vroegen avond de eerste voorstelling bij Nans in huis.
(blz. 173.)

weggaan, dan gaat jouw dansen weg, maar het zingen... Je zou misschien weer dansen als de Sikky's opnieuw terugkomen, maar het andere... We moeten zien, als de goede tijden weer terug komen, dat jij zangles en pianoles krijgt, misschien wordt je dan iets met vader later, dit is maar werk voor kinderen wat je doet, al zullen groote menschen het ook lief vinden. Ik moet er toch met vader over spreken. En het is goed, als alle jonge menschen wat kennen." Een huishouden kunnen doen is heel nuttig, zoo dacht moeder, maar dat andere kan er wel bij, voor vader... en voor Nans zelf natuurlijk ook. Als vader weer eens gaat verdienen, dan zullen we... Toen had moeder Nans een zoen gegeven: „je hebt me toch altijd in den nood goed geholpen, daarom mag je als 't kan, later doen wat je wilt."

„Later"... zei Nans, „ik wil *nu* het geld bij de menschen halen."

En moeder moest zachtjes lachen. „Goed —" zei ze, „háál het dan nu maar en ik zal mijn handen openhouden; ik zal het zoo héél goed kunnen gebruiken na de donkere tijden."

Wanneer zou ik voor het eerst gaan? dacht Nans en het vreesachtige rillinkje bleef nu geheel weg. Ik heb toch al een voorstelling gegeven, dacht ze, en ik heb er niet bij gedacht dat het in ons eigen huis was. Ja... wannéér?

En mevrouw Sikky zou op kleine programma's voor kinderen onder al het andere laten drukken: Optreden van de jonge zangeres en danseres Nancy!

Of ik een beroemdheid ben, had Nans moeten lachen toen toen ze dat mijnheer Sikky zag opschrijven.

Och, en het bleef toch een droom in het verschiet.

DE POPPENKAST.

Mevrouw Sikky was met de poppen uit de poppenkast bezig en liet de poppen bewegingen maken. Nans zat op een stoeltje bij de kast en keek toe. Ze hielden repetitie voor een voorstelling. Vader had een verhaal voor de poppenkast geschreven — hoeveel vreugde had het Nans gegeven dat hij dit gedaan had — het was niet heelemaal op rijm, maar er was nog genoeg om te zingen. Nans zou met mevrouw Sikky die liedjes zingen en het overige opzeggen. Nans had het verhaal van buiten geleerd en ze kon mevrouw Sikky precies antwoord geven als dit noodig was en de liedjes kende ze zóó dat ze als 't ware uit haar hoofd rolden. Mijnheer Sikky had er de wijsjes voor gemaakt. Mevrouw Sikky had Nans geprezen omdat ze zoo vlug van buiten kon leeren, maar een verhaal met liedjes er in van je eigen vader, wie zou dit nu niet gauw in zijn hoofd hebben? Dat vader het toch gedáán had, dat hij ook *schrijven* kon! En dat hij in zijn bed in het ziekenhuis dat verhaal had kunnen verzinnen. Vader kon alles wat hij wilde. Hij was zoo knap.

Mevrouw Sikky zei dat Nans ook juist een goede hooge, wat ijle stem had om Katrijn van Jan Klaassen te spelen, want het was een verhaal over die beiden dat vader geschreven had. De kinderen zien juist zoo graag voorstellingen over die twee, had mevrouw Sikky gezegd, je kunt er de kinderen niet genoeg van geven. Sprookjes zijn ook wel lief, maar Jan en Katrijn blijven altijd de leuksten. En als Nans hielp hoefde mijnheer Sikky niet meer te huilen of te brommen, zei mevrouw. En mijnheer Sikky had met graagte zijn taak weggegeven.

De Jan en de Katrijn hadden de Sikky's, net als al hun poppen, zelf gemaakt, voor Jan en Katrijn had mijnheer de houten koppen allerleukst gesneden, de koppen, die im-

mers zoo vaak ergens tegenaan moeten botsen, om de kinderen te doen schateren. En waren de koppen van de poppen geestig, het verhaaltje van vader was het ook, had mevrouw Sikky gezegd. Vader kon in het ziekenhuis iets leuks verzinnen, dus dan was hij zeker toch ook nog wel blij. Dat verhaaltje van vader nu op te voeren met mevrouw Sikky was het mooiste wat Nans zich bedenken kon.

Trala... tralalalala... zong mevrouw Sikky dan en het ging beginnen. Als kleine Ben achter het in de gaten had dat de kast vertoond zou worden, dan zag hij ook bij mevrouw Sikky in de kamer te komen en bleef hij muisstil zitten op den stoel waarop je hem gezet had. En als Netje uit school kwam en die stemmen daar voor hoorde — dan kwam haar zacht, bescheiden tikje ook op de deur. Probeer maar of je mag, had moeder gezegd en daar was ze... met een rood en vragend gezichtje. En Nans had wel op haar gewacht, evengoed als op Ben. Daar zaten ze dan met hun beiden... en ze keken mekaar eens aan, lachten... Als die kinderen daar zoo verheerlijkt en in afwachting zaten, dan werd Nans haar hart nog blijder en voller. Het is stil en dankbaar publiek, zei mevrouw Sikky van de twee. Het is mooier dan de poppenkast die in de straat komt, had Netje gezegd. En dat was toch zeker lof genoeg.

Trala... trala... trala... Dan schoot Jan Klaassen aan, die altijd schijnt te loopen zingen, hij hopte wat heen en weer, zijn klompen klepperden op de straat; dan ging hij over den rand van de poppenkast kijken en bewoog zijn handjes tot de kinderen; hij richtte zich weer op, dan begon hij te praten. En Netje en Ben zaten al lang te lachen.

Dan deed Jan of hij huilde. Hij vroeg of de kinderen zijn vrouwtje ook hadden gezien. Als mijnheer Sikky in de kamer was zei hij ook wel neen. Hebben jullie haar heelemaal niet voorbij zien gaan? Neen? Waar zou ik haar dan gaan zoeken? Ach... kan niemand mij mijn vrouwtje terug brengen, want ze is een beetje weggeloopen. Kinderen, zal ik jullie vertellen waarom mijn vrouwtje weggeloopen is? En natuurlijk was het antwoord: ja!

Dan huilde Jan opnieuw, hij vertelde:

Och, jullie moet weten... we hebben een beetje ruzie

gehad en nou zit ik... in... in... ja, waar zou ik in zitten? In de put! Want nou is Katrijntje weggeloopen, maar ik moet haar terughebben... hi hi hi... want de kinderen liggen allemaal alleen en de kinderen hebben honger, en ik moet geld gaan verdienen, want we hebben niets meer in huis. Kan ik dan gaan verdienen als de kinderen zoo huilen? Nee hè? We hebben vierentwintig kinderen! Hebben jullie ook zoo'n huis vol? Nee? Nou, Jan Klaassen en Katrijn wel. Maar waarom moet Katrijntje nou wegloopen? Ik loop óók niet weg! Een moeder mag toch niet wegloopen, wat zeggen jullie? — Neen! — Nou, ik zeg het ook. Maar waar zullen we 'r nou halen?

Dan wist natuurlijk niemand het.

En nou ben ik eigenlijk boos op Katrijntje, erg boos, brrrrr... deed Jan en schudde zijn kop. En zal ik eens zeggen waarom ik boos ben? — Nou, dat wilden ze wel hooren van Jan.

Die Ben en Netje konden op 't laatst zoo hard van ja en neen roepen.

Zul je 't dan aan niemand oververtellen? vroeg Jan.

Neen, dat zouden ze niet.

Nou dan... ik heb ruzie gehad met Katrijntje, zie je, en ze is toch eigenlijk heelemaal niet kwaad, nee, ze is eigenlijk een schattebout en als ze niet goed wordt... o, dan zal ik van alles krijgen: kiespijn, buikpijn, hoofdpijn, haarpijn, van alle pijn, dan zal Jan doodgaan... hij kan zonder Katrijntje niet leven... en alle kinderen zullen ziek worden... en o... brrrrrrr... Wat raden jullie me nou te doen, jongens?

Jan wachtte, maar ze raadden hem niets, ze pruttelden maar zoo'n beetje tegen hem.

Jullie zitten, geloof ik, te lachen, zei Jan. Wel voor de drie dubbeltjes, lachen jullie? Dat is niet mooi van je! En hij sloeg opeens met zijn armen in de lucht en bonsde met zijn klompen op den vloer dat het zoo klonk. Ik laat me niet uitlachen! Zeg... hebben jullie dan nooit eens ruzie met mekaar gehad? Zeg dat dan eens eerlijk! Of is Jan alleen zoo slecht?

Neen! riepen ze.

Dus samen wel eens ruzie gehad?

Ja... riep Netje, en neen, riep Ben. Mevrouw Sikky en Nans schaterden. En ja, bromde mijnheer Sikky in een hoek.

Dus allemaal wel eens ruzie gehad? En zijn jullie toen weer goed geworden?

Dat waren ze allemaal.

Dus ik moet ook goed worden, zei Jan. Maar waar moet ik dan dat vrouwtje van me vinden om goed te worden? Ze is niet thuis — of ze wil me d'r niet in laten — ik heb geklopt... geklopt... maar Katrijntje geeft me geen antwoord. En daarom denk ik dat ze weggeloopen is. Zal ik nog eens kloppen? — Er waren wat huisjes achter Jan in de straat, je kon raampjes en deurtjes zien. Jan keerde zich om naar de huisjes en wees. Het publiek zei dat Jan nog maar eens kloppen moest, dan zou Katrijntje misschien wel komen. Ja... zei Jan, en dan zal ik mijn Katrijntje afzoenen — want vinden jullie het nou zoo erg wat ik gedaan heb? Ik heb... ik ben gisteren wezen wandelen, en toen ben ik een vriend tegen gekomen en daar ben ik een beetje mee uitgegaan; we hebben een glaasje bier gedronken en een sigaartje gerookt en toen ik thuis kwam heb ik Katrijntje niet genoeg geld voor brood gegeven, zegt ze. En ja... ik had ook nog een beetje kaart gespeeld en een beetje van mijn geld verloren... ik kon het niet helpen, omdat het geld vanzelf uit mijn zak sprong. Hebben jullie dat ook wel eens ondervonden dat het geld vanzelf uit je zak gaat?

Ben riep ja, maar Netje die erg zuinig was en elk centje in den spaarpot deed, schudde hevig van neen. Je moest toch lachen om die kinderen, ze genieten zóó, of alles echt is. Nans had het liedje in haar mond liggen dat ze zoo zou zingen, ze was in het hoekje achter de kast gegaan.

Nou... zei Jan Klaassen, en toen ik thuis kwam griende Katrijntje, omdat ze nou niet genoeg brood voor de kinderen kon koopen. Kinderen hebben ook altijd honger. Vierentwintig kinderen hebben vierentwintig maal honger. Dat was erg. Ik zei tegen Katrijn: ik kan er niets aan doen dat het geld uit mijn zak gesprongen is, ga naar den bakker en haal maar brood en zeg dat ik het geld wel zal brengen, ik zal morgen alles wel terug verdienen, ik ga naar de markt, daar help ik biggen dragen, dan is Jan morgen weer rijk.

En toen zei Katrijntje: hier heb je een big — en toen, jongens... Jan deed zijn hoofd scheef en toonde zijn wang: toen heeft ze me... toen heb ik er een gehad, ja, Katrijntje heeft me een klap gegeven. Mag ze dat doen, jongens? Nee, hè? Och, jullie zijn goeie jongens, dat ze Jan niet mag slaan. Maar Katrijntje is niet naar den bakker gegaan en nu zijn alle kinderen slap van den honger. Zal ik dan toch maar kloppen en vragen of ze mij weer binnen wil laten? Zullen jullie me dan een beetje helpen als ze komt? Ja?... O, da's braaf van jullie. En als ze erg kwaad is zul je dan zeggen dat ik niks gedaan heb? Ook ja? Braaf hoor! Dan zal ik maar... dan zal ik maar... en Jan danste naar het deurtje. Even luisteren... Hij legde zijn kop tegen de deur aan. Dan klopte hij... Maar Jan schoot meteen achteruit, als vertrouwde hij alles niet. Zal ze nou komen?... Jan wachtte wat angstig.

Maar Katrijntje kwam niet, het deurtje bleef dicht.

Zal ik het dan nog eens probeeren, jongens?

Ja!

Jan klopte en klopte nog eens, maar hij kreeg geen gehoor. Verdrietig stond hij dan bij het deurtje te kijken. Ze wil me niet binnen laten, jongens. Zou ik het dan eens met een liedje probeeren — zou dat helpen?

Ja!... Ja! riepen de kinderen.

En dan zong eerst mevrouw Sikky en dan Nans met haar hooge stem. Mevrouw Sikky was Jan en Nans was Katrijn. Mevrouw had een heel donkere stem omdat Jan zoo bedroefd was, maar Katrijntje's stem schoot heel fel de hoogte in omdat ze zoo kwaad was. Mevrouw Sikky had vaak tegen Nans gezegd dat ze te lief zong voor Katrijn en dat ze het wat boozer, wat huileriger moest doen; 't was niet gemakkelijk geweest zoo potsierlijk te zingen, maar nu kon Nans het, mevrouw had er tenminste haar goedkeuring aan gehecht. Als Jan Klaassen Katrijntje nu niet met kloppen naar buiten had kunnen krijgen, begon hij te zingen:

Ach Katrijntje, mijn lief vrouwtje,
Jij bent toch mijn schatteboutje,
Laat je trouwe Jan weer binnen
Want wat moet hij toch beginnen

Zoo alleen hier in de straat!
Vrouwtjelief, wees niet meer kwaad!
Want je Jan heeft zoo'n verdriet
Lieve schat, o hoor je 't niet?
'k Zal je nooit meer gaan verlaten,
Met m'n vrinden niet meer praten,
Nooit meer met ze wand'len gaan,
Lieve vrouwtje, hoor Jan aan!
Ach Katrijntje
Rozemarijntje,
Laat je Jan niet langer staan!

Dan keerde Jan zich om. Heb ik goed gezongen? Zou ze nu komen, jongens? En het antwoord voor Jan was natuurlijk ja.

En dan kwam Katrijntje warempel als een wervelwind ineens achter het huisje vandaan. Jan schrok, maar hij bleef toch staan. Katrijntje deed erg nijdig en dan zong ze heel schel en ze pakte Jan beet, gaf hem klappen:

'k Heb niets meer met jou te maken,
Nee, je bent mijn Jan niet meer
Want je bent een groote vlegel
En bedriegt mij iedere keer.
Ga jij maar weer naar je vrinden
Ik zal het alleen wel vinden,
Ik neem vast een andre Jan
Waar ik meer van houden kan!

Dan wou Katrijntje weer weggaan, maar Jan smeekte:

Ach, Katrijntje, hoor toch even.
Nee, 'k wil niet meer met je leven! krijschte ze;
'k Heb een hekel nou aan jou
Zoek jij maar een andere vrouw!

En dan huilde Jan:

Ach Katrijn, bedenk je goed,
'k Weet niet waar ik heengaan moet,
'k Zal een goeie Jan nu zijn
Ach, mijn lieve vrouw Katrijn —

Maar Katrijntje had geen medelij. Nee, nee, nee, ik *wil* niet! riep ze nu, je bent de slechtste Jan van heel de wereld, geld opgemaakt, sigaren gerookt en in de herberg gespeeld en mij en de kinderen vergeten, ik ga van je vandaan, het is alles uit!

O, Katrijntje, probeer het nog eene keer... Katrijntje, geef me een zoentje.

Ik zal je een zoentje geven — hier, hier hier... O, wat kreeg me die Jan toch en wat was hij bedroefd. Vergeef me nog eene keer, Katrijntje!

Nee, nee, nee!

En toen kwamen opeens de buurvrouwen van Katrijn, Mie en Saar, de een met den mattenklopper en de andere met den bezem en die kwamen Katrijntje helpen, ze gaven Jan nog goed wat aan alle kanten en ze schreeuwden daarbij zoo hard, het was een heel gekrijsch. En Jan boog zich maar, hij hing over den rand van de poppenkast en beefde verschrikkelijk. Als hij dat dikke pak nu had gehad, gilde Katrijntje:

Ziezoo, nou heb je zeker genoeg gehad! Ze lachte heel hard. En wij gaan naar de kermis, hou jij al de kinderen maar, riep ze, en hou jij het huis maar schoon en kook maar eten, nou ga *ik* een beetje pret maken! En ze slierde met Mie en Saar de straat uit, ze lachten Jan nog uit. Toen stond hij daar weer heel alleen en keek uit de poppenkast naar de kinderen. Ze hadden gegild omdat Jan zooveel klappen kreeg, het had zoo hard tegen zijn houten kop geklapt, en nou stond Jan nog brrrrrr te doen en schudde zijn kop heen en weer, dan zei hij heel verdrietig:

O jongens, jongens, daar had je het nou... en jullie hadden me nog wel gezegd te kloppen en te zingen. O, o, o... nou heb ik geen Katrijntje meer, ze wil niks meer van me weten en is naar de kermis. Ik moet nou op het huis en al de kinderen passen, zij gaat nou pret maken net als ik gisteren. Zou ik ook naar de kermis gaan? Maar ik heb geen geld. Och och, wat kan die Katrijntje toch kwaad zijn! Vonden jullie het ook niet?

Nou! was het antwoord.

En wat zou ik nou gaan doen jongens? weten jullie het

ook? Nee? Ik ook niet. Even door het raam kijken... Hij deed het. Alle kinderen slapen, zei hij, wat moet ik doen?... Katrijntje achterna gaan? Met Katrijntje kermis vieren? Katrijn... o die schattebout, maar ze zat nou vol zure azijn. Ze gaat een andere Jan zoeken... och lieve goeie tijdje... Zoek jij maar een andere vrouw, zei ze. Zal Jan een andere vrouw zoeken, jongens? Zou dat beter voor Jan zijn? Zeg het es!

Ja — nee! — riepen ze.

Jan hield het maar op ja. Hij huilde nog.

Toen ineens klonk er in de verte geroep en Jan Klaassen luisterde ernaar.

Voddo... ouwe kleerkoop... hoogste waarde voor alles... voddo!

Dat is Isaak, zei Jan Klaassen, en die koopt van alles. Wat denken jullie jongens, dat ik doen zal?

Ze wisten het niet.

Voddo... ouwe kleer... riep Isaak. Nu was hij al dicht bij Jan. Hij had een zak op zijn rug. Hei je niks te verdienen, hei je geen ouw huisraad... beenen? vroeg Isaak.

Jongens, zal ik Isaak mijn boeltje verkoopen? Dan heb ik fijn geld om naar de kermis te gaan. En als Katrijntje Jan niet meer hebben wil komt hij nooit meer terug, dan gaat hij varen! Zal ik gaan varen, jongens? Kom mee, Isaak. Wat geef je voor... voor... àlles wat ik heb, daar in m'n huisje? Geef je er véél voor?

Ja Jan, veel!

Hoeveel geef je dan?

Moet ik eerst zien wat je hebt, zei Isaak. Wat wil je verkoopen?

Ik wil verkoopen: schreeuwde Jan, en nou gingen ze handje plak doen:

Een tafel zonder blad,
Een stoel zonder mat,
Een bed zonder veeren,
En een kapstok zonder kleeren!
Een deksel zonder pan,
Een waschkom zonder kan!

Een piano zonder snaren,
En... een leege kist met sigaren!
En dan nog: een huis vol kinderen van Katrijntje [mijn vrouw,
Wie biedt er op? — en dan is de heele boel voor jou!

Nou, zei Isaak, dat is mooi. En moet ik jou er ook bij koopen?

Ja, zei Jan, koop mij er bij, dan ga ik niet varen. Wat zal hij voor me geven, kinderen?

Een kwartje... een dubbeltje... riepen ze.

Pas op, laat Isaak het niet hooren, het is te weinig, Jan en alles is veel meer waard. Nou wat geef je d'r voor, Isaak?

Wat moet jij er voor hebben, Jan?

Daar vraag ik voor... zei Jan, daar vraag ik voor... een — twee — drie — vier — vijf... daar vraag ik voor: vijf gulden!

Dat is te veel, Jan, zei Isaak.

Te veel? Te weinig! Vijf gulden, Isaak, geen cent minder, anders krijg je alles niet.

Drie gulden, Jan!

Vijf!

Nou, vier dan!

Brrrrrr... deed Jan, wat is hij zuinig, en dat voor vierentwintig kinderen erbij! En Jan erbij! Vijf gulden — en een dag vrij voor Jan om kermis te houwen. Jongens... misschien kom ik Katrijntje tegen en dan heeft Jan wèl geld en misschien wordt ze dan weer goed. Vijf gulden, Isaak! En anders mag je ophoepelen, dan zoek ik een andere koopman.

Het is niet meer waard, zei Isaak.

Ik maak er tien voor! schreeuwde Jan.

Ik geef vier gulden, Jan, geef me de hand erop — top!

Maar Jan gaf zijn hand niet. Dan moet ik er eerst over denken, kom straks maar terug, zei Jan. Ik zal het geld meebrengen, Jan, zei Isaak, want hij had het ook niet bij zich. Isaak ging weg, Jan haalde een stoel uit zijn huisje en ging er op zitten: ziezoo... zei hij, en als Isaak nou terugkomt dan... Ik ga er eens over slapen, zei Jan toen en hij begon te snurken.

Isaak riep ver weg: voddo... beenen...

Toen kwam Jaapje de orgelman er aan, hij had een klein orgeltje op zijn buik hangen, hij was een vriend van Jan en kreeg elke week voor een deuntje een cent van hem. Jaapje begon bij Jan te draaien, het was mooie muziek — mevrouw Sikky had wat een aardig orgeltje en dat Nans mocht draaien — maar Jan Klaassen werd niet zoo gauw wakker, hij sliep erg vast. Jaapje keek wel eens naar hem, want hij wou z'n cent graag hebben. Zou ik hem niet wakker kunnen spelen? vroeg Jaapje. Dan draaide hij weer harder.

Maar toen kwamen de vrouwtjes uit de buurt en die begonnen te dansen, en toen kwam ook ineens Katrijntje van de kermis terug. Ze had misschien toch niet veel plezier gehad zonder Jan en nou kwam ze weer eens bij haar huisje kijken. En nu was het zoo, dat Katrijntje dol was op dansen en ze kon met niemand zoo heerlijk dansen als met Jan, daarom was ze ook al van de kermis weggeloopen. En toen zag ze daar voor haar deur Jaapje en ze zag de vrouwtjes dansen. Nu moest Katrijntje óók dansen, maar met wie? En Jan zat achter Jaapje met zijn orgeltje te slapen, Katrijntje zag hem niet. Ze dacht ineens ook dat Jan misschien al heel ver weggeloopen was.

Toen schreeuwde een vrouwtje tegen Katrijntje:

En Jan heeft de boel verkocht! Toen zongen ze allemaal:

En 'n tafel zonder blad
En 'n stoel zonder mat...

Ha ha ha... gierden ze.

Katrijntje stond raar te kijken. Nee, nee, nee! riep ze weer.

En een bed zonder veeren,
En een kapstok zonder kleeren!

Nee, nee, nee! Katrijntje was kwaad en sprong in het rond, ze wou de vrouwtjes slaan. En Jaapje draaide niet meer. Jaapje stond voor Jan, hij dacht, ik moet mijn centje hebben, dan wou hij verder gaan.

En een deksel zonder pan,
En een waschkom zonder kan,
Een piano zonder snaren,
En een leege kist met sigaren!

En een huis vol kinderen van Katrijn...
Want Katrijn is voor Jan vol zure azijn!

En nu werd Katrijntje heel woedend, ze begon ervan te huilen, Jan — Jan — Jan! riep ze. Maar Jan werd nòg niet wakker.

En dan ging Katrijntje naar Isaak die daar net aan kwam.

Voddo... beenen... ouwe kleer...

Heb jij mijn boeltje gekocht?

Ja!

Heb jij mijn kinderen gekocht?

Ja!

En Jan is verkocht! riepen de vrouwen.

Jan verkocht? Nu viel Katrijntje toch haast flauw. En *ik* heb niks meer — geen huis — geen kinderen — geen Jan? O... Brrrrr... en nu viel Katrijntje werkelijk flauw over den rand van de kast. Jaapje begon te spelen om Katrijntje bij te maken, maar ze was heelemaal weg.

En toen kwam Jan zachtjes uit zijn hoekje.

Hij sloeg zijn armen om Katrijntje heen en gaf haar een zoentje.

Katrijntje kwam bij.

O... zei ze, ik droomde dat Jan me een zoentje gaf, mijn lieve Jan, mijn goeie Jan, mijn beste Jan, mijn eenige Jan... o, had ik hem toch maar weer terug... maar weer terug... En Katrijntje viel opnieuw flauw, Jan haastte zich om Katrijntje weer te pakken.

Ik ben je wezenlijke Jan, Katrijn en ik ben nog niet verkocht en de kinderen ook niet en àlles niet! Want Isaak wou me geen vijf gulden geven en nou verkoop ik alles niet meer, Isaak wou vier geven en dat was niet genoeg. O, lach toch weer Katrijntje en doe een beetje vroolijk. Ik ben je Jan! Zullen we weer samen leven? Laten we alle boosheid vergeten en samen dansen, Katrijntje. Ja, zullen we?

O ja Jan, lieve Jan! riep Katrijntje nu en ze pakte hem en zoende hem wel drie keer. Ik ben je eigen Katrijn en ik wil weer met je leven. Jan... Jan... lieve Jan... en ze dansten. Maar toen kwam Isaak er aan en nam den stoel waar Jan op gezeten had.

De boel is verkocht! zei hij.
De boel is *niet* verkocht! zei Jan.
De boel is *wel* verkocht!
De boel is *niet* verkocht! Ik blijf hier met Katrijntje wonen!
De boel is *mijn*, zei Isaak, ik heb alles gekocht voor vijf gulden!
De boel is *mijn!* zei Jan, jij wou geen vijf gulden geven en nou is het *niet* verkocht. Jongens, zeggen jullie es...
Nee, nee, nièt verkocht! riep het publiek.
O zoo, nou hoor je het, de jongens helpen mij. Scheer je weg, gauw, brrrrrr... deed Jan tegen Isaak de voddenkoop. En toen kwamen Mie en Saar weer met den bezem en den mattenklopper, maar Isaak zag weg te komen. Toen was het orgelmannetje er nog en die begon weer te draaien. Nu kon Katrijntje weer dansen en ze deed het met Jan.
En ze dansten zóó hard, ze leken net twee tollen.

Toen ze uitgedanst waren zei Jan tot Katrijntje:
En nou gaan we samen een lekker kopje koffie drinken, hè? En ik zal nooit meer met m'n vrindjes gaan loopen. Jan en Katrijn en de kinderen blijven bij mekaar. En ik zal morgen naar de markt gaan en biggen dragen en Jan zal rijk thuis komen en een auto voor je koopen. Trala... tralala. En het orgelmannetje speelde nog even en ging dan het hoekje om, alle vrouwtjes waren weggevlogen en Jan en Katrijn dansten het huisje in. Zoo waren ze weer gelukkig bij elkander. Het spel was uit.

Dat was het verhaal voor de poppenkast van vader voor de kinderen. Zou Nans het niet van buiten kennen en het graag helpen opvoeren, zou ze alles niet precies doen zooals mevrouw Sikky het zei? Net en Ben, het publiek van vandaag zaten daar met ronde, roode gezichten van de spanning en de pret, ze hadden zóó gelachen dat ze er haast moe van waren en ze keken zoo dankbaar op tot Nans als zij ze weer meenam.
„Doe je 't morgen wéér?" vroeg Netje verlangend. Want hoe zou Net daar genoeg van krijgen? En morgen werd er

in de voorkamer weer een ander verhaal vertoond, de poppenkast had zoo véél verhalen. De poppenkast van de straat was er toch heelemaal *niets* bij!

„Als ik mag..." zei Nans. En ze dacht: wat is heerlijker, vaders liedjes te zingen, de dansen te doen of met de poppenkast mee te spelen?

Maar voor de kinderen was het natuurlijk de kast.

„Dan moet je maar àltijd hard uit school loopen," zei ze tegen Net.

Maar dat dééd Net tegenwoordig al altijd.

Sinds Nans met zooveel wonderen in huis was begonnen...

En Nans genoot zoo veel om de kinderen.

BIJ DE MENSCHEN.

Nans stond in een kleine kamer van een huis waar ze ontboden waren en pakte de jurken uit de doos. Ze hing ze over een stoel. Mevrouw Sikky was buiten de kamer met een dame aan 't praten en mijnheer Sikky was ergens in een groote kamer bezig om te zien hoe hij de piano, de poppenkast en een scherm geplaatst wilde hebben. Ze waren met een auto hier gekomen. Het was alles vreemd voor Nans en ze was een klein beetje in een droom. Nu zou het werkelijkheid worden dat ze de dochter van mijnheer en mevrouw Siks was, nu zou ze moeten toonen dat ze ook bij vreemden durfde laten zien en hooren wat mijnheer en mevrouw Siks haar met zorg en geduld geleerd hadden.

Om het bij anderen te doen, dat is nog anders dan thuis op te treden, had mevrouw gezegd, maar alles zit er goed in, ja, het ging alles op rolletjes bij je, dus ik ben eigenlijk niet bang dat je verlegen of van streek zult worden als je veel vreemde gezichten ziet. Ik zeg je dit maar, dan kun je er in je gedachten alvast aan wennen. Plankenkoorts noemen de artisten het als ze voor 't eerst voor de menschen staan en dan hun zekerheid verliezen. Ik zal eens zien of *jij*... Maar Nans had gelachen. Ik vond het juist altijd zoo erg voor móéder op te treden, had ze gezegd, en als vàder erbij geweest was, nu...

Ben je zoo bang voor je vader, dat hij zien zal wat je kunt? had mevrouw gevraagd. Ja, had Nans geantwoord, want dan moet het zoo heel goed zijn. Je dóét alles goed, zei mevrouw. En dan zei ze nog lachend: als jij zoo bang voor je vader bent, dan moeten we maar nooit doen wat ik van plan ben, eens een kindervoorstelling in dat ziekenhuis gaan geven en dan vragen of je vader er ook bij mag komen. Als je op de kinderafdeeling van een ziekenhuis een voor-

stelling geeft, dan moet je eens zien hoeveel grooten er graag bij willen zijn en dan zijn ze allen net kinderen. Neen, laten we dat dan maar *niet* doen, zei mevrouw Sikky, want als Nans dàn zenuwachtig wordt... Dan zou ze alles nog het slechtste doen voor vader. Al zou *hij* het wel graag willen zien.

Schertste mevrouw? Wat bedoelde ze?

Nans lachte vol verlangen. Ja... laten we dat toch maar wèl doen dan, en dan is vader er toch alléén niet bij! Ik zal het dan misschien het mooiste doen van alle keeren, meende Nans.

O, dus je verandert. Nu, we zullen zien, later... over een poosje, zei mevrouw dan als ze toch zoo'n dringende vraag in Nans haar oogen zag. En dat was nu zooiets heerlijks waar Nans op wachtte. Naar het ziekenhuis te gaan en mee te doen in een voorstelling voor de zieke kinderen en menschen en voor vader, dat was nu als een verlangende zang in haar hoofd geworden; het zou het gróótste feest voor Nans zelf zijn, grooter dan voor al de anderen. Dat wist ze zeker.

Maar nu was ze dan in een groot vreemd huis en ze zouden een voorstelling tijdens een kinderpartijtje geven. Nans stond op het kleine programma, dat ieder der kinderen kreeg: „Nancy met haar liedjes en haar dansen". 't Was leuk geweest dat te zien staan. Vader had er ook een in het ziekenhuis gekregen en hij had gezegd: nou, jij wòrdt maar wat in den tijd dat ik weg ben, ik ben benieuwd hoe ver dat wel gaat! — Maar hij wist niet dat Nans nog eens bij hèm zou komen. Nans wou het ook verzwijgen — en dan zou het een verrassing voor vader zijn. Hoe zou hij dan toch kijken?

Nans was zoo heel erg netjes met mijnheer en mevrouw Sikky in den auto meegereden; het huis lag buiten en ze hadden nogal wat bagage, dan ging het zoo het gemakkelijkst. Nans had den mooien mantel gedragen, dien ze het vorig voorjaar van den uitverkoop had gekregen en waarvoor moeder toen nog zoo vroeg van huis was gegaan en er zelfs voor het magazijn voor in de rij had gestaan. Toen was hij Nans een beetje te groot geweest, nu paste hij veel beter.

Wat ben je toch kéúrig, had mevrouw Siks tot haar gezegd, want Nans had er nog een beige vilten hoedje bij gekregen en onder den mantel droeg ze de fluweelen jurk die moeder gemaakt had. In die nieuwe fluweelen jurk stond ze nu in de kleine kamer van de villa en pakte de jurken van Adeline Siks uit, die ze thuis al eens had aangepast en die nu alle, zoo lang ze met mijnheer en mevrouw meeging, van haar waren.

Nans was zoo dol op die costuumpjes geworden, ze waren zoo beeldig. Ze zou straks telkens gauw van die costuumpjes moeten verwisselen, maar mevrouw zou haar daarbij helpen. Moeder had ze toch nog zoo mooi opgestreken en ze daarna zorgvol met vloei in de groote doos gepakt. En de jongens en meisjes, voor wie Nans zou zingen en spelen, zouden haar kleeren ook wel bewonderen, de meisjes vooral, die zien zooiets graag. Netje had er ook zoo verwonderd over gestaan en dan Jeaan.

Jeaan!... Den laatsten tijd was Nans wel een beetje erg van Jeaan weggegaan, ze kwam niet zooveel meer bij haar, maar Nans had het niet kunnen helpen, er was zoo dikwijls wat anders, maar Jeaan was er niet boos of knorrig om geworden: 't is leuk voor jou... had ze enkel gezegd, nadat ze Nans in haar „repetities" had gehoord of gezien — Als Nans daags nog naar Jeaan overwipte, dan was het altijd voor korter geweest dan vroeger en Nans had geen zorgen meer te vertellen, ze was vroolijk en ze praatte soms erg veel over haarzelve. Natúúrlijk zou je nooit vergeten dat Jeaan je in moeilijke en droevige dagen altijd met zooveel meegevoel had aangehoord en je ook getroost had, dat ze de kinderen... en jou... zoo vaak, tegelijk met henzelf, brood en melk en thee gegeven had... toen er thuis zoo weinig was; ja, maar het was nu veranderd, moeder had geld in huis en op het spaarbankboekje, de Sikky's waren er — en Nans had een vroolijk leven — ze werd er dik van en kreeg er een kleur bij, had moeder gezegd. Ja... maar Jeaan... die was toch niet naar den achtergrond gedrongen door alles, neen, Nans hield nog evenveel van haar en ze zou Jeaan altijd trouw blijven. „Vader kan wel een brood meer betalen..." o, dat woord vroeger van Jeaan!

En als Nans hier nu stond, in dit rijke huis en ze zoo dadelijk voor de kinderen zou optreden, dan zou niemand toch zeker vermoeden dat Nans uit een huis kwam, waar kortgeleden veel dagen geen brood meer in de kast was en moeder en zij niet wisten hoe zij met de kinderen het zouden redden, toen moeder ziek werd... en moeder niet vragen durfde... en toen vader in het ziekenhuis niet wist dat het thuis zoo erg was... Och ja, dat was wel een zwarte tijd geweest, maar het was nu voorbij. En niemand in deze villa zou zeker ook vermoeden, dat Nans honderd maal vandaag gedacht had: nu ga ik vanavond mijn eerste geld verdienen... geld... geld... haar hoofd had het gezongen: geld... geld... en als Nans het in de handen zou hebben, als mijnheer of mevrouw Sikky het haar gegeven had? — Toch, zóó was het ook bij Nans, dat ze voor de kinderen toch niet zou zingen en dansen en dan denken: ik *verdien* ermee, ik *doe* dit nu, maar stràks!... Neen, zoo was het niet. Alles deed Nans omdat het zoo'n genot voor haarzelf was — het geld kwam in de tweede plaats, maar was toch overheerlijk. Als Nans twéé rijksdaalders kreeg kon moeder daar alweer wat dagen van leven, en kon ze het andere geld in de kast houden. *Dat* was het, waarom Nans zoo wonderbaarlijk graag vanavond toonen wilde wat ze kon. Het was, of ze zèlf naar een feest gegaan was — èn — dat dit van den winter dan nog zoo vaak zou gebeuren; want de Sikky's kregen telkens weer nieuwe aanvragen. Ze waren alweer bekend in de stad.

Er hing een spiegel in de vreemde kamer, Nans keek nog eens naar haar dikke, vanzelf krullende haardos en ze lachte eens tegen zichzelf. Dag Nancy in je liedjes en je dansen, doe het goed — en dan komt de poppenkast ook nog. Nans haar handen waren een beetje koud, dat had ze wel eens meer als ze wat bang was. Maar nu zou het zeker van de kou zelf zijn, ofschoon het hier in de kleedkamer lekker warm was.

Toen kwam mevrouw Siks binnen. Klaar? — alles netjes uitgepakt? — mooi! En dan kwam mijnheer ook. Hij was zoo deftig in een zwart pak en een wit overhemd en witte manchetten en een wat hoog boord. Mevrouw was in het zij. En Nans in het fluweel. Nu, we kunnen beginnen, had

mijnheer gezegd en daar gingen ze, door een gang met een mooie looper naar twee ruime ineenloopende kamers; er zaten veel kinderen op een lange rij, veel grooten daarachter die over de hoofden van de kinderen heenkeken. De mijnheer en mevrouw in dit huis vierden hun koperen bruiloft en nu hadden ze aan hun kinderen dit feestje gegeven en die kinderen hadden hun vriendjes en vriendinnen mogen vragen. Nans zag ook kleintjes ertusschen, zooals Netje en Ben, dat gaf veel moed — en dan de piano, de poppenkast en het scherm, dat Nans daar ineens zag. Toen was alles goed. Oude bekenden! En Nans knikte tegen de kinderen, net als mijnheer en mevrouw Sikky deden, ze bogen zelfs een beetje en de kinderen klapten in de handen.

Mevrouw ging naar de piano, mijnheer zou de viool of de fluit nemen als dat noodig was, nu noemde hij drie liedjes op die Nans zou zingen; straks kwamen er nog wel meer. En de kinderen zaten met hun kleine programma, de grooten ook en ze keken er op. Die meisjes waren allemaal toch zoo mooi gekleed. O, ze zijn blij dat ze dezen avond beleven. Nu, Nancy met je liedjes en je dansen... begin!

Toen sloeg mevrouw Siks een voorspelletje aan en daar kwam Nans haar stem, kwamen haar gebaren, haar lachjes als het noodig was. Nans keek haast aldoor maar naar een meisje, dat net als Netje was. En nu denkt moeder thuis aan me... en vader in het ziekenhuis, dacht ze... en Nans zong. En ze haperde niet één keer, noch was ze een seconde verlegen. Nans kreeg dien avond van haar eerste optreden veel applaus. O... ze had niet kunnen denken dat alles zoo gemakkelijk was. Maar ze zwom er door heen, door alles. En na afloop prezen de Sikky's haar zeer.

Het programma was zoo dat Nans eerst zong, dan goochelde mijnheer een beetje, en Nans kwam terug in een van haar mooie costuumpjes, deed een dans; snel verdween ze en werd verkleed, mijnheer speelde een stukje muziek. Nans danste weer. En viel het dansje èrg in den smaak, dat ze hard en lang klapten, dan moest ze het nòg eens doen, dat hoorde zoo. Een paar uur moesten ze de kinderen bezig houden. Maar die tijd werd gemakkelijk gevuld.

Over de dansen van Nans waren de kinderen en de groote

menschen verrukt. Het herderinnetje met de fluit danste ze twee keer, maar de mooie theewarmer in de wijde strookjesrok, de pop met haar houten bewegingen, danste ze wel drie keer. Daar kregen ze maar niet genoeg was. Maar zoo was het thuis met moeder en de kinderen en Jeaan ook geweest. 't Is precies een theecosy... zei een vriendelijke oude dame met wit haar zoo luid dat Nans zelf het hoorde. Zeker de Oma van de kinderen hier. En ze klapte zoo aardig voor Nans, maar een theecosy kan natuurlijk niets terug doen, die stond daar maar dood en stijf en begon weer als mijnheer Sikky het sein gegeven had.

Later zat de deftige theewarmer in de kleedkamer en was een poosje vrij, omdat mijnheer nu zijn groote rij goocheltoeren vertoonde. Blies Nans eens uit? Neen, ze lachte. Ik ben geslaagd... geslaagd, klonk het zoo verheugend door haar hoofd. Mevrouw Siks was in de kamer bij mijnheer. Maar Nans kon zelf de jurk van de theewarmer wel uittrekken.

Toen kwam die oude dame binnen en ze bracht Nans op een blaadje een kopje thee met een taartje. Ze wilde eerst bij Nans gaan zitten, toen vroeg ze, omdat ze Nans knoopjes en strikjes zag losmaken: „Moet het costuumpje uit? Zal ik je helpen?" En toen deed ze zoo, Nans was wel blij met die hulp. En ze keek de oude dame met het witte haar en de fijne handen die haar hielpen, zoo eens even vlak in het gezicht. Nans had een zijden onderjurk aan, die van een van mevrouw Siks veranderd was. Ze stond daar heel netjes voor de oude dame, die haar dan zelfs nog hielp met haar fluweelen jurk. Dan zei de dame: „en nu zou ik de thee maar warm opdrinken en je taartje eten. Je lacht zoo, en hebt den heelen tijd zoo vriendelijk gekeken of je het graag doet, dit optreden voor de kinderen. Nu, ze hebben dan ook wel genoten van je, ze zijn verrukt. Je zingt en danst of je het een genot vindt. Is het dat ook?"

„Ja, ik doe het dolgraag," zei Nans en dronk van haar thee. Het taartje bewaarde ze toch maar even.

„Ben je een dochter van mijnheer en mevrouw Siks?"

„Neen, mevrouw, enkel maar een kennisje, mijnheer en mevrouw wonen nu bij moeder." En Nans vertelde iets.

„Maar vroeger hebben mijnheer en mevrouw Siks toch een dochter gehad die ze op partijen meebrachten?" vroeg mevrouw.

„Ja, mevrouw, Adeline."

„Juist, Adelientje Siks — nu herinner ik het me — ja, we gaven toen ook wel eens een partijtje en dan kwam zij mee. Het was net zoo'n meisje als jij en daarom dacht ik..."

„Adeline Siks is nu getrouwd," zei Nans, „ze is erg ver weg gegaan."

„Och zoo, ja... het is ook al wel een tijd geleden waar ik van spreek. En moet jij later ook artiste zijn."

„Dat weet ik niet, mevrouw," zei Nans.

Toen mevrouw heel vriendelijk was weggegaan en zij de deur toch niet heelemaal gesloten had, at Nans haar taartje en was rijk. Het was jammer dat je dit lekkers niet voor de kinderen thuis kon meenemen, maar het kon niet, Nans zou het dus alleen moeten opeten. Ze hoorde in haar kamertje nu het luide lachen van binnen, de kinderen genoten daar natuurlijk nu mijnheer Siks eieren uit een hoed tooverde, guldens uit zijn neus en nog zoo veel dingen meer. Als Nans straks weer kwam, goochelde hij van alles uit Nans haar dikke pruik en hij haalde haar herderinnefluit met het lint maar zoo uit de punt van haar schoen; als hij dan zoo van allerlei dingen met Nans deed, dan hadden de kinderen weer dolle pret. Maar hoor eens hoe ze nù joelen en juichen! Nans moest er bij haar taartje en kopje thee zelf om lachen. En als er niets meer te tooveren was voor mijnheer Sikky dan kwam de poppenkast en dat was het eind van het feest, en het was zeker wel een leuk eind, de menschen zouden zèker vinden dat de drie artisten Siks een gezellig gezelschap waren.

Met de poppenkastvertooning was Nans met mevrouw Sikky achter het scherm naast de kast gegaan. De sprookjes die vertoond werden konden leuk zijn, maar als Jan Klaassen en Katrijn kwamen ging er een gejuich van vreugde op bij de kinderen. Die twee ken je immers allemaal! En ze doen altijd leuk. Als Jan dan zijn boeltje weer ging verkoopen, met de vierentwintig kinderen erbij, en Jan zèlf nog erbij, alles voor vijf gulden en een vrijen dag om kermis te vieren,

dan... en als Jan dan weer verkocht zijn stoel zonder mat en zijn tafel zonder blad — Den tweeden keer zeiden de kinderen het al mee en mevrouw Sikky en Nans moesten achter de kast soms lachen. Het deksel zonder pan lokte een gegier uit — en als dan Katrijntje weer kwam, die Jan en alles toch maar liever terug wilde hebben — En die Jan kon dansen op zijn klompen, ze klepperden ervan, en hij kon Katrijntje zoo leuk pakken en zoenen. Ja, de poppenkast was leuk en het verhaaltje van vader bleef zelfs voor Nans altijd gezellig en nieuw. Wat deed het haar plezier dat ook vreemde kinderen er zoo in genoten — want nu zou ze vader dat immers kunnen vertellen. Misschien schreef hij nòg wel eens een verhaal, wie weet. Jan en Katrijn hebben nog genoeg verhaaltjes noodig voor de kinderen die graag lachen.

Voordat Nans dien eersten avond van haar optreden voor vreemden uit het groote huis wegging, had ze van de oude mevrouw die haar ook thee en een taartje had gebracht, nog iets anders gekregen, een mooi zakje bonbons, dat eigenlijk een klein meisje naast de oude dame in Nans haar handen was komen leggen, waarbij het kleine ding mocht bedanken voor alles wat Nans vanavond gegeven had aan de kinderen. En Nans vond het zoo lief — ze werd nog bedankt ook. Mevrouw zei aan mijnheer Sikky: ik zal u recommandeeren — en mijnheer was ook blij — en mevrouw keek zoo vergenoegd, ze had zeker ook een pluimpje gehad. Nu, de Sikky's waren niet gauw tevreden als ze ergens hun kunst gingen geven.

Maar dat mooie zakje met bonbons van Nans — Dank-u-wel... ze kon de oude dame en het kleine meisje, ja, al de kinderen, zoo uit haar hart bedanken. Dit was voor Netje en Ben en kleine Fieteke, Nans bracht wat mee van haar eerste voorstelling, de menschen en de kinderen hadden mooi gevonden wat ze deed. Er zat nu zooiets als een roes in Nans haar hoofd, wat was ze warm, en blij, en gelukkig. Nu naar huis weer, naar huis, en dag aardige en vriendelijke menschen! Tot weerziens... misschien... als u ons weer noodig hebt. En dan in een auto weer van dat buitenhuis weg te rijden!

En mijnheer Sikky had natuurlijk het geld in zijn zak. Dat

had hij in een envelop gekregen. De Sikky's hadden een vast tarief, wat er dezen avond bovenop was gezet omdat Nans meekwam, was voor haar.

De Sikky's gingen niet mee naar huis, ze moesten nog verder naar vrienden, maar in den auto zei mevrouw Sikky dat mijnheer Nans maar haar loon moest geven. Want zij wil het veel te graag aan haar moeder brengen en morgen is het zoo laat —

Toen deed mijnheer Sikky het. Hier Nans... en de vijf gulden waren in haar handen, die ze dan dankbaar bij haar zakje bonbons in haar taschje deed. Als we eens in een èrg rijk huis komen, dan kunnen we er misschien nog wel meer voor je opzetten, maar hier hadden de menschen bezwaar om meer te geven, zei mevrouw. Ieder heeft niet zoo veel in zijn portemonnaie, al lijkt het of het er wel rijk is.

Nans zei ja — zij had het vanavond wel heerlijk in dat huis gevonden. En was het geld niet gauw verdiend?... vijf gulden? Ze zaten als een rond, hard ding in haar taschje, ze voelden wat zwaar op haar schoot. Voor allen thuis wat... geld en lekkers... voor Nans zelf de zekerheid dat ze iets deed in de wereld wat nuttig was en moeder winst bracht. Winst voor moeder, ze zal het kunnen gebruiken. Wat zal je moeder zeggen als je haar dat eigenverdiend geld in handen geeft? Nans had het veel éérder, en ze had nog veel méér moeten verdienen — dat moeder nooit zorgen had gehad. Maar het is toch nog *niet* te laat, dat weet Nans veel te goed.

Dankuwel... had ze zoo blij tot mijnheer Sikky gezegd en nu zat ze maar in den avond uit de auto te kijken en ze zag niet veel meer dan nu en dan een brandende lantaren. Maar in je hart kan het veel heerlijker branden, kan het zoo licht zijn als woont daar een stralende zon. Gelukkig zijn is heerlijk... en je moeder straks zoo vergenoegd te zien lachen... nou! En zoo'n auto gaat weer zoo heel vlug naar de stad toe.

Bij huis hadden mijnheer en mevrouw Sikky Nans uitgelaten. Zeg maar aan je moeder dat we nog door moeten. Ze kwamen soms zoo laat thuis, die Sikky's; overal in de stad is voor artisten veel te zien en te hooren, hun vrienden

en vriendinnen treden overal op, ze hebben dikwijls gratis toegang. En de Sikky's benutten dat gaarne. Maar Nans was thuis. Zij had de doos met de jurken meegenomen en droeg die nu mee naar boven. De Sikky's lieten hun boeltje morgen wel weer halen, de kast, de kist met poppen, alles. Nans was thuis — vreemd vol ging ze de trap op.

Moeder had haar opengetrokken — door de auto had moeder wel begrepen dat Nans daar was. „Hoe was het?..." riep moeder al van boven.

„Goed... fijn..." antwoordde Nans en kwam al hooger. De doos botste even tegen de treden. Boven nam moeder de doos aan. Het was half tien nu Nans thuis was. En gelukkig dat je nu met je moeder nog tijd hebt om te praten. Met roode wangen en tintelende oogen zat Nans dan bij moeder in de kamer.

„Dus 't is goed gegaan?" — Moeder kon het wel aan Nans zien. En aan het vertellen van Nans kwam dan bijna geen eind; vertellen aan moeder, en aan Jeaan, die het ook nog vroeg genoeg gevonden had van haar vader, en van de slapende broertjes, weg te loopen; zij had ook op de auto gelet... daar waren ze!... en Jeaan keek gauw voor 't donkere keukenraam, Nans stapte uit. Alléén — fijn! — en Jeaan nam de beenen naar den overkant. Ze moest toch zeker óók hooren. En vader had de krant nog lang niet uit. Jeaan ging daarbij nooit zoo vroeg naar bed, als moeder van de jongens had ze ook in den avond nog wel wat te doen!

Maar eerst... want het geld immers dat Nans moeder te geven had! Het is vreemd als je moeder daar de tranen van in de oogen krijgt — en als ze dan nog zoo hard je hand pakt. Als moeder erg blij is huilt ze altijd een beetje, dacht Nans later, maar dat doe ik eigenlijk ook. En als je dan bedenkt dat er van den winter toch nog veel meer van die avonden zullen komen dat je geld thuis brengt! Maar dan zal moeder er wel aan wennen en dan zal ze niet stil wat tranen verknijpen, maar lachen. Het is voor den eersten keer dat Nans moeder wat geeft en dan is het ook zoo vreemd. Maar moeder heeft het nog hard genoeg noodig.

„Daar leven we haast een halve week van..." zei moeder. Hoe kneep ze dat geld in haar hand. En Nans lachte zelf ook met tranen.

Het zakje met bonbons voor de kinderen stond op tafel, maar moeder en Jeaan kregen er later toch ieder wel een van. Nans had een taartje gehad, zij hoefde niets, zij gaf maar liever nu weg. En ze zat maar genoeglijk te kijken.

„En dus ze tracteeren je ook nog! Deftig..." lachte Jeaan. „Je wordt nog een reuzenberoemdheid, hoor!"

O, Nans... ze had moeder wel honderd gulden willen geven, maar zóóveel te verdienen? Honderd gulden zou Nans wel nooit waard worden — alleen misschien een beetje meer dan vijf, als ze in huizen van erg rijke menschen zou optreden. Geld verdienen was een zàlig iets! En al die hulde en den bijval van al die blije kinderen en menschen vanavond dan nog.

Maar als Nans later, naast vader, eens een gróóte artiste werd!

Maar nu zat ze daar weer als de gewone Nans. Je kunt soms veel te blij zijn om aan later en aan groote dingen te denken; het nu is veel te heerlijk.

En morgen — bezoekdag — ging ze naar vader in het ziekenhuis om hem alles te vertellen.

En zooals hij je dan zou aankijken —

IN HET ZIEKENHUIS.

Na verscheidene voorstellingen in gewone huizen in die wintermaanden ging Nans dan op dien killen Maartdag naar het ziekenhuis en naar haar vader toe. Haar plezier, met mijnheer en mevrouw Siks voorstellingen te geven, bleef groot, maar dit was toch een glansdag in haar leven, nu haar verlangen, naar vader te gaan en te laten zien en hooren wat zij kon, eindelijk vervuld werd.

Mijnheer en mevrouw Sikky hadden het lang erg druk gehad, maar nu hadden zij tijd gekregen deze weldadigheidsvoorstelling te gaan geven; zij hadden het aangevraagd aan het ziekenhuis en toestemming gekregen — zóó laat zouden ze nu vandaag daar zijn. Nans was lang vervuld geweest van een wondergroot verlangen, toen ze heenging naar het ziekenhuis was ze enkel gelukkig. Het was geen bezoekdag. Groet vader... zei moeder. De zieke kinderen daar wisten dat zij een feestje zouden krijgen; de zieke kinderen niet alleen, ook grooten was het gezegd en die er graag bij wilden zijn mochten komen. Groet vader!... Maar vader wist niet dat Nans naar hem toekwam.

Op die zaal lagen verscheidene kinderen in hun bedjes, anderen zaten op stoelen, die in een halven kring gezet waren; het was nogal een groote zaal. Veel kinderen waren erg verbonden, van sommige zag je niet meer dan hun oogen, hun mond en neus, anderen hadden verbonden armen, beenen; zieke kleinen waren er ook, die bij zusters op den schoot zaten of door haar gedragen werden, er kwamen er nog meer terwijl Nans er al was en rondkeek. Zij hadden een paar schermen gekregen, daarachter kon Nans zich verkleeden en mijnheer zijn goochelapparaten opstellen. Een piano was er, de poppenkast was er gebracht, mijnheers viool lag er op een tafel, met Nans haar herderinnefluit.

En dan de doos met jurken, kousen en schoentjes. Nans moest het weer uithangen.

Mijnheer en mevrouw Sikky spraken met een oudere zuster en de kinderen lagen, zaten in afwachting. Dit is anders dan voor vroolijke kinderen te spelen die een partijtje hebben; Nans had het wel geweten, maar tòch zaten hier ook verbonden kleinen te lachen, en anderen keken zoo glunder uit hun bedjes. Ze zullen niet altijd pijn hebben, ook al zijn ze verbonden. En er waren ook groote jongens en meisjes bij, zoo groot wel als Nans zelf, misschien waren ze zelfs nog ouder, en die keken toch ook wel feestelijk in het rond. Doe het nù het mooiste van alle keeren, Nans, hier zul je geen geld voor je moeder krijgen, je zult alleen anderen maar genot geven en dat alleen zal je belooning moeten zijn.

Het is goed... het is heel goed... het is voor Nans het mooiste nu zonder geld te verdienen te zullen zingen en dansen. Waar is vader dan?... Komt hij nog?... er zijn toch ook al grooten! Zoo ineens zal hij binnenkomen... zoo ineens. Hóé komt hij? In een rolstoel zeker, zooals ook die vrouw daar al ligt. Langs het scherm kon Nans nogal veel zien, maar toen ze haar jurken uitpakte was ze weer heelemaal van de zaal en de menschen en kinderen afgeleid. De mooie jurk, waar ze de theewarmer in danste, had altijd zooveel plaats noodig als hij met zijn hoepeltjes voor den dag kwam; en de doos moest er zoo groot voor zijn. Zoo... maar nu had Nans alles weer uitgehangen, stoelen waren er genoeg, daar was om gevraagd door mevrouw. Moest Nans hier blijven? — mocht ze nog in de zaal gaan? Mijnheer en mevrouw Sikky zijn niet gauw uitgepraat. Wacht... daar komen ze...

Maar toen zag Nans nog iets anders.

Ze zag een man de zaal binnenkomen, hij liep tusschen twee zusters... hij liep... neen, hij strompelde wel wat... maar die man... was haar vader... en die had in anderhalf jaar niet kunnen loopen. Er ging een schok door Nans heen. Langs het scherm heen zag ze precies wat haar vader, tusschen de zusters in, deed; zij liep een paar passen de zaal in, stond weer, keek. Haar vader stond nu bij een leunstoel, de zusters lieten hem los... hij stond alleen, ging

toen zitten. En de zusters gingen weg. Hij stond een oogenblik alleen en ging toen zitten! Een wonder! Want als je je moeder vroeger thuis toch ook zoo vaak bedroefd hebt hooren zeggen, dat ze wanhoopt aan een toekomst met een gezonden vader. En *nu?*... Als moeder dit toch óók had kunnen zien!

Als zij op bezoekdagen bij vader waren geweest lag hij altijd te bed. Nu liep hij zooeven, wel moeilijk ging hij en hij had aan twee kanten steun noodig, maar hij *liep* dan toch, hij *ging*... *stond*... en zat nu in den stoel. Dàn was vader hier toch wel erg vooruitgegaan. Hun oude dokter had het wel altijd beloofd: vader werd beter, zijn ziekte duurde alleen maar erg lang. Je denkt soms... en moeder dacht dat ook... dat een dokter zulke dingen zegt om je te troosten. Maar hièr zag je nu dat het toch werkelijk waar werd. Nans voelde dat ze er nog van stond te trillen.

Zoo zat haar vader daar bij de groote menschen en kinderen en zij keken allen naar het scherm en naar de poppenkast... en ook naar het meisje dat daar voor het scherm stond, zoo verschrikt, als kon zij geen pas meer doen. Wat had dat meisje?

Maar toen kwam heel vlug mevrouw Sikky daar aan: beginnen, kind — zei ze. Nans wees de zaal in, maar ze kon niets zeggen.

En plotseling zag Nans dat ook vader... ja, zijn oogen waren op haar gericht, hij zag mijnheer en mevrouw Siks en begreep opeens — Hij kreeg er een kleur van. En tóén... stormde Nans ineens op hem toe — en mevrouw Sikky kwam ook, toen mijnheer nog en... Lachend stonden ze alle drie bij Nans haar vader, maar *zij* lachte toch het meeste, al was het wel wat vreemd. Nans kon haar ontroering en schrik niet zoo gauw meester worden en ze moest wel erg slikken.

Als je denkt dat ze je vader in een rolstoel zullen brengen en dàn...! En Nans had toch tranen in haar oogen al was ze zoo blij. Waarom huilde ze nu toch al was ze eigenlijk juist erg gelukkig? Ja, dat deed moeder ook altijd. Waarom lachte Nans maar niet hard, omdat toch ook alle menschen en kinderen zoo blij keken? Maar ze kon het niet, ze kon

enkel haar vader maar aankijken en hem een hand, een zoen geven; en hij keek haar wéér zoo vreemd en toch ook zoo dankbaar aan. Was ze nu gekomen... met zijn vrienden, de Sikky's? „De groeten van moeder..." stamelde Nans slechts. Het was gelukkig dat mijnheer en mevrouw Siks toch meer konden praten.

„Ja, dat is nu eens een verrassing, hè?" — Want er was een zuster, die alles wel wist, bij vader gekomen en had gezegd: er is een kindervoorstelling vanmiddag, wilt u er ook bij komen? — Och ja, zei vader, waarom niet. En toen was hij uit bed gekomen — omdat de dokter vanmorgen gezegd had dat hij dat nu alle dagen een paar keer mocht, de dokter had gevonden dat vader sterk genoeg was om weer te gaan staan en even te loopen. En het was goed gegaan. Hij was wel moe van die weinige passen, zei hij, maar dat zou iederen dag beter gaan. Mevrouw Sikky sprak vader moed in. En ja... zei ze, dat wilde *zij* nu, u mocht niets weten. Nu, zullen we dan beginnen — 't is tijd! En toen gingen ze weer vlug naar hun plicht toe.

Tijdens de voorstelling keek Nans oneindig veel keeren naar haar vader, die daar zat, geleund in zijn stoel, en die lachte, klapte als het noodig was. Hij zou ééns weer naar huis komen en de trap opklimmen — dat zag ze maar aldoor. Als je het eerst maar *gezien* hebt, gezien hebt dat het mogelijk zal zijn. Hoe Nans zong, hoe Nans danste! En haar vader klapte bij zijn eigen liedjes. Die liedjes, nu hij weer blij is, zullen hem inspireeren tot weer volgende liedjes; en hij zal ze maken voor Nans, opdat ze met nog meer liedjes naar de menschen kan gaan. Maar zooals Nans *nu* zingt, vader vindt het goed en mooi, dàt zag ze.

Dat ze niet goed zou durven wanneer haar vader erbij zou zijn, dat ze dit wel had gezegd, Nans was het totaal vergeten, het kwam geen oogenblik nu meer in haar hoofd. Ze zong eerst en danste later, en wat keek vader naar die dansen, wat klapte hij, wat klapten de zieke menschen en kinderen, de zusters! Het was voor Nans overheerlijk, zooveel bijval. Haar theewarmer danste ze weer drie keer, maar dat had ze wel geweten, de menschen worden dadelijk dol op dat houterige poppenfiguurtje, Nans is weer de

doode theecosy en ze stevent met haar porseleinen armen maar links en rechts en achteruit, doet stijve buigingkjes enzoovoort, haar hoofd is een mechaniekje en haar voeten, even onder de lange wijde rok uit, trippen als in een droom. Vader lachte... hij lachte om Nans en haar stijf-doode maniertjes. Daar heb je lang op geleerd... zei hij later en Nans zei van ja. Maar het is ook goed, het is ook echt, zei vader. Vader kon het weten, vader kent de volharding die naar de kunst voert. De zusters zeiden dat ze nog nooit zooiets aardigs hadden gezien. Alle zieken schenen wel door Nans te zijn opgefrischt.

Het was leuk, dat, toen Nans net voor den tweeden keer haar theewarmer deed, de dokter van vader de zaal in kwam; vader had nu een anderen dokter in het ziekenhuis, maar hun oude dokter bezocht vader altijd nog uit belangstelling; als vader weer thuis was zou hij immers zijn ouden dokter weer krijgen. En de dokter bleef een beetje op de zaal en keek ook toe naar Nans. Zij had hem niet gezien, maar zij had hem thuis toch zoo vaak opengedaan, zijn hoed op den kapstok gehangen en dien er later weer afgenomen en hem den dokter gegeven, zij had den dokter immers ook wel eens om den hals willen vliegen omdat hij zoo lief kon doen. Die dokter was het — maar Nans zag hem niet, zij was de mooie doode theecosy en danste. Maar toen de dokter later zag *wie* danste lachte hij, dan kwam hij nog even naar Nans toe die net achter haar scherm verdwijnen zou. Zij boog altijd even voor het publiek en was dan weer levend. Toen kwam de dokter bij haar staan, hij schudde zoo typisch zijn grijze hoofd.

„Wel Nancy, Nancy..." zei hij, „is dat een gedaanteverwisseling met je! Ik ken je niet terug!" Want hij kende Nans immers slechts in haar werkjurken thuis, ook wel met een natte schort voor, maar die ze altijd zoo handig en vlug wist weg te moffelen, hij kende Nans in haar zorg vooral voor de kleine Fiet; als moeder niet was thuis geweest had Nans vaak moeten zeggen hoe het kleintje het maakte; en de dokter had er inwendig wel om moeten lachen, want Nans antwoordde hem dan als een echte moeder, als een groot mensch, en dan had hij ook tot Nans als tot een groot mensch gesproken.

Daar dacht de dokter nu nog aan en hij kneep Nans eens in haar wang. „Je bent het tòch..." zei hij, „en ik wensch je veel succes in je gedaanteverwisseling, hoor!" Toen ging hij weg. Maar Nans had er een dikke kleur van gekregen. Neen, ze hoefde nù niet langs zich heen te zien zooals thuis... En dan lachte ze ook. Ja, zèker was ze nu erg mooi!... maar, wat kon je er thuis wel eens aan doen? Toen schoot ze vlug de mooie jurk uit en lachte nog eens. De leuke oude dokter... dat ze 'm weer had gezien! En hij haar... Ze had nog een gevoel of ze hem haastig zijn hoed moest aangeven, maar dat was niet zoo, hij ging hun trap niet af. Maar wèl ging de voorstelling hier nu nog verder.

Mijnheer Sikky vertoonde zijn goocheltoeren en dan kwam de poppenkast. Mevrouw zou twee sprookjes en het Jan Klaassenverhaal van vader opvoeren. Dat doet ze nu voor vader zelf, want al zoo vaak hebben anderen er om gelachen, dacht Nans. Zij mocht voor Katrijn spreken en zingen en verheugd zat ze achter het scherm. Hoe typisch zal het zijn als vader nu zijn eigen verhaal ziet spelen. Hij moet er nog méér schrijven, nog véél meer. En de kinderen op de zaal hadden al pret alleen al omdat de poppenkast nu kwam. Maar straks, als Jan zijn huisraad gaat verkoopen, dan komt er weer een gegil, dat wist Nans zóó zeker, ze kon er nu zelf al om lachen.

Het was jammer dat je nu vaders gezicht niet kon zien als het Jan Klaassenverhaal werd opgevoerd, evenmin dat je weet wie het is die zoo hard klapt. Maar hij zal wel niet zoo hard klappen bij zijn eigen verhaal. Och, eigenlijk klappen ze voor de poppenkast zoo dikwijls, Jan Klaassen is een rakker die iedereen weet in te palmen. Als de zieke kinderen maar niet te hard lachen en joelen, als de zieke groote menschen van hun pret maar geen hoofdpijn krijgen. Op deze ziekenzaal was het toch werkelijk zoo'n vroolijk en dankbaar gezelschap. Nans had het van te voren niet zoo kunnen denken. Je zou zeggen dat ze nog harder kunnen lachen en klappen dan in gewone huizen.

Na afloop zat Nans nog een poosje bij vader. De zusters brachten wat zieke menschen en groote kinderen weg, de zaal werd wat op orde gebracht en toen kwam er een zuster

die mijnheer en mevrouw Siks en Nans thee bracht. Zij bleef bij vader en hij keek haar aan, hij ging nog niet weg, de zusters zouden hem straks zeker pas naar zijn zaal terug brengen. Hij keek haar zoo goed en zoo liefdevol aan en Nans werd er een beetje stil van, ze kon haast niet van haar thee drinken, een keer legde vader zijn hand op haar hoofd, op haar dikken, ruigen haardos. Vader was nooit druk en heelemaal nooit uitbundig geweest thuis, hij was alleen maar zoo goed en met zijn oogen kon hij zooveel zeggen, hij kon ermee afkeuren of prijzen, maar nu prees hij Nans zoo erg met zijn blikken en zij werd er haast verlegen onder, zij sloeg haar oogen er zelfs voor neer, maar toen nam vader haar hand.

Hij wist wel dat Nans moeder altijd goed geholpen had den tijd van zijn ziekte, ze de zorg met moeder had gedeeld, en dan weer door haar sterken wil, met de Siksen mee te gaan, moeder hulp en vreugde had gegeven. Nans had in deze wintermaanden moeder nu al heel dikwijls geld kunnen geven. In hoeveel huizen was ze al niet geweest! Vader dankte Nans niet met woorden, maar alleen met zijn oogen; maar zij begreep het zoo goed — en later was ze er toch wel gelukkig en trotsch om. Ze had alles goed gedaan, zei vader dan toch met weinig woorden, en ze had vanmiddag een mooie voorstelling helpen geven. Toen liet hij haar hand los, die hij nog even gedrukt had. „En drink je thee nu op," zei hij, „je zult toch wel dorst hebben na al dat zingen en na je mooie dansen."

„En u *liep* straks"... zei Nans met vreugdig gelaat.

„Ja, en als het goed blijft gaan kom ik over een week of zes weer thuis."

„Zei de dokter dat óók vandaag?"

„Ja, nadat hij mij nog eens goed onderzocht had."

„En dan loopt u nog beter?"

„Dat hopen we van wel. De dokter zegt dat 't gauw beter zal gaan als ik eenmaal weer aan den gang ben."

„Half Maart nu... dan is het Mei," zei Nans. „En dan wordt het zomer."

„Ja, en dan weer werk vinden —"

„Werk vindt u altijd," zei Nans vol geloof; „ze schrijven

u vanzelf weer brieven. Als u éérst maar weer thuis bent en als alle menschen maar weer weten dat u beter bent." Ze keken mekaar licht en hoopvol aan, vader en Nans. „'t Komt alles in orde... ja..." zei vader vol geloof.

Dit nieuws... dit nieuws nu aan moeder... dit gróóte nieuws!

De zieke menschen, de groote zieke kinderen, waren nu allen van deze zaal weggebracht en Nans zag het leeger om zich heen. De Sikky's waren klaar, ze gingen weer vertrekken. De directrice van het ziekenhuis kwam nog bedanken. We hopen terug te komen, zei mijnheer. En dan tot vader: houd u goed! Zijn artistenvrienden. Nans omhelsde en kuste haar vader. En dan moest ze haastig weg... haastig... voor de waterlanders kwamen, die kwamen altijd op zulk een ongewenscht oogenblik. Maar hij zou zeker weer naar zijn zaal terug loopen, tusschen de zusters, strompelend, moeilijk, maar hij liep toch alweer... en het werd aldoor beter... eens kan hij toch wel weer recht een trap opgaan. Dà...àg! Nans wuifde nog eens wild terwijl ze de zaal afliep, achter de donkere figuren van mijnheer en mevrouw Sikky aan. De middag was voorbij, de mooie middag waarop ze zoo lang gehoopt had; maar hij had toch veel gebracht... en moeder zit alweer te wachten op het nieuws. En Nans heeft véél te vertellen!

Het is een groot huis, een gróót huis waar je nu uit gaat, maar er woont toch ook wel vreugde in, ze kunnen er goed lachen, hoor! De anderen... die erger ziek zijn... die niet konden komen? Nans zuchtte toch even toen ze de breede hal uit ging. In de huizen, waar we de partijtjes kwamen opvroolijken, was het wel dol soms, de kinderen waren er vaak zoo uitbundig, uitgelaten. Maar alle kinderen zijn niet àltijd vroolijk, en ook liggen dezelfde niet altijd in een ziekenhuis, het zijn steeds weer andere die daar in en uitgaan, ieder heeft licht en donker in zijn leven, zoo zegt mevrouw Siks ook. Nans weet het wel, ze kent het licht en het donker al beide. Vader heeft het donker nu al bijna weer gehad, hij gaat het licht weer tegemoet. En tegelijk met hem ziet moeder weer het licht komen. En als het voor vader en moeder voorbij is, dan voor Nans toch ook. O,

als ze denkt aan het oogenblik dat vader weer de trap zal opkomen. Neen... dat moet ze nu dan toch maar even wegschuiven, het is te groot, het is te heerlijk...

Maar toch zou ze wel naar moeder willen rennen met haar goede boodschap.

Soms zou je wel vleugels willen hebben en over alle menschen en huizen willen heen vliegen.

Maar als een kalme pop zit je dan tusschen veel menschen in een tram en tuurt door een raampje of eens in het gezicht van een vreemd mensch. Naast je zitten mijnheer en mevrouw Sikky.

En onder je jurk zit je hart als een vol ding.

Dàt is voor jou!

IN VILLA VIJVERZICHT.

Bijna aan het eind van dien winter was Nans ook nog eens in die villa bij het groote park, de villa Vijverzicht, waar juffrouw Sloet vaak weer ging helpen en waar ze eens, in den vorigen zomer, met al de kinderen en juffrouw Sloet waren gaan schuilen voor een hevigen regen met onweer, waar ze al de natte schoenen op een groote mat hadden laten staan en met juffrouw Sloet het huis waren gaan zien, terwijl de wagen van kleine Fiet bij de rij natte schoenen had gestaan. En waar ze toen op dien grooten zolder het wonder van die kamer hadden gezien, vol en vol speelgoed... waarvan toen, met Kerstmis, een kist vol was gekomen naar de kleine buurt toe en waar de kinderen nu nog altijd plezier van hadden. Dat huis, waar Jeaan toen later, als het weer droog was, in den mooien grooten tuin speelde van barones Jeane van Vijverzicht, waar juffrouw Sloet limonade en koekjes in het tuinhuisje tooverde. Na dien dag was Nans er natuurlijk nooit meer geweest, maar toen ze van mevrouw Sikky hoorde dat ze dáárheen zouden gaan voor een kindervoorstelling, had ze even gekeken. Dat huis... de villa... hoe kwam dat zoo?

Maar later kwam het uit dat juffrouw Sloet — omdat er een kleinkind, dat bij de oude mevrouw in de villa gelogeerd was met haar ouders, jarig zou worden en de oude mevrouw niet goed wist wat zij haar kleindochter zou geven — 't kwam uit dat juffrouw Sloet gezegd had: geeft u haar een kindervoorstelling en dan zal ze wel blij zijn, ik weet menschen die overal gaan spelen en de kinderen hebben dan altijd een dol plezier. Geeft u haar nog wat kinderen erbij en dan zult u zelf ook een vroolijken avond beleven. Juffrouw Sloet had haar oude mevrouw op een idee gebracht en toen...

„En dan daarbij, Nansje, als jullie geld kunnen verdienen — De oude mevrouw is schatrijk en ze heeft voor alles geld over, laten de Sikken maar niet zoo weinig vragen en voor jou ook niet. En ze kunnen het ook aan mevrouw zelf overlaten en dan wordt het vast wel goed. Zeg dat maar aan de Sikken" — dat was nu zoo'n uitdrukking van juffrouw Sloet zelf.

En juffrouw Sloet over een kous en met haar bril op, had ook nog gezegd: Ik zal er dien avond ook zijn, Nansje, want het is er dan feest en dan ben ik er altijd. En Jeaan mag met me mee als ze 't goedvindt en in de keuken zitten. Dan is het zooiets van Sneeuwwitje en Asschepoes, de een is boven en is een dametje, de andere zit in de keuken en mag een beetje rondkijken. Juffrouw Sloet lachte om haar bekendheid met sprookjes, ze had zeker wel eens in de prentenboeken van Netje gekeken. Maar de anderen lachten ook, omdat Sneeuwwitje en Asschepoes bij mekaar hoorden. Doch je moest het bij juffrouw Sloet nooit zoo ernstig nemen.

Jeaan wou dien avond wel graag meegaan naar de villa. Na het kinderfeest krijgen de grooten een souper en dan wordt het weer laat. Maar wij krijgen allemaal geld in de zak, bom — zei juffrouw Sloet, ofschoon ze nog niets had. En laat de Sikken maar niet weinig vragen. Bom — zei Jeaan. En Nans zat te lachen dat ze schaterde. Die juffrouw Sloet met 'r bril op was toch altijd zoo leuk. Maar als ze een ander kon helpen... Nans zou ook haast bom willen zeggen toen ze dat dacht. Maar ze lachte alleen nog maar een beetje harder. Waarom lach je zoo? vroeg juffrouw Sloet. Maar wie kon dàt nu zeggen?

Bom... zoo gaan we dan vanavond, zei Jeaan dien avond, die dat stopwoord nu maar altijd vastgehouden had. Zoo was Jeaan, als ze iets eenmaal leuk vond, liet ze 't niet meer los. En haar pret, als ze Nans dan zoo kon laten gieren. Nans had ook buien dat ze overal om moest lachen. Naar de villa Vijverzicht van barones Jeane... bom! En Nans kon om niemendal lachen dat haar wangen haar pijn deden. Dan kneep ze soms die wangen weer in het fatsoen.

Juffrouw Sloet was al van den middag af in de villa, omdat er ook een kinderdineetje gegeven werd. Jeaan ging later, ze

wilde met Nans meegaan. Maar ik loop, zei Jeaan, ze had die dubbeltjes voor de tram niet over. Ik zal ook vragen of ik zal gaan loopen, had Nans beloofd aan Jeaan. Welja, zei mevrouw Sikky, we zien mekaar dan ginder immers vanzelf. En zoo liepen dien avond Nans en Jeaan samen over straat en zetten hun schreden naar die villa. Barones Jeane van Vijverzicht ging naar haar huis en freule Nancy ging mee. Als we eens wèzenlijk naar ons huis toe gingen, zei Jeaan en fantaseerde weer. Ze zal vanavond al maar dol doen, dacht Nans, want zooiets kon ze vooruit voelen. Jeaan was ook boven de wolken omdat ze nu met Nans naar hetzelfde doel ging. Sneeuwwitje en Asschepoes samen, nou, die loopen stijf gearmd, het zijn vast geen stiefzusters uit een sprookje. Ik wou alleen dat ik door een kier van een deur kon kijken als jij daar optreedt, zei Jeaan nog verlangend. Nou, misschien weet juffrouw Sloet die kier, zei Nans.

Maar juffrouw Sloet hoefde in de villa geen kier te weten waar Jeaan door zou kunnen kijken, het personeel mocht ook van de kindervoorstelling komen genieten en toen juffrouw Sloet aan de oude mevrouw, die al dertig jaar haar vriendin was, had gezegd dat zij toevallig ook een vriendinnetje bij zich had, dat eveneens een vriendin was van Nans die zou zingen en dansen, toen mocht Jeaan ook in de kleine mooie zaal komen, daar op een zijden stoel zitten en meekijken. Dat had ze niet gedacht. Och, die villa van juffrouw Sloet gaf altijd wonderen.

Jeaan had vaak een gevoel gehad of ze voor rijke menschen erg bang zou zijn. Als ze alles ook zoo mooi en zoo groot hadden. Maar voor niets en niemand in dit rijke huis hoefde je bang te zijn, voelde Jeaan later, hier was het alleen maar heerlijk en mooi en de menschen waren goed. Maar als juffrouw Sloet er ook dertig jaar was geweest en haar oude mevrouw en familie haar nog nooit konden vergeten — Juffrouw Sloet hield alleen van góéde menschen en bleef er dan zoo lang, dat kon je gelooven. De avond in de villa werd zoo heerlijk als je 't niet gedroomd kon hebben.

De voorstelling voor de kinderen dan — En nu zag juffrouw Sloet de beroemde Sikken en de beroemde Nansje ook spelen. Er was een rij kinderen, verscheidene grooten,

en dan het personeel uit het groote huis, met juffrouw Sloet erbij vijf stuks. Jeaan, het vriendinnetje van juffrouw Sloet, zat stijf naast haar. Het leek een theater hier, dacht Jeaan, zoo'n fijne zaal en al die kinderen, de menschen. Maar dat Nans *durfde* wat ze *deed!* Als je 't Jeaan toch gevraagd had. O, lieve hemel, ze zou flauw vallen — bom!

Het was gelukkig dat Jeaan ook eens kon schateren als er geschaterd werd, dat geeft vanbinnen opluchting als je wat inhoudt. Die Nans is een volleerde artiste, dat is zeker... ze is net als haar vader. En dat ze toch ook de vriendin is van Jeaan... die niets durft... bom! Wat een kind, wat een kind, dat maar zingt, op en neer stapt, tegen zich laat klappen en dan buigt. Ze moet aan het theater, ze moet... En juffrouw Sloet kneep Jeaan eens in haar arm omdat ze 't ook zoo mooi vond. Ze zaten hier als dames... in de groote villa Vijverzicht. Het zijn sprookjes. En dat kind zal nog méér doen, nog véél meer... Dat ze hier eens op haar kousen naar boven ging, daaraan denkt ze nu niet meer. En straks zal ze geld krijgen... bom... hoeveel zal ze krijgen?

Wat zit jij te schudden... zei zachtjes juffrouw Sloet tot Jeaan, maar Jeaan keek met een gezicht of ze zei: ik zit stil... De kinderen hadden pret, rumoerden soms, dat was gelukkig. De liedjes van die Nans zijn ook grappig genoeg. Als ze de herderin maar weer twee keer danst — en die theedame desnoods zes keer. Applaus, applaus... maar dan zal Jeaan ook klappen, ze zal klappen met de anderen mee of *zij* de voorstelling betaalt; barones Jeane van Vijverzicht, ze geeft Nans honderd gulden. Als dat eens waar was! Jeaan zou niet op geld kijken.

En die Sikken, die zou ze ook veel geven. Wat hebben ze Nans toch leuk alles geleerd. Je moet het ook maar kùnnen leeren, Jeaan zou er te dom... en ook te bang voor zijn. Hier lijkt alles van die Nans nog leuker dan bij haar thuis, daar had ze niet altijd de mooie jurken aan, daar is het klein, hier is het zoo groot. En dan komt alles beter uit. Zóó doet ze dus altijd als ze met de Sikken meegaat. Nu ziet en hoort Jeaan eens alles. En die stem van Nans klinkt hier ook veel mooier dan thuis, en de piano... wat een groote, is een vleugel, zegt juffrouw Sloet. Rijke menschen in deze villa...

en ze zijn toch eenvoudig... en goed voor anderen. Al ben je rijk dan hoef je nog niet verwaand te zijn. Neen, *dit* is zeker!

Nans zong en danste dien avond veel, mijnheer Siks liet veel goocheltoeren zien en mevrouw vertoonde verscheidene poppenkastverhalen en vaders verhaal van Jan Klaassen had weer hetzelfde applaus. Laat was het voor de kinderen afgeloopen; het was om half zeven begonnen, het was nu half tien. Toen werd aan de Sikken gevraagd of zij nog een uurtje wilden blijven en zoostraks nog wat voor de grooten wilden zingen en of Nans dan nog eens zou mogen dansen, omdat er nog grooten kwamen die het niet gezien hadden. En Nans zei met de Sikken natuurlijk ja, alleen:... moeder! zei Nans ook wat bezorgd tot juffrouw Sloet. Maar juffrouw Sloet wist er raad op. Ik bel even de slager in onze straat op en die kan wel de boodschap aan je moeder gaan zeggen; ik ben zijn klant — vond juffrouw Sloet. En ze deed zoo en kreeg haar zin. Toen was Nans gerust. Moeder zal wel op me wachten... misschien zal ik nu ook meer geld krijgen, dacht Nans stilletjes. En dat was ook zoo, het werd later met Nans goed gemaakt. Maar nu hadden ze nog een poosje pauze omdat er kinderen weg moesten en de anderen die hier hoorden, naar bed gingen.

Mijnheer en mevrouw Sikky zaten in een kamer en werden daar bediend van wijn en nog wat heerlijkheid. Nans en Jeaan waren bij juffrouw Sloet in een kleine kamer, die ze dienkamer noemden, er stond van alles en juffrouw Sloet had nu een witte jas aan, zij moest zorgen dat het souper vanavond goed in orde kwam. Er was ook een knecht, die liep maar heen en weer, maar juffrouw Sloet scheen baas in dat heerlijke kamertje, ze had daar vandaag voor het kinderfeestje ook telkens uit geput. Haar oude mevrouw kon niet goed loopen en er was een jonge mevrouw, maar die had het aldoor zóó druk met de gasten. Kom hier maar zitten... had juffrouw Sloet tot Jeaan en Nans gezegd en zoo zaten ze daar toen in dat vertrek van tafeltje-dek-je; het zag er alles heerlijk uit wat er stond en juffrouw Sloet in haar witte jas leek nu bijna een kokkin. Jeaan zou haast kok gedacht hebben, en ze lachte weer.

„Jij lacht, Jeaan, waar zou je zin in hebben? Kijk maar, en kies iets, er is genoeg!"

Zoo sprak juffrouw Sloet, ze was zeker mevrouw hier... En Jeaan lachte glunder, ze keek eens over de tafels. Er stonden kleine taartjes, twee heel groote taarten nog, vruchten, noten, bonbons, wat niet al. 't Leek alles voor een bruiloft. En er lagen zulke fijne roompunten nog op een kristallen schaal... daar was Jeaan eigenlijk dol op. Ieder zoo'n punt? Er zijn er net nog twee van! Jeaan dacht:... als er hier iemand binnenkomt en wij zitten zoo te eten?... Maar zou juffrouw Sloet dat doen als ze het niet mòcht? Ze keek toch zoo zeker. En Jeaan knikte en wees wat angstig naar de roompunten:... „ja... als het mag... die dan maar... jij ook?" En Nans knikte geweldig.

Maar toen keek de jonge mevrouw van het huis om den hoek van de deur der dienkamer en zei: „O, zorgt u al voor de meisjes? Dat is goed!" Ze lachte.

„Ja, ik zorg goed voor de meisjes," zei juffrouw Sloet terug. Ze legde net die punten op twee bordjes. „Asjeblieft" —

En het hoofd van de jonge mevrouw was weer weg.

Het was toch een geruststelling dat je hier zoo bij juffrouw Sloet mocht zitten eten. En wat genoot ze er zelf in! „Smaakt het? Een banaan? Een paar bonbons? Of nog een taartje? Zeg maar gerust ja!" En dan zei je natuurlijk ja. Jeaan dacht aan de lekkerheden, die juffrouw Sloet zoo vaak in een doosje mee naar huis gebracht had en als je bij haar kwam, dan gedeeld. Zie, dat kreeg ze dan hier, en ze bewaarde alles. Ze zei ook soms wel, dat ze zoo slecht zoet aan de tanden kon velen. Och juffrouw Sloet... ze is toch zoo lief... En laat ze nog maar een groot taartje geven als het dan mag. Dankuwel... die punt was anders aardig groot, hoor!

„En willen jullie een glas limonade? Vanzelf, hè? Of willen jullie een glaasje wijn?"

Ze hadden nog nooit wijn gedronken? „*Wijn!*" — zei Jeaan.

„Ja —" En juffrouw Sloet had een flesch.

„Worden we dan niet dronken?" vroeg Nans.

„Dat moeten we zien," zei juffrouw Sloet en nam *niet* zulke heel kleine glazen.

„O jee..." schrok Jeaan verschrikkelijk.

„Wat is het voor wijn?" juffrouw Sloet.

„Nou, lèkkere wijn!" was het antwoord.

Ja, dan... en daar ging de zachtroode scheut al in de glazen. „Fijne zoete wijn, proef maar!" Als Nans zoostraks in de zaal maar niet op haar hoofd gaat dansen. Juffrouw Sloet neemt er ook een voor de dorst... proostjes! En juffrouw Sloet ging er even bij zitten, dronk dan smakelijk. Proost! zei juffrouw Sloet weer en toen dronken ze. Wijn... 't is wijn... 't is zoet... fijn... en 't prikkelt. Maar als we dronken worden, lieve tijd! Toen zaten ze samen te lachen en verorberden verder het taartje.

Nans dacht: je kunt dit niet meenemen voor de kinderen thuis... maar de noten die juffrouw Sloet bij je had gelegd, de bonbons... Nans had een taschje in de gang bij haar mantel hangen, ze wilde het er in doen. Mag dat, juffrouw Sloet?... Kind, het is je eigendom! En Jeaan voor haar jongens... Och, juffrouw Sloet heeft een gulle hand en als juffrouw Sloet toch baas is in zoo'n kamer van tafeltje-dek-je, en als ze dan nog zoo graag geeft... Als ze zelf doorat hier, zou ze toch óók veel naar binnen werken, maar ze doet dat niet... voor haar tanden... en dan: ze is al dik genoeg en baasje Sloet vindt een erg dikke vrouw niet mooi. En de linkerhand van juffrouw Sloet ziet nooit wat de rechter doet — en juffrouw Sloet had de opdracht hier in dit kamertje voor de meisjes te zorgen. Nu dan... het is *niet* te verhelpen dat Jeaan en Nans een dik bundeltje in haar taschjes stoppen. En wat juffrouw Sloet doet vindt de oude mevrouw altijd goed. Ze kan nu eenmaal geen kwaad doen, dus...

En dan moet Nans zoo weer optreden, het is tijd! Zijn de Sikken lekker getracteerd geworden in hun kamer? Waar zat die Nans toch? O, maar die zat goed! Ze heeft een gezicht of ze gesmuld heeft, zei mijnheer Sikky. Nou, dat zal waar wezen, lachte Nans.

En nu had ze weer moed, moed voor tien. Jeaan zou nu bij juffrouw Sloet wachten. Niet meer grasduinen in de dienkamer, hoor Jeaan, 't is beter dat Jeaan nu fatsoenlijk in de keuken gaat zitten en daar netjes wacht tot Nans komt. Beginnen!... optreden!... en weg is Nans. Ze weet den weg al in dat groote huis, och, ze is gewend geraakt aan groote

huizen. Zit de wijn erg in Nans haar hoofd, zal ze op haar hoofd gaan dansen? Neen, dat toch niet... en het was toch een aardig glas vol. 't Was meiwijn, zei juffrouw Sloet, maar fijn was het. Nans was feitelijk in een bui om nu nog uren te zingen en te dansen.

Maar het werd voor Nans nog maar een klein uurtje. Mijnheer Sikky liet haar het eerst optreden, dan kon ze ook het eerst met Jeaan naar huis gaan, mijnheer en mevrouw bleven langer. Nans zong en danste nu voor enkel grooten, heeren en dames, mooi gekleed en die haar ook veel applaus gaven. Ja, wat klapten ze voor Nans. En het was zoo heerlijk, Nans kreeg ook bloemen. De jonge mevrouw die om de deur van de dienkamer gekeken had, was opeens naar een vaas toegegaan, had de rozen eruit genomen en ze toen aan Nans gegeven; heerlijke frissche rozen, en ze gaf Nans een hand en bedankte haar waar ieder bij was, voor haar lieve zingen en haar aardige dansen. Nans was haast weer bedroefd en verlegen, maar door het geklap van de menschen moest ze toch weer knikken en buigen en dan gaan de tranen ook vanzelf weer weg.

Met die bloemen, en overgelukkig, stond ze dan later in de breede gang waar haar mantel en hoed hingen, om uit de villa weer weg te gaan. Jeaan kwam er ook al aan. Maar toen ineens was juffrouw Sloet daar ook weer en zei, dat Nans nog even bij de oude mevrouw moest komen; de oude mevrouw ging te bed, ze was moe van alle drukte: maar nog even dat meisje... had ze gezegd. En Nans ging vlug met juffrouw Sloet mee. Daar was ze... met de oude mevrouw in een kamer heel alleen.

„Ik dank je wel, Nancy, voor al het mooie dat je vanavond voor ons gedaan hebt... en... en..." het was wel een erg oude stem, en ook wat bevend. Nans kreeg een wat magere hand en een envelop. „Dankuwel, mevrouw..." Nans had nog nooit een envelop gekregen, die kregen de Sikken na de voorstelling maar alleen. Ze vroeg nog: mag ik dat houden? Een envelop was geld, dat wist ze ook, en anders had ze altijd van mevrouw Sikky wat gekregen. „Alleen voor jou, voor mijnheer en mevrouw zorg ik apart..." Toen boog Nans, zooals mijnheer Sikky haar dat had geleerd. Ze groette

nog eens bij de deur, was dan weg. Het is wel lief... wel heel erg lief, zoo'n oude dame. Ze liet de envelop aan juffrouw Sloet en Jeaan zien en deed hem dan in haar taschje. Wat er in zit kun je thuis pas zien, hier kun je niet kijken... of onderweg... onderweg... Nans haar hart klopte van vreugde.

De rozen had ze bij 't weggaan stijf in haar hand.

En jullie gauw naar de tram, zei juffrouw Sloet bij de open voordeur, hij komt daar op den hoek aan, wacht daar maar. En zoo liepen ze buiten. Ze hadden mekaar stevig vast. Maar de tram was niet op den hoek en kwam er ook nog niet aan. Laten we maar naar de volgende halte loopen, dat halen we wel, het is hier koud, zei Jeaan en ze dacht: Nans is warm. Zoo tippelden ze vlug door en hadden de volgende halte nog vóór de tram daar was. Wat duurt het lang met dat ding, er is misschien iets gebeurd.

„Als we die straten doorloopen, zijn we toch zeker in twintig minuten thuis," zei Jeaan, „de tram maakt een omweg en doet er haast net zoo lang over. Kom, laten we loopen, en de dubbeltjes in de zak houden; je moeder weet 't nu toch en ik ben bij juffrouw Sloet, vader is niet bang."

Nans wilde wel. En zoo sloegen ze meteen een straat in. „En het is gezond in de avondwind te loopen!" zei Jeaan.

Het was een fijne avond, zei Jeaan dan als ze voortgingen, arm in arm, en mekaar af en toe eens aankeken bij het schijnsel van de lantarens.

Nou — zei Nans. Ze voelde haar taschje met de prop bonbons en noten er in; de envelop voelde ze niet, maar die was er ook. „Ik ben toch benieuwd wat jij gekregen hebt," zei Jeaan ook onderweg.

Zij kon niet nieuwsgieriger zijn dan Nans zelf. „Zal ik kijken?" vroeg Nans, en er was juist bij een winkel een lantaren.

„Ja, doe het."

Nans nam de envelop uit haar taschje. O, hij was niet eens gesloten, enkel maar naar binnen gevouwen; ze deed hem open. Een briefje van tien... nog een briefje van tien... was twintig... Toen keken ze mekaar weer aan: twintig gulden... twintig gulden had Nans. Ze kreeg twee kleuren,

die Nans, daar in het halfdonker. Móéder... dacht ze; en toen ook: vàder! Want als...

Nans had al zoo'n tijd een plan in haar hoofd: ze zou vader zoo graag iets geven als hij thuis kwam, voor aandenken dat hij beter geworden was, maar ze had natuurlijk niet zoo véél geld... en als ze dit dan nu eens voor de helft voor vader zou mogen besteden. Voor tien gulden zul je toch zeker heel iets moois kunnen koopen. Moeder was niet zoo arm meer, het geld van de weldadigheidsvoorstelling duurde lang — en de Sikken zijn goed, zij betalen best. Als Nans... als Nans... zij zal het moeder vragen en dan...! Twintig gulden, het is niet weinig... die zóó maar te hebben verdiend op één avond, in een paar uurtjes, en nog lekker gegeten en gedronken te hebben... twintig gulden in een envelop!... zoo, daar gaan ze er weer in. En nu weer verder, gauw naar huis, want het is toch al zoo laat. Waarom heeft die Jeaan toch ook de tram maar niet genomen? Moeder zit te wachten. Kom, neem de beenen dan wat harder, Jeaan!

„Gos, gos..." zei Jeaan en ze gingen nu vlug voort: „wat een geluk!" Jeaan liep te schudden zoo'n pret had ze opeens. „Ik ben, geloof ik, nog dronken van de wijn," zei ze en ze stapte opeens mis van de stoep, ging bijna zitten. Bom... zei Jeaan weer, ze gierde niet hard, want de straat lag zoo stil, maar ze gierde toch zachtjes: „twee nachtwandelaarsters... we zijn op avontuurtjes uit... o stil, daar komt een agent aan, nu netjes..." Ze stevenden voorbij, de politieman keek wel. Goedenavond, mijnheer, zei Jeaan, en hij zei goeienavond terug. Nans had Jeaan stijf vast. Zou die agent het gek vinden, twee meisjes zoo laat op straat? Het is toch maar alleen, agent, omdat ze de dubbeltjes voor de tram willen uitsparen. De dubbeltjes zijn ons te duur, zegt Jeaan. Nans is klein en tenger, maar die Jeaan is toch al over de vijftien-en-een-half en een flinke bul, Nans kan denken dat ze met een oudere zuster uit is. Die agent kan het óók denken.

In de verte, een straat uit, zagen ze daar dan een tram schieten, die hadden ze kunnen hebben... die!... en dan waren ze eerder thuis geweest. Het is maar omdat je moeder zit te wachten en ze is niet sterk, nu gaat ze zoo laat naar

bed... en dan het geld dat Nans moet geven en alles wat ze te praten heeft. Nans begon opeens bijna te hollen en Jeaan schoot vanzelf mee, het was of ze die ginds voortschietende tram nog moesten inhalen. En ze liepen zelfs een tijd op een drafje.

„Wat hollen we toch," zei Jeaan dan als ze niet meer kon. „Op Vijverzicht denken ze, dat we nu in de tram zitten... en juffrouw Sloet... maar je kunt soms wel op die tram wachten tot je een half onsje weegt." Er liepen nog wel enkele menschen op straat. „Ze denken vast dat we naar een brand moeten," vond Jeaan, want ze begonnen er toch maar weer op los te stevenen — die Nans had zoo'n haast en ze trok Jeaan aan de hand mee. Nou... hijgde Jeaan, één tram is ons pas vooruit geschoten, dan zullen we eens zien hoeveel er nog gaan voordat wij bij huis zijn en hoeveel minuten we gekregen zouden hebben voor onze dup! En nu liepen ze nog harder, want als je nu met de tram een wedstrijd hebt... En die dunne Nans kon toch zoo vliegen!

De tweede tram schoot nèt langs hen heen toen ze hun straat insprongen — de twéède — hij ging langs hun huis — en moeder kijkt naar iedere tram, dacht Nans, de halte was even voorbij de deur. Maar daar kwamen ze. Nou... zei Jeaan, kort van adem, maar nog vol plezier, net één tram is er tusschendoor gewipt... wat hebben we toch geloopen, ik ben een zak! — en ze liep nu weer of ze de wijn van juffrouw Sloet pas gedronken had. Ik geloof toch vàst dat het limonade is geweest, zei Jeaan... bom... verbeeldt je dat we toch eens voor het zoo laat op straat loopen, in den nacht opgebracht waren?

„We hebben dan toch het dubbeltje maar in onze zak gehouden," zei Nans ook met pret.

„Twéé dubbeltjes!" vond Jeaan, „niet weinig!"

De deur van Nans gleed vanzelf open — moeder had dus uitgekeken, zag niets uit de tram stappen, het kwam van den anderen kant. Jeaan keek naar haar donkere huis aan den overkant, maar door de gordijnen zag ze dan toch een lichtschijn, ook haar vader had gewacht... en hij moest morgen toch toevallig vroeg weg.

„Tot ziens, vergeet morgen niet te komen... bom!" zei

Jeaan en sprong vlug naar den overkant toe. Nans lachte nog even, gleed dan haar deur in, waar moeder boven aan hun trap wachtte.

De straat buiten lag weer heel stil nu die vlugge nachtelijke vogels verdwenen waren.

Half twaalf... Nans zat bij moeder, die eerst de rozen gekregen had. Dan toonde ze moeder wat zij gekregen had en vertelde. Ze legde het lekkers voor de kinderen weer op tafel. Moeder keek lang naar Nans. Zoo laat was ze... en zoo blij kwam ze nog thuis... morgen moest ze lang uitslapen, Nans scheen nooit ergens moe van te worden, maar toch... En de twee briefjes van tien gulden lagen daar. Nans wees er nog naar met haar vinger. „Moeder..." zei ze. En dan kwam de vraag om vader.

„Hem een geschenk geven als hij weer thuis komt, moeder. Zou het kunnen? Voor gedachtenis, omdat hij weer beter geworden is?"

Moeder zei: „ik heb dat ook al gedacht, en hou *jij* dat geld nu en geef vader er wat voor als hij thuis komt. Een horloge... hij heeft er geen meer. En dan heb jij het verdiend. De menschen hebben het vanavond wel goed met je gemaakt. Ik heb er nu tòch niet op gerekend. Een sterk horloge, mooi hoeft het niet te zijn, en hij zal er zoo blij mee wezen."

„Maar u hadt toch wel op *vijf* gulden gerekend," zei Nans. „Kunt u er die dan niet afnemen? — of kunnen wij het niet deelen?"

„Voor tien gulden heb je niet veel horloge, kind! Nee, hou het nu maar, ik ben dan ook blij dat vader iets zal krijgen. Hij kan toch wel moeilijk zonder horloge als hij weer uitgaat."

„Bewaar u het dan maar..." zei Nans en schoof haar moeder dan toch het geld toe. Die borg het dan op.

En ze zaten, moeder en Nans, nog wel te praten tot twaalf uur.

Als Nans ook was uitgeweest... en dan vanavond!

Warm en gelukkig kroop Nans dien nacht om over klokke twaalf in bed.

NANS EN HAAR KEUZE.

Toen het voorjaar geworden was gingen de Sikky's weer weg. Mevrouw kon plotseling een engagement in haar land aannemen en dan gingen zij verder in den zomer weer naar de badplaats, waar zij al jaren speelden en waar ze goed geld verdienden. Als mevrouw daarbij heimwee kreeg naar haar land dan kon ze het hier toch niet meer uithouden; ze had dat wel vaak verteld, en ook vader van Nans had dat meermalen gezegd: ze komen en verdwijnen weer, kind, het zijn twee trekvogels.

Nans had het niet graag willen gelooven, maar toen het waar werd had zij toch eerst verschrikt gestaan en dan lang nagedacht. Het was zoo mooi geweest... zoo mooi, wat Nans dezen winter had gehad en als zij dat nu weer moest verliezen... als niets er meer zou zijn van het sprookje, waar ze zich nu eenmaal zoo graag in geleefd had; uitgaan — zingen — dansen — spelen — en... geld verdienen.

Het was haar zoo lief geworden, zij had nooit willen denken dat ze het eenmaal weer zou moeten missen, tenzij... ze met mijnheer en mevrouw Siks meeging, wat die wel wilden. Mevrouw had het ook gezegd, mijnheer net zoo goed; eerst hadden ze het zachtjes gezegd, toen al zekerder. Nans kon bij hen blijven, meegaan en verder geld verdienen, Nans zou Adelientje Siks kunnen doorspelen, zoo lang ze wou, mijnheer en mevrouw zouden het prettig vinden en haar behandelen als hun eigen dochter. Ook tot moeder — en zelfs tot vader in het ziekenhuis, waren zij er dan over gaan spreken. Of Nans wilde? Of haar vader en moeder het goedvonden? Het waren nog vragen, er was nog geen antwoord op gegeven. Hoe zou dat *kunnen?*... dacht Nans wel bij haarzelve, maar ze zei niets. Ze was alleen maar telkens bedroefd omdat het afloopen zou, het heerlijke met mijnheer

en mevrouw Siks samen. Want het zou niet blijven, Nans voelde het. En dan zei mevrouw ook weer:

Als het niet zal zijn, Nans, dan komen wij den volgenden winter toch weer en dan zien we opnieuw... hoewèl, zei mevrouw weer kort er op, je bij ons toch een mooien tijd zou hebben en ook veel zou zien, in den zomer de badplaats... je moet toch eens denken — dan zweeg mevrouw weer, het scheen dat ze wel wilde, maar toch moeilijk verder kon gaan. En Nans antwoordde altijd zoo weinig, want ze kon niet, er lag hier een berg van moeilijkheden waaròm ze niet kon — en Nans wist dat maar alleen. Of wist mevrouw het toch óók wel? Op een anderen keer praatte ze toch weer tot Nans:

Ik begrijp het... je vader en moeder... en de kinderen. Ja, wij hebben onze Ada ook niet graag gemist, maar ze was groot geworden en dan... dan gaan de meisjes van haar ouders weg. Jij bent nog jong, jij kunt nog een tijd bij je ouders blijven. Ik zou het wel graag willen dat je meeging, maar ik zal er dan niet meer over praten, je moet zelf met je ouders maar beslissen. Maar zoo *niet*, Nans, dan toch den volgenden winter, we hebben het hier goed gehad en veel kennissen gekregen. En jij had toch ook een prettigen tijd — je hebt je moeder ook wat door de moeilijkheden geholpen. Wat niet kan zijn, kind... en toen had mevrouw Sikky nog eens gezucht. Nans zuchtte ook wel.

Ze zou wel eens veel van de wereld willen zien, waarom niet? Naar een badplaats gaan in den zomer die komt, naar de zee. Jeaan was eens aan de zee geweest en had er veel van verteld, het moest zoo mooi zijn. Nans had altijd maar gewoond in een straat met hooge huizen en in een groote stad, ze ging in het voorjaar en den zomer wel eens ver naar buiten, op haar voeten altijd en met Jeaan en de kinderen, er waren het groote en het kleine park in haar leven en dat was alles. Dat was alles... ja... En als je dan... met menschen van wie je houdt... veel houdt? Want dat deed Nans van de Sikken. Maar het kàn niet... het kàn niet... het kan nóóit, Nans moet *hier* blijven, want haar moeder kan niet buiten haar, die kan haar niet missen, en dan de kinderen nog... Netje, Ben en vooral: kleine Fiet.

Fiet is nu een jaar, ze begint te loopen en te stamelen,

Nans is haar moeder, zou dat kind ooit anders geweten hebben? Nans heeft haar toch genòmen toen moeder Fiet bijna niet hebben kon, toen de moeilijkheden thuis zoo groot waren en toen moeder eens zoo zuchtend had gezegd: ja... dat *zij* er nu ook nog heeft moeten bij komen. Maar *ik* kan haar nemen, had Nans toen gedacht, als moeder haar dan maar voedt, verder ligt ze stil en wat heeft ze dan nog noodig? Als Fieteke daarna wat ziek was geweest en de dokter kwam voor haar, tegelijk dat hij kwam voor vader, dan had Nans het gevoel gehad als stond ze met den dokter bij de wieg van haar eigen kind. Nooit had ze dat aan iemand verteld, zelfs aan haar eigen moeder niet en ook niet aan Jeaan, die toch zoo'n goede vriendin van haar was. Maar Fiet zag ook in Nans haar moeder, hoe dat zoo was gekomen wist Nans niet, maar vanzelf kwam het. Als moeder en Nans in de kamer waren en ze staken allebei de armen naar Fiet uit, dan koos ze altijd Nans. Moeder en Nans deden dat wel eens voor de grap. Maar Nans wist... Het was van vroeger... en nóóit ging dat tusschen haar en Fieteke meer over. Dat een moeder dan... haar eigen kind gaat verlaten... dat kan dan zeker toch ook nooit! Neen, Nans wist dit. En ze wist nog zoo veel. Maar dat zijn allemaal geheimen voor je eigen hart... allemaal... Ze kan niet meegaan met de Sikken, nooit, ze moeten den volgenden winter maar terugkomen. En Nans zal het wel eenmaal zeggen ook. Ze héét het nog niet gezegd. Maar vanbinnen weet ze het al. Daar liggen haar zekerheid en haar plichten.

En de Sikky's gingen weg, àlles ging mee, niets bleef achter. Nans bleef achter, ja... een stille, bedroefde Nans wel. Beloven is maar beloven en de volgende winter is nog ver. Maar ze is toch sterk en ze heeft met Fiet op den arm voor 't raam de Sikky's nagekeken toen ze in den auto wegreden. Ze namen veel bagage mee.

Weg... het is wel erg als je het voelt... wel erg. En dan moet je zoo strak staan en zoo stijf kijken. Nans... waarom ging je dan niet mee? Je moeder heeft er nog over gepraat dat je zelf maar moest kiezen, waarom koos je dan niet wat het mooiste zou zijn? Ja... het móóiste... En toch zou

Nans wel kunnen huilen, niet omdat ze spijt had van haar keuze, niet mee te gaan, maar omdat... omdat... de Sikky's dan nu toch weg waren.

Er stond één groot ding tegenover en dat Nans toch ook niet had willen missen: vader kwam gauw thuis. Ja... en als zij er dan niet geweest was? Vader en Fiet... en... ja, Fiet moet haar maar goed aankijken als nu de auto is weggerold, ze zal Nans moed geven, moed. Nans heeft dat toch wel een klein beetje noodig.

En nu zal ze ook geen geld meer verdienen voor moeder. Maar vader komt thuis en die zal weer gaan verdienen. Het is vreemd dat Nans na het vertrek van de Sikky's toch zoo stil is. Had je dan toch mee willen gaan? vroeg moeder haar nog eens. We hebben je toch zelf het besluit gelaten, ook vader, je weet het, we willen je niet dwingen, maar je wou zelf... Je zult toch geen spijt krijgen van je besluit, hier te blijven?

Spijt? Weet je, het was ook zoo onvergetelijk voor Nans dat ze moeder had zien huilen toen zij zoo beslist had gezegd dat ze hier bleef. Heel beslist, want nu zal ik het zeggen, had Nans dien dag zich voorgenomen. Moeder had toch eerst gezegd dat ze er maar over moest denken, vader ook. En dan moet je toch op een keer het antwoord geven. Nu, Nans hàd dat dan gegeven, éérst aan mijnheer en mevrouw Sikky, een zacht neen — Toen aan moeder — en ze wilde het ook nog aan vader in het ziekenhuis gaan zeggen. En moeder... die huilde toen Nans haar besluit zoo zeker zei. Als je je moeder hebt zien huilen omdat je bij haar blijft... neen, dan is er niets ter wereld dat je meer zou kunnen doen omdraaien.

Het was voorbij... voorbij, het mooie met mijnheer en mevrouw Sikky. Vaarwel dan als ze weg gingen... en misschien: tot den volgenden winter. Dat is maar beloven... en het is ver weg. Hier is Nans, met het kind op haar arm, dat haar aankijkt en tegen haar stamelt, en ze houdt Fiet maar stijf vast: haar kind. Wegloopen van Fiet?... het was of Nans dan ontzaglijk ontrouw zou worden. En als vader thuis komt? Zij heeft met moeder het horloge al voor hem gekocht. Er zijn dingen in de wereld, die wel leuk zouden

zijn, maar die toch onmogelijk kunnen. En Nans zal er wel overheen komen, over haar verborgen verdriet, ze moet maar denken dat ze haar plicht gekozen heeft en dan zal ze wel weer rustig worden. En ze heeft Jeaan óók nog... 't is alles veel. En Jeaan dan daarbij óók nog te moeten missen! Ze heeft niet veel geweten, Jeaan, dàt was maar goed.

En als het niet den volgenden winter zal zijn, wie weet... komt er dan later nog eens een tijd, als Nans grooter is, dat ze met haar vader gaat optreden voor de menschen. Als het weer goedgaat en vader weer geld verdient, mag Nans zangles hebben, dat heeft moeder toch eens gezegd; dan leert ze nog mooier zingen en dan... misschien wordt ze dan toch nog eens weer een artiste. Voorloopig echter wordt ze nu maar weer de gewone Nans, zoo'n gewone musch als vroeger. Maar ze kan er toch aan dènken dat ze zoo'n mooie vlinder is geweest. Het mooie is echter weer in een cocon gekropen.

En na eenige dagen zong Nans toen weer, eerst stil, maar toen toch alweer harder. Zingen kun je altijd toch — en dansen desnoods ook — en of niemand meer klapt dat is niemendal. Nans kan het ook wel zonder. Heeft ze dan soms gedanst en gezongen voor de menschen voor de eer?

Dat weet Nans zelf wel beter.

En ze doet met moeder de kamer van de Sikky's en die wordt weer net als vroeger.

Het sprookje dat er gewoond heeft... ja... als Nans den stofdoek uitklopt dan wuift ze het nog maar zoo'n beetje na.

En de rommeldagen van mevrouw Sikky! Als je dáár aan denkt, dan moet je toch weer lachen.

Nans zal zeker nog héél vaak lachen als ze weer in de voorkamer komt.

VOOR PINKSTEREN.

Ze gingen ook nog een keer naar buiten voor de weerkomst van vader: dat was morgen, vlak voor Pinksteren. Nans wou zoo graag ver buiten pinksterbloemen gaan plukken, iets wat ze elk voorjaar met Jeaan en de jongens deed als ze konden. Vorig jaar had ze niet gekund, toen was vader thuis ziek en moeder werkte in het restaurant, maar nu zou ze dit jaar toch wel weer pinksterbloemen kunnen gaan halen, al was het dan niet op Pinksteren zelf, maar daar voor. Jeaan wilde ook graag toen Nans het zei en de jongens hadden al vacantie. Dat werd dus afgesproken. En het mooie voorjaar gaf zulk lekker warm weer.

Zou kleine Fiet dit jaar ook meegaan? Ben liep al zooveel flinker en zij kon nu in den wagen, Ben kon er nog wel eens bij als dat moest. Moeder vond het goed, die alles ging klaarmaken voor de Pinksterdagen met vader. Want de menschen hooren het, vaders vrienden en dan komen zij geloopen, ik zal zorgen dat ik met Pinksteren niet veel te doen heb, gaan jullie maar uit. En breng véél bloemen mee, veel bloemen voor vader, andere kunnen we niet koopen, daarvoor zijn we niet rijk genoeg, maar hij houdt zooveel van veldbloemen en zij maken de kamer ook zoo fleurig. Wat zullen we een gezellige zondagen hebben, genoot moeder.

Ze liepen dan langs de rivier, die buiten de stad voerde. Evert had zijn mondharmonica meegenomen en speelde daar telkens allerlei lustige wijsjes op, je kon er leuk bij loopen zingen en dan schoot de weg zoo vlug op. Pinksterbloemen kun je niet zoo dicht bij de stad plukken, je moet er een eind voor gaan, maar er is nog die landelijke weg over de brug ginds, die weg, waar verderop de boerderij ligt met het ooievaarsnest van Jeaan haar moeder. Daar wil Jeaan natuurlijk weer naar toe, als zij dien kant gaan kan

ze moeilijk anders. En het is zoo'n gezellige weg. Altijd maar langs water, eerst deze breede rivier, maar over het brugje wordt het een watertje, waar in den zomer maar af en toe een motorbootje door puft. En daar, in dat weiland met de slooten bij die boerderij, hebben ze verleden jaar dat eendje gevonden, dat kindje van Joep. Het is toch zulk een leuke plek daar — en pinksterbloemen dat daar in de weiden staan! — en de boer zegt er niets van als je ze plukt. Zoo'n boer moet je te vriend houden, want alle boeren *zijn* niet zoo. En je kunt daar zoo lekker zitten op een beschaduwde landweg.

De boomen zijn al flink groen buiten. En wat zit die Fiet toch uit den wagen te kijken. Ze gaat ook zoo ver, de wereld wordt vandaag toch zoo verschrikkelijk groot voor haar. Naast den wagen loopen Netje en Ben en soms Jeaan haar jongens. Een heel stoetje zoo! Maar ze zijn allen even vroolijk, want dat ben je buiten altijd. En die Evert kan zoo ontzaglijk veel wijsjes op zijn mondharmonica spelen.

Na de lange wandeling zat kleine Fiet op een kussen in het gras. Zij hadden hun boterhammen opgegeten en de melk opgedronken. En àllemaal waren ze van Nans weggeloopen, Evert en Theo om weer de wonderen in de slooten te zoeken en Jeaan en de kleinen om bloemen te plukken. Fieteke zat hier zoo lekker, Nans wou liever met haar blijven zitten; door het gras kon Fiet zoo moeilijk loopen en als je haar lang droeg was ze zwaar, moeder wou dat voor Nans ook liever niet hebben, je loopt dan zoo scheef, zei moeder. Maar aan de sloot was het hier heerlijk — is het niet Fieteman? Wat kon ze Nans dan toch aankijken! Wat heb je me ver meegenomen... zei ze met haar oogjes... en wat is dit?... wat is dat?... Nu ziet ze Nans weer aan precies of ze haar moeder aankijkt.

Dat is een vlinder, lievetje, een vroege vlinder. Mooi, hè? Ja, en dat is de sloot. Maar ginder ver zijn nog veel meer slooten voor de jongens, en een wei voor Jeaan, waar ze bloemen plukt. Met Netje, ja — hè?... Ja, dat is een boerderij daarginds — met een ooievaarsnest... zouden we de ooievaar zien?... zou hij er alweer zijn? Kan Fieteke alles wel goed zien, alles? Maar ze mag geen gras in haar

mondje steken, zoo! En hoort ze de vogeltjes ook, de kleine vogeltjes die zoo mooi zingen? O... en daar gaat een kraai door de lucht, een groote, zwarte kraai! — Kijk ze nu naar boven kijken! Ze is toch zoo vreeselijk wijs.

Emmm... mmm... gaf Fiet maar antwoord aan haar moeder, en ze wees weer met haar kleinen vinger. Nans wist alles wat ze bedoelde. Vraagt ze dàt nu? kon moeder thuis aan Nans vragen en Nans zei ja. En daar aan de sloot hielden Fieteke en zij nu heele babbels. Je bent niet alleen als je met zoo'n kindje zit, juist niet, er is telkens te praten. En ze kijkt ieder keer naar de ruimte om zich heen, en dan ziet ze op naar de zon aan den hemel en knijpt haar oogjes dicht. Ze moet wel zien hoe groot de wereld is.

Dan kwam Jeaan terug met Netje en ze hadden een groote bos bloemen, ze legden ze bij Nans neer, ze gingen nog meer halen. Want voor jullie — voor ons — voor juffrouw Sloet, zei Jeaan. De jongens waren heel ver, vertelde ze, en ze hadden Bennie meegenomen. Jeaan was eigenlijk wel blij geweest dat ze Nans nu weer meer voor zich had gekregen nu de Siksen weg waren, maar dat zou ze natuurlijk niet vertellen, vooral niet, omdat Nans er wel verdriet van had gehad. En we kunnen van den zomer weer gezellig samen uitgaan, had Jeaan ook gedacht. Niets is zoo heerlijk dan tochten naar buiten maken.

Toen Jeaan en Netje veel bloemen geplukt hadden zaten ze daar weer bij Nans en Fietje in het gras. De jongens bleven maar weer weg, Jeaan vond het lang genoeg en Nans dacht aan Ben. Maar toen opeens kwamen ze alle drie in de verte op den landweg aangeloopen en Evert, die de grootste was, droeg wat. O... dacht Jeaan, wat zullen ze nu weer hebben, en ze sprong op. Theo holde vooruit en achter Evert kwam Ben op zijn korte beenen. Toen ze dichtbij waren droeg Evert een klein lam in zijn armen, kletsnat en vol modder, terwijl de drie gezichten van de jongens vol schrik stonden. Wat nu?... en wat was er weer gebeurd? Ook Nans was opgestaan en ze had Fietje opgebeurd. Hakkelend deed Evert zijn verhaal:

Ze waren heel ver geweest en ze keken in de slooten of er al stekeltjes waren en toen ineens zag Evert dat kleine

schaap in de sloot liggen; in de wei over de sloot waren nog meer kleine en groote schapen, maar de groote schapen waren zoo wild en een zwarte hond joeg er tusschen en deed of hij ze bijten wilde. De schapen waren allemaal zóó bang! En toen hadden zij aan dezen kant van de sloot gegild en geschreeuwd tegen den hond en Evert had met zijn bus gegooid, hij was er de heele bus door kwijt geworden — maar de hond was op de vlucht geslagen. Theo had 'm nog een eind nagejaagd en toen... was hij weg, hij vloog het weiland door. En Evert had geprobeerd dat kleine schaap uit de sloot te halen, maar het ging zoo gauw niet, er stond nogal veel water in en het schaapje lag ver, het zakte àl dieper weg. Misschien had de hond het er net ingejaagd. Maar Theo kwam terug en die had gelukkig een stok, Evert hield die stok vast en zoo... Ja, hij was wel wat nat geworden — en nog natter werd ie toen hij dat natte, modderige kleine beest in zijn armen hield, maar ze hàdden het dan gelukkig toch en... Had Evert nu iets in zijn oogen van: wat je vindt mag je houden? — Dat kleine schaap hing verkleumd en slap tegen hem aan. En eigenlijk keek Evert, nat genoeg, nog triomfantelijk.

„Jullie hebben nou àltijd avonturen," zei Jeaan, „maar je neemt me géén schaap mee naar huis, hoor!" Verleden jaar was er al een eend hier mee vandaan getrokken, en nu zou er een schaap bij haar op het balkon komen leven? Evert kon dat *niet* bedoelen! En dan... het schaap hóórde natuurlijk van iemand, misschien was het van de boerderij ginds en zoo niet, dan van een ander huis. Evert moest maar gaan vragen. Alleen dat die jongen zich weer klets en modderig had gemaakt... och och... En Jeaan zuchtte eens, maar ze legde toch haar hand op het kopje van het natte, slappe beestje, zijn oogjes zaten bijna dicht. Zou het dood zijn? vroeg Nans dan.

„Dood? Nee, ik geloof het niet, maar versuft dan zeker — of erg koud. Het water in de sloot zal wel koud zijn. Weet je wat," zei Jeaan beslist tot Evert, „jij gaat naar de boerderij toe en vraagt of het beestje van hen is en dan geef je het daar maar af. Neem Theo maar mee. En kijk nièt zoo of je... En je hebt je leelijk toe gemaakt."

„Ja, dat kon ik niet anders, maar dat droogt toch wel weer," vond Evert.

„Dat droogt wel weer! 't Is gemakkelijk. 't Is maar goed dat de zon schijnt. Zijn je voeten ook nat? Natúúrlijk... die is in de sloot gestapt... zóómaar... Ga straks met je beenen in de zon zitten, hoor! En waarom lach je nou? Je denkt toch zeker niet dat..."

„Nou!..." zei Evert.

„Je dat beest wilt meenemen, hè? Dus je wilt weer een dief worden. Jij wilt maar van àlles in de wereld meenemen, ja, dat weet ik wel, maar het gebeurt niet. Ga naar de boerderij, de dam ginder maar over, wij zullen op je wachten en je laat het schaapje daar."

„Ga dan mee!" zei Evert.

„Wij mee gaan?"

Het was een idee, dacht Jeaan meteen, dan kwam je misschien ook eens in een boerderij. Nans wilde ook wel. Welja, laten we 't met z'n allen doen, zei ze. En zoo gingen ze op een heele kluit naar de boerderij toe, Fiet in den wagen erbij. En Evert droeg zijn natte buit. Het beestje bleef even slap, het was dus stellig wel erg naar, misschien had het veel water ingeslikt, zei Nans. Ze hadden eigenlijk nog nooit een lammetje van zoo dichtbij gezien en keken er aanhoudend naar; die lange pooten hingen zoo zielig onder dat natte, modderige lijfje uit. Zelfs Fiet in den wagen had verwonderde oogjes en ze wees maar. Ja, dat is een lammetje, zei Nans, want Fiet moest altijd antwoord hebben. Bij de boerderij stonden ze stil. Jeaan zou wel gaan aankloppen.

De boerin was heel erg vriendelijk. Ja, die schapen in gindsche wei waren van hen en dus ook dat lammetje. De boerin keek wat verschrikt bij het verhaal. „Die leelijke zwervende hond, was die weer bezig geweest? O... daar hebben we toch zoo'n last van," zei ze, „die gaat op schapenjacht uit en bijt de beesten zelfs dood. Geen mensch weet van wie hij is, maar de veldwachter moet er weer op af. Foei, foei, wat is het toch een plaag"... zuchtte de boerin met roode wangen. „En hebben jullie dit uit de sloot gehaald? Nou, dankjewel!" en ze nam het beestje van Evert over. „Ik zal het bij het fornuis leggen, het zal wel weer bij komen.

Als het langer in de sloot gelegen had dan was het verdronken... ja, dat was het. Zulke flinke jongens. Ja..." en toen weifelde de boerin, ze zag ook dat Evert zoo nat was: „willen jullie soms ook binnenkomen dat die jongen zich ook wat droogt? Och, je mag wel binnen komen..." Jeaan zei dat ze met zoo velen waren. Maar in een boerderij te komen... zeg!... dat laat je je niet ontnemen. „Alstublieft..." zei Jeaan toen en Nans lachte. „Als het lammetje maar niet doodgaat," zei Jeaan ook nog tot de boerin. Ze stonden nu allen voor de groene deur.

„Laat mij háár maar dragen," zei Jeaan tot Nans over Fiet, „jij krijgt een scheeve schouder van 'r, zegt je moeder." En de stevige Jeaan beurde Fiet uit den wagen, droeg haar. Ze was niet heel graag bij Jeaan, alleen als Nans naast haar liep en haar handje vasthield. Nans deed dat. En ze gingen de boerderij in.

De boerin ging hen voor naar een keuken, waar ze bezig was brood te bakken en daar had ze een steenen fornuis aan. Wat een leuke keuken en wat een leuk fornuis! Toen mochten ze zitten en keken eens rond. Wat rook het er lekker. En de boerin haalde ergens een armvol hooi vandaan, legde toen het natte schaapje er op, dicht bij haar fornuis. „Zoo zal het wel opknappen en dan gaat het straks weer naar de wei toe," zei ze. „Hoe heet hij? Evert? Ja, kom jij dan maar hier staan, dan zul je óók drogen. Zijn jullie zoo bloemen wezen plukken?" Want de boerin had de vracht bloemen in den kinderwagen wel gezien. „En komen jullie uit de groote stad? Dat kan ik wel zien. Nou, jullie gaat ver genoeg. Zal ik jullie een kom melk geven?"

„Alstublieft..." zeiden ze. Buiten heb je altijd dorst.

En Evert droogde lekker bij het steenen fornuis dat fijn warm was en waar toen de boerin in den oven de brooden eens omkeerde.

Wat leuk is zoo'n boerderij... hoe leuk leven er de menschen.

En ze kregen versche melk uit bonte kommen. De boerin vroeg of ze een snee brood wilden hebben. Ze hadden brood gegeten, genoeg meegenomen van huis, maar... „Kom, een sneetje, dat valt er wel in," zei de boerin en van achter een

deur haalde ze een vierkant brood, een schaal met een kluit boter. Wat is die boter geel — en wat is zoo'n brood breed. Dat bakt ze zelf! 't Is fijn! Het heerlijkste in de wereld moet eigenlijk zijn, op een boerderij te wonen, maar als je er zoo eens even binnen mag komen en er zitten, is het ook al genoeg.

En dan eten... drinken. 't Smaakt alles goed. De boerin doet er nog een plak zure kaas op. 't Smaakt alles anders dan in de stad, och... en Fiet geeft ze een half sneetje zonder korstjes. Die Fiet, bij Nans op schoot weer, kijkt de boerin eens aan en lacht tegen haar en de boerin lacht tegen Fiet. De jongens van de boerin zijn groot, die zijn met haar man in het land, zegt ze. Maar ze houdt wel van kleine kinderen. Emmmm... zegt Fiet en dan vindt ze het lekker wat ze gekregen heeft. De boerin heeft een plankje, waar ze het brood op gesneden heeft en ze heeft je de boterham maar zoo in de hand gegeven. Nu kijkt ze weer eens naar het schaapje en praat tegen hem; het schijnt dat het al wat bij komt, zijn oogjes gaan wijder open. „De boer en jongens moeten er op *af*, op die hond," zegt ze ineens weer kwaad. Maar als ze zich opricht lacht ze weer, het is vast een goede boerin — en wat zitten ze hier heerlijk.

Later mogen ze ook nog de boerderij zien.

De beesten zijn in de wei, zegt de boerin, maar een paar hebben we er hier nog. Ze waren in een stal en daar stonden twee koeien, er was een paard met een piepklein veulen en even verder waren twee bonte kalfjes. Wat lief zijn die kleine dieren toch! En dan de varkens met de kleine biggen buiten, de heele zwerm kippen met de drie hanen, en iedere haan weet welke kippen van hèm zijn, en de kippen loopen vast niet met een anderen haan mee! 't Is koddig! En dan de eenden die er over 't erf scharrelen en als ze willen, weer de sloot in gaan. Wat is het heerlijk dat de boerin het alles laat zien. En Evert is bij het leuke steenen fornuis gauw droog geworden. Het schaapje zal de boerin wel houden. Och, een boerin wil natuurlijk geen enkel beest missen. En bij den hof zegt ze: de stekbessen zijn nog niet rijp, maar als ze rijp zijn moeten jullie maar eens terugkomen. Nog later voor het huis zegt ze, als ze weer zullen weggaan

en als Jeaan naar de hooge, groene boomen daar opziet: ja, dat zijn noteboomen, en die geven in 't najaar veel noten, dan moeten de jongens ze maar eens in het gras komen zoeken. Nou, dag hoor en wel bedankt nog...

Ze zijn een half uurtje op de boerderij geweest. Fiet zit in den wagen bij de pinkster- en boterbloemen, zoo gaan ze weer weg en de boerin wuift nog, zij wuiven terug. Nu gaan ze maar meteen weer naar de stad terug, de dag is leuk geweest. Dag ooievaar!... Die wuift Jeaan altijd gedag, de ooievaar van moeder, hij is er toch altijd weer, daar op het nest bij de boerderij. En van den zomer mogen ze op de boerderij terugkomen — en met het najaar — het is veel geluk, het zijn heerlijke dingen. Daarom zal Evert maar weer veel op zijn mondharmonica spelen als ze nu naar huis gaan en ze zullen veel zingen, dan zijn ze ook weer gauw in de stad.

Och, en Evert is wel Evert, maar hij laat je ook altijd avonturen beleven, zoo denkt Jeaan. Ze lacht maar eens tegen hem. Zijn kiel is nog wel vuil en ze zal die goed moeten schoonmaken — zijn schoenen... nou... maar daar kijk je dan maar niet naar. Als ze hard zijn van water dan wrijft Jeaan ze maar weer met olie in. Met jongens heb je nou eenmaal veel te stellen. Zoo denkt moeder Jeaan. Maar Evert speelt toch leuke liedjes op zijn mondharmonica. Die jongen kan alles.

Soms is Jeaan zoo trotsch op hem dat haar hart klopt. En op den zachten Theo... Maar dat zal ze nooit zeggen. Evert zou er een meter ver van boven den band uitspringen.

En Fiet is in den wagen in slaap gevallen en ze wordt niet meer wakker, niet van het spelen en niet van het zingen. En later hangt ook Ben nog met zijn beenen over den wagen. Jeaan heeft dan de vracht voorjaarsbloemen, het is een armvol, maar minder kun je niet meenemen als drie huishoudens het moeten deelen. En dan hebben ze alle drie met Pinksteren pinksterbloemen voor het raam — en boterbloemen, ze zijn al naar buiten geweest. En de zomer wordt nog zoo fijn lang!

't Zonnetje gaat van ons scheiden,
Avondrood kleurt weer het veld...

Dat is fijn met twee stemmen en een mondharmonica erbij. En dan: In 't groene dal, in 't stille dal — en: Wie met ons wil naar buiten gaan — Een karretje op den zandweg! — Daar buiten, daar buiten, in 't deftige woud... en nog zooveel meer. Gut, wat zijn er toch een liedjes! En die Nans zingt... ze is toch zoo blij... want morgen, daar denkt ze natuurlijk aan... morgen... haar vader... wat zal dat toch een feest worden.

Zoo marcheeren ze vroolijk en wel naar de groote stad terug.

Een stoffig troepje, maar een troepje waar veel menschen naar kijken.

Wat zijn die daar lustig met hun allen!

En dan lachen de menschen —

Als Nans dan den anderen dag haar vader en moeder staat af te wachten, omdat moeder vader is halen, dan heeft ze het wel wat kwaad met haarzelve en loopt ze toch verscheidene keeren nog wat doelloos heen en weer. Ze zal met Fiet voor het raam staan als vader er aan komt, hij zal naar boven kijken, hij moet toch uit de tram een eindje loopen. En Netje en Ben ook voor het raam, Ben op de stoof, hij staat daar al. Ze zijn allemaal voor vader netjes gekleed, dat ziet hij zoo graag. Heeft Nans alles in orde? Ook de koffie? Jeaan zal kijken van den overkant... en ook juffrouw en baasje Sloet — die is weer thuis — hij is ook thuis met de Pinksteren — En met de feestdagen zullen er veel menschen bij vader komen, die beter is. Heeft Nans nu alles klaar?

Ja, en toen haar vader dan werkelijk thuis was en hij tusschen de pinksterbloemen zat, het nieuwe horloge daar voor hem in een mooi doosje op tafel lag, het horloge, door Nans verdiend en dat hem nu altoos den tijd zou aanwijzen als hij weer zou gaan onder de menschen, toen is Nans toch even weggeloopen en moest ze Fiet aan moeder laten, want het werd haar toch wel een beetje te erg... en dan moest ze zich maar èven ergens opsluiten... even... ze kwam zoo terug.

Huilen als je zoo gelukkig bent. Maar het was een oude kwaal van Nans.

En vàder zou het toch niet zien!

Ja, zoo gelukkig was Nans nu, dat ze de heele wereld buiten haar huis wel weer kon missen. De Sikken?... och ja... ze zijn heel ver, maar Nans treurt niet meer om ze, alle moois *is* niet weg, alle kunst *ook* niet, haar vader is er weer en die gaat weer veel moois maken — en daar wil Nans toch ook bij zijn, daar kon ze nooit buiten.

Want zoo een goede vader te hebben, een vader die een kunstenaar is, wel een arme, maar toch een kùnstenaar, dat is... alleen Nans zou het kunnen vertellen. En ze zou ook dien vader nooit willen verlaten.

Want hoe ze haar vader toch vereerde, die dichter was... en zanger... En àl wat hij maakte, dat was toch ook altijd voor Nans!

En nu is hij er weer. En hij zal weer gaan zingen.

Daarmee is Nans haar leven weer vol, tot aan den rand.

BOEKEN VOOR MEISJES

J. P. ZOOMERS-VERMEER

HOE ELS OVERWON
Geïllustreerd door GREETJE BOSCH VAN DRAKESTEIN
Ingenaaid f 2.—. Gebonden f 2.90

HET BONTE TUINTJE
Geïllustreerd door FREDDIE LANGELER
Ingenaaid f 2.90. Gebonden f 3.90

MARTIJNTJE
Geïllustreerd door E. TEN HARMSEN VAN DER BEEK
Ingenaaid f 2.90. Gebonden f 3.90

JOOSJE UIT DE HEIDEHUT
Geïllustreerd door FREDDIE LANGELER
Ingenaaid f 2.—. Gebonden f 2.90

DE VIER UILTJES
Geïllustreerd door NETTY HEYLIGERS
Ingenaaid f 2.—. Gebonden f 2.90

STORMVOGELTJE
Geïllustreerd door FREDDIE LANGELER
Ingenaaid f 1.75. Gebonden f 2.50

EEN KLEIN MEISJE ALLEEN — Tweede druk
Geïllustreerd door FREDDIE LANGELER
Ingenaaid f 1.10. Gebonden f 1.75

OP ROZENHOFJE — Tweede druk
Geïllustreerd door NETTY HEYLIGERS
Ingenaaid f 1.10. Gebonden f 1.75

REINTJE VAN DEN WATERMOLEN — Tweede druk
Geïllustreerd door NETTY HEYLIGERS
Gebonden f 1.—

Deze boeken zijn in iederen boekhandel verkrijgbaar

Uitgaven van: Van Holkema & Warendorf's U.M., Amsterdam

Populaire boeken voor Meisjes

TED VAN BERGEN

DOOR RO COHEN

Geïllustreerd door FREDDIE LANGELER

„Haar levensproblemen zijn hier op zoo boeiende wijze verteld, dat wij dit levendig en pittig geschreven boek warm kunnen aanbevelen." *Twentsch Zondagsblad*

TOCH 'N STADSKIND

DOOR JO MANDERS

Geïllustreerd door FREDDIE LANGELER

„Een heel aardig meisjesboek.
De schrijfster heeft den rechten toon getroffen, dat zullen de jeugdige lezeressen wel met ons eens zijn." *De Avondpost*

Drie Meisjes in een Ford door Amerika

DOOR ESTRID OTT

Nederlandsche bewerking van CL. BIENFAIT

Geïllustreerd door FREDDIE LANGELER

„Dit is een boek zooals er maar heel weinige verschijnen. Er gaat door dit boek een humor, er waait zoo'n frissche wind doorheen, dat het een verheuging is voor allen, die er kennis mee maken." *Bloemend. Editie*

GERD EN HAAR VRIENDEN

DOOR ESTRID OTT

Nederlandsche bewerking van CL. BIENFAIT

Geïllustreerd door FREDDIE LANGELER

„Een heerlijk frisch boek, in pittigen toon geschreven, een boek vol kostelijken humor!" *Dagblad van Rotterdam*

Deze boeken zijn in den boekhandel voorhanden

Uitgaven van: Van Holkema & Warendorf's U.M., Amsterdam

WERKEN VAN WILLY PETILLON

DE KINDEREN VAN RHEEDE
Ingenaaid f 1.10 Gebonden f 1.75

MOEDERS OUDSTE
Ingenaaid f 1.10 2e druk Gebonden f 1.75

POP
Ingenaaid f 1.10 Gebonden f 1.75

HUISMUSCH
Ingenaaid f 2.— Gebonden f 2.90

LYDIA'S MOEILIJKHEDEN
Ingenaaid f 2.— Gebonden f 2.90

MARIJKE VAN DEN MOLENHOF
Ingenaaid f 2.— Gebonden f 2.90

VERA
Ingenaaid f 2.— Gebonden f 2.90

HUIZE ONRUST
Ingenaaid f 2.— Gebonden f 2.90

BEATRIX VAN ELDRINGEN
Ingenaaid f 2.— Gebonden f 2.90

IN DE POOLSTREKEN VERDWAALD
Ingenaaid f 2.— Gebonden f 2.90

OP 'T HUIS TERVUERE
Ingenaaid f 2.— Gebonden f 2.90

„Een boek van Willy Petillon moet een verkwikking voor de meisjes zijn!" Haagsche Courant

In den boekhandel voorhanden

Uitgaven van: Van Holkema & Warendorf's U.M., Amsterdam